

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
“УКРАЇНСЬКА АКАДЕМІЯ БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ
НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ”

Рада молодих вчених

МОЛОДІЖНИЙ НАУКОВИЙ ВІСНИК

Спецвипуск:

За матеріалами Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів

(20 лютого 2014 р.)

***“Проблеми та перспективи розвитку фінансової
системи країни: погляд у майбутнє”***

ТОМ I

*Суми
ДВНЗ «УАБС НБУ»
2014*

УДК 336.71 (477)

Редакційна колегія збірника:

Васильєва Тетяна Анатоліївна,
д.е.н., проф., завідувач кафедри банківської справи – голова редакційної колегії.
Циганюк Дмитро Леонідович,
к.е.н. – відповідальний секретар редакційної колегії.
Кривич Яна Миколаївна, к.е.н.
Семенов Андрій Юрійович, к.е.н.
Олексіч Дмитро Володимирович, к.е.н.
Кузьменко Ольга Віталіївна, к.е.н.
Макаренко Інна Олександрівна, к.е.н.
Захожий Віталій Петрович.

Проблеми та перспективи розвитку фінансової системи країни: погляд у майбутнє [Текст]: Молодіжний науковий вісник . – Спецвипуск: за матеріалами всеукраїнської науково-практичної конференції студентів "Проблеми та перспективи розвитку фінансової системи країни: погляд у майбутнє " (20 лютого 2014 р.). – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2014. – 282 с.

Збірник тез доповідей укладено за матеріалами всеукраїнської науково-практичної конференції студентів "Проблеми та перспективи розвитку фінансової системи країни: погляд у майбутнє", яка відбулася 20 лютого 2014 р. на базі Державного вищого навчального закладу «Українська академія банківської справи Національного банку України».

За зміст наукових праць та достовірність наведених фактологічних та статистичних матеріалів відповідальність несуть автори та науковий керівник.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1	ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ: СВІТОВИЙ ТА ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД.....	10
Бабак Д. С.	АНАЛІЗ ОПОДАТКУВАННЯ БАНКІВ УКРАЇНИ	10
Бакшеева С. О.	ПРОБЛЕМИ ОЦІНКИ КРЕДИТОСПРОМОЖНОСТІ ПОЗИЧАЛЬНИКІВ В БАНКАХ УКРАЇНИ	12
Білодід Ю.В.	МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АНАЛІЗУ ЛІКВІДНОСТІ БАНКУ	14
Бойко О.А.	ПРИНЦИП ТРАНСПАРЕНТНОСТІ В ДІЯЛЬНОСТІ ЦЕНТРАЛЬНИХ БАНКІВ: ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ	16
Воробей Г.М.	БАНКІВСЬКЕ КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ.....	18
Іванова І.І.	ЕФЕКТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКУ: ПОНЯТТЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНКИ.....	21
Керезь Е. И.	ИННОВАЦИОННОЕ РАЗВИТИЕ РОЗНИЧНОГО БАНКОВСКОГО БИЗНЕСА РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ.....	23
Колесник А. Ю.	ПРОТИДІЯ ШАХРАЙСТВУ З ПЛАТІЖНИМИ КАРТКАМИ, ЯК ФАКТОРУ ЗАГРОЗИ БЕЗПЕКИ БАНКІВ УКРАЇНИ.....	25
Е.Г. Одынец	СПОСОБИ УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ БЕЗНАЛИЧНЫХ РАСЧЕТОВ ПО СРЕДСТВАМ ПЛАТЕЖНЫХ БАНКОВСКИХ КАРТОЧЕК В УКРАИНЕ И РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ.....	27
Пастушко А.В.	ЕЛЕКТРОННІ ГРОШІ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ: НЕОБХІДНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОШИРЕННЯ.....	29
Проскурня К.П.	ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЛІЦЕНЗУВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ: ПОРІВНЯЛЬНО - ПРАВОВИЙ АСПЕКТ.....	31
Рашевська О.Є.	ПРОЦЕСИ РЕОРГАНІЗАЦІЇ БАНКІВ В УКРАЇНІ: АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ.....	33
Сергієнко А.М.	ХАРАКТЕРИСТИКА ПРЯМОГО ПРОДАЖУ ПРОБЛЕМНИХ КРЕДИТІВ БАНКУ.....	35
Шабаловская В.В.	ДИСТАНЦИОННОЕ БАНКОВСКОЕ ОБСЛУЖИВАНИЕ ФИЗИЧЕСКИХ ЛИЦ В ОАО «БПС- СБЕРБАНК».....	37
Ушкалова Ф.І.	ФОРМУВАННЯ КАПІТАЛУ БАНКУ: СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ.....	39
Уханова Ю.	ПРОГНОЗУВАННЯ ПРОБЛЕМНОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ В БАНКУ	41
СЕКЦІЯ 2	АКТУАЛЬНІ НАПРЯМКИ РЕФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ	43
Буклів М.І.	РЕЗЕРВИ ЗБІЛЬШЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ ПІДПРИЄМСТВ.....	43
Волошко М.И.	ПЕРСПЕКТИВЫ ВОЗДЕЙСТВИЯ ФИНАНСОВЫХ ИНСТРУМЕНТОВ НА ИННОВАЦИОННОЕ РАЗВИТИЕ АГРОПРОМЫШЛЕННОГО КОМПЛЕКСА РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ И УКРАИНЫ.....	45
Гаранюк В.В.	УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ НА ІННОВАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ.....	48
Глуценко А. В.	СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	50

Коренев К.С. СИСТЕМА ПОДАТКОВИХ ПІЛЬГ В УКРАЇНІ ТА ОЦІНКА ЇХ ЕФЕКТИВНОСТІ.....	52
Корчан А.М. РОЛЬ МІЖНАРОДНОГО ВАЛЮТНОГО ФОНДУ У ПОСТКРИЗОВОМУ ВІДНОВЛЕННІ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ.....	55
Кулик С. Ю. ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ФІНАНСОВА СТАБІЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА»	56
Лупенко А.М. ПРОБЛЕМАТИКА ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ДКСУ.....	59
Маринченко К. ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КЛІМАТ В УКРАЇНІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	61
Мураль М. ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ УКРАЇНСЬКОГО КЛАСИФІКАТОРА ТОВАРІВ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (НА ПРИКЛАДІ ІМПОРТУ МЕДИКАМЕНТІВ)...	63
Наконечний А. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РИНКУ ОСЦПВ.....	65
Самохотіна К.Т. ПРОБЛЕМИ ДІЯЛЬНОСТІ МИТНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ.....	67
Тимошенко А.О. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ЦИКЛІЧНОСТІ ЕКОНОМІКИ.....	69
Фесенко А. ЕФЕКТИВНЕ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ ЗА ДОПОМОГОЮ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛІНГУ.....	72
Ходарева Ю.Д. ВПЛИВ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ ТА ІНТЕРНЕТУ НА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНУ СФЕРУ....	74
Чуйко В. В. ВПЛИВ ЗОВНІШНІХ ТА ВНУТРІШНІХ ШОКІВ НА КАПІТАЛІЗАЦІЮ ФОНДОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ.....	76
СЕКЦІЯ 3 СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ І АУДИТУ В УКРАЇНІ	79
Антощенко І.В. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ...	79
Войцик Ю. С. ОБЛІК ВИПЛАТ ПЕРСОНАЛУ ЗГІДНО П(С)БО 26 ТА МСБО 19.....	81
Воронцова А.С. РОЗРОБКА МЕТОДИКИ ОЦІНКИ АУДИТОРСЬКОГО РИЗИКУ ТОВ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО».....	83
Гречка О.А. НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ МЕТОДИЧНИХ ПІДХОДІВ ЩОДО ОБЛІКУ ЗМЕНШЕННЯ КОРИСНОСТІ ФІНАНСОВИХ АКТИВІВ ВІДПОВІДНО ДО ВИМОГ МСФЗ.....	85
Гусак Н. Г. НАПРЯМИ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ УКРАЇНИ НА ОСНОВІ ДОСВІДУ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....	87
Зайцев М. М. ТРЕНДОВИЙ ТА КОРЕЛЯЦІЙНО-РЕГРЕСІЙНИЙ АНАЛІЗ ЯК ІНСТРУМЕНТАРІЙ СТАТИСТИЧНОГО ВИВЧЕННЯ ЕКСПОРТУ В УКРАЇНІ.....	89
Ігнатенко В.В. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ОБЛІКУ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ, УТРИМУВАНИХ ДЛЯ ПРОДАЖУ.....	92
Корнієнко Л.В. КРИТЕРІЙ СУТТЄВОСТІ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ДОСТОВІРНІСТЬ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ БАНКУ	94
Леонтович В. В. УДОСКОНАЛЕННЯ ОЦІНКИ ДІЯЛЬНОСТІ ЦЕНТРІВ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ БАНКУ.....	96
Сушицька О.В. ПРОБЛЕМИ ОЦІНКИ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ.....	98

Охріменко І.В. СУТНІСТЬ КОНЦЕПЦІЙ ЗБЕРЕЖЕННЯ КАПІТАЛУ, ЇХ ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ.....	100
Сидорук Т. С. КОНТРОЛЬ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ В БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ.....	102
Скорупська К. С. НАПРЯМКИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ РОЗРАХУНКІВ З БЮДЖЕТОМ ЗА ПОДАТКОМ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ.....	104
Супрученко Н.С. УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ АКТИВАМИ В СЕРЕДОВИЩІ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ.....	106
Рожко Є. Ю. УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ БАНКІВСЬКОГО КОНТРОЛЮ КРЕДИТНИХ ОПЕРАЦІЙ З ФІЗИЧНИМИ ОСОБАМИ.....	108
Ткаленко Ю.В. УДОСКОНАЛЕННЯ КОНТРОЛЮ ДЕПОЗИТНИХ ОПЕРАЦІЙ БАНКУ	110
Трикоз А. М. НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ МСФЗ ТА ШЛЯХИ ЇХ АДАПТАЦІЇ В ПРАКТИЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ БАНКІВ УКРАЇНИ.....	112
Філатова Г.П. МЕТОДИКА АУДИТУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ТА РОЗРАХУНКУ ВАРТОСТІ ЧИСТИХ АКТИВІВ (НА ПРИКЛАДІ АТ «ЕНЕРГОМАШ»)	114
Хевпа Ю.Я. УДОСКОНАЛЕННЯ КОНТРОЛЮ ЗА ДОСТАТНІСТЮ КАПІТАЛУ БАНКУ	116
Шерстюк Т. В. КОМБІНОВАНИЙ МЕТОД ЦІНОУТВОРЕННЯ НА БАНКІВСЬКІ ПРОДУКТИ	118
Янчук Є.І. НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ДОХОДИ ТА ВИДАТКИ У ФІНАНСОВІЙ ЗВІТНОСТІ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ.....	120
СЕКЦІЯ 4 УКРАЇНА В ГЛОБАЛЬНОМУ ЕКОНОМІЧНОМУ ПРОСТОРІ	122
ПІДСЕКЦІЯ 1 ГЛОБАЛЬНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ТА КОНТРОЛЮ В ФІНАНСОВІЙ СИСТЕМІ.....	122
Aleksanian M.F. LIQUIDITY RISK MANAGEMENT IN INTERNATIONAL BANKS IN THE CONTEST OF BASEL III REGULATION	122
Voloshyna D. S. ORGANIZATIONAL CULTURE IN MANAGEMENT OF A COMPANY ENGAGED IN INTERNATIONAL ECONOMIC ACTIVITY.....	124
Gerashenko I.O. CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY IN EUROPEAN AND UKRAINIAN BANKS: IN SEARCH OF SPECIFICS.....	126
Gmyria M. “CORPORATE GOVERNANCE”: KEY COMPONENTS OF THE TERM.....	128
Hlushachenko N. MAJOR TRENDS OF LABOR MIGRATION.....	130
Khomutenko Y. FOREIGN EXCHANGE RESERVES and COMPONENTS of THEIR MANAGEMENT	132
Kondratiuk M.M. UKRAINIAN-RUSSIAN TRADE RELATIONS: TRENDS AND CHALLENGES.....	134
Kovalova I. FOREIGN EXPERIENCE OF BANK INTERNATIONAL STRATEGIC MANAGEMENT.....	136
Lobodenko D. O. GLOBAL TRENDS, PROBLEMS AND PROSPECTS IN RECRUITMENT.....	138
Lukin A. TOPICAL ISSUES OF USING BILL TOOLS ON AN EXAMPLE OF RUSSIAN FEDERATION EXPERIENCE.....	140
Morozova A. O. ADVANTAGES AND DISADVANTAGES OF THE EU CITIZENSHIP.....	142

Reka Y.O. THE IMPACT OF GLOBALIZATION ON THE UKRAINIAN BANKS' PERFORMANCE.....	144
Shchegortsova J. CROSS - CULTURAL ADAPTATION OF THE ENTERPRISE MARKETING MIX TO THE INTERNATIONAL MARKET CONDITIONS.....	147
Titarenko D.Y. CHINESE VECTOR OF UKRAINIAN FOREIGN ECONOMIC RELATIONS DEVELOPMENT.....	149
Yaremenko Y.O. INTERNATIONAL PAYMENTS IN UKRAINE: AN OVERVIEW.....	151
ПІДСЕКЦІЯ 2 ГЛОБАЛЬНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ТА КОНТРОЛЮ В ФІНАНСОВІЙ СИСТЕМІ.....	154
Боровкова Ю.И. ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ КУЛЬТУР РОССИИ И КИТАЯ.....	154
Братушка В.В. ГЕЙМИФИКАЦИЯ ОБУЧЕНИЯ МЕНЕДЖЕРОВ.....	157
Венгер Ю.В. ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ ПРИ ПРОВЕДЕННІ РЕКЛАМНОЇ КАМПАНІЇ НА ЗАРУБІЖНИХ РИНКАХ.....	159
Жаріков І. СВІТОВИЙ РИНОК КОНСАЛТИНГОВИХ ПОСЛУГ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ.....	161
Зайченко О. С. КОНКУРЕНТНІ ПОЗИЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ МАШИНОБУДІВНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ НА СВІТОВОМУ ТОВАРНОМУ РИНКУ.....	163
Калугина А.О. УКРАИНА В ГЛОБАЛЬНОМ ЭКОНОМИЧЕСКОМ ПРОСТРАНСТВЕ.....	165
Карбач М.С. СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНО-РОСІЙСЬКИХ ТОРГІВЕЛЬНО-КОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН.....	167
Ковалінська А.С. ПРИЧИНИ І НАСЛІДКИ БОРГОВОЇ КРИЗИ ЄВРОЗОНИ ДЛЯ БАНКІВСЬКИХ СИСТЕМ КРАЇН ЄС.....	169
Ковалінська А.С. КРИТЕРІАЛЬНЕ ОЦІНЮВАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ВАЛЮТНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ.....	171
Конев Р. Ю. ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ УКРАЇНИ НА СВІТОВОМУ РИНКУ ЗЕРНА.....	173
Корчан А. М. РОЛЬ МІЖНАРОДНОГО ВАЛЮТНОГО ФОНДУ У ПОСТКРИЗОВОМУ ВІДНОВЛЕННІ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ.....	175
Литвиненко В.І. РОЗВИТОК МІЖНАРОДНОЇ ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ВИЗНАЧЕННЯ ПРІОРИТЕТНОГО ВЕКТОРА ТОРГОВЕЛЬНИХ ЗВ'ЯЗКІВ.....	176
Недбай Л.О. ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РЕАЛІЗАЦІЇ ЕКСПОРТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ.....	178
Огурцова Е.А. ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РОССИЙСКО-УКРАИНСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА.....	180
Н. Л. Противень ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЙ ПОТЕНЦІАЛУ ХІМІЧНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ У КОНТЕКСТІ ТЕНДЕНЦІЙ СВІТОВОЇ ТОРГІВЛІ.....	182
Резнік А. НЕГАТИВНІ НАСЛІДКИ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ.....	184
Сисова Є. В. ПРОБЛЕМИ ПОЛІПШЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО КЛІМАТУ УКРАЇНИ В СВІТЛІ МІЖНАРОДНИХ РЕЙТИНГІВ.....	186
Тонконіг А. І. ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ФОНДОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ФІНАНСОВИХ РИНКІВ.....	188

Хмелик О.С. ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОГО ІНВЕСТИЦІЙНОГО КЛІМАТУ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ.....	190
Шевченко І. В. ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ ОПЛАТИ ПРАЦІ.....	192
Шевченко М. С. СТРУКТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ ТОРГІВЛІ ПОСЛУГАМИ В УКРАЇНІ.....	194
Щербакова Т. В. ВПЛИВ УМОВ ПРИЄДНАННЯ УКРАЇНИ ДО ЗОНИ ВІЛЬНОЇ ТОРГІВЛІ З ЄС НА ВІТЧИЗНЯНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ РИНОК.....	196
СЕКЦІЯ 5 СУЧАСНІ НАПРЯМКИ МОДЕЛЮВАННЯ ТА АВТОМАТИЗАЦІЇ СФЕРИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	198
Євтушенко А.С. МОДЕЛЮВАННЯ РІВНЯ СТАБІЛЬНОСТІ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ НА ОСНОВІ ДЕКОМПОЗИЦІЙНОГО АНАЛІЗУ.....	198
Концедал Б.С. МОДЕЛЮВАННЯ РОЗКЛАДУ КОНСУЛЬТАЦІЙ ВИКЛАДАЧІВ.....	202
Корнев Є.В. ОЦІНКА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ РЕГІОНУ.....	204
Саєва К.В. МОДЕЛЮВАННЯ ЙМОВІРНОСТІ ВСТУПУ АБИТУРІЄНТА ДО ВНЗ.....	206
Салаватова О.В. МАТЕМАТИЧЕСКОЕ МОДЕЛИРОВАНИЕ В ЭКОНОМИКЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ УСЛУГ...	208
Чудик В.С. МОДЕЛЬ ДИНАМІКИ ВЗАЄМОДІЇ ШАХРАЙСЬКИХ АТАК ТА ІНСТРУМЕНТІВ БОРОТЬБИ З НИМИ.....	210
СЕКЦІЯ 6 УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ СУБ'ЄКТІВ РЕАЛЬНОГО І ФІНАНСОВОГО СЕКТОРУ	212
Аніщенко Б. С. ВИМІРЮВАННЯ РІВНЯ БЕЗПЕКИ СОЦІАЛЬНИХ СИСТЕМ.....	212
Белік Д. Ю. ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ БЕЗПЕКИ БІЗНЕСУ.....	214
Головенська В.О., Штурко А.С. ШЛЯХИ РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА ЯК СКЛАДОВОЇ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....	216
Гордієнко О.М., Гончаренко А.І. ЗАСТОСУВАННЯ МІЖНАРОДНОГО СТАНДАРТУ ISO/IEC 27003:2010 В УКРАЇНІ	218
Гришунін В.В. МОТИВАЦІЯ ПЕРСОНАЛУ ЯК КАДРОВА СКЛАДОВА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ БАНКІВСЬКОЇ УСТАНОВИ.....	220
Демякін М. С. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КАДРОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....	222
Істратов Д.А. ЗНАЧЕННЯ ЧАСОВОГО РЕСУРСУ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕКОНОМІЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ СУЧАСНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ.....	224
Капитанчик Е.В. СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ НАЛОГООБЛАЖЕНИЯ ТРАНСПОРТНЫХ СРЕДСТВ В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ.....	226
Крамська М.С. ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВА ЯК ЕКОНОМІЧНА КАТЕГОРІЯ.....	228
Литвиненко Д.Д., Шеверюк К.В. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО СТАНДАРТУ ISO 16732 "РОЗРОБКА СИСТЕМИ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ" В УКРАЇНІ ЯК АСПЕКТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ	230
Масленнікова Я.С., Штурко А.С. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БЕЗПЕКИ СПОЖИВЧОЇ ПРОДУКЦІЇ В СИСТЕМІ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА	232

Олійник О. В. ДІАГНОСТУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ЯК МЕТОД ПОПЕРЕДЖЕННЯ КРИЗОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА	234
Полевик С.А. АНАЛИЗ ВЛИЯНИЯ ФИНАНСОВЫХ СТИМУЛОВ НА ТРУДОВЫЕ РЕСУРСЫ КАК ОДИН ИЗ ФАКТОРОВ ЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА В СТРАНЕ (НА ПРИМЕРЕ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ И УКРАИНЫ)	236
Самкова А. В. СТРАТЕГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....	238
Серік О.П. ЗАСТОСУВАННЯ ЕКОНОМЕТРИЧНИХ МОДЕЛЕЙ В ПРАКТИЦІ РЕКЛАМНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ.....	240
Слюта К.А. ДОСЛІДЖЕННЯ РИНКУ КАВИ В УКРАЇНІ: УПРАВЛІНСЬКИЙ АСПЕКТ ЯКОСТІ ТА СТАНДАРТИЗАЦІЇ.....	242
Скробот О. О. ЛИЗИНГ КАК АЛЬТЕРНАТИВНАЯ ФОРМА КРЕДИТОВАНИЯ (НА ПРИМЕРЕ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ)	244
Тарантаєва Д. В. ОСНОВНІ КОНЦЕПЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ.....	246
Хворост Г.В., Стецюра Д.В. СТАНДАРТ ISO/IEC 27001 ТА ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ВИМОГ СТАНДАРТУ НА ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ.....	248
Черненко О.В. РЕФЛЕКСИВНІСТЬ ФОНДОВОГО РИНКУ: ПРИЙНЯТТЯ РІШЕННЯ В УМОВАХ РИЗИКУ ...	250
Штурко А. С., Стецюра Д.В. РОЛЬ ЛІДЕРА У ФОРМУВАННІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНО-УПРАВЛІНСЬКОЇ СКЛАДОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....	252
СЕКЦІЯ 7 АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІНАНСОВОГО ТА ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА УКРАЇНИ	254
Бойко Олена ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ ЦЕНТРАЛЬНОГО БАНКУ ЯК ОРГАНУ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ: ПОРІВНЯЛЬНО- ПРАВОВИЙ АСПЕКТ.....	254
Горкуша М. Ю., ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЕПЦІЇ Е-УРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ: ФІНАНСОВО - ПРАВОВИЙ АСПЕКТ.....	256
Душко М.О. ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ЕЛЕКТРОННОГО ДОКУМЕНТООБІГУ В СУДАХ.....	258
Зінченко В.М. ПРОБЛЕМИ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ.....	260
Калачева Я.Ю. СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ «СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ» ТА «СОЦІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ».....	262
Козирка В.С., ГАРАНТІЙНА ФУНКЦІЯ ФОНДУ ГАРАНТУВАННЯ ВКЛАДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ.....	264
Леоненко О.М. АНАЛІЗ ПРОБЛЕМ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРИНЦИПІВ ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	266
Музіпова Д.Е. ДО ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ В УКРАЇНІ	268
Охотник О.П. НЕДЕРЖАВНЕ ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ: РИЗИКИ ТА ШЛЯХИ ЇХ УНИКНЕННЯ.....	270
Поправко М.В. ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ СУБ'ЄКТНОГО СКЛАДУ ОПЕРАЦІЙ З БАНКІВСЬКИМИ МЕТАЛАМИ.....	272

Потапенко В.О. СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ.....	274
Сергієнко А.М. ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНТРОЛЬНИХ ФУНКЦІЙ FATF ЗА ДОТРИМАННЯМ РЕКОМЕНДАЦІЙ ТА КОНТРЗАХОДИ ЗА ЇХ ПОРУШЕННЯ НА ПОСТРАДЯНСЬКОМУ ПРОСТОРІ.....	276
А.М. Стецюра СУЧАСНИЙ СТАН ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ В УКРАЇНІ.....	278
Швайка С.І. ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ АКЦІОНЕРНИХ ТОВАРИСТВ В УКРАЇНІ.....	280

СЕКЦІЯ 1

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ: СВІТОВИЙ ТА ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД

Бабак Д. С.

Науковий керівник: Євченко Н.Г., к.е.н., доцент
Українська академія банківської справи Національного банку України, м.Суми

АНАЛІЗ ОПОДАТКУВАННЯ БАНКІВ УКРАЇНИ

Податки є одним з найважливіших способів мобілізації фінансових ресурсів, необхідних для вирішення основних завдань і функцій держави. Відповідно до вимог Податкового кодексу України банки самостійно обчислюють та сплачують до відповідних бюджетів за своїм місцезнаходженням загальнодержавні податки і збори, місцеві податки та подають податкові декларації до податкових органів.

Проаналізуємо загальні тенденції оподаткування банківської системи України протягом 2010-2012 рр. Слід відмітити що, при проведенні розрахунків за 2010 рік враховувалася ставка податку на прибуток 25 %, з 01.04.2011 р. – 23 %, а з 01.01.2012 р. – 21 %.

За даними фінансової звітності банків за період 2010-2012 рр. загальний обсяг податкових платежів банків збільшився на 19,48 %. Збільшення спостерігалось по всіх складових, крім податку на прибуток, сума якого за досліджуваний період зменшилась. Сума збору до Фонду гарантування вкладів зросла на 24,67 %, що пояснюється збільшенням коштів на вкладних рахунках банку. Також суттєво збільшилась сума операційних податків, до складу якої були віднесені збір за першу реєстрацію власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів; плата за землю; плата за торговий патент на здійснення операцій з торгівлі валютними цінностями; державне мито, а також ПДВ. У структурі податків, що сплачуються банками України

найбільшу питому вагу має єдиний соціальний внесок, що пов'язаний з оплатою праці персоналу.

Серед податків, які сплачуються банками, найбільший вплив на ефективність діяльності має податок на прибуток. Витрати з податку на прибуток банків за 2010-2012 рр. включають поточні податки та відстрочене оподаткування. В результаті аналізу було виявлено значні відмінності між фактично сплаченою сумою податку на прибуток та сумою витрат, зазначеною у фінансовій звітності банків. Такі відхилення можна пояснити впливом відстрочених податків, які виникли в результаті збиткової діяльності банківської системи у 2010-2011 рр. В цілому, слід відзначити зменшення суми сплаченого банками податку на прибуток протягом періоду аналізу.

Для повноти оцінки впливу податків на ефективність діяльності банку необхідно проаналізувати показник податкового навантаження. За період, що досліджується середнє значення показника податкового навантаження з податку на прибуток було вище за ставку оподаткування, що є результатом впливу відстрочених податків через збиткову діяльність банківської системи. Протягом періоду дослідження спостерігаємо зниження даного показника, що є позитивним впливом зниження ставки податку на прибуток у зв'язку із введенням Податкового кодексу України.

Враховуючи дану ситуацію з метою аналізу середнього значення податкового навантаження з податку на прибуток по банківській системі України було проведено розрахунки в розрізі груп банків. При цьому для розрахунків було обрано банки, які за досліджуваний період отримали прибуток та сплачували податок на прибуток. Протягом періоду дослідження найбільше значення податкового навантаження спостерігались по групі малих банків, найменше – по групі найбільших банків.

Таким чином, проведене дослідження дозволяє стверджувати про поступове зниження рівня оподаткування банків, що є свідченням позитивного впливу зменшення ставки з податку на прибуток.

ПРОБЛЕМИ ОЦІНКИ КРЕДИТОСПРОМОЖНОСТІ ПОЗИЧАЛЬНИКІВ В БАНКАХ УКРАЇНИ

Надання кредитів є одним з найбільш прибуткових банківських активів і формує, зазвичай, найбільшу частину доходів банку. Але висока дохідність неодмінно супроводжується підвищеним ризиком. На сьогоднішній день в Україні гостро стоїть питання оцінки кредитоспроможності банками своїх позичальників.

Порівняльний аналіз методик оцінки кредитоспроможності позичальника банку показав, що серед моделей оцінки кредитоспроможності більшість банків використовує методики прогнозування ймовірності банкрутства позичальника. Досить ефективним методом оцінки кредитоспроможності позичальника є метод фінансових коефіцієнтів. Менш активно використовуються методики, засновані на аналізі ділового ризику, експрес-методику аналізу фінансового стану, а також аналіз грошових потоків, тощо.

Дослідивши проблеми оцінки кредитоспроможності позичальника, основними з них є: відсутність уніфікації діагностичних процедур у сфері оцінювання кредитоспроможності позичальників-юридичних осіб; недостатньо повна інформаційна база для повноцінного аналізу фінансового стану клієнтів; складність визначення відносних «ваг» кожного окремого фактора, необхідного для оцінки кредитоспроможності; існування ймовірності отримання одним підприємством різних класів позичальника у різних банківських структурах; наявність практики свідомого погіршення результатів діагностики кредитоспроможності підприємства банківськими структурами; можливість маніпулювання результатами діагностики кредитоспроможності.

Частково названі проблеми вирішує Постанова НБУ №23«Про порядок формування та використання банками України резервів для відшкодування можливих втрат за активними операціями». Проте методичний підхід, що застосовується, призначений для оцінки фінансового стану позичальників з метою формування резерву і не дозволяє оцінити кредитоспроможність. Для вирішення цих проблем банкам необхідно розмежувати поняття та підходи до аналізу кредитоспроможності залежно від цілей оцінки.

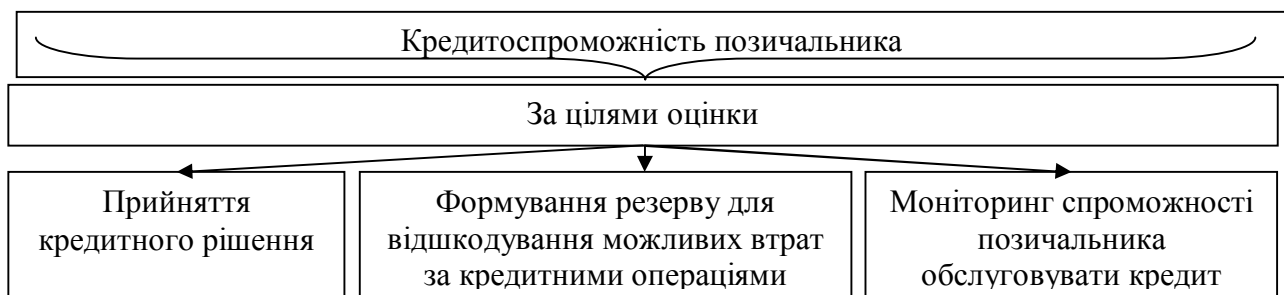

Рисунок 1 – Підходи до аналізу кредитоспроможності позичальника

Вважаємо, що для ефективної оцінки кредитоспроможності банкам необхідно також враховувати значимість кредиту, диверсифікацію бізнесу, індивідуальні особливості та фінансовий стан позичальника, визначати взаємний вплив кредитоспроможності економічних суб'єктів і циклічності розвитку економіки. Відсутність аналізу сценаріїв розвитку подій в економіці клієнта, різноманітних моделей поведінки банку при виникненні несприятливих подій не дозволяє правильно розрахувати наслідки кредитування. Нарешті, значні складності породжуються інфляцією, спотворюються показники, що характеризують можливості погашення кредитної заборгованості.

Таким чином, правильно та чітко визначена система оцінки кредитоспроможності позичальника-юридичної особи банком захищає його від багатьох загроз та ризиків, а саме ризику банкрутства і неповернення кредитів.

Білодід Ю.В.

Науковий керівник: Крухмаль О.В., к.е.н., доц.

Українська академія банківської справи Національного банку України, м.Суми

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АНАЛІЗУ ЛІКВІДНОСТІ БАНКУ

Відомо, що банківська система України до недавнього часу вважалася ліквідною. На даний момент ситуація може змінитися в результаті зміни політично-економічної ситуації в країні, а саме передбачається поступове погіршення стану ліквідності банку з можливістю утримання позитивної динаміки. НБУ наразі розробив механізм оперативного підтримання ліквідності банків, що допоможе зберігати довіру людей до банківської системи у випадку погіршення ринкових очікувань. Даний механізм має на меті проведення НБУ позачергових тендерів з підтримання ліквідності банків, котрі мають вплив строкових вкладів (депозитів) фізичних осіб.

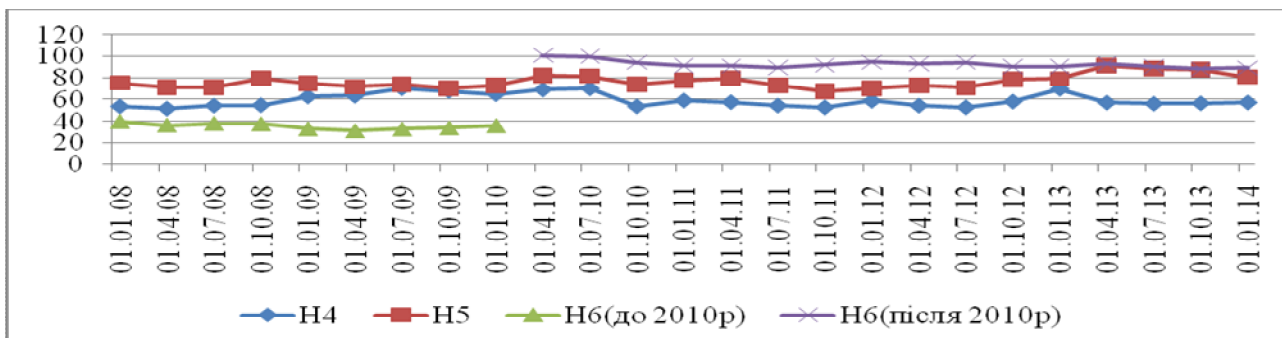

Рисунок 1 – Динаміка показників ліквідності банківської системи України за період з 01.01.08 по 01.01.14 рр (складено на основі [1])

Нормативи ліквідності за весь досліджуваний період були виконані, хоча і мали незначні коливання. Що стосується останнього періоду, то помітно зменшився тільки норматив поточної ліквідності, що, однак, не заважає називати банківську систему України ліквідною і тепер.

Однак нормативи ліквідності не є єдиними показниками, що відображають стан ліквідності банківської системи. За методом дослідження

об'єкту можна виділити коефіцієнтний, структурний методи, метод гепу, VaR аналіз та стрес-тестування. Коефіцієнтний метод передбачає розрахунок показників, що характеризують ліквідність балансу, стабільність зобов'язань та потреби банку в додаткових коштах, динаміку показника за допомогою коефіцієнтів. Структурний метод дещо схожий з коефіцієнтним, але він досліджує саме співвідношення частин цілого між собою. Він характеризує структуру балансу, а не динаміку. Метод гепу, або метод розривів ліквідності, вказує на ступінь невідповідності обсягів активів і пасивів за строками до погашення. VaR-аналіз оцінює зміну ліквідності банку урахувавши характер розривів між активами і пасивами за строками і найточніше оцінивши припустимий ступінь зміни ліквідності, що виходить з фінансового результату на певний момент часу та капіталу.

Найбільш актуальним, на нашу думку, з точки зору розвитку методичного забезпечення аналізу ліквідності банку є стрес-тестування, що дозволяє охопити той 1-5% ймовірності настання події, що не враховує VaR аналіз, і допомагає комплексно розробити запасні варіанти дій керівництву при виникненні проблем з ліквідністю. Пропонуємо застосовувати модель, що базується на стрес-тестуванні банків і дає можливість ідентифікувати базові фактори ризиків, надати кількісну характеристику кожному із них, визначити пріоритетність груп базових факторів ризиків на основі значення отриманих бінарних характеристик, отримати відносну кількісну оцінку ризиків, визначити причинно-наслідкову обумовленість визначеної кількісної характеристики, тобто здійснити якісну оцінку рівня ризиків.

Отже, даний підхід до аналізу ліквідності банку на основі оцінки впливу факторів на ліквідність банку дозволить більш детально провести аналіз ліквідності.

Список використаної літератури:

1. Економічні нормативи банків України [Електронний ресурс] / Офіційний сайт НБУ. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua/> – Заголовок з екрану.

Бойко О.А.,

Науковий керівник: Криклій О.А., к.е.н., доцент

Українська академія банківської справи Національного банку України, м. Суми

ПРИНЦИП ТРАНСПАРЕНТНОСТІ В ДІЯЛЬНОСТІ ЦЕНТРАЛЬНИХ БАНКІВ: ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Банківська система країни за європейськими стандартами має працювати прозоро та бути передбачуваною для забезпечення стабільності розвитку економічних процесів. Відтак, очевидно, що діяльність сучасного центрального банку нерозривно пов'язана з поняттям прозорості.

Сам термін «прозорість» (прозорість) походить від англійського «transparent» та латинського «trans» – прозорість, очевидність, зрозумілість, чіткість [1]. Принцип прозорості у діяльності центрального банку передбачає доведення до загального відома широкої громадськості інформації про свою діяльність та прийняті рішення. При цьому, така інформація має бути достовірною, опрацьованою та своєчасною, щоб зацікавлені особи мали змогу її зрозуміти і прийняти на її основі адекватні та ефективні рішення.

Одним із важливих документів, спрямованих на забезпечення прозорості та відкритості у банківській сфері, є Кодекс належної практики по забезпеченню прозорості у грошово-кредитній та фінансовій політиці: Декларація принципів. Системний аналіз вказаного документа дає змогу виділити основні складові принципу прозорості: відкритість цілей економічної політики; розкриття інформації про економічні дані, моделі та прогнози; доступність інформації про стратегію і тактику грошово-кредитної політики, механізми прийняття рішень у цій галузі; відкритість інформації про втручання центрального банку на ринку та помилки регулювання або операційна прозорість, яка стосується висвітлення заходів монетарної політики в разі непередбачених порушень у трансмісійному механізмі.

Значна увага питанню дотримання центральними банками принципу прозорості приділяється в Європейському Союзі. Так, Європейський центральний банк з метою реалізації даного принципу використовує цілу низку

комунікаційних засобів, які досить чітко визначені в нормативних документах ЄС: щомісячні прес-конференції; щорічне звітування голови банку перед парламентом та щоквартальні зустрічі з членами Комітету парламенту з економічних і монетарних справ; промови та інтерв'ю членів Ради керуючих; зустрічі з представниками суспільства; спілкування з науковцями (проведення конференцій, семінарів тощо).

Натомість, у вітчизняному банківському законодавстві принцип транспарентності не закріплений. Ст. 57 ЗУ «Про НБУ» [2] лише декларує обов'язок щодо забезпечення Національним банком гласності з питань банківської діяльності та статистики платіжного балансу. Внаслідок цього існують наступні проблеми в цій сфері: неналагоджені взаємодії між статистичними підрозділами та внутрішніми і зовнішніми користувачами інформації, методи поширення інформації щодо монетарних процесів не відповідають європейським стандартам, існуючі форми публікацій є низької якості та потребують доповнення, перегляду їх змістовного наповнення та періодичності видання, не активно використовуються такі сучасні форми комунікацій, як прес-конференції, on-line конференції, круглі столи, інформаційні дні, семінари тощо.

Тому слід закріпити в українському банківському законодавстві такий основоположний принцип діяльності центральних банків як транспарентність, чітко визначити його зміст, а також створити дієвий механізм реалізації.

Список використаної літератури

1. Романченко О. Транспарентність регуляторів фінансового ринку та розвиток ризик-менеджменту у фінансових установах / О. Романченко // [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

http://www.ufin.com.ua/analit_mat/drn/047.htm.

2. Закон України «Про Національний банк України» [Електронний ресурс]: закон України від 20.05.1999. – Режим доступу :

<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/679-14/page3>.

Воробей Г.М.

Науковий керівник: Перехрест Л.М., к.е.н., доцент

Національний університет державної податкової служби України, м. Ірпінь

БАНКІВСЬКЕ КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ

На сьогоднішній день банківський кредит відіграє пріоритетну роль у стимулюванні відтворювальних процесів, оскільки він є головним джерелом забезпечення грошовими ресурсами як поточної господарської діяльності суб'єктів господарювання, так і життєдіяльності громадян. Незважаючи на те, що кризові явища в економічній системі практично підірвали фінансову стійкість більшості вітчизняних банківських установ, кредитні операції залишаються головним видом активних операцій комерційних банків, в які вкладається переважна більшість залучених банками ресурсів.

Вирішенню питань, що стосуються особливостей банківського кредитування в Україні присвячено праці А.П. Вожжова, О.Д.Заруби, Б.С.Івасіва, Б.Л.Луціва, І.О.Лютото, А.М.Мороза, П.Роуза та багатьох інших учених-економістів. Проте на сучасному етапі розвитку банківської системи України вони залишаються актуальними і потребують нових розробок.

Мета дослідження полягає у визначенні напрямків вдосконалення банківського кредитування в Україні на основі оцінки теоретичних та практичних аспектів обраної проблематики.

Банківське кредитування – це самостійна ліцензована підприємницька діяльність кредитних установ, яка здійснюється за рахунок залучених і власних коштів на свій ризик, що виражається в їх розміщенні на умовах платності, строковості і повернення, з дотриманням резервних й інших обов'язкових вимог, які забезпечують права учасників кредитування [1].

Стан банківської системи України у 2013 році істотно не покращився, і у 2014 році значної зміни тенденцій очікувати не варто, сказав у коментарі УНІАН начальник відділу аналізу і досліджень «Райффайзен Банку Аваль», - Дмитро Сологуб. 2013 рік для банківської системи загалом вийшов досить

спокійним, але і без кардинального покращення ситуації. Попит на кредити залишався на низькому рівні, як і рентабельність банківського бізнесу. Експерт прогнозує, що у 2014 році тенденції розвитку банківського сектора значно не зміняться. Кредитний портфель зросте на 10-15%, тобто так само, як і у 2013 році. Прибуток зросте, проте показник рентабельності капіталу навряд чи перевищить рівень 5-7% [2].

За підсумками 2013 року в Україні тенденція збільшення безготівкових розрахунків закріпилася. Використання платіжних інструментів для оплати товарів та послуг стає звичним для українців у більшості регіонів країни.

У квітні НБУ зобов'язав банки формувати валютні резерви на окремому рахунку під наявні валютні кредити, видані клієнтам без валютної виручки. Проте в 2013 році Нацбанк двічі знижував свою облікову ставку – спочатку з 7,5 % до 7% в середині червня, а потім, через два місяці, опустив вартість ресурсів до 6,5%, що є рекордно низькою ставкою в історії України.

Однак це не призвело до суттєвого здешевлення ресурсів на ринку і активізації кредитування. Середньозважена ставка за кредитами в гривні знизилася з початку року з 17,55% до 15,58%, а за кредитами в інвалюті зменшилася з 9,3% на початок року до 8,85%.

Зростання кредитування було абсолютно незначним. Юрособам видали кредитів на 8,3% більше, ніж на початок 2013 року (або на 51,9 млрд грн). Зараз корпоративний портфель кредитів по банківській системі становить 678,1 млрд грн. Позик фізичним особам в 2013 році видали на 3,5% (або 6,4 млрд грн більше). Сьогодні портфель кредитів фізособам становить 189,5 млрд грн. За видами кредитування залишилися мертвими як іпотека, так, по суті, й автокредитування – авторинок демонстрував зростання до 8% до введення у вересні спецмита, після чого різко почав скорочуватися. Як стверджують автодилери, за результатами року зростання порівняно з результатами 2012 роком не буде. Єдиними кредитами, які показали зростання (трохи більше 20%), стали споживчі кредити. Ставки за ними захмарні (реальна ставка

становить від 60 до 90%), і це приваблює все більше нових банків зайти на даний ринок.

Зменшення кредитних ставок, яке прогнозували банкіри на 2013 рік, не відбулося, оскільки основним джерелом фондування для банків так і залишаються депозити населення. А їхні ставки за рік знизилися лише на 1,5 п.п. (12-місячні кредити в гривні знизилися з 19,38% до 17,87% – UIRD).

Депозитні вклади, незважаючи на зниження їх прибутковості, стали більш популярними, ніж у 2012 році: за січень-жовтень 2013 року обсяг депозитів населення в банківській системі збільшився на 17,7%, досягнувши 430,5 млрд грн. Показники прибутку за системою впали порівняно з 2012 роком. За січень-жовтень 2013 року, за даними НБУ, банки показали сукупний прибуток у розмірі 1,732 млрд грн, тоді як в аналогічному періоді року 2012-го прибуток системи перевищив 2,775 млрд грн.

За рік в Україні з'явилося 8 нових банків. Серед новачків на банківському ринку значаться такі фінустанови: “Гефест”, “Авангард”, “Юнісон”, “Портал”, “Інвестиційно-трастовий банк”, банк “Михайлівський”, а також державні “Земельний банк” і “Розрахунковий центр”. Тепер кількість банків становить 181 [3].

Список використаної літератури

1. Вергелюк Ю.Ю. Банківське кредитування економіки України / Ю.Ю.Вергелюк // Збірник наукових праць НУ державної податкової служби України. – 2011. – №1. – С.101-109.
2. Стан банків України у 2014 році суттєво не зміниться – банкір , - [Електронний ресурс] - <http://economics.unian.ua/>
3. Банківські підсумки - 2013: рік застою та відходу іноземного капіталу, - [Електронний ресурс] - <http://news.finance.ua>

Науковий керівник Кривич Я.М., к.е.н, ст.викл.
Українська академія банківської справи Національного банку України, м.Суми

ЕФЕКТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКУ: ПОНЯТТЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНКИ

Питання ефективності діяльності банків важливе як для економіки в цілому, так і для клієнтів банку. Низький рівень ефективності діяльності банку свідчить про обмежені можливості його розвитку, низьку конкурентну спроможність, підвищену чутливість до ринкових ризиків, неефективне управління активами й пасивами. Аналіз науково-методичної літератури з зазначеної тематики засвідчив, що на сьогоднішній день немає єдиного підходу до визначення поняття «ефективність діяльності банку». Ряд авторів робить акцент на тому, що ототожнюють дане поняття з результативністю. Інші наголошують на тому, що ефективність банку визначається як оптимальне співвідношення між її прибутковістю та рівнем ризику. Ще інші вважають, що дане поняття являє собою ефективну систему управління. То ж, виходячи з зазначеного в межах нашого дослідження, під ефективністю діяльності банку будемо розуміти стан діяльності, який включає в себе таку організацію роботи банку, яка забезпечує оптимальне співвідношення між використаними ресурсами та результатами діяльності, задовольняючи при цьому збалансованість прибутковості та рівня ризику.

Найбільш поширеними показниками, які використовуються для оцінки ефективності діяльності банку є: рентабельність активів (ROA – return on asset) - дозволяє оцінити розмір прибутку на 1 гривню активів банку; рентабельність капіталу (ROE – return on equity) - показує рівень віддачі капіталу банку та оцінює суму прибутку, що припадає на одиницю капіталу; чиста процентна маржа - дозволяє оцінити здатність банку утворювати чистий процентний дохід, шляхом використання загальних активів; чистий спред - характеризує

узгодженість процентної політики банку за кредитними і депозитними операціями.

Варто зазначити, щонаведений підхід до оцінки ефективності діяльності підкуповує простотою, чіткістю, наочністю і є зручним саме для порівняння банків зі схожими структурами. Також часто не враховується той факт, що жоден з наведених вище показників результатів діяльності не є довгостроковим.

Тобто, для того, щоб оцінити ефективність більш достовірно та всебічно необхідно використовувати системний підхід, який дозволяє провести глибокий аналіз всіх сторін діяльності банку, а також відповідності отриманих результатів (фінансових і нефінансових) поставленим цілям та завданням.

Прикладом такої системи є збалансована система показників (Balanced Scorecard (BSC)) – це система, що всебічно оцінює діяльність банків за допомогою фінансової та нефінансової інформації. BSC дає можливість менеджерам банку представити банківський бізнес у чотирьох напрямках: «фінанси» (зростання прибутковості та забезпечення фінансової стійкості банківського бізнесу), «клієнти» (задоволення потреб клієнтів), «персонал» (створити сприятливий робочий клімат, підвищити ефективність роботи працівників), «бізнес-процеси» (розширення асортименту продуктів, використання передових технологій, взаємодія з НБУ тощо). По кожному із напрямків розраховується ряд відповідних показників. Також, за допомогою BSC можна оцінювати показники, які прямо не пов'язані з фінансовими показниками, такі як рівень професіоналізму співробітників або думку споживачів банківських продуктів та послуг.

Отже, збалансована система показників дає можливість провести більш достовірну та всебічну оцінку ефективності діяльності банківської установи. Але, слід відмітити, що ця система не враховує дуже вагомий на сьогоднішній день фактор – фактор ризику, оскільки банківська діяльність є однією з найризикованіших. Тому, на наш погляд, необхідно проводити розрахунок збалансованої системи показників скоригованих на ризик.

Керезь Е. И.

Научный руководитель: Синкевич А. И., ассистент
УО «Полесский государственный университет», г. Пинск

ИННОВАЦИОННОЕ РАЗВИТИЕ РОЗНИЧНОГО БАНКОВСКОГО БИЗНЕСА РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ

Под влиянием всеобъемлющих внешних факторов в банковской практике происходят следующие инновационные изменения: новые банковские продукты (услуги) на базе новых информационных технологий; виртуальные банковские и финансовые технологии: управление банковским счетом, наличные расчеты, электронная подпись, заключение договоров, финансовые организации (биржи, банки); комплексное использование новых информационных и коммуникационных технологий для электронного и смешанного (традиционного и нового) маркетинга; новые возможности внутреннего контроля и аудита; изменения в квалификации работников: продукт-менеджер, консультант, специалист по транзакциям и консультациям; новые автоматы самообслуживания.

Как показывает практика, самое бурное развитие инноваций происходит в сфере банковских платежных карточек и дистанционного банковского обслуживания. В первую очередь учитывается уникальность сервиса и его новизна для рынка. Банки Республики Беларусь тоже движутся в ногу со временем и предлагают инновационные внедрения.

Одной из инноваций в розничном банковском бизнесе является эмиссия ОАО «Белинвестбанк» карты Visa Mini Card. Мини-карты вдвое меньше стандартных банковских платежных карточек и имеют отверстие, которое позволяет использовать их в качестве брелока. Мини-карты предназначены для использования исключительно при оплате покупок или получения наличных в точках, оборудованных электронным терминалом, способным работать по магнитной полосе.

ЗАО "МТБанк" совместно с компанией "Связной" первым выпустил многофункциональную кобрендинговую платежную карту, сочетающую в себе кредитную и сберегательную карты. Кредитная линия карты является возобновляемой, существенным плюсом является наличие периода беспроцентного кредитования (грейс-периода), продолжительность которого составляет 50 дней. Сберегательная составляющая карты начинает действовать, если баланс счета клиента становится положительным.

ЗАО "БТА Банк" внедрил систему оценки качества обслуживания в центрах банковских услуг под названием "Пульт качества".

Каждому уровню качества соответствует смайлик. Пульты расположены прямо у касс банка. Нажав на соответствующую кнопку, каждый клиент, не тратя время на книгу отзывов и предложений, дает банку знать, насколько сервис соответствовал ожиданиям потребителя.

ЗАО "Альфа-Банк" стал первым белорусским банком, который предоставляет клиентам возможность дистанционного открытия счетов в белорусских рублях, долларах, евро или российских рублях. Открытие счета осуществляется бесплатно онлайн в несколько кликов через систему Альфа-Клик.

Помимо текущих счетов, клиенты могут дистанционно оформить депозит в белорусских рублях или иностранной валюте. Все существенные условия договора указываются в заключаемом при открытии первого текущего счета договоре о комплексном банковском обслуживании. Оформление депозитов осуществляется онлайн: достаточно выбрать тип вклада, валюту вклада и некоторые альтернативные условия, после чего прямо в Альфа-Клике внести сумму первоначального взноса.

Таким образом, в настоящее время граждане Республики Беларусь получили доступ к последним научным достижениям в банковской сфере, а банки страны вышли на новый и более качественный уровень обслуживания клиентов.

Колесник А. Ю., студент

Науковий керівник: Козлова Ю. В., асистент

Севастопольський інститут банківської справи УБС НБУ (м. Київ)

ПРОТИДІЯ ШАХРАЙСТВУ З ПЛАТІЖНИМИ КАРТКАМИ, ЯК ФАКТОРУ ЗАГРОЗИ БЕЗПЕКИ БАНКІВ УКРАЇНИ

У ХХІ сторіччі у всьому світі завдяки розвитку платіжних систем і використанню сучасних технологій в організації безготівкових розрахунків поступово зменшувалась частка операцій з готівкою та паперовими платіжними засобами. Найпопулярнішим інструментом безготівкових розрахунків на сьогодні є платіжна картка, яка стала важливим засобом платежу у всіх розвинутих країнах світу, включаючи Україну.

Сьогодні в Україні ринок платіжних карток є одним з найбільш динамічно зростаючих елементів ринку банківських продуктів та послуг. Але в країні існують суттєві перешкоди щодо розвитку карткового бізнесу, зокрема: нерозвиненість інфраструктури ринку; фізична вразливість карток; деякі види карток обслуговуються лише в окремих банкоматах; використання картки потребує відповідного рівня фінансової грамотності власника. Основною проблемою розвитку та ведення карткового бізнесу в Україні є питання захисту платіжних систем, платіжних карток та користувачів цих карток від шахрайства та протиправних дій.

Можна виділити такі фактори розвитку карткового шахрайства в Україні: недосконалість нормативно-правової бази у цій сфері; відсутність єдиних вимог щодо формування підрозділів карткової безпеки у банках; низький рівень спеціальних знань співробітників судових та правоохоронних органів стосовно особливостей шахрайства у банківській сфері; слабе використання міжнародного досвіду у сфері захисту.

Серед основних методів захисту, які слід використовувати держателю платіжної картки, виділимо наступні: не розголошувати свій ПІН-код стороннім

особам; не повідомляти дані платіжної картки стороннім особам; всі розрахунки з використанням картки повинні здійснюватись у присутності її держателя; доцільним є використання СМС-банкінгу з метою посилення контролю; візуальна перевірка банкомату перед використанням на наявність додаткових приладів, які не відповідають його конструкції; у разі здійснення частих розрахунків через мережу Інтернет доцільно мати окрему «віртуальну картку», яка призначена саме для цій цілей, та не дає можливості здійснювати розрахунки в торговельних мережах або знімати готівку в банкоматах; не вступати до контакту з сумнівними оголошеннями, повідомленнями.

Серед методів підвищення загальної безпеки використання платіжних карток в Україні є наступні: ефективне використання служби моніторингу сумлінних операцій у банку; створення підрозділу безпеки при НБУ, який буде відповідати не тільки за збір інформації про злочини, а й допомагати банкам мінімізувати їх збитки; створення Центру по боротьбі з кіберзлочинністю при раді національної безпеки і оборони України; введення навчальних курсів по підвищенню безпеки карткового бізнесу на банківському телебаченні; підвищення кваліфікації органів безпеки та суду щодо питань захисту карткового бізнесу.

Отже, можна сказати, що подальший розвиток карткового бізнесу в Україні можливий тільки при вирішенні питання щодо організації безпеки карткових операцій. В організації безпеки рішучими будуть дії зі сторони банківської системи та органів державної безпеки.

Список використаної літератури

1. Кудельчук І. А. Ризики у сфері банківського карткового бізнесу [Текст] / Кудельчук І. А. // Економічний простір. – 2009. – № 23/1. – С. 292–298.
2. Дубілет О. Перспективи розвитку карткових продуктів [Текст] // Вісник Національного банку України – 2010 – № 10 – С. 11-13

Е.Г. Одынец

Научный руководитель: Веренич Н. К., старший преподаватель
УО «Полесский государственный университет»

СПОСОБЫ УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ БЕЗНАЛИЧНЫХ РАСЧЕТОВ ПО СРЕДСТВАМ ПЛАТЕЖНЫХ БАНКОВСКИХ КАРТОЧЕК В УКРАИНЕ И РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ.

Основные преимущества ПБК перед наличными средствами: по сравнению с использованием наличными купюрами в использовании ПБК более высокая защита от несанкционированного использования в случае кражи, компактность, простота пополнения от удаленного источника (например, со счета в зарубежном банке), возможность дистанционной оплаты покупок (банковские карты международных платежных систем), в т.ч. через интернет или по телефону, отсутствие необходимости декларировать при пересечении госграницы и другое.

В Украине с помощью БПК можно осуществить следующие операции: снять деньги с карточки в любом банкомате страны без уплаты комиссий; снимать деньги и производить остальные операции в других странах без уплаты добавочной комиссии (например, ПриватБанк имеет 1762 банкомата в России, 1028 - в Грузии, 25 - в Латвии и 114 отделений в России, 89 – в Грузии, 39 – в Латвии, 797 – в Польше, 4- в Турции и даже 1 в Италии); сервис снятия экстренных денег (без использования ПБК) позволяет обналичить часть или весь баланс карточки только с помощью телефона, на который зарегистрирована карта; возможность изменения персональных данных с помощью банкомата и другое.

В Республике Беларусь есть свои, специфические преимущества БПК: существует возможность получения ежемесячных выписок о состоянии счета по электронной почте;

Таблица 1 - Сравнение данных по ПБК и обеспечению их обслуживания состоянием на 01.01.2013 между Республикой Беларусь и Украиной.

Показатели	Кол. ПБК в обороте; тыс. ед.	Кол.ПБК на одного жителя страны; ед.	Кол.банков-эмитентов БПК; ед.	Кол.банкоматов; ед.	Кол. ПБК, обслуживаемых одним банкоматом; тыс. ед.	Кол.платёжных терминалов; ед.	Кол.ПБК, в расчёте на один терминал; ед.
Украина	33 106	0,73	142	36 152	915,74	162 724	203,45
Беларусь	10 429,34	1,1	24	3 701	2817,98	64 847	160,83

Источник: собственные разработки.

Из данных таблицы можно увидеть, что в Беларуси количество ПБК на одного жителя больше чем в Украине, хотя, в Украине ПБК почти в три раза больше. Это вызвано тем, что население Украины также около трех раз больше. Что же касается обслуживания ПБК банкоматами, то в Украине ситуация намного лучше, так как количество банкоматов в этих странах соотноситься как 3:1. Разница между ПБК на один терминал в Украине и Беларуси не является значительной и составляет приблизительно 42 карточки на один терминал.

Предложения путей совершеня системы расчетов ПБК в Беларуси: объединить клиентские базы разных филиалов банка; организация производства в Республике Беларусь основных компонентов программно-технической инфраструктуры, направленной на использование банковских и иных пластиковых карточек; снизить или убрать комиссию при обналичивании денег, через другой банкомат (т.к. данные банкоматы есть не везде); наладить быструю и качественную работу терминалов (т.к. время оплаты за услугу или товар в некоторых пунктах продажи, достигает 5-7 мин); упростить интерфейс банкоматов.

Предложения путей совершеня системы расчетов ПБК в Украине: ускорение срока осуществления операции до нескольких секунд, в не зависимости от ее сложности; размещение банкоматов и терминалов в сельской местности. Благодаря нововведениям можно облегчить работу сотрудников банков и избежать больших очередей у касс, а так же ускорить товарно-денежный оборот.

Пастушко А.В.

Науковий керівник: ас. Козлова Ю. В.

Севастопольський інститут банківської справи УБС НБУ (м. Київ)

ЕЛЕКТРОННІ ГРОШІ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ: НЕОБХІДНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОШИРЕННЯ

Сучасний етап розвитку економіки, який все більше знаходить відображення у формі нової культури – віртуальної, закладає основу для розвитку нових функцій грошей, обумовлених потребами в прискоренні розрахунків, розширенням простору економічних відносин, в оптимізації транзакційних витрат. Одним з новітніх засобів платежу революційного значення виступають електронні гроші, які на сьогоднішній день займають 27% в структурі електронних платежів.

Використання електронних грошей має суттєве значення для підвищення конкурентоспроможності національної економіки, розширення можливостей її інтеграції до світової господарської системи. Як свідчать статистичні дані Банку міжнародних розрахунків, за період 2008-2012 рр. використання електронних платежів привнесло 983 млрд. дол. США в глобальний економічний розвиток. За останні 5 років приріст світового ринку електронних платежів становив у середньому 20 %.

В Україні станом на жовтень 2013 загальний обсяг транзакцій з використанням електронних грошей оцінюється в 2 млрд. дол. США. За 2012 рік загальна кількість електронних грошей, яка знаходилася в обігу, збільшилася в порівнянні з 2011 роком в 1,8 разів до 7,4 млн. грн.

У країні на сьогоднішній день існують жорсткі обмеження з боку Національного банку щодо випуску та обігу електронних грошей, зокрема випуск електронних грошей в Україні мають право здійснювати лише банки і тільки в національній валюті, встановлюються обмеження щодо сум розрахунків електронними грошима. На наш погляд, це пов'язано з фактичною

відсутністю чинного інструментарію нагляду та регулювання за системою розрахунків електронними грошима, а також із острахом, що цей вид платіжних засобів може взяти на себе розрахункові функції в обхід Національного банку.

Базуючись на зарубіжному досвіді, зокрема, країн Європейського Союзу та Російської Федерації, де системи електронних розрахунків визнані на законодавчому рівні, на ґрунтовних рекомендаціях Директиви 2009/110/ЄС та з урахуванням особливостей національної економіки пропонуємо модель функціонування електронних грошей в Україні, що передбачає чітке визначення регулятором системи електронних платежів Національний банк України як основний державний орган, що забезпечує безпеку і стабільність грошово-кредитної системи країни.

При цьому, на законодавчому рівні необхідно закріпити наступне: дозволити випуск електронних грошей широкому колу компаній, а не тільки банківським установам; дозволити використання електронних грошей для всіх видів розрахунків між фізичними, юридичними особами та підприємствами державного сектора; забезпечити погашення емітованих електронних грошей користувачам через вкладення залучених коштів у ліквідні та безпечні активи; діяльність з випуску, обігу та погашення електронних грошей повинна бути ізольованою від операцій, які не пов'язані з наданням платіжних послуг; анонімні операції з електронними грошима повинні бути обмежені в розмірах, а юридичні особи, які здійснюють такі операції і мають відповідні рахунки в системах електронних грошей, повинні реєструвати їх відповідно до вимог податкового законодавства; випущені електронні гроші повинні резервуватися на спеціальному рахунку НБУ в розмірі 100 % загального обсягу емісії.

Відтак, розвиток електронних платежів і, зокрема, електронних грошей сприятиме зменшенню витрат на організацію готівкового грошового обігу, прискоренню темпу економічного зростання, розвитку нових секторів економіки та електронної комерції. Від актуальності та доцільності обраної моделі функціонування електронних грошей залежить подальший розвиток електронних платіжних технологій в Україні.

Проскурня К.П.

Науковий керівник: Швагер О.А., асистент

Українська академія банківської справи Національного банку України, м.Суми

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЛІЦЕНЗУВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ: ПОРІВНЯЛЬНО - ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Адміністративно-деліктна правосуб'єктність банків як юридичних осіб набувається з процедурою їх державної реєстрації та набуттям повного статусу „банк”, що відбувається у два етапи, а саме через процедуру реєстрації банку та процедуру ліцензування банківської діяльності.

Щоб банк мав право провадити банківську діяльність, потрібно отримати ліцензію на право здійснення банківської діяльності. Практично без ліцензії на право здійснення банківської діяльності юридична особа, зареєстрована в Національному банку України і внесена до Державного реєстру банків як банк, не має права виконувати основні банківські операції і, відповідно, не є банківською установою в розумінні ст. 2 Закону України „Про банки та банківську діяльність”. Проте, враховуючи те, що така особа після реєстрації в Національному банку України набуває статусу юридичної особи, вона набуває загальну правоздатність, дієздатність та деліктоздатність, які притаманні всім юридичним особам [4, с. 64].

Ліцензування банківської діяльності здійснюється з метою допущення на ринок банківських послуг України комерційних банків та банківських установ, умови діяльності яких відповідають установленим Національним банком обов'язковим вимогам, а діяльність яких не загрожує інтересам їх клієнтів.

Таким чином, отримання ліцензії на право здійснення банківських операцій дозволяє говорити про юридичну особу як про банківську установу, яка після проходження процедури ліцензування набуває адміністративної правосуб'єктності, а відповідно, і адміністративної деліктоздатності. Саме після отримання ліцензії банківська установа стає об'єктом нагляду Національного

банку України, який має право застосовувати заходи впливу в разі порушення його вимог.

Щодо Російської Федерації, то ліцензуванням підтверджується правомірність створення кредитної організації, відповідність її на момент видачі ліцензії і в процесі здійснення банківської діяльності вимогам і нормативам Банку Росії.

По-іншому дана процедура відбувається на території Німеччини, це пов'язано з тим, що питання пов'язані з отриманням ліцензії є суто адміністративними правовідносинами.

Інша схема ліцензування банківської діяльності здійснюється на території Франції, провідна роль при здійсненні ліцензування належить АМФ.

Банки можуть виконувати всі види банківських операцій. Взаємні та кооперативні банки, спеціалізовані кредитні установи та ломбарди можуть виконувати всі види банківських операцій відповідно до обмежень, що накладаються законами і правилами, які регулюють їх.

Список використаної літератури

1. Karpowicz I. Narrowing Vertical Fiscal Imbalances in Four European Countries [Електронний ресурс] / I. Karpowicz. – Режим доступа : <http://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2012/wp1291.pdf>.

2. Про банки і банківську діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 07.02.2000 № 2121-III. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.

3. Положення про порядок реєстрації та ліцензування банків відкриття відокремлених підрозділів [Електронний ресурс] – Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1203-11/page>

4. Старинський М.В. Банки, як учасники адміністративно-деліктних відносин у сфері банківської діяльності. [текст]: Монографія /Наук. ред. Д.М. Лук'янець. – Суми: ВВП "Мрія" ТОВ, 2009. – 208 с.

ПРОЦЕСИ РЕОРГАНІЗАЦІЇ БАНКІВ В УКРАЇНІ: АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ

Серед найактуальніших проблем сучасної української економіки важливе місце займає формування стабільної та конкурентоспроможної банківської системи.

Подальше удосконалення банківської системи нерозривно поєднане із таким процесом, як реорганізація банків шляхом злиття і поглинання. Це створює умови для покращення як структури банківської системи в цілому, так і вирішенню недоліків у діяльності окремих проблемних банків.

Процеси злиття та приєднання вважаються важливим способом реструктуризації банківської системи України, що сприяють: збільшенню присутності на ринку, що виражається у розширенні клієнтури банку; зниженню витрат за рахунок економії на масштабах, зменшенню податкових зобов'язань і більш ефективному розміщенню ресурсів; збільшенню прибутку через диверсифікацію продуктів і універсалізацію діяльності; диверсифікації та оптимізації кредитних ризиків, оптимізації організаційної та управлінської структур; виконанню нормативних вимог НБУ; поліпшенню репутації банку [1,с. 4].

Стратегічною метою реорганізації комерційних банків є підвищення надійності і стійкості банківської системи, шляхом підвищення рівня капіталізації окремих банків, забезпечення стабільної роботи платіжної системи.

У банківській сфері України початком процесу злиття та поглинання можна вважати 1999 рік. Адже даний рік характеризується посиленням

конкуренції та усвідомленням необхідності концентрації банківського капіталу. Процеси реорганізації банків шляхом приєднання показано в таблиці 1.

Таблиця 1 – Реорганізація банків шляхом приєднання в 1999-2013 рр.

Рік	Назва банку	Банк- правонаступник	
		Назва	Група
2003	ЗАТ "Інпромбанк"	АКБ "УБТС" (ВАТ "Інпромбанк")	IV
2004	АКБ "Західбудгазбанк"	СКБ "Дністер"	III
2006	АКБ "МТ-банк"	АКБ "Індустріалбанк"	III
	Європейський банк розвитку і заощаджень	"Об'єднаний комерційний банк"	IV
2007	ЗАТ "Внешторгбанк (Україна)"	ВАТ "ВТБ Банк"	III
2008	АКБ "ХФБ Банк Україна"	УніКредит Банк	II
2009	АБ "Факторіал Банк"	ВАТ "СЕБ Банк"	III
	ВАТ "СЕБ Банк"		
2010	ПАТ "Сведбанк Інвест"	ПАТ "Сведбанк"	I
	ПАТ "Сведбанк"		
2012	ПАТ "Корпоративний Інвестиційний Банк КредіАгріколь"	ПАТ "КредіАгріколь"	II
2013	ПАТ "Фідобанк"	ПАТ "Фідобанк"	III
	ПАТ "Фідокомбанк"		
	ПАТ "Унікредитбанк"	ПАТ "Укрсоцбанк"	I
	ПАТ "Укрсоцбанк"		

Злиття чи поглинання вважається вдало проведеним, якщо правильно поставлена мета, яку необхідно досягти у результаті їх здійснення; задачі, які треба виконати, відповідають поставленій меті та конкретній ситуації; вдало вибрано об'єкт для об'єднання; кожен етап досконало спланований та розроблений висококваліфікованим спеціалістом, здійснюється ефективно управління у перші сто днів після злиття або поглинання [2, с.185].

Зараз в Україні сформувалися передумови, коли можлива нова хвиля злиттів і приєднань. Одним із найважливіших завдань нашої держави повинно бути вироблення стратегії і створення умов для результативного проведення процесів злиття і приєднання.

Список використаної літератури

1. Міщенко В. Проблеми реорганізації та реструктуризації комерційних банків / В. Міщенко, І. Вядрова // Банківська справа. – 2001. – № 1. – С. 3–7.
2. Черкашина К. Ф. Злиття та поглинання у банківській сфері / К. Ф. Черкашина // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: зб. наук. праць. Т. 15. – Суми, 2006. – С. 181–186.

Сергієнко А.М.,

Науковий керівник: Криклій О.А., к.е.н.

Українська академія банківської справи Національного банку України, м. Суми

ХАРАКТЕРИСТИКА ПРЯМОГО ПРОДАЖУ ПРОБЛЕМНИХ КРЕДИТІВ БАНКУ

Під час здійснення кредитного процесу діяльність банку спрямована на уникнення або на мінімізацію майбутніх витрат, пов'язаних з невиконанням позичальником покладених на нього кредитних зобов'язань. У зв'язку з цим банки самостійно визначають підхід щодо управління портфелем проблемних кредитів, зокрема ними можуть використовуватись такі методи врегулювання проблемної заборгованості, як утримання кредитів на балансі, продаж третій стороні та списання.

Продаж проблемних кредитів третій стороні набув свого поширення під час кризи 2008 року і продовжує використовуватись банками для очищення балансів від неякісних активів.

Факторами, що впливають на рішення банку продати проблемні кредити є: нестаче кадрове забезпечення, зокрема нестача досвіду персоналу щодо роботи зі стягнення проблемних кредитів; відсутність необхідного програмного забезпечення; нестача часу для розробки та відпрацювання відповідних внутрішніх процедур; наявність у портфелі банку значної кількості невеликих за обсягом кредитів [1].

Характеризуючи прямий продаж проблемних кредитів як метод врегулювання проблемної заборгованості з точки зору економічних та правових відносин, необхідно виділити їх склад, а саме: об'єкт, суб'єкт та зміст.

Об'єктом правовідносин виступає безпосередньо проблемний кредит банку, що підлягає продажу. З економічної точки зору ним є вартість, надана на умовах повернення, що може бути втрачена, якщо заходи щодо врегулювання проблемної заборгованості будуть неефективними.

Обов'язковим суб'єктом відносин продажу проблемних кредитів є банк, який визначає, кому такий кредит буде передаватися. Іншою стороною може виступати: вітчизняна фінансова компанія (ФінКо), вітчизняна нефінансова компанія (неФінКо), нерезидент, вітчизняні інститути спільного інвестування (ІСІ).

Зміст економічних відносин при продажі кредитів включає політику банку щодо врегулювання проблемної заборгованості; процес підготовки договору продажу кредитів; порядок і методи оцінки вартості, за якою буде здійснено продаж; процес укладання договору продажу та моніторинг його виконання.

Зміст правовідносин – це сукупність суб'єктивних прав та юридичних обов'язків учасників правовідносин. У нашому випадку такі права та обов'язки будуть зазначені в договорі, який укладається між суб'єктами правовідносин. Практика продажу проблемних кредитів банками свідчить, що правовими формами таких правочинів, відповідно до Цивільного кодексу України, є договір факторингу, договір купівлі-продажу та, в незначній частині, договір передачі/переуступки права вимоги [2]. Зазвичай, правова форма залежить від суб'єктного складу вищезазначених правовідносин.

Прямий продаж проблемних кредитів має як позитивні, так і негативні моменти. Перевагами є: відносна швидкість здійснення; можливість збереження конфіденційності. Недоліки: звужене коло потенційних інвесторів; низька ціна, що викликана майже відсутньою конкуренцією; під час невдалих переговорів збільшення часу на здійснення продажу; можливість втрати в майбутньому потенційних покупців.

Список використаної літератури

1. Котковський В.С., Азовська А.О. Шляхи управління проблемними кредитами банків: стан та перспективи . – [Електронний ресурс]. - Режим доступу:http://www.rusnauka.com/1_NIO_2013/Economics/1_124519.doc.htm
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. – [Електронний ресурс]. - Режим доступу:<http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

Шабаловская В.В., студентка

Научный руководитель: Игнатъева Е.С.

Полесский государственный университет, г. Пинск

ДИСТАНЦИОННОЕ БАНКОВСКОЕ ОБСЛУЖИВАНИЕ ФИЗИЧЕСКИХ ЛИЦ В ОАО «БПС-СБЕРБАНК»

В век быстрого развития информационных технологий, высокого темпа жизни, все возрастающих потребностей клиентов изменяются и требования к поставщикам финансовых услуг. Т.е. банком при обслуживании клиентов должны соблюдаться такие условия, как удобство совершения операций клиентом, быстрый доступ к банковским услугам и скорость реализации услуг. Поэтому сейчас банки предлагают достаточно широкий спектр услуг, объединенных общим термином — дистанционное банковское обслуживание (ДБО). Под термином ДБО понимается современный подход к организации удаленного обслуживания клиентов, использующий широкий спектр каналов, доступных и предпочтительных для клиентов банка [1].

Целью данного исследования является выявление особенностей и перспектив дистанционного обслуживания физических лиц в Республике Беларусь на примере ОАО «БПС-Сбербанк».

Для физических лиц ОАО «БПС-Сбербанк» предоставляет следующие дистанционные услуги: Интернет-банкинг, SMS-банкинг, ИВА Мобильный банк, Автоматическая оплата, SMS-оповещение, USSD-банкинг. Числовые данные в таблице отражают динамику доли клиентов - физических лиц, подключенных к основным услугам ДБО в РД № 700 ОАО «БПС-Сбербанк».

Хоть исходя из данной таблицы и наблюдается положительная тенденция, но число пользователей дистанционными услугами не так велико. До сих пор значительная часть клиентов РД № 700 ОАО «БПС-Сбербанк» (около 57%) отдает предпочтение совершать данные операции в отделениях банка.

Таблица – Динамика доли клиентов – физических лиц РД № 700 ОАО «БПС-Сбербанк», подключенных к услугам ДБО за 2010-2012 гг.

	01.01.2011	01.01.2012	01.01.2013
Всего, %	10,1	20,6	43
в т. ч.:			
Интернет-банкинг	4,8	10,1	18,1
SMS-банкинг	5,1	9,9	24,3
Автоматическая оплата	0,2	0,6	0,6

Также ОАО «БПС-Сбербанк» имеет широкую сеть устройств самообслуживания (банкоматы, платежно-справочные терминалы самообслуживания), которые удобны в использовании, т.к. имеют наглядное, структурированное меню, а их функционал сопоставим с Интернетом. Кроме того, на сайте ОАО «БПС-Сбербанк» доступны услуги онлайн-консультанта и web-контакт центра [2].

Для определения эффективности использования банками дистанционных услуг обслуживания, автором был произведен расчет затрат РД № 700 ОАО «БПС-Сбербанк» при осуществлении клиентом – физическим лицом операции в кассе банка и дистанционно (на примере использования Интернет-банкинга, являющегося самым востребованным дистанционным каналом среди населения). В результате получилось, что стоимость обслуживания клиента через Интернет-банкинг составляет почти в 9 раз ниже, чем при обслуживании клиента в отделении.

Таким образом, ДБО является одним из самых перспективных направлений развития банковской системы Республики Беларусь в настоящее время. Для повышения роста популярности дистанционных сервисов банковского обслуживания необходимо применять стратегии многоканального обслуживания и реализовывать меры по популяризации безналичных форм расчета среди населения.

ФОРМУВАННЯ КАПІТАЛУ БАНКУ: СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Головним елементом в системі економічних відносин як окремого банку, так і всієї банківської системи, є капітал. Він надає змогу банку розширювати коло активних операцій та забезпечувати конкурентоспроможність, а отже і стійкість. З огляду на це роль капіталу банку завжди була визначальною, адже актуальною проблемою як раніше, так і за нинішніх умов залишається удосконалення процедури регулювання банківського капіталу та забезпечення його якісної структури з метою підтримання стабільності у банківському секторі та захисту інтересів вкладників та кредиторів.

Здійснені нами дослідження показали, що у науково-методичній літературі не існує усталеного визначення поняття «капітал банку». Одні автори роблять акцент на ролі та призначенні капіталу, тоді як інші співвідносять його з власником. У цілому здійснене нами узагальнення дозволило виділити п'ять основних підходів щодо визначення поняття «капітал банку»: функціональний, суб'єктний, ресурсний, факторний, спрощений. Разом з тим, на нашу думку, досить дискусійним залишається звужене трактування поняття «капітал банку». Враховуючи зазначене, нами запропоноване наступне визначення: капітал банку – це економічна категорія, яка представлена сукупністю грошових ресурсів, що належать їх власникам (акціонерам) і здатні виступати основою фінансування банківської діяльності, забезпечувати економічну самостійність і фінансову стійкість банку, а також використовується для проведення комерційної та господарської діяльності з метою отримання прибутку.

Дослідження показало, що частка капіталу від ВВП є незначною (близько 12%), тоді як у Росії вона складає – 37,2%, а у країнах Європи взагалі більше 40%. Розмір статутного капіталу зростає протягом всього досліджуваного періоду,

проте темпи його зросту сповільнились майже на 10%. Щодо нормативів капіталу, встановлених до виконання НБУ, то їх значення відповідає нормативному і має зростаючу динаміку.

Разом з тим не завжди кількісне дотримання є тотожним його якісному складу. Так, наприклад, у період кризи з метою дотримання базових нормативів та збільшення капіталізації банки залучали кошти на умовах субординованого боргу. До позитивних сторін такого залучення можна віднести: дає можливість збільшити капіталу базу банків без розширення кола власників, є значно дешевшим джерелом залучення коштів на відміну від емісії акцій, кошти підлягають залученню на довгостроковій основі. Щодо недоліків, то залучення коштів на умовах субординованого боргу залежить від кон'юнктури ринку, курсу цінних паперів та є лише тимчасовим засобом підтримки капіталізації. Також погашення субборгу спричиняє зменшення прибутків банку та рівня його капіталізації. Іншою не менш важливою складовою регулятивного капіталу, яка свідчить про низьку якість капіталу банку є резерви переоцінки. Так, їх обсяги збільшувалися протягом всього аналізованого періоду на 30%. Хоча в цілому динаміка коефіцієнтів капіталізації має позитивну динаміку. Проте більшість вчених стверджують, що рівень є достатнім і основну проблему вбачають у недостатній адекватності капіталів банків до обсягу активів. Дану ситуацію підтверджує показник концентрації власного капіталу, який має низхідну динаміку. Крім того, це однією проблемою є невідповідність вітчизняної методики розрахунку капіталу міжнародним стандартам.

Здійснені нами дослідження дозволили запропонувати наступні шляхи вирішення вищезгаданих проблем: по - перше, необхідно зменшити граничну суму коштів, яка може бути залучена на умовах субординованого боргу; по - друге, пришвидшити імплементацію в практичну діяльність вітчизняних банків рекомендацій Базельського комітету; по - третє підвищити якість корпоративного управління банку.

ПРОГНОЗУВАННЯ ПРОБЛЕМНОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ В БАНКУ

Банк, у сучасному розумінні, являє собою комерційну структуру, що активно працює як на національних так і міжнародних фінансових ринках в умовах жорсткої конкуренції та мінливого зовнішнього середовища. При цьому його основним напрямом діяльності, що приносить найбільший дохід є кредитування. Поряд з чим варто зазначити, що кредитування є основним джерелом, що генерує банківські ризики, які реалізувавшись призводять до значних втрат, у чому довелося переконатися під час фінансово-економічної кризи 2008-2009 рр.

Підвищення та посилення ефективності роботи банків у сфері управління проблемним кредитним портфелем на сьогодні стає одним із найважливіших питань у практиці вітчизняних банків. Саме тому, із кожним днем зростає актуальність питання щодо впровадження процедури прогнозування проблемної заборгованості у кредитному портфелі банку.

Існуючі економіко-математичні моделі оцінки і прогнозування кредитного ризику не повною мірою враховують усю сукупність факторів, а ті фактори, що використовуються у моделях мають кількісні характеристики [1].

Для прогнозування обсягів проблемної заборгованості запропонованою методикою передбачено розрахунок темпів її приросту. Для розрахунку пропонуємо використовувати безмірні величини, що собою являють відношення числових розмірних значень певних факторів. Такий підхід дозволяє суттєво нівелювати вплив конкретних математичних значень факторів, які можуть мати істотний вплив на результат.

Як свідчить практика більшість банків до категорії проблемних відносять кредити, що до яких позичальниками були порушенні строки здійснення

платежів та виявлені ознаки проблемності. Тому для забезпечення більш ефективного управління поділимо проблемний кредитний портфель на сектори: жовтий (потенційно проблемні кредити і кредити із строком прострочення, що не перевищує 30 днів; червоний (проблемні кредити із строком прострочення від 31 до 90 днів); чорний (кредити із строком прострочення більше 91 дня).

Модель прогнозування темпів приросту проблемних кредитів за сегментами проблемного кредитного портфеля банку використовується з метою виявлення загальних тенденцій, що визначають вплив основних факторів на якість кредитного портфеля за рівнем ризику у зв'язку з чим практично може використовуватися лише при врахуванні найважливіших із них [2].

Обравши фактори для проведення процедури прогнозування вважаємо за доцільне їх поділити на дві групи, залежно від вектора впливу на рівень ризику кредитного портфеля банку, а саме фактори прямого впливу (кредитний портфель, кредити в іноземній валюті, довгострокові кредити, кредити фізичним особам, середньозважена відсоткова ставка за кредитами) та фактори опосередкованого впливу (номінальний ВВП, номінальні доходи населення, індекс інфляції, валютний курс).

Запропонована модель дає змогу банкам на визначений період часу прогнозувати темпи зміни сегментів проблемних кредитів у структурі кредитного портфеля і тим самим у разі необхідності у оптимальному напрямку скоригувати кредитну політику з метою мінімізації втрат від кредитних операцій.

Список використаної літератури

1. Герасименко, Р. Проблемні позики та прогнозування їх частки в кредитному портфелі банку [Текст] / Р. Герасименко, М. Дегтярьова // Вісник НБУ. – 2012. - № 40-46. – С.12-19.
2. Смулов, А. М. Прогонозирование величины показателя удельного веса просроченной задолженности кредитной организации [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.auditfin.com/fin/2001/1/rsmulov/rsmulov.asp>.

СЕКЦІЯ 2

АКТУАЛЬНІ НАПРЯМКИ РЕФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Буклів М.І., студент

Науковий керівник: Кулиняк І.Я., к.е.н., доц.

Національний університет “Львівська політехніка”, м. Львів

РЕЗЕРВИ ЗБІЛЬШЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Для ефективного функціонування підприємств в умовах ринкового середовища найбільше значення має виявлення резервів збільшення прибутковості, яка дозволяє розширювати потенційні можливості підприємства, підвищувати ступінь його ділової активності. Прибуток є джерелом забезпечення внутрішньогосподарських потреб підприємства, основою його економічного розвитку.

Щоб підприємство могло ефективно працювати, не допускати збиткової діяльності, необхідно нарощувати прибуток, тобто шукати невикористані можливості його збільшення (резерви зростання), які можливі за рахунок: 1) збільшення обсягу випуску продукції (робіт, послуг); 2) зниження витрат на виробництво і реалізацію продукції; 3) економії і раціонального використання засобів на оплату праці робітників та службовців; 4) впровадження досягнень науково-технічного прогресу.

Важливим напрямом підвищення прибутковості є раціональне управління наявними фінансовими ресурсами, зокрема, визначення оптимальних обсягів виробничих запасів, управління кредиторською та дебіторською заборгованістю, координація планів виробництва та продажу, забезпечення безперебійної роботи підприємства тощо.

Збільшення грошових коштів на розрахунковому рахунку підприємства призведе до збільшення коефіцієнта абсолютної ліквідності і дозволить

підприємству брати довго- і короткострокові позики в банку для фінансування поточної діяльності, які видаються лише платоспроможним підприємствам, в яких коефіцієнт абсолютної ліквідності відповідає нормі. Тому основним напрямком підвищення ліквідності є збільшення грошових коштів.

Впровадження ефективної системи управління заборгованістю дасть можливість підприємству контролювати кредиторську заборгованість, проводити її погашення в установлені терміни та формувати кредитну політику.

Підвищення прибутку може відбутися також за рахунок підвищення продуктивності праці. З ростом продуктивності праці знижуються витрати праці в розрахунку на одиницю продукції, а отже, зменшується і питома вага заробітної плати в структурі собівартості. Для цього підприємство повинне активно використовувати різноманітні мотиваційні засоби.

Для підвищення прибутковості підприємствам необхідно зміцнювати свої позиції на ринку, розширювати свою діяльність, виходити на нові ринки, вивчати дії конкурентів тощо. Тобто необхідно приймати всі можливі рішення, які зможуть позитивно вплинути на діяльність підприємства, і допоможуть йому досягнути позитивних фінансових результатів.

Одним з резервів збільшення прибутку підприємств є більш повне використання вторинних ресурсів та попутних продуктів. Доля вторинної сировини в загальному обсязі матеріальних ресурсів, використовуваних у господарстві країни, значно зростає.

Отже, для підвищення прибутковості підприємств необхідно спиратися на комплексний техніко-економічний аналіз роботи підприємства: діагностику діяльності підприємства та рівня виробництва, використання виробничих потужностей і основних фондів, сировини і матеріалів, робочої сили, господарських зв'язків тощо.

Волошко М.И., студентка

Научный руководитель: Чернорук С.В., ст. пр. кафедры финансов,
Полесский государственный университет, г. Пинск

ПЕРСПЕКТИВЫ ВОЗДЕЙСТВИЯ ФИНАНСОВЫХ ИНСТРУМЕНТОВ НА ИННОВАЦИОННОЕ РАЗВИТИЕ АГРОПРОМЫШЛЕННОГО КОМПЛЕКСА РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ И УКРАИНЫ

Агропромышленный комплекс является базовой отраслью, как в Республике Беларусь, так и в Украине, его состояние может определить безопасность страны в продовольственном запасе. Комплекс представляет собой совокупность связанных отраслей и производств, важнейшими из которых являются сельское хозяйство и промышленные отрасли, которые перерабатывают сельскохозяйственное сырье, поэтому обеспеченность ряда сопряженных производств сырьевыми ресурсами также определяет состояние агропромышленной сферы. Существует большое количество проблем в агропромышленном комплексе, связанные с отставанием сельского хозяйства.

В результате проведенного исследования агропромышленного комплекса Республики Беларусь и Украины, автором были выделены характерные для обеих стран проблемы и разработаны пути их решения:

1. Недостаточное финансирование проведения научно-технических работ по инновационной деятельности в агропромышленном комплексе. Для агропромышленного комплекса на этапе развития рыночной экономики, в которых находятся Беларусь и Украина, необходима модернизация производства. Главным регулятором и источником финансирования должно быть государство, поскольку оно выполняет свои функции для обеспечения эффективного развития промышленности.

В Украине необходимо произвести увеличение государственных расходов на выполнение научно-технических работ, примерно до 70% от ВВП. По сравнению с развитыми странами (Япония – 77%, в странах Европейского

Союза – 27 – 74% от ВВП), в Украине самые низкие расходы в данном направлении. Только внедрение новейших технологий, техники производства, продукции может в будущем удержать показатели роста сельскохозяйственного производства и повысить конкурентоспособность страны. Так как Республика Беларусь и Украина не имеют достаточно средств на финансирование инновационных проектов, важно проводить эффективную политику по выбору проектов инвестирования для создания большего ряда условий предприятиям, которым внедряют инновационный проект с целью модернизации предприятия.

2. Оживление инвестиционного климата. Республика Беларусь и Украина имеют огромный потенциал в сфере агропромышленного комплекса, географическое положение обеих стран предоставило им возможность назвать сельское хозяйство первичным комплексом промышленности этих стран, поэтому заинтересованными в инвестировании сельского хозяйства должно быть не только государство, но и сами предприятия сельского хозяйства.

Что касается Беларуси, то сельская местность не имеет статус «умирающей». В последние годы инвестировались государственные средства в строительство агрогородков, привлекается молодое поколение в сельскую местность. В Украине по белорусскому опыту необходимо создать наиболее оптимальные условия жизни в сельской местности, и привлекать молодежь и инвесторов в эту сферу. Для обеих стран общая проблема – это недостаточная инвестиционная привлекательность к агропромышленному сектору. Чтобы решить эту проблему государство должно пересмотреть и усовершенствовать регулирование процесса инвестирования со своей стороны. А введение более жёсткого государственного регулирования импорта низкокачественной сельскохозяйственной продукции для защиты отечественных производителей расширит спрос на продукцию отечественного производства, и увеличит привлекательность инвесторов.

3. Недостаточное стимулирование инновационной деятельности. Можно также выделить проблему не повышения экономических показателей сельского предприятия. Для Украины и Республики Беларусь может стать

доходным инвестиционный налоговый кредит на примере Российской Федерации. Он может быть использован для привлечения предприятий сельского хозяйства вступить на интенсивный путь развития. Необходимо создание национальных программ, направленных на поддержку малых предприятий сельского хозяйства, занимающихся инновационной деятельностью. Помимо этого, решением проблемы может послужить введение льгот, бесплатных услуг в сельской местности и освобождение от уплаты пошлин исследователей, занимающихся в данной сфере.

Так же для Украины необходимо провести ряд реформ, чтобы привлечь внимание венчурных инвесторов на более масштабные инновационные проекты. В данное время венчурные фонды работают с малыми рынками, среди которых наблюдается низкая конкурентоспособность и небольшая платёжная способность населения, которое и является клиентами этих рынков.

По мнению автора, для повышения эффективности агропромышленного производства необходимо, чтоб государство обеспечивало основную часть инвестиций во внедрение инновационных проектов и четко регулировало данный процесс. Выгодные кредитные условия для инновационных проектов могут уберечь государственные средства от неэффективных проектов. Поддержка отечественных инвесторов и повышение их инвестиций в ещё больше снизит зависимость сельхозпредприятий от иностранных инвесторов, в чём нуждается Украина. Более жёсткое регулирование импорта низкокачественной продукции на протяжении некоторого времени увеличит привлекательность инвесторов и подымет спрос на отечественную продукцию. Таким образом, рассматриваемые страны будут иметь возможность совершенствовать агропромышленный комплекс, что позитивно скажется на развитии экономики Республики Беларусь и Украины в целом.

Гаранюк В.В., студент

Науковий керівник: Кулиняк І.Я., к.е.н., доц.

Національний університет “Львівська політехніка”, м. Львів

УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ НА ІННОВАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

Основною умовою ефективного функціонування підприємства є належна організація процесу управління витратами, який у ринкових умовах є визначальним напрямом підвищення ефективності виробництва. Створення підсистеми управління витратами є невід’ємною складовою загальної системи управлінського процесу. Рівень витрат багато в чому визначає розмір прибутку і рентабельності підприємства, ефективність його господарської діяльності. Зниження й оптимізація витрат, у тому числі на інноваційні процеси, є одними з основних напрямків удосконалювання економічної діяльності кожного підприємства.

Витрати на інновації тлумачаться як такі, що включають фактичні витрати в грошовій формі, пов’язані із здійсненням різних видів інноваційної діяльності [1, с. 6]. Там же визначено, що це витрати, які безпосередньо пов’язані з виконанням інноваційного проекту, який включає в себе всі матеріальні витрати, витрати на заробітну плату та нарахування, амортизацію та інші.

У “Вікіпедії” “витрати на інновацію” – це виражені у грошовій формі фактичні витрати, пов’язані із здійсненням різних видів інноваційної діяльності, що виконується в масштабі підприємства (галузі, регіону, країни) [2].

Управління витратами на інноваційні процеси передбачає виконання усіх функцій, які притаманні управлінню будь-яким об’єктом, тобто розробку (прийняття) і реалізацію рішень, а також контроль за їх виконанням. Такі дії реалізуються через усі елементи управлінського циклу. Виконання функцій управління у повному обсязі за усіма елементами становить цикл впливу

керуючої підсистеми (суб'єкта управління) на керовану (об'єкт управління). Функції управління витратами на інноваційні процеси реалізуються через елементи системи управління витратами: планування, організування, мотивування, контролювання та регулювання [3, с. 96].

Витрати на інноваційні процеси можна знижувати за рахунок зміни норм використання сировини та матеріалів інноваційної продукції; впровадження нової техніки, безвідхідних технологій, що дозволяють більш економно витрачати сировину й матеріали; впровадження й використання більш прогресивних матеріалів; поліпшення якості продукції й зниження відсотка браку; зменшення витрат живої праці на одиницю продукції; визначення і підтримка оптимального розміру підприємства, що дозволяє мінімізувати витрати залежно від обсягу виробленої продукції; поліпшення умов праці; механізація й автоматизація всіх процесів тощо.

Інноваційні процеси стали невід'ємною складовою будь-якої діяльності підприємств. Рівень розвитку техніки і технологій стимулює появу нових видів продукції (послуг, робіт). Для більш раціонального використання інноваційних ресурсів необхідно застосовувати комплексний підхід до управління витратами на інноваційні процеси, що дозволить знизити їх розмір, підвищити ефективність інноваційної діяльності підприємства.

Література

1. Ільченко О.О. Облік і аналіз витрат на інновації: управлінський аспект: автореф. дис... канд. екон. наук / О.О. Ільченко; Держ. акад. статистики, обліку та аудиту Держкомстату України. – К., 2009. – 21 с.

2. Витрати на інновацію [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://uk.wikipedia.org/wiki/Витрати_на_інновацію.

3. Грицай О.І. Деякі аспекти управління витратами на інноваційні процеси / О.І. Грицай // Вісник НУ “Львівська політехніка”: Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. – Львів, 2011. – № 704. – С. 95-100.

Науковий керівник: к.е.н., доц. Біломістна Ірина Іванівна
Харківський інститут банківської справи УБС НБУ, м. Харків

Стратегічне управління витратами на підприємстві

На будь-якому підприємстві від ефективності системи стратегічного управління витратами залежать фінансові результати його діяльності в цілому. Саме тому на сьогоднішній день цьому питанню повинна приділятися значна увага та здійснюватися розробка стратегічних заходів з підвищення ефективності управління витратами.

За стратегічного погляду, щоб забезпечити ефективність управління витратами підприємства і сприяти досягненню його стратегічної мети, необхідно, насамперед детально проаналізувати підприємницьке середовище (постачальників підприємства, покупців тощо)[3].

Від прийнятого варіанта стратегічної поведінки підприємства на ринку та способу забезпечення конкурентної переваги суттєво залежить структура і поведінка його витрат, рівень ризику підприємницької діяльності та вибір методів і прийомів управління витратами. Так, при стратегії нарощування виробництва значна частина витрат підприємства буде пов'язана з розробленням і впровадженням інноваційних продуктів. Окрім цього, такий варіант стратегічної поведінки зумовлює зростання потреби підприємства в матеріально-технічних і фінансових ресурсах, а також високий рівень підприємницького ризику. У разі вибору стратегії використання досягнутого витрати підприємства мають тенденцію до поступового зниження, грошові надходження, як правило, перевищують грошові видатки, характерним є невисокий рівень підприємницького ризику, однак існує проблема ефективного розміщення вільних коштів. При стратегії використання досягнутого найбільш ефективним для управління витратами є методи нормування і бюджетування витрат та аналізу відхилень[1].

Аналіз ефективності стратегічного управління витратами слід здійснювати за збалансованою системою показників. Побудова системи показників оцінки ефективності стратегічного управління витратами залежить від стратегічних завдань і моделей поведінки підприємства на ринку, а також від стадії життєвого циклу, на якій перебуває підприємств.

Очевидно, що вибір основних оцінювальних показників залежить від обраної стратегії і варіанта стратегічної поведінки підприємства на ринку. Так, за стратегічної мети максимізувати прибуток для оцінки стратегічної моделі управління витратами доцільно використовувати показники темпів зниження витрат і приросту прибутковості та рентабельності діяльності. У разі стратегічної орієнтації на підвищення ринкової вартості підприємства основними оцінювальними показниками ефективності управління витратами повинні бути показники приросту доданої економічної вартості, суми дисконтованих грошових потоків, приросту віддачі на вкладений капітал[2].

Отже, формування системи стратегічного управління витратами необхідне не тільки для забезпечення стабільності та економічного розвитку підприємства в конкурентному ринковому середовищі і досягнення його стратегічної мети. Її побудова є основною для створення на підприємстві ефективної системи стратегічного управлінського обліку, організації стратегічного і поточного планування, аналізу і контролю діяльності підприємства.

Використана література:

1. Лихота Ю. Фінансова стратегія управління підприємством // Фінанси України. — 2001. — № 2. — 86-88 с.
2. Мізюк Б. Особливості стратегічного управління підприємствами // Фінанси України. — 2002. — № 12. — 31-36 с.
3. Котляров С.А. Управление затратами. / С.А. Котляров. — СПб: Питер, 2007. — 160 с.

СИСТЕМА ПОДАТКОВИХ ПІЛЬГ В УКРАЇНІ ТА ОЦІНКА ЇХ ЕФЕКТИВНОСТІ

Ефективне функціонування економіки в сучасних умовах становлення ринкових відносин є можливим лише за умови існування дієздатної та раціональної податкової системи. Вона забезпечує державу достатнім обсягом коштів для виконання покладених на неї функцій, дає можливість для створення стійких міжнародних зв'язків та впливає на соціально-економічний розвиток країни в цілому. Виходячи з цього, актуальності набуває детальна оцінка інструментів реалізації податкової політики в Україні.

Використання податкових пільг як інструменту податкового стимулювання потребує виваженого обґрунтування, вчасності застосування та високого рівня довіри між бізнесом, населенням та владою. Нами було проведено аналіз рівня кореляції обсягу наданих податкових пільг та основних макроекономічних показників, покращення значення яких і є головною метою надання даного виду податкових преференцій.

За результатами дослідження всі коефіцієнти було розділено на дві групи: I група – сильний рівень кореляція та пряма залежність, II група – середній рівень кореляція та обернена залежність. До першої групи віднесено такі показники як валовий внутрішній продукт, заощадження населення, надходження до Зведеного бюджету України та прямі іноземні інвестиції. Для даної сукупності характерною є наявність позитивного впливу зміни обсягу податкових пільг, що підтверджується відповідними розрахунками. До другої групи входять: обсяг інвестицій в основний капітал та сальдо торгівельного балансу. Отримані нами результати за даною групою показників свідчать про неефективність використання досліджуваного виду податкових преференцій та

відсутність цільового використання отриманих коштів суб'єктами господарювання. Відповідно зростання обсягу наданих податкових пільг призводить до зниження обсягу експорту та погіршення значення сальдо платіжного балансу України.

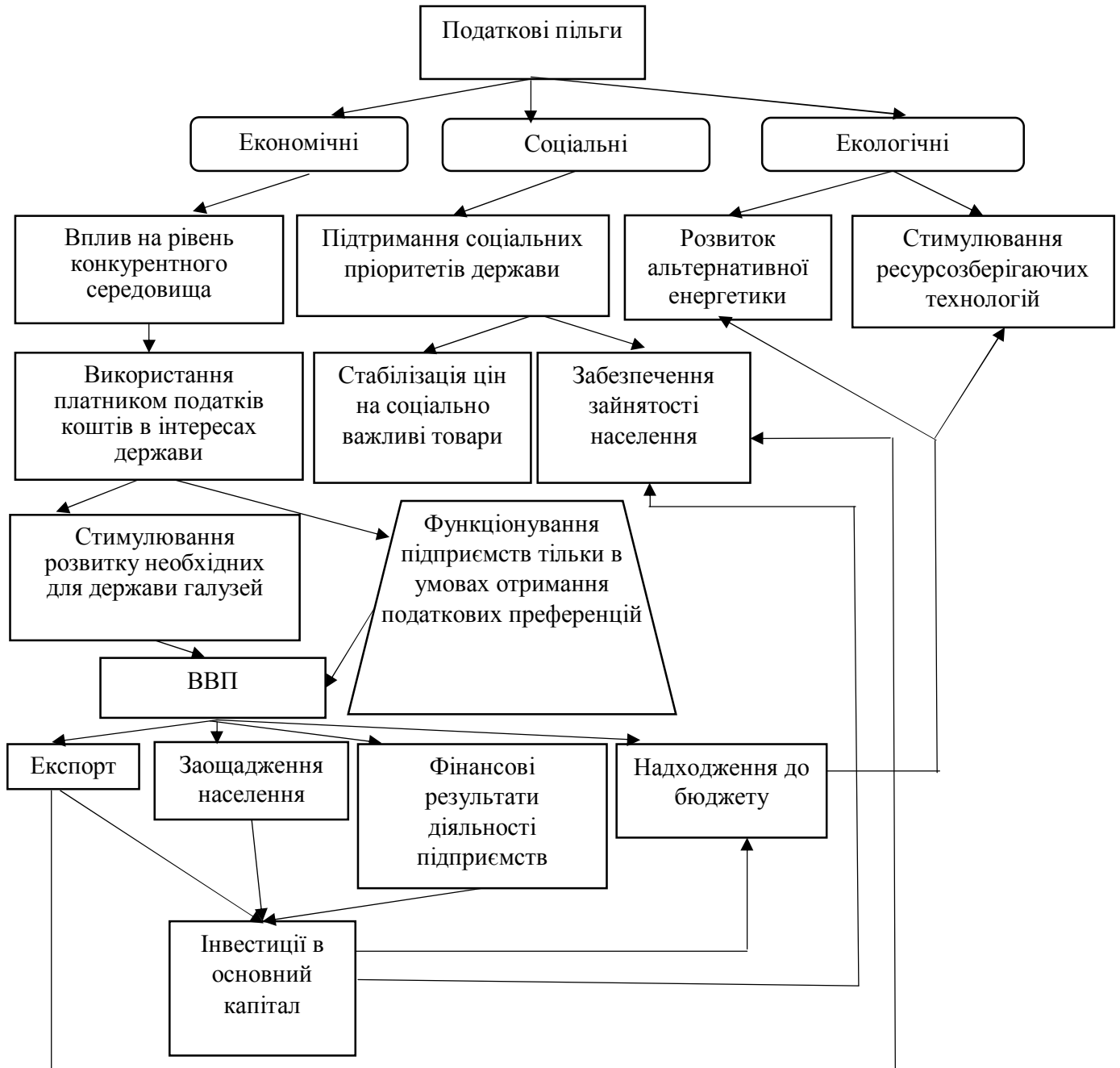

Рисунок 1 – Розподіл податкових пільг за функціональною класифікацією та їх вплив на економіку країни

Аналіз даних наведених на рисунку 1 свідчить про те, що ефективне використання податкових пільг через зміну кон'юнктури ринку має сприяти

покращенню економічної ситуації в країні та призводити до зростання надходжень до бюджету, що може стати каталізатором для розвитку соціальних та екологічних процесів в державі.

З метою оптимізації пільгового оподаткування в Україні нами було розроблено наступні рекомендації: створення ефективного механізму контролю за використанням отриманих пільг з боку держави, переорієнтація зі стимулювання сировинних галузей та галузей паливно-енергетичного комплексу на виробництво кінцевих продуктів споживання, зростання податкового стимулювання аграрного сектору як стратегічного виду діяльності України, зменшення кількості наявних податкових пільг, надання преференцій у формі податкового кредиту.

Корчан А.М., студентка

Науковий керівник: Дудченко В.Ю., к.е.н., доцент

Українська академія банківської справи Національного банку України, м. Суми

РОЛЬ МІЖНАРОДНОГО ВАЛЮТНОГО ФОНДУ У ПОСТКРИЗОВОМУ ВІДНОВЛЕННІ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Поглиблення інтеграційних процесів у сфері валютно-фінансових відносин між країнами світу, розвиток міжнародного економічного співробітництва зумовили підвищення значимості міжнародних валютно-фінансових і кредитних організацій в структурі світової економіки, зміцнення їх ролі як регулюючого механізму та механізму забезпечення стабільності функціонування національних економік. Світова фінансово-економічна криза довела необхідність створення нової міжнародної фінансової архітектури, впровадження системних змін у діяльність Міжнародного валютного фонду з метою створення передумов для обмеження ризику виникнення нестабільності глобального ринку у майбутньому.

В умовах посткризового відновлення світової економіки актуальними є чотири функції (напрями) діяльності Міжнародного Валютного Фонду:

- виконання ролі центру глобального економічного аналізу. Необхідність подолання наслідків світової фінансово-економічної кризи актуалізувала потребу в оцінці впроваджуваних урядами країн економічних заходів, що базуються на макроекономічних прогнозах Міжнародного Валютного Фонду щодо розвитку країн-членів, наслідків та ефектів діючої макроекономічної політики;

- виконання ролі глобального кредитора. В умовах посткризового відновлення національних економік зростає роль кредитів МВФ як інструменту антикризового фінансування за рахунок використання країнами гнучких кредитних ліній, що сприяє збалансуванню платіжного балансу за рахунок укріплення національних валют;

- виконання ролі регулятора з узгодження зв'язків між національними господарствами у світовій економіці з метою виявлення та усунення нестабільності валютних та фінансових ринків;

- виконання ролі координатора макроекономічної політики розвинених країн, роль і вплив яких зростає в умовах глобалізації світових ринків.

-

- Кулик С. Ю., студент

Науковий керівник: Орехова К.В., к.е.н., доцент

Харківський інститут банківської справи УБС НБУ, м. Харків

ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ФІНАНСОВА СТАБІЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА»

В умовах ринкового середовища фінансова стабільність підприємств набуває суттєвого значення. Від фінансової стабільності підприємств залежить їх спроможність оновлювати техніку та технологію, формувати резерв виробничих потужностей, запаси товарно-матеріальних цінностей тощо. Фінансова стабільність здатна забезпечити життєздатність підприємств, їх конкурентоспроможність та можливість розвитку в короткостроковій та довгостроковій перспективах. На сьогодні в фінансово-економічній літературі не існує єдиного підходу щодо визначення поняття «фінансової стабільності підприємства». Проблема фінансової стабільності є досить актуальним питанням сьогодення і знаходить відображення в численних роботах науковців: Ходана І. В. [4], Мочаліної З.М. [1, С. 301], Шпак Н.О. [5, С. 252], Подерьогіна А.М. [3], Прохорчука С.В. [2, С. 178]. В табл. 1.1 представлено результати критичного аналізу підходів науковців до визначення поняття «фінансова стабільність підприємства».

Критичний аналіз поняття «фінансова стабільність підприємства»

Автор	Визначення	Коментар
[1]	Фінансово-економічна стабільність – такий економічний стан підприємства, за якого створюються умови стабільного одержання прибутку (навіть мінімального), ефективного використання ресурсів, безперерйного процесу відтворення в умовах активного впливу внутрішніх і зовнішніх факторів.	Тобто дане визначення характеризує такі ознаки фінансової стабільності як досягнення фінансової рівноваги, ресурсної стійкості, що означає оптимізацію структури виробничих та трудових ресурсів; потенційної фінансової стійкості, що в кінцевому підсумку повинна забезпечити високі темпи стійкого економічного зростання та фінансову рівновагу в довгостроковій перспективі.
[2]	Фінансова стабільність підприємства – це сукупність економічних відносин, що забезпечують умови збереження підприємством абсолютної або нормальної фінансової стійкості при контрольованій фінансовій рівновазі та одночасно спроможність до стійкого економічного зростання при врахуванні найбільш вагомих зовнішніх чинників.	Дане визначення характеризує, що на фінансову стабільність підприємства впливають два чинника: перший з яких описує фінансовий стан, економічну рівновагу підприємства, тобто відповідний сприятливий стан зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства. А другий – економічне зростання підприємства в довгостроковій перспективі.
[3]	Фінансова стабільність характеризує здатність суб'єкта господарювання функціонувати, розвиватися, зберігати рівновагу своїх активів і пасивів у нестійкому зовнішньому та внутрішньому середовищі, що гарантує його платоспроможність, інвестиційну привабливість у довгостроковій перспективі і в межах допустимого рівня ризику.	Дане визначення характеризує поняття «фінансова стабільність підприємства» як економічну категорію (здатність підприємства досягати стану фінансової рівноваги при збереженні відповідного рівня фінансової стійкості) і економічний процес (заходи, що спрямовані на досягнення та підтримання фінансової рівноваги в майбутньому).
[4]	Фінансова стабільність підприємства – це здатність підприємства досягати стану фінансової рівноваги за збереження достатньої фінансової стійкості та утримувати його на довгострокову перспективу шляхом ефективного управління фінансовою стороною діяльності.	Дане визначення характеризує необхідність проведення як фінансового так і управлінського аналізу для ефективного управління фінансовою стороною діяльності, тобто розробка оптимальних параметрів фінансової стійкості, ліквідності та ділової активності, а також виявлення тенденцій розвитку підприємства з урахуванням зовнішніх і внутрішніх факторів, розробка стратегії розвитку на основі концепції фінансово-економічної стабільності.
[5]	Фінансова стабільність підприємства – це здатність в умовах впливу дестабілізаційних чинників бізнес-середовища, ефективно здійснювати виробничо-господарську діяльність, формувати якісний стратегічний потенціал, підтримувати заданий рівень конкурентоспроможності та результативності у довгостроковій перспективі з економічною вигодою та фінансовою незалежністю для підприємства.	Аналізуючи фінансову стабільність підприємства потрібно також наголосити на потребі створення єдиного комплексного підходу до управління підприємством при дії певних дестабілізаційних факторів, тобто сформулювати відповідний набір фінансово-економічних інструментів, що комплексно даватимуть підприємству змогу виживати у кризових ситуаціях, прогнозувати динаміку зміни чинників зовнішнього середовища та рівень їх впливу на дане підприємство, розробляти відповідні попереджувальні заходи, перетворюючи їх в доцільні управлінські рішення.

У табл. 2. представлено результати морфологічного аналізу підходів науковців до визначення поняття «фінансова стабільність підприємства».

Таблиця 2

Морфологічний аналіз підходів до визначення поняття «фінансова стабільність підприємства»

Характерні ознаки поняття	[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	Частота прояву
Комплексність		+	+	+	+	4
Ризикованість				+		1
Гнучкість	+	+			+	3
Альтернативність	+		+			3
Економічне зростання	+		+		+	3

Отже, проаналізувавши підходи науковців до визначення поняття «фінансова стабільність підприємства» вважаємо, що це – здатність підприємства досягнути максимального економічного зростання при мінімальному відхиленні фінансової системи від рівноважного стану в умовах

зовнішнього середовища, що динамічно розвивається.

Література:

1. Мочаліна З. М. Методичні аспекти оцінки фінансової стабільності підприємства / З. М. Мочаліна // Науково – технічний вісник. – 2013. - №. 106. – С. 300 – 304.
2. Прохорчук С. В. Фінансова стабільність підприємств виноградсько-виробничого комплексу: сутність та її складові / С. В. Прохорчук // Таврійський науковий вісник: науковий журнал. – 2010. - № 68. – С. 175 – 183.
3. Фінанси підприємств: Підручник / А.М. Поддєрьогін, М.Д. Білик, Л.Д. Буряк та ін.; Кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін. – 5-те вид., перероб. та допов. – К.: КНЕУ, 2005. – 546 с.
4. Ходан І. В. Питання фінансової стабілізації приватизованих підприємств в економіці України - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>.
5. Шпак Н. О. Економічна стабільність підприємства: сутність та її складові /Н. О. Шпак, М. І. Романишин // Науковий вісник НЛТУ України. – 2009. - №19(10). – С.248-253.

Лупенко А.М., студент

Науковий керівник: Чуркіна І.Є., к.е.н., доцент

Одеський інститут фінансів Українського державного університету
фінансів та міжнародної торгівлі, м. Одеса

ПРОБЛЕМАТИКА ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ДКСУ

На сьогоднішній день в Україні фінансування з Державного бюджету здійснюється через територіальні органи Державної казначейської служби, як шляхом оплати рахунків та видачі готівкою, так і за відомчою структурою. Це свідчить про те, що в Україні діє змішана система касового виконання Державного бюджету. Перехід від фінансування за відомчою підпорядкованістю до фінансування через територіальні органи Державного казначейства, а також розподілення одержаних доходів на рівні територіальних управлінь і відділів органів казначейства позитивно вплине на організацію бюджетного фінансування та здійснення контролю за цим.

Серед провідних недоліків перш за все слід виділити невикористання потенціалу тимчасово вільних коштів єдиного казначейського рахунка [2].

Через те, що після виконання всіх бюджетних зобов'язань на єдиному казначейському рахунку залишається значно більше коштів, ніж потрібно для поточного фінансування бюджетної сфери й обслуговування внутрішнього і зовнішнього державного боргу, то їх доцільно було б спрямувати на фінансовий ринок. При цьому слід пам'ятати, що бюджетні кошти, обертаючись на фінансовому ринку, піддаються певним фінансовим ризикам.

Тому для зведення їх до мінімуму необхідні гарантовані механізми повернення коштів. Зокрема, за підтримки Національного банку держказначейство може спрямувати вільні бюджетні кошти на рефінансування кредитів банківських установ. Це повинні бути банки з високим рівнем фінансової стійкості й надійності, що мають достатньо активів, зокрема в державних цінних паперах. Для підвищення платіжної дисципліни

казначейство повинно мати можливість на паритетних умовах взаємодіяти із суб'єктами фінансового ринку й Національним банком [1].

Саме це, в свою чергу, сприятиме залученню більш дешевших та короткотермінових позик банківськими установами для надання клієнтам кредитів.

Для ефективнішого управління державними фінансами треба чітко визначити й розмежувати функції між учасниками бюджетного процесу, насамперед між Державним казначейством і Міністерством фінансів, зокрема з управління зовнішнім та внутрішнім боргом. Потребують свого розв'язання міжвідомчі відносини Державного казначейства з органами законодавчої та виконавчої влади, які відповідальні за здійснення контролю за виконанням державного та місцевих бюджетів. [2].

Отже, для вирішення розглянутих проблем і недоліків роботи Державної казначейської служби України можна запропонувати наступні заходи:

1) створення умов для ефективного управління залишками бюджетних коштів органами Державної казначейської служби України;

2) працювати над удосконаленням існуючої нормативної бази, особливо в напрямі оптимізації та спрощення процедур казначейського обслуговування бюджетів;

3) удосконалити внутрішню організацію роботи структурних підрозділів територіальних органів та покращити систему мотивації праці.

Реалізація даних заходів сприятиме ефективнішому управлінню бюджетними коштами та контролю за їх використанням, що в свою чергу забезпечуватиме економічний ріст та суспільний добробут в Україні.

Література:

1. Павлюк К. В. Розвиток казначейської системи виконання Державного бюджету/ К. В. Павлюк // Фінанси України. – 2011. – № 2. – С. 89-98.
2. Сафонова Л.Д. Реформування системи обліку виконання бюджету / Л.Д. Сафонова // Фінанси України. - 2009р. № 7. С. 35-39.

Маринченко К.

Науковий керівник: Пронкіна Л. І., к. е. н., проф.

Харківський торговельно-економічний інститут Київського
національного торговельно-економічного університету

ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КЛІМАТ В УКРАЇНІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Залучення іноземних інвестицій в економіку будь – якої держави є об'єктивно необхідним процесом. Світовий досвід багатьох країн свідчить, що приплив іноземного капіталу і державне регулювання його використання позитивно впливають на економіку. Інвестиції сприяють становленню і зміцненню приватного підприємництва в країнах з середнім і низьким рівнями економічного розвитку, мобілізують капітал для реалізації серйозних проектів, створення змішаних компаній, ринків позичкового капіталу. В Україні, інвестиційна ситуація за 2013 рік, дещо погіршилась у порівнянні з попередніми. Це відбувається у зв'язку з політичною та економічною нестабільністю в країні.

За січень - жовтень 2013 іноземні інвестори вклали в Україну \$ 3,722 млрд. акціонерного капіталу, при цьому вилучили - \$ 2,4 млрд. Таким чином , чистий приплив прямих іноземних інвестицій за звітний період склав \$ 1,27 млрд. Це майже вдвічі менше, ніж у січні - жовтні минулого року (\$ 2,6 млрд.). Про це йдеться в повідомленні Державної служби статистики України (Держкомстату).

За інформацією Держкомстату, на 1 жовтня 2013 обсяг прямих іноземних інвестицій (акціонерний капітал нерезидентів), внесених в економіку України з початку інвестування, склав \$ 56,565 млрд., що в розрахунку на душу населення становить \$ 1,246 тис.

Інвестиції надійшли з 138 країн світу. До десятки основних країн-інвесторів, на які припадає більше 83 % загального обсягу прямих інвестицій, входять: Кіпр - \$ 18,712 млрд., Німеччина - 6,195 млрд., Нідерланди - \$ 5,504

млрд., Російська Федерація - \$ 3,842 млрд., Австрія - \$ 3,216 млрд. , Великобританія - \$ 2,724 млрд., Британські Віргінські Острови - \$ 2,452 млрд., Франція - \$ 1,843 млрд., Швейцарія - \$ 1,277 млрд. і Італія - \$ 1,259 млрд. Ці країни інвестують переважно в такі види економічної діяльності як промисловість – 31%, (особливо в переробну -25%), фінансування та страхування – 26, 4%.

Отже, за висновками трьох кварталів 2013 року, заборгованість українських підприємств за кредитами і позиками , торговими кредитами та іншими зобов'язаннями (борговими інструментами) перед прямими іноземними інвесторами на 1 жовтня 2013 р. склала \$ 10,403 млрд. Загальний обсяг прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу і боргових інструментів) на 1 жовтня 2013 р. склала \$ 66,968 млрд. Так як інвестиційна ситуація дещо відображає стан економіки країни в цілому, то з впевненістю можна сказати, що Україні потрібно здійснити багато економічних реформ, для досягнення позитивної динаміки розвитку держави в цілому.

Література

1. Коваль Л.І. Інвестиції – роль і значущість для України // Економіка, фінанси і право. – 2010. - №3. – С.56-59.
2. Державна служба статистики

Мураль Мирослава

Науковий керівник: ст. викл. Дзюбіна К.О.

Національний Університет «Львівська політехніка» (м. Львів)

ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ УКРАЇНСЬКОГО КЛАСИФІКАТОРА ТОВАРІВ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (НА ПРИКЛАДІ ІМПОРТУ МЕДИКАМЕНТІВ)

В умовах нестабільної економічної ситуації в українському законодавстві відбуваються регулярні зміни. Завдяки ухваленню пакету законопроектів щодо внесення змін до законодавства про охорону здоров'я на українському ринку зменшилась кількість неякісних ліків. Внаслідок невідповідності європейським стандартам якості близько 1300 найменувань ліків (як зарубіжних так і українських виробників фармпродукції) було не допущено на внутрішній ринок. Водночас, внаслідок проблем митного оформлення імпорту медикаментів та тривалості митних процедур на український ринок не потрапляє якісна продукція.

В Українській класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТЗЕД) товари систематизовано та уніфіковано з ГС. Однак, останнім часом все частіше виникають проблеми застосування УКТЗЕД в режимі імпорту медикаментів. Так, згідно рішень регіональних митиць про зміну класифікації ряду лікарських засобів відповідно до УКТЗЕД під час здійснення операцій з імпорту змінюються коди певних лікарських засобів. Це позбавляє імпортера ряду податкових пільг, що існують при імпорті на територію України, збільшує оподаткування товару та/або застосування до товару додаткових заходів нетарифного регулювання. Це стосується ліків, які містять у своєму складі етанол як допоміжну речовину, а також окремі вітамінні та вітамінно-мінеральні препарати. Державна митна служба України (ДМСУ), не змінюючи нормативно-правової бази щодо класифікації товарів, перевела певні лікарські засоби, які раніше класифікувалися за товарною позицією 3004, у розряд

харчових добавок (як правило, у товарну підкатегорію 2106909200) або препаратів, що містять етиловий спирт та призначені для підтримки загального стану здоров'я й доброго самопочуття (товарна підкатегорія 2208906900). ДМСУ пояснює такі дії тим, що деякі імпортери помилково відносять до ліків продукти, які насправді є спиртовмісними настоянками, призначеними для підтримки загального стану здоров'я та доброго самопочуття, а не для лікування та профілактики певних захворювань. Оскільки всі ці препарати зареєстровані в Україні як лікарські засоби, то це твердження взагалі не містить логіки.

Таким чином, регіональні митниці стали одними з головних джерел наповнення державної казни. Адже як від митної вартості, так і від коду товару згідно з УКТЗЕД залежить розмір мита та інших податків і зборів, що сплачуються імпортерами. Це призводить до збільшення надходжень до державного бюджету, проте створює труднощі для споживачів пов'язані із зростанням ціни.

Зміни класифікаційного коду лікарських засобів можуть завдати істотної матеріальної шкоди як фармацевтичним фірмам, так і самим дистриб'юторам. Зміна класифікаційного коду щодо конкретної партії імпортованих ліків може вплинути й на майбутні поставки аналогічної продукції. Також це стимулює ряд проблем пов'язаних із затримкою транспорту в зоні митного контролю через неможливість митного оформлення препаратів та додаткові фінансові витрати імпортерів на транспортування й зберігання лікарських засобів. Внаслідок цього через неможливість забезпечення необхідних умов зберігання (температурного режиму, вологості тощо) знижується якість препаратів.

Отже, з метою уникнення різноманітних проблем, пов'язаних із недорозумінням чи некоректним трактуванням УКТЗЕД необхідно забезпечити чітке дотримання головного принципу ГС ,який полягає в однозначному віднесенні товару до одного певного класифікаційного угруповання. Це дасть можливість пришвидшити здійснення митного оформлення товарів із збереженням їх якісних характеристик.

Наконечний А.

Науковий керівник: д.е.н, проф. Ткаченко Н.В.

Черкаський інститут банківської справи

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РИНКУ ОСЦПВ

На сьогодні ринок обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСЦПВ) переживає нелегкі часи. Хоча у 2013 році і зафіксоване зростання валових премій на 3,1%, проте це збільшення переважно зумовлене обов'язковим характером даного виду страхування і суттєвими штрафами за відсутність полісу. Загалом же ринок ОСЦПВ характеризується низьким рівнем довіри страхувальників до страхових компаній, затягненням врегулювання страхових випадків та затримкою здійснення страхових виплат.

На сьогоднішній день розмір ліміту відповідальності страхової компанії за договорами з ОСЦПВ складає 100 тис. грн. за шкоду, нанесену життю і здоров'ю постраждалому, і 50 тис. грн. за шкоду, нанесену майну постраждалим в ДТП. Водночас, Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг (Нацкомфінпослуг) планує збільшити ліміти відповідальності за шкоду нанесену життю і здоров'ю осіб, постраждалих у результаті ДТП в 30 разів – до 3 млн. грн.

На перший погляд збільшення ліміту відповідальності страховика повинно було б пропорційно збільшити і страхові виплати постраждалим особам. Проте після збільшення страхової суми за шкоду, нанесену життю і здоров'ю до 100 тис. грн. у 2010 році виплати збільшились лише на 157,8 млн. грн. або на 20,8% у 2011 році. Натомість перегляд коригуючи коефіцієнтів призвів до 30% збільшення обсягу зібраних страхових премій. Отже, збільшення ліміту відповідальності призведе лише до збільшення ціни на поліс ОСЦПВ.

Теоретично надання послуг з ОСЦПВ є вигідним для страховиків, адже з отриманої суми страхових премій компанія отримує до 40% після сплати податку, страхових виплат та агентських винагород. Однак незважаючи на це лише протягом 2013 року з ринку ОСЦПВ вийшло 6 страховиків, при чому 2 у добровільному порядку. Водночас підвищився контроль за виконанням страховиками своїх зобов'язань, зокрема контролюються терміни врегулювання збитків, які не можуть перевищувати 90 днів. Однак у 2013 році до МТСБУ надійшло 1502 скарги, пов'язані із затримкою виплат чи применшення суми збитку страховиками. Такі проблеми частково зумовлені тим, що зараз за компенсацією збитків від ДТП постраждалі повинні звертатись не до свого страховика, а до страхової компанії, котра застрахувала винуватця ДТП. Це зумовлює збільшення термінів виплати компенсацій, високі затрати на ведення справ, демпінг, недобросовісну конкуренцію.

Шляхом вирішення цих проблем можуть бути: впровадження централізованої бази електронних полісів; забезпечення повного покриття ринку, недопущення часових розривів страхового покриття; посилення контролю за здійсненням страхових виплат; впровадження механізму прямого врегулювання збитків. Тоді постраждалий водій зможе звернутись за компенсацією до свого страховика, який потім покриє свої витрати за рахунок регресійних виплат з боку страховика, який застрахував винуватця ДТП. При цьому важливо врахувати досвід європейських країн, де така система працює декілька десятиліть. Основою такого механізму є обов'язкова участь усіх страховиків-членів МТСБУ і обов'язок постраждалих звертатись лише до свого страховика. Окрім того, пряме врегулювання доцільно застосовувати лише в тому випадку, якщо учасників ДТП не більше двох. Також необхідно встановити ліміт збитку, при перевищенні якого пряме врегулювання не буде застосовуватись. Враховуючи міжнародний досвід, пряме врегулювання варто застосовувати лише до шкоди, заподіяної майну. Оператором розрахунків між страховиками має бути кліринговий центр створений на базі МТСБУ.

Самохотіна К.Т., студентка

Науковий керівник: Дзюбіна К.О., старший викладач
Національний Університет «Львівська політехніка», м.Львів

ПРОБЛЕМИ ДІЯЛЬНОСТІ МИТНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

Митна служба є невід'ємною складовою цілісної системи соціальних інститутів держави в процесі участі господарських суб'єктів в зовнішньоекономічній діяльності. Вона поєднує у собі економічні, правові, інформаційні та інші відносини, забезпечуючи тим самим співпрацю контрагентів. Митна політика України є однією з основних складових комплексу зовнішньополітичної та зовнішньоекономічної діяльності держави в процесі міжнародної інтеграції України в т.ч. до європейського співтовариства та є пріоритетним напрямом зовнішньополітичного курсу країни.

В останні роки у наукових роботах можна дедалі частіше прослідкувати зростання інтересу до проблематики функціонування митних служб. Питання функціонування митних служб висвітлено в роботах таких науковців як В.М. Гаращук, Є.В. Додін, С.В. Ківалов, М.В. Кокорев, В.Т. Комзюк, Б.А. Кормич, О.С. Круглов, В.Б. Кухаренко, А.В. Мазур, В.Я. Настюк, В.Є. Новіков, Д.В. Приймаченко, М.Г. Шульга та інші. Водночас, можна зауважити, що в основному дослідження спрямовані на розгляд митних служб як окремо діючого державного органа, а не як складової загальнодержавної системи управління.

Митна служба України — складова частина системи органів виконавчої влади України, на яку покладається здійснення державної митної справи. Митна служба нейтральна стосовно національних, релігійних і соціальних ознак різних людей. Оскільки держава поєднує людей, які проживають на її території, у тому числі осіб без громадянства, а також громадян інших держав, митна служба повинна захищати інтереси й цілі життєдіяльності, у першу чергу своїх громадян.

Основні проблеми діяльності митної служби України пов'язані з:

- повільними темпами спрощення митних процедур та підвищенням ефективності технологій митного контролю;
- недостатнім рівнем правового регулювання взаємовідносин митних органів і підприємств;
- низьким іміджем.

Основними шляхами вирішення проблем діяльності митної служби є:

- вдосконалення нормативно-правового забезпечення;
- підвищення прозорості діяльності митних служб шляхом спрощення митних процедур та розвитку інформаційних технологій (пришвидшення митного оформлення, остаточного впровадження функціонування електронної митниці та електронного декларування);
- удосконалення роботи з кадрами (підвищення освітньої діяльності серед митників та управлінських кадрів, конкретизація соціального забезпечення, розроблення дієвої системи стимулювання службової активності працівників на основі застосування методів матеріального та морального впливу тощо);
- закріплення іміджу митних служб у очах населення як значущої ланки у втіленні економічної політики держави;
- удосконалення співпраці з митними службами інших країн з метою перейняття позитивного досвіду в організації діяльності митної справи.

За результатами дослідження можна зробити висновок про значущість ролі митної служби у інтеграції України до світового співтовариства. Від вирішення проблем функціонуванні митних органів залежать рівень результативності їх роботи та майбутнє країни загалом.

Тимошенко А.О.

Науковий керівник: Бойко А. О., к.е.н., ст. викл.

ДВНЗ «Українська академія банківської справи НБУ», м. Суми

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ЦИКЛІЧНОСТІ ЕКОНОМІКИ

Ринкова економіка характеризується циклічним розвитком. Економічне зростання змінюється спадом виробництва, кризою і депресією. Багаторічні спостереження свідчать, що циклічні коливання мають синхронний характер. Вони відбуваються зі сталою послідовністю і, як правило, у чітко визначених часових межах. Це дає підстави розглядати циклічність як загальну закономірність економічного розвитку. Україна не є виключенням з даного правила.

Розглядаючи структуру народного господарства України, справедливо зазначити, що одним з найбільш перспективних векторів подальшого розвитку вітчизняної економіки виступає аграрне виробництво.

Український аграрний сектор з потенціалом виробництва, що значно перевищує потреби внутрішнього ринку, є ланкою, що на даному етапі може стати каталізатором розвитку національної економіки, дати імпульс інвестиційному, технологічному та соціальному піднесенню держави.

У рамках циклічності економіки необхідно створити умови економічної безпеки аграрних підприємств, що включає в себе багато аспектів, таких як: політико-правова, фінансова, виробничо-технологічна, інвестиційна, інноваційна, екологічна, маркетингова, інтелектуально-кадрова, соціальна та зовнішньоекономічна.

Зосередимо увагу саме на фінансовій безпеці аграрного підприємства, оскільки вона являє собою систему фінансового захисту інтересів галузі та зниженням рівня загроз суб'єктів господарювання із забезпеченням їх

фінансової стійкості, платоспроможності, мінімального ризику ймовірності банкрутства.

Найбільш концентрованим показником, який відображає ступінь безпеки вкладення коштів чи налагодження ділового співробітництва є фінансова стійкість підприємства, яка вказує на спроможність виконувати суб'єктом господарювання свої основні функції в змінних умовах внутрішнього та зовнішнього середовища.

Можемо виділити ряд заходів, впровадження яких може позитивно вплинути на забезпечення фінансової стійкості вітчизняного сільського господарства:

- розроблення комплексу показників фінансової стійкості, які б враховували специфіку і особливості кожної області та природно – кліматичні умови зокрема;
- створення рівних умов для вільної торгівлі продукцією тваринництва і рослинництва усім учасникам ринку;
- введення в сільськогосподарське виробництво сучасні технології для отримання якісної продукції при мінімумі затрат і забрудненні довкілля;
- відшкодування державою частини вартості придбаної техніки та обладнання;
- забезпечення умов для зберігання, переробки та реалізації сільськогосподарської продукції при якій втрати були б мінімальними;
- розроблення цільової програми рівноцінного фінансування малих та великомасштабних виробників сільськогосподарської продукції на умовах, які не суперечать вимогам членства України в СОТ;
- зниження податкового навантаження.

Оскільки як і будь-яке економічне явище, аграрний сектор слід вивчати як складний циклічний процес переходу однієї фази в іншу, а саме: прогрес → стагнація (стабілізація) → зміни регресивного характеру → стагнація → прогрес, актуальності набуває розробка системи часового

впровадження наведених вище заходів для забезпечення фінансової стійкості сільськогосподарського підприємства (рис. 1).

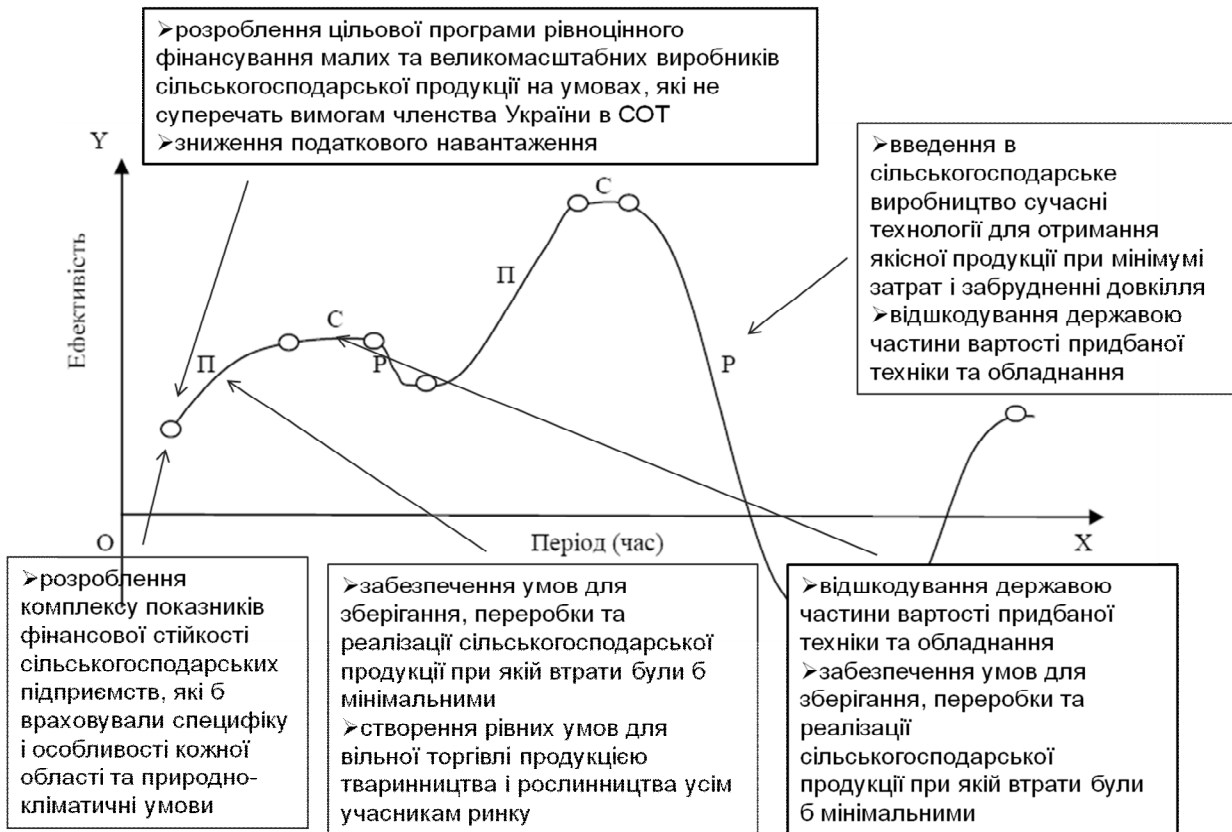

Рис.1 – Заходи забезпечення фінансової стійкості в умовах циклічного процесу розвитку аграрного сектору

Отже, можна зробити висновок, про необхідність державного втручання у фінансовий стан аграрного сектору при різних етапах розвитку економіки. Це зумовлено специфікою галузі сільського господарства та неспроможністю аграрних підприємств самостійно невілювати дію деструктивних чинників. Таким чином, зміцнення фінансового стану аграрних підприємств в Україні може бути досягнуто шляхами підтримки державою приватного господарювання, розширенням ринку сільгосппродукції та зниженням податкового навантаження.

Фесенко А.,

Наукові керівники: Біломістна І.І, к.е.н, доц.

Біломістний О.М. к.е.н, начальник наукового відділу

Харківського інституту банківської справи

Університету банківської справи Національного банку України

ЕФЕКТИВНЕ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ ЗА ДОПОМОГОЮ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛІНГУ

В сучасних умовах нестабільності зовнішнього середовища ефективність роботи підприємств визначається рівнем фінансового потенціалу та якістю управління, що забезпечується організацією системи фінансового контролінгу.

Одне з ключових завдань, які розв'язуються службою контролінгу на підприємстві, - це аналіз і діагностика фінансового стану підприємства. Аналіз фінансового стану дозволяє визначити, наскільки стійке підприємство, чи здатне воно вчасно розплатитися зі своїми кредиторами, який прибуток воно одержало і чому.

З метою обґрунтування необхідності застосування системи фінансового контролінгу була здійснена оцінка фінансового стану, обстежено сукупність із 10 підприємств, які здійснюють діяльність галузі готельного бізнесу, розраховано коефіцієнти фінансової стійкості за 2011-2012 рр. (Таблиця 1).

Таблиця 1

Показники фінансової стійкості підприємств за період 2011-2012 роки

Готелі	Рік	Коефіцієнти						
		Коефіцієнт автономії (Ka)	Коефіцієнт фінансового ризику (Kпв)	Коефіцієнт забезпеченості власними коштами (Kз)	Коефіцієнт маневреності власного капіталу (Km)	Коефіцієнт забезпеченості запасів власними коштами (Kзз)	Коефіцієнт майна виробничого призначення (Kвп)	Коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів (Kon)
«Мир»	2011	0,9035	0,1068	0,5104	0,1113	2,1218	0,8351	0,2454
	2012	0,8979	0,1137	0,4986	0,1130	1,5302	0,8523	0,2556
«Харків»	2011	0,8608	0,1618	-0,1052	-0,0154	-3,6463	0,7553	0,1441
	2012	0,8272	0,2090	-0,2731	-0,0448	-2,0685	0,7310	0,1571
«Чічков»	2011	0,2563	2,9014	-5,5365	-2,4575	-9,8325	0,8383	0,1284

	2012	0,5029	0,9885	-0,1691	-0,1430	-1,5021	0,6172	0,7398
«Дніпро»	2011	0,9455	0,0576	-0,7002	-0,0237	-3,3571	0,3656	0,0331
	2012	0,9763	0,0243	0,2580	0,0084	1,0350	0,3878	0,0330
«Президент»	2011	0,9905	0,0096	0,9443	0,1597	1,3623	0,9330	0,2013
	2012	0,9850	0,0153	0,8043	0,0620	15,7036	0,7375	0,0822
«Дністер»	2011	0,4148	1,4110	-0,6592	-0,5604	-41,92	0,4084	0,5448
	2012	0,3958	1,5268	-0,2166	-0,2718	-36,08	0,5037	0,9868
«Ялта-Інтурист»	2011	0,6017	0,6620	-0,9539	-0,3232	-7,3338	0,6647	0,2561
	2012	0,8538	0,1712	0,2117	0,0460	1,3861	0,7726	0,2276
Готель «Ореанда»	2011	0,3177	2,1473	-0,5988	-2,1120	-126,45	0,4860	0,0113
	2012	0,2332	3,3086	-0,6159	-1,2544	-52,68	0,5050	0,9034
Готель «Аркадія»	2011	0,8830	0,1325	-2,1259	-0,0901	-6,6489	0,9653	0,0389
	2012	0,8248	0,2123	-0,5969	-0,0794	-1,8203	0,9173	0,1232
«Дніпро-Бескид»	2011	0,9339	0,0708	0,6988	0,1643	10,0017	0,7923	0,2813
	2012	0,9448	0,0584	0,7121	0,1444	7,2071	0,8252	0,2370

На основі проведеного аналізу, ми можемо зробити наступні висновки: коефіцієнти маневроності власного капіталу протягом досліджуваного періоду для всіх готелів менше нормативного значення, що яскраво свідчать про високий дефіцит власного обігового капіталу; показники коефіцієнта фінансового ризику вказують на відсутність диспропорцій у співвідношенні залучених коштів для готелів «Мир», «Харків», «Чічков», «Дніпро», «Президент», «Ялта-Інтурист», «Аркадія», «Дніпро-Бескид», проте високий фінансовий ризик мають «Чічков», «Дністер» та «Ореанда»; для забезпечення фінансової стійкості на підприємстві необхідне перевищення коефіцієнта співвідношення оборотних і необоротних активів над коефіцієнтом фінансового ризику, даній умові відповідають «Мир», «Президент», «Дніпро-Бескид» за 2011-2012рр., а також готелі «Дніпро» та «Ялта-Інтурист» на кінець 2012р.

Таким чином, можна визначити, що значення розрахованих показників фінансової стійкості суттєво різняться, що не дає можливості зробити однозначні висновки відносно фінансового стану. Саме тому для ефективного управління діяльністю підприємства існує реальна необхідність застосування фінансового контролінгу, що дозволить забезпечити на підприємстві достовірну інформацією не тільки про внутрішній стан, а також про зовнішнє середовище, ситуацію на ринку.

Ходарева Ю.Д., студентка

Науковий керівник: Семенов А.Ю., к.е.н.

Українська академія банківської справи Національного банку України,

м.Суми

ВПЛИВ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ ТА ІНТЕРНЕТУ НА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНУ СФЕРУ

Соціальні мережі – один з головних факторів розвитку фінансово – економічної сфери будь якої країни. За останні роки, експертами в області економічних новацій, було проведено ряд опитувань та досліджень, щодо позитивного та негативного впливу соціальних мереж на економіку.

Британська компанія Morse з'ясувала , що через захоплення працівників різних фірм і організацій соціальними мережами , щорічно економіці країни наноситься збиток практично в півтора мільярда фунтів стерлінгів.

Найбільше часу на Інтернет витрачають офісні працівники, які відвідують сайти прямо не відходячи від робочого місця, тим самим нехтуючи прямими обов'язками. У трійці лідерів: працівники сфери нерухомості, педагоги і держслужбовці. Також, згідно з опитуванням третина користувачів соціальних мереж повідомили про те, що вони знаходили на таких сайтах у відкритому доступі конфіденційні і службові дані по тим компаніям, співробітниками яких вони є.

Разом з тим, не зважаючи на ризики, розвиток соціальних має ряд незаперечних переваг.

Так, активно розвивається споживче співробітництво в Інтернеті. Відбувається самоорганізація неформальних споживчих мереж, створюваних для отримання колективних знижок та інших форм взаємовигідного співробітництва. Взаємне інформування – тільки перший крок, що допомагає приймати раціональні споживчі рішення. Наступним етапом співпраці може

стати об'єднання користувачів для покупки товарів за низькими оптовими цінами.

Якщо розглядати Україну, то можна стверджувати, що інтенсивність використання Інтернету може напряму впливати на ВВП України. Доказом цього, є висновок укладачів дослідження «Вплив Інтернету на економіку України ». Воно було проведено «GfK Україна» на замовлення українського офісу Google. Дослідження складено на основі опитувань керівництва 1017 українських підприємств , що мають чотири і більше комп'ютера.

Як показало дослідження, в першу чергу українські компанії використовують Інтернет, щоб розповісти про себе, а основним способом представлення компанії в онлайні є веб-сайт (62% компаній мають власну сторінку).

Для того, щоб в'яснити, як інтенсивно компанії використовують Інтернет, в GfK розробили власний механізм – індекс інтенсивності використання Інтернету, який вимірюється за шкалою від 0 до 100, визначається на підставі таких показників, як наявність веб – сайту, присутність у соціальних мережах , в онлайн-довідниках, використання онлайн-реклами, тощо. Середнє значення цього індексу для українських компаній зараз – 25 . Лідерами згідно індексу ІВІ є такі галузі: транспорт, туризм і роздрібна торгівля. Також виявилось, що серед компаній, у яких індекс вище середнього, частка компаній, у яких доходи в 2013 році зросли, більше, ніж серед тих компаній, у яких індекс нижче середнього.

Отже, соціальні мережі вже стали невід'ємною частиною економіки в цілому. І як показують дослідження, це не тільки негативні тенденції. Завдяки їм розвивається новий ринок, для якого є всі технологічні та соціальні умови.

Чуйко В. В.

Науковий керівник: Бойко А. О., к.е.н., ст. викл.
ДВНЗ «Українська академія банківської справи НБУ»

м. Суми

ВПЛИВ ЗОВНІШНІХ ТА ВНУТРІШНІХ ШОКІВ НА КАПІТАЛІЗАЦІЮ ФОНДОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Зміна капіталізації підприємств в ринковій економіці прямо пов'язана із явищем збільшення або зменшення фіктивного капіталу. З іншого боку, зростання капіталізації ринків свідчить про сприятливі прогнози і позитивні очікування та оптимізм учасників ринку. Тож питання виявлення факторів, що впливають на капіталізацію фондового ринку є доволі актуальним.

Фондовий ринок країни є своєрідним відображенням стану фінансової системи країни, особливо тоді, коли його капіталізація складає значну частку ВВП, як, наприклад, у США, Японії, країн Євросоюзу, де капіталізація може сягати більше 100 % ВВП.. Якщо говорити про сусідів України – Росію та Польщу, то слід зазначити, що коефіцієнт капіталізації фондових ринків даних країн є нижчим 100%.

Після кризи коефіцієнт капіталізації фондового ринку значно знизився у всіх досліджуваних країн. Проте, слід відмітити, що найбільше зниження продемонстрував ринок акцій України.

Також особливістю є те, що у порівнянні із Росією та Польщею, нарощення капіталізації відбувається повільними темпами: якщо коефіцієнт капіталізації фондового ринку Польщі має тенденцію до зростання, то даний індикатор в Україні не має чітко вираженої тенденції до зростання чи спаду.

Динаміка зміни капіталізації фондового ринку є результатом впливу певних шоків, які умовно можна розділити на внутрішні та зовнішні (рис. 1).

Для доведення гіпотези про вплив зазначених індикаторів на обсяг капіталізації фондового ринку України було побудовано множинну регресію.

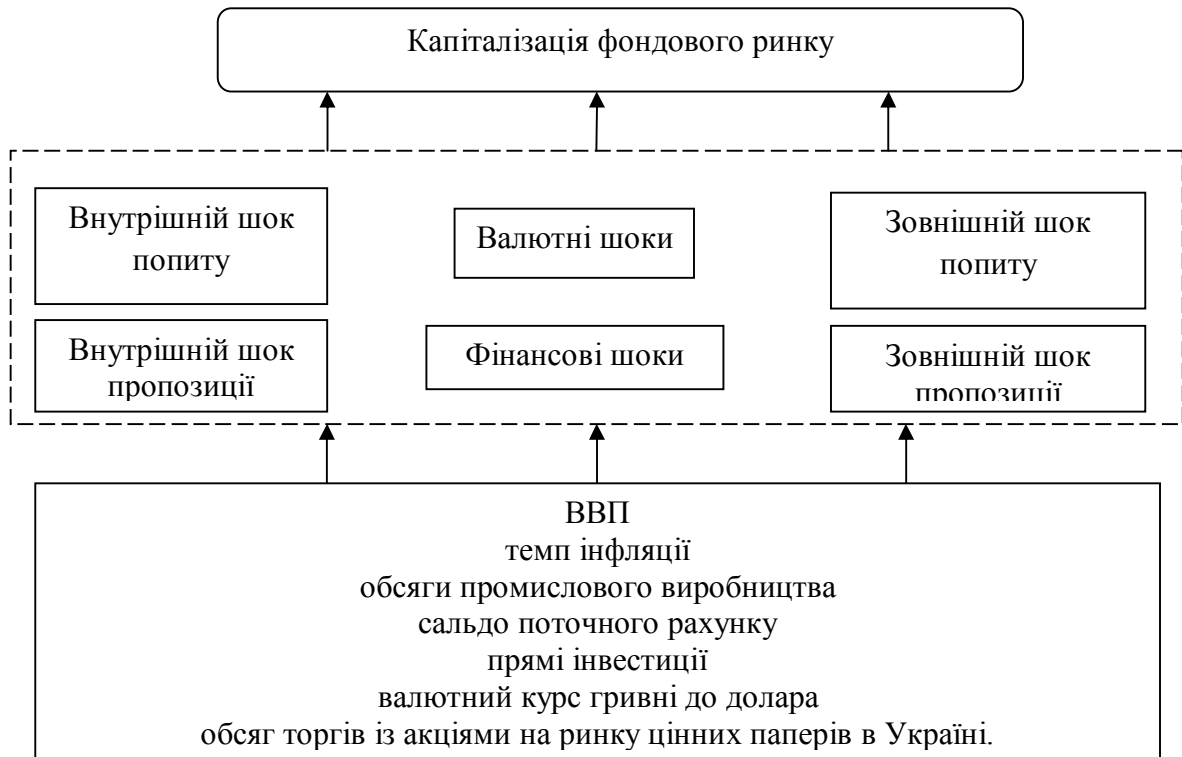

Рисунок 1 – Вплив внутрішніх та зовнішніх шоків на капіталізацію фондового ринку України

Рівняння регресії має наступний вигляд:

$$\text{КФР} = 125333,53 + 1,88X_1 + 4,49X_2 + 0,9X_3 + 5,46X_4 + 1,64X_5 - 2,28X_6 + 1,9X_7$$

де КФР – капіталізація фондового ринку

X_1 – обсяг ВВП;

X_2 – темп інфляції;

X_3 – обсяги промислового виробництва;

X_4 – сальдо поточного рахунку;

X_5 – прямі інвестиції в Україну;

X_6 – валютний курс гривні до долара;

X_7 – обсяг торгів із акціями на ринку цінних паперів України.

Отримані результати свідчать про пряму залежність між обсягом капіталізації фондового ринку України та всіма факторами, окрім валютного

курсу. Ступінь пояснюваності результуючого показника досить високий ($R^2=0,85$). Також модель є якісною, так як F-критерій = 4,03, що більше ніж табличне значення (3,97).

Отже, при зростанні ВВП на 1,88 млн., темпів інфляції на 4,49 п.п., обсягів промислового виробництва на 0,9 млн. грн., сальдо поточного рахунку на 5,46 млн. грн., прямих інвестицій на 1,64 млн. грн., обсягу торгів на 1,9 млн. грн. капіталізація фондового ринку зростає на 1 млн., а при зростанні валютного курсу на 2,28 грн. – зменшення капіталізації на 1 млн. грн.

Для забезпечення розвитку фондового ринку у контексті моніторингу обсягу капіталізації необхідно:

- здійснювати якісне прогнозування зміни зазначених індикаторів;
- забезпечувати контроль над потоком прямих інвестицій;
- проводити ефективне регулювання валютного курсу;
- на мікрорівні здійснити технологічне оновлення виробничого процесу для забезпечення високої якості продукції;
- проводити заходи стимулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Отже, динаміка капіталізації фондового ринку є досить еластичною величиною, яка змінюється під впливом зовнішніх та внутрішніх шоків. Аналіз її потребує дослідження групи індикаторів, які кількісно характеризують зазначені шоки. Проведене дослідження свідчить, що для забезпечення стабільності на фондовому ринку необхідно проводити моніторинг зміни даних індикаторів. Це дозволить більш точно прогнозувати рівень капіталізації підприємств.

СЕКЦІЯ 3
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ І АУДИТУ В
УКРАЇНІ

Антощенко І.В., студентка

Науковий керівник: Винниченко Н.В., к.е.н., доцент

Українська академія банківської справи Національного банку України

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ
БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Облікова політика є одним із основних документів підприємства, формування якого залежить від ряду загальних факторів, в тому числі і галузевих особливостей підприємства. Не виключенням є і будівельна галузь, яка має свої особливості, які впливають на складання облікової політики. В результаті аналізу такі особливості було умовно згруповано в чотири групи: фактори виробничого, організаційного, методичного та податкового характеру.

До першої групи факторів можна віднести фактори, які пов'язані з особливостями будівельного процесу та які безпосередньо впливають на нього. Це такі фактори як:

1. Період будівництва - оскільки він може тривати більше ніж один звітний період, то в обліковій політиці варто зазначати метод обчислення рівня завершеності будівельних робіт з метою визначення їх доходу, а також відображати питання визначення і оцінки активів з терміном корисного використання більшим ніж рік, проте меншим ніж операційний цикл, та які використовуються в межах окремого контракту.
2. Спосіб формування ціни – або ж фіксована ціна, або за методом «витрати плюс»
3. Кліматичні умови – в обліковій політиці може бути передбачено створення резерву для покриття непередбачуваних витрат пов'язаних з нанесеними збитками при зміні кліматичних умов.

Друга група факторів – це фактори організаційного характеру, які впливають на облікову політику залежно від особливостей організації

будівельного процесу, обсягу робіт, їх різноманітності. До цих факторів можна віднести:

1. Унікальність кожного об'єкта будівництва – це фактор, який впливає на вибір бази розподілу витрат, методу розподілу загальновиробничих витрат, методу вибуття запасів, визначення переліку та строків експлуатації тимчасових не титульних споруд.
2. Відокремленість об'єктів будівництва від організації - визначення можливих методів посилення контролю за збереженням матеріальних цінностей, а також вибір методу розподілу транспортно-заготівельних витрат.
3. Різноманітність видів та трудомісткість робіт – підприємствами будівельної галузі системи і форми оплати праці, створення забезпечень для виплат відпусток працівникам, перелік робіт, які підлягають нормуванню, порядок нарахування виплат за невідпрацьований час з втрати непрацездатності, заохочувальні виплати, порядок виплати понаднормових, які мають знайти відображення в обліковій політиці підприємства.

Фактори методичного характеру визначають спосіб відображення тих чи інших господарських процесів, вибір оптимальних методів обліку, які забезпечать його ефективність та правильність. До таких факторів належать:

1. Вибір методики відображення дебіторської заборгованості.
2. Вибір методики розподілу витрат на утримання допоміжного виробництва тощо.

Значний вплив на результати діяльності підприємства здійснюють ще і фактори податкового характеру, до яких належать:

1. Дата відображення податкових зобов'язань (податкового кредиту за довгостроковими).
2. Порядок відображення відстрочених податкових активів і зобов'язань у звітності залежно від ступеня завершеності робіт.
3. Особливості звільнення від оподаткування податком на додану вартість.

Войцик Ю. С., студентка

Науковий керівник: Сиротенко Н.А., к.е.н., доцент
Одеський національний економічний університет, м. Одеса

ОБЛІК ВИПЛАТ ПЕРСОНАЛУ ЗГІДНО П(С)БО 26 ТА МСБО 19

Проводячи порівняльний аналіз П(с)БО 26 з МСБО 19, слід зазначити, що міжнародний стандарт вимагає від підприємства визнання зобов'язань: якщо працівник надав послугу в обмін на виплати, що підлягають сплаті у майбутньому та одночасне визнання витрат, якщо підприємство отримує економічну вигоду внаслідок послуги, яку надає працівник. У П(с)БО 26 таких вимог не наведено, але вони маються на увазі. Вітчизняний практик може звернутися до П(с)БО 11 «Зобов'язання» та П(с)БО 16 «Витрати» з метою покращення чіткості розуміння щодо визнання зобов'язань та витрат підприємства в цілому. МСБО 19 «Виплати працівникам» поділяє всі види винагород на чотири категорії за схожими ознаками, як і його вітчизняний аналог – П(с)БО 26 «Виплати працівникам», на поточні виплати, виплати при звільненні, виплати по закінченні трудової діяльності, виплати інструментами власного капіталу підприємства, інші довгострокові виплати. Але у вітчизняному стандарті – в п'яту категорію окремо виділяють виплати інструментами власного капіталу підприємства. В МСБО велика увага приділяється виплатам після закінчення трудової діяльності. У П(с)БО також була зроблена спроба ввести поняття пенсійних виплат, які здійснювалися б за рахунок роботодавця, але в реальній діяльності підприємства ці виплати не здійснюють. У міжнародній практиці має місце таке поняття як пенсійний план, тобто програма, яка розроблена самим роботодавцем або групою роботодавців для забезпечення за свій рахунок працівників, звільнених по досягненні ними пенсійного віку, але наше законодавство лише робить перші кроки у регулюванні діяльності недержавних пенсійних фондів. Станом на 1 січня 2013 року в Державному реєстрі фінансових установ міститься інформація про 74

недержавних пенсійних фонда, повільно, але спостерігається зростання кількості укладених контрактів та доходності інвестицій.

За західною методологією заробітна плата враховується за методом нетто, у вітчизняній практиці же застосовується метод бруто. Іншими словами, спочатку нараховується все, що працівник заробив протягом місяця, а потім проводяться відповідні утримання. У західній же методології утримання за дебетом заробітної плати не нараховується, а проводиться за дебетом спеціально відведеного для цієї мети витратного рахунка і кредитом рахунка зобов'язань зі страхування працівників. Методика, на нашу думку, менш ефективна ніж вітчизняна. До виплат після закінчення трудової діяльності належать виплати за пенсійними планами, а також планами медичного страхування. Цікаво, що в П(с)БО 26 слово «пенсія» навіть не згадується, а тільки мається на увазі. Отже, в П(С)БО 26 “Виплати працівникам” інформація представлена у більш стислому вигляді, що дозволяє скоротити час на вивчення стандарту, але це не завжди полегшує роботу бухгалтера, адже все, що не описано в даному стандарті можна тлумачити по-різному, що може в подальшому призвести до неоднозначності обліку та виникнення помилок. Основною рекомендацією в покращенні обліку виплат працівникам є детальна розробка внутрішніх інструктивних та рекомендаційних нормативних актів, які на конкретних прикладах та типових ситуаціях дадуть можливість бухгалтеру зрозуміти особливості обліку розрахунків за виплатами працівникам.

ЛІТЕРАТУРА

1. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 19 «Виплати працівникам» [Електронний ресурс]: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929_011/page.

2. Офіційний портал Верховної Ради України [Електронний ресурс]: <http://rada.gov.ua/news/Novyny/Povidomlennya/84241.html>.

Воронцова А.С., студентка

Науковий керівник: Макаренко І.О., к.е.н., ас.

Українська академія банківської справи Національного банку України,

РОЗРОБКА МЕТОДИКИ ОЦІНКИ АУДИТОРСЬКОГО РИЗИКУ ТОВ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО»

Відповідно до глосарію термінів Міжнародних стандартів аудиту (МСА), аудиторський ризик – це ризик того, що аудитор висловить невідповідну аудиторську думку в разі, якщо фінансова звітність суттєво викривлена. За МСА 200 «Мета та загальні принципи аудиторської перевірки фінансових звітів», аудиторський ризик є функцією ризиків суттєвого викривлення (властивого і ризику контролю) та ризику невиявлення. Щодо методів оцінки аудиторського ризику, виділяють два блоки – кількісні і якісні методи. Кількісні методи передбачають визначення відсотку або частини одиниці. Згідно МСА 200, для оцінки аудиторського ризику необхідно знайти добуток його складових. На практиці застосовуються ще методи оцінки ризику як суб'єктивної вірогідності, ймовірно-статистичні та нестатистичні (змістовні) методи.

Якісні методи оцінки аудиторського ризику полягають в тому, що аудитор оцінює ризик як низький, середній та високий. Також може застосовуватися матриця оцінки ризику суттєвого викривлення та ризику невиявлення, матриця взаємозв'язку складових аудиторського ризику та кількості аудиторських доказів, тощо.

Узагальнивши підходи до визначення аудиторського ризику, представимо власну методику його оцінки у розрізі окремих складових на досліджуваному товаристві ТОВ «Сумитеплоенерго». Насамперед розглянемо якісний метод оцінки, який доцільно реалізувати за допомогою методу заповнення анкет (бланків). Для цього слід дати відповіді на такі питання:

– для визначення властивого ризику – щодо галузевих, регуляторних та інших зовнішніх чинників; інформації, що характеризує бізнес клієнта, тощо (для ТОВ «Сумитеплоенерго» – середній рівень);

– для оцінки ризику контролю – щодо стилю та основних принципів керівництва, організаційної структури, розподілу відповідальності, кадрової політики, тощо (для ТОВ «Сумитеплоенерго» – середній рівень).

Ризик невиявлення також можна оцінити шляхом анкетування, або через застосування матриці взаємозв'язку складових аудиторського ризику, за якою отримуємо середній рівень для ТОВ «Сумитеплоенерго». Тобто, сукупний аудиторський ризик ТОВ «Сумитеплоенерго» відповідно з проведеними оцінками також буде середнім. Як кількісний метод пропонуємо розглянути модель оцінки властивого ризику за допомогою нечітких множин [**Ошибка! Источник ссылки не найден.**]. Її сутність полягає в наступних кроках:

– аналізуємо ряд факторів, що свідчать про властивий ризик, які оцінюються як низькі, середні і високі (10 факторів);

– визначаємо коефіцієнт значимості кожного фактору (r_i), що залежить від рівнозначності факторів між собою. У нашому прикладі фактори рівнозначні, а отже коефіцієнт визначається як частка між одиницею та загальною кількістю факторів (0,1);

– присвоюємо кожному фактору його поточне значення (λ_{ij}), яке дорівнює 1, якщо відповідає обраному аудитором рівня фактора, або 0; j дорівнює відповідно 1, 2, 3;

– будуємо функцію приналежності множини (g), де область значень становитиме інтервал від 0 до 1. Тобто, це дозволить класифікувати числові значення за трьома підмножинами – низький (від 0 до 0,33), середній (від 0,33 до 0,66) і високий ризик (від 0,66 до 1). За нашим підприємством отримуємо середній аудиторський ризик.

$$g = \sum_{j=1}^3 g_j \sum_{i=1}^n r_i \lambda_{i,j} = 0,434 \quad (1),$$

Таким чином, з урахуванням розглянутих підходів до оцінки аудиторського ризику та запропонованої методики на досліджуваному підприємстві визначено середній рівень аудиторського ризику, що має суттєвий вплив на організацію аудиту на ньому в подальшому.

Гречка О.А., студентка

Науковий керівник: Коренєва О.Г., к.е.н., доцент

Українська академія банківської справи Національного банку України, м. Суми

НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ МЕТОДИЧНИХ ПІДХОДІВ ЩОДО ОБЛІКУ ЗМЕНШЕННЯ КОРИСНОСТІ ФІНАНСОВИХ АКТИВІВ ВІДПОВІДНО ДО ВИМОГ МСФЗ

На сучасному етапі розвитку методичних підходів щодо обліку фінансових активів (далі – ФА), які мають ознаки зменшення корисності, спостерігається впровадження нової моделі формування резервів. Таким чином, для того щоб з'ясувати подальші напрямки розвитку, необхідно дослідити чи відповідає існуюча модель вимогам МСФЗ.

На даний час банками використовується модель обліку понесених збитків для формування резервів, запропонована у МСБО 39. Порівняємо існуючу модель з впроваджуваною моделлю обліку можливих збитків у МСФЗ 9 (рис. 1.1), що є обов'язковою до використання банками з 1 січня 2015 року.

Рисунок 1 - Підходи до формування резервів під фінансові активи

Модель обліку понесених збитків, відповідно до МСБО 39, ґрунтується на тому, що ФА не є знеціненим до моменту настання події, яка призводить до

зменшення корисності. Якщо брати до уваги кредитний портфель, то понесені збитки визнаються на сукупній основі, навіть якщо вони ще не були виявлені щодо окремих кредитів. Необхідно сказати проте, що модель обліку понесених збитків циклічна та розрахований відповідно до неї чистий дохід буде більшим в умовах економічного підйому і меншим під час економічного спаду [1].

Модель обліку очікуваних збитків (МСФЗ 9) не вимагає наявності події збитку. Замість цього очікувані збитки за ФА, на дату оцінки включаються до складу очікуваних майбутніх грошових потоків, що використовуються для розрахунку ефективної процентної ставки. Таким чином, резерв під знецінення ФА формується протягом усього терміну їх дії, шляхом зменшення чистого процентного доходу, який коригується на маржу, яка є розподілом первісно очікуваних майбутніх кредитних збитків. Причому маржа від первісно очікуваних кредитних збитків, яка вираховується із сукупного процентного доходу за кожний період, відкладається, щоб поступово сформувати резерв для очікуваних кредитних збитків за ФА, навіть якщо фактичні збитки ще не понесені [2].

В результаті проведеного дослідження ми з'ясували, що банкам потрібно при формуванні резервів з 1 січня 2015 року використовувати модель очікуваних збитків, оскільки вона призведе до більш рівномірного визнання збитків у фінансовій звітності, що є більш послідовним підходом з огляду на практику ціноутворення на кредитні та подібні продукти. Також модель сприяє формуванню об'єктивного фінансового результату за вимогами МСФЗ.

ЛІТЕРАТУРА

1. Фінансові інструменти: визнання та оцінки [Електронний ресурс] : Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 39. – Режим доступу : http://www.minfin.gov.ua/document/237506/42_IAS39_IFRS_2009_GVT.pdf. - Офіційний сайт Міністерства фінансів України.

2. Фінансові інструменти [Електронний ресурс] : Міжнародний стандарт фінансової звітності 9. – Режим доступу : <http://www.minfin.gov.ua/file/link/320322/file/IFRS%2009.pdf>. – Офіційний сайт Міністерства фінансів України.

Гусак Н. Г., студентка

Науковий керівник Макаренко І. О., к.е.н., асистент

Українська академія банківської справи Національного банку України, м. Суми

НАПРЯМИ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ УКРАЇНИ НА ОСНОВІ ДОСВІДУ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Ефективна діяльність органів державного фінансового контролю (далі – ДФК) направлена на забезпечення дотримання фінансової дисципліни, раціональності при надходженні, розподілу та використанні фінансових ресурсів суб'єктів господарювання, а тому відіграє важливе значення для підтримання фінансової безпеки України на належному рівні.

Однак, на сьогодні система органів ДФК не є оптимальною так, як економіка країни є збитковою через недотримання фінансово-бюджетної дисципліни суб'єктами господарювання (табл. 1) [1].

Таблиця 1 – Відомості про виявлені фінансові порушення ДФІ України за 2011-2013, млн. грн.

Вид порушення	Рік				
	2009	2010	2011	2012	2013
1. Недоотримання фінансових ресурсів	1459,0	2533,7	1519,2	813,6	1276,0
2. Проведення витрат з порушенням законодавства	1976,6	32593,3	3888,6	2914,3	2413,1
2.1 Нецільові витрати державних ресурсів	313,1	3067,9	261,2	112,4	128,7
2.2 Незаконні витрати	1607,1	25964,9	3024,1	2486,3	2068,0
2.3 Недостачі	56,4	3560,4	603,3	315,2	216,5

Кількість фінансових порушень з кожним роком зростає через відсутність стандартів щодо проведення ДФК, невизначеність щодо розмежування органів внутрішнього і зовнішнього ДФК, що призводить до дублювання функцій,

нерационального використання бюджетних коштів, зниження дієвості контролю за дотриманням бюджетної політики.

Для усунення вищезазначених проблем вважаємо за доцільне здійснити регулювання ДФК в Україні в таких напрямках: по-перше, доречним є розмежування органів внутрішнього та зовнішнього (незалежного) ДФК на прикладі ЄС. На наш погляд, необхідно в системі виконавчої влади здійснювати лише внутрішній контроль, а повноваженнями щодо проведення зовнішнього контролю над внутрішніми органами ДФК, зокрема Державною фінансовою інспекцією, наділити Рахункову палату України.

По-друге, після реформування розширити повноваження Державної фінансової інспекції, використовуючи позитивний досвід ЄС – створення Європейського управління з боротьби із шахрайством. Зокрема, наділити Державну фінансову інспекцію України повноваженнями доступу до банківської таємниці та повноваженнями, які дозволять ефективно здійснювати контроль за наслідками реагування правоохоронних органів.

По-третє, вважаємо за доцільне при реформуванні системи органів ДФК використовувати керівні принципи Вищих органів контролю державних фінансів як національні так, як в Україні були скасовані Стандарти державного фінансового контролю за використанням бюджетних коштів, державного і комунального майна.

Таким чином, усі перераховані зміни та нововведення доцільно проводити у поєднанні з імплементацією найкращих ідей та елементів системи ДФК ЄС забезпечать ефективну та оптимальну систему органів ДФК в Україні, що призведе до зменшення неефективного використання бюджетних коштів та їх розкрадання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Звіти про результати діяльності Державної фінансової інспекції та її територіальних органів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/publish/article/101039>. – Офіційний сайт Державної фінансової інспекції.

Зайцев М. М., студент

Науковий керівник Кремень О. І., к.е.н., доцент

Українська академія банківської справи Національного банку України, м. Суми

ТРЕНДОВИЙ ТА КОРЕЛЯЦІЙНО-РЕГРЕСІЙНИЙ АНАЛІЗ ЯК ІНСТРУМЕНТАРІЙ СТАТИСТИЧНОГО ВИВЧЕННЯ ЕКСПОРТУ В УКРАЇНІ

Актуальність застосування трендового та кореляційно-регресійного аналізу, як інструментарію для дослідження експорту України, в сучасних умовах господарювання, пояснюється наявністю низки таких передумов:

- нестабільністю співвідношення курсу гривні до іноземних валют;
- переходом до плаваючого (ринкового) валютного курсу;
- значною експортно-орієнтованістю економіки України [1].

Як відомо, обсяги зовнішньоекономічного обороту є важливим об'єктом статистичних досліджень. Статистичний інструментарій є доцільним для встановлення і оцінки ступеня залежності обсягів експорту від низки об'єктивних факторів, зокрема собівартості реалізованої на експорт продукції, рівня торгівельної націнки, курсу валют та кон'юнктури ринку [2, 3].

Засобами трендового аналізу можна встановити загальну тенденцію обсягів експорту, виявити наявність сезонних коливань, та спрогнозувати його обсяги [5]. Технологія кореляційно-регресійного аналізу, в свою чергу, передбачає встановлення ступеня залежності обсягів експорту від певних факторів.

Більшості соціально-економічним явищам та процесам притаманні більш-менш стійкі періодичні сезонні коливання, що обумовлюються постійними змінами умов виробництва та споживання. Експорт продукції, в такому разі не є винятком.

Так, для встановлення та аналізу наявності сезонної складової в обсягах експорту доцільно застосовувати методи простої середньої, 7-ми місячної ковзної середньої та метод аналітичного вирівнювання [6].

При цьому, визначення найбільш коректного методу для дослідження наявності сезонної складової в обсягах експорту, здійснюється виходячи з оцінки значення середнього лінійного та середнього квадратичного відхилення.

Дослідження ступеню впливу валютного курсу, як об'єктивного фактору, що певною мірою визначає рівень обсягів експорту, методом кореляційно-регресійного аналізу дає можливість оцінити негативні чи позитивні економічні наслідки його коливань, як для обсягів експорту країни в цілому, так і для орієнтованих на експорт суб'єктів господарювання.

Результати кореляційно-регресійного аналізу залежності обсягів експорту від коливань курсу валют дозволяють встановити в якій мірі та в якому напрямку буде відбуватися вплив.

Зниження вартості національної валюти зумовлює здешевлення вітчизняних товарів, що фактично призводить до зростання обсягів реального експорту продукції, а отже й до підвищення прибутковості підприємств експортерів. Зростання вартості національної валюти призводить до скорочення обсягів виробництва і як наслідок обсягів реалізації продукції на експорт з одного боку, з іншого – зумовлює здешевлення імпоротної складової (в разі її наявності) в експортованій продукції [4].

Оперування такою інформацією є корисним для суб'єктів господарювання, з позиції своєчасного та найменш витратного забезпечення себе необхідними активами, вартість які є залежною від курсу валют, зокрема, валютними коштами, імпоротною сировиною та комплектуючими тощо.

З іншого боку, оцінюючи ступінь залежність власної галузі (виду продукції що експортується) від курсу валют, суб'єкт господарювання може здійснювати ефективне управління розрахунками з контрагентами в іноземній валюті, з метою мінімізації негативного впливу коливань курсу.

Таким чином, постійний аналіз та моніторинг вартості національної валюти з використанням статистичного інструментарію дозволяє контролювати девальваційний ефект курсу та його вплив на експортоорієнтовані виробництва.

ЛІТЕРАТУРА

- 1) Андрійчук В. А. Шляхи оптимізації платіжного балансу України та зовнішньоторгівельного балансу регіонів в умовах фінансової кризи [Електронний ресурс] / В. А. Андрійчук – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/Monitor/desember08/22.htm>. – Національний інститут стратегічних досліджень.
- 2) Гострик О. М. Прогнозування фінансової стійкості підприємства з використанням трендового та кореляційно-регресійного аналізу [Електронний ресурс] / О. М. Гострик, Л. О. Бойко, Ю. О. Борох, В. О. Владиченко. – Режим доступу : <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789.pdf>. – Electronic Odessa National Economic University Institutional repository.
- 3) Севідова С. О. Оцінка валютного курсу банків України на економічний розвиток [Електронний ресурс] / С. О. Севідова. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/16_ADEN_2011/Economics/1_88449.doc.htm. – Publishing house Education and Science s.r.o.
- 4) Бабич О. Г. Вибір статистичних методів прогнозування виробництва продукції [Електронний ресурс] / О. Г. Бабич. – Режим доступу: <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/naukpraci/economy/2005/38-25-14.pdf>. – Видання ЧДУ імені Петра Могили.
- 5) Чала Т. Г. Моделювання обсягів пропозиції основних видів продукції паливно-енергетичного комплексу України на основі аналізу сезонних коливань [Електронний ресурс] / Т. Г. Чала. – Режим доступу: <http://eprints.kname.edu.ua/>. – Цифровою репозитарій ХНУГХ ім. А. Н. Бекетова.
- 6) Матковський С. О. Теорія статистики [Текст] : навчальний посібник / С.О. Матковський, О. Р. Морець; Мін-во освіти і науки України, Львівський національний університет ім. Івана Франка. – К.: Знання, 2010. – 534 с. – ISBN 978-966-346-792-4

Ігнатенко В.В., студентка

Науковий керівник: Сиротенко Н.А., к. е. н., доцент
Одеський національний економічний університет, м. Одеса

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ОБЛІКУ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ, УТРИМУВАНИХ ДЛЯ ПРОДАЖУ

Методологічні засади з обліку необоротних активів, утримуваних для продажу у вітчизняній практиці визначаються П(с)БО 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність». Згідно вказаного стандарту необоротний актив визнається утримуваним для продажу у разі, якщо його продаж буде завершено протягом року з дати визнання його таким, що утримується для продажу, здійснення його продажу має високу ймовірність [1].

Аналізуючи вказане, можна зробити висновок, що підприємство має право віднести необоротний актив до складу групи вибуття, якщо воно впевнено в ймовірності його продажу протягом року.

Але в П(с)БО 27 наявний пункт, який стверджує, що період завершення продажу може бути збільшено в разі, якщо це обумовлено обставинами, які не знаходяться під контролем підприємства. Даний факт підприємства можуть використати на свою користь та вдатися до ряду зловживань.

По-перше, підприємство може змінювати питому вагу окремих складових активу балансу. Це може підвищити інвестиційну привабливість суб'єкта підприємницької діяльності, шляхом збільшення кількості власних обігових коштів та зменшення зношеної частини основних засобів.

По-друге, підприємство може зменшити свої зобов'язання з податку на прибуток [2]. В умовах стрімкого розвитку технологій необоротні активи підприємства схильні до швидкого морального зносу. Це спричиняє те, що їх залишкова вартість значно перевищує справедливу. А згідно пунктів 9, 10 П(с)БО 27 необоротні активи, утримувані для продажу відображаються у балансі та звітності за найменшою з двох величин – балансовою вартістю та

чистою вартістю реалізації, а сума коригування перевищення балансової вартості над чистою вартістю реалізації визнається іншими операційними витратами звітного періоду. Тобто підприємство може збільшити податкові витрати звітного періоду, тим самим зменшивши суму податку на прибуток.

По-третє, у випадку не виконання вимоги щодо продажу необоротного активу протягом року підприємство стикається з проблемою повернення необоротного активу зі складу групи вибуття до складу необоротних активів та відповідним нарахуванням амортизації на вказаний об'єкт.

Для обліку необоротних активів, утримуваних для продажу Планом рахунків бухгалтерського обліку передбачений субрахунок 286 «Необоротні активи та групи вибуття, утримувані для продажу». Згідно Інструкції про застосування Плану рахунків на рахунку 28 «Товари» здійснюється облік активів, що надійшли з метою продажу, але придбання необоротних активів здійснювалося з метою їх подальшого використання.

Взагалі облік необоротних активів на рахунках, призначених для обліку оборотних активів не є коректним, адже це суперечить їх економічній сутності.

На підставі зазначеного вище необхідно підкреслити, що було б доцільніше використовувати для обліку даних активів, наприклад, субрахунок 184 «Інші необоротні активи» з відповідним подальшим аналітичним поділом 184.1 «Необоротні активи, утримувані для продажу».

Це надасть можливість припинити зловживання підприємств в питаннях зміни структури балансу, адже необоротні активи, призначені для продажу будуть знаходитись у складі першого розділу активу балансу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність». [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1054-03>.

2. Лопатовський В.Г. Зміни у обліку реалізації основних засобів та їх вплив на фінансову звітність підприємств // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2010. – № 5, Т. 3. – С. 227-230.

Корнієнко Л.В., студентка

Науковий керівник: Коренєва О.Г., к.е.н., доцент

Українська академія банківської справи Національного банку України

КРИТЕРІЙ СУТТЄВОСТІ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ДОСТОВІРНІСТЬ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ БАНКУ

За Концептуальною основою фінансової звітності інформація є суттєвою (materiality), якщо її пропуск або неправильне відображення може вплинути на економічні рішення користувачів, прийняті на основі фінансових звітів [1]. В Україні поняття суттєвості викладено в Положенні про організацію бухгалтерського обліку та звітності в банках України: «суттєвість інформації, тобто її відсутність або викривлення, може вплинути на економічні рішення користувачів звітності» та Листі Мінфіну «Про суттєвість у бухгалтерському обліку». При цьому не береться до уваги те, що інформація могла бути викривленою навмисно, головне – розмір викривлення, що призвів до помилкових висновків або рішень навіть кваліфікованого користувача.

Варто звертати увагу на те, що помилки минулих років можуть впливати на фінансову звітність поточного періоду. Так, несуттєві помилки чи викривлення можуть повторюватися з року в рік, зрештую вони накопчуються і призводять до істотного спотворення інформації у звітності. Отже, якщо в поточному періоді впливає суттєва помилка, то необхідно визначити, який ефект вона має в цілісності з подібними помилками попередніх періодів.

За допомогою порогу суттєвості (абсолютна або відносна величина) визначається кількісний вираз суттєвості. Значення порогу суттєвості банк має визначати самостійно з точки зору професійного судження, оскільки НБУ не дає жодних рекомендацій з цього приводу.

Критерій суттєвості використовується в таких випадках: під час аудиту, при обміні фінансовими інструментами, при переоцінці, при виявленні та виправленні помилок, при визначенні справедливої вартості та в інших випадках.

Проілюструємо пороги суттєвості визначені за різними методами для відображення активів у фінансовій звітності АТ «БРОКБІЗНЕСБАНК» (рис. 1):

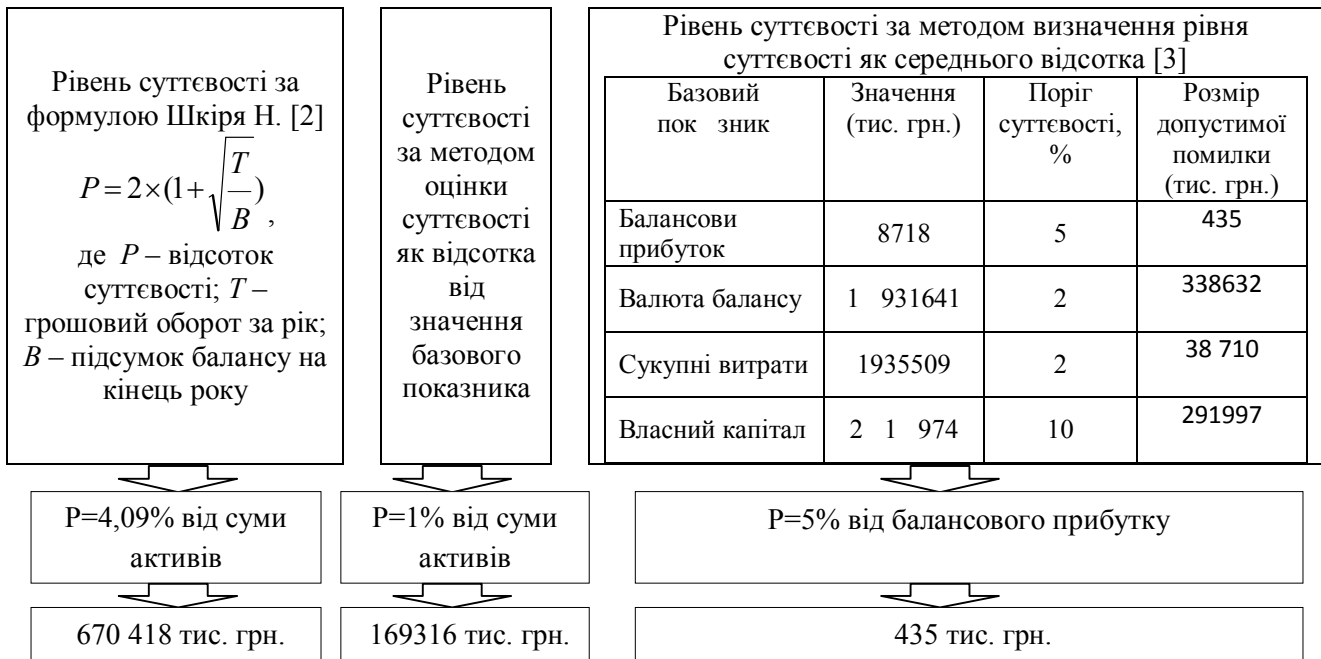

Рисунок 1 – Рівні суттєвості для активів АТ «БРОКБІЗНЕСБАНК»

Отже, для АТ «БРОКБІЗНЕСБАНК» краще було б використовувати для визначення порогу суттєвості метод визначення рівня суттєвості як середнього відсотка, а не як відсотка від значення базового показника та не розрахунковий метод, оскільки за даним методом показник рівня суттєвості є найменшим, що є найприйнятнішим для користувачів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Концептуальна основа фінансової звітності [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929_009_ – Назва з домашньої сторінки Інтернету.
2. Шкіря, Н. Л. Нові підходи до визначення та розподілу суттєвості в аудиті [Електронний ресурс] / Н. Л. Шкіря, Н. В. Залізник. – Режим доступу : http://www.confcontact.com/2007mart/3_shkirya.htm. – Назва з домашньої сторінки Інтернету.
3. Бичкова, С.М. Види спотворень в бухгалтерській звітності [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://alls.in.ua/26661-vidi-spotvoren-v-buhgalterskijj-zvitnosti.html>. – Назва з домашньої сторінки Інтернету.

Леонтович В. В., студент
 Науковий керівник: Євченко Н. Г., доцент
 Українська академія банківської справи Національного
 банку України, м. Суми

УДОСКОНАЛЕННЯ ОЦІНКИ ДІЯЛЬНОСТІ ЦЕНТРІВ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ БАНКУ

Для прийняття оптимальних рішень з питань продажу банківських продуктів та забезпечення необхідної інформаційної бази для складання бізнес-планів проектів та відокремлених структурних підрозділів необхідно розподілити центри відповідальності банку залежно від цілей фінансового аналізу: підрозділи банку, стратегічні одиниці банківського бізнесу чи сегменти банківського ринку, групи клієнтів, окремі операції та послуги.

Для кожного центру прибутку розробляються бюджети, які містять обґрунтовані прогнози обсягів продажу банківських продуктів у розрізі клієнтів, а також план залучення клієнтів, що забезпечить досягнення загальних цілей банку [1]. Операційні витрати банку мають обмежуватись, тому доцільно їх зводити в єдиний бюджет.

Для розрахунку фінансових результатів центрів прибутку доцільно використовувати способи розподілу банківських витрат, що наведені в таблиці 1.

Таблиця 1 – Способи розподілу банківських витрат [1]

Вид витрат	Місце виникнення витрат	Спосіб розподілу витрат
Непрямі витрати	Центри забезпечення та операційні центри	За обсягами споживання послуги, на всі підрозділи, що її споживають, а не тільки на центри прибутку
Витрати на підтримку продажу	Центри підтримки	Відносяться тільки на центри прибутку, як фіксований відсоток з доходів від продажу
Накладні витрати	Центри загального управління	Відносяться тільки на центри прибутку, як фіксований відсоток із прямих і непрямих витрат

Для оцінки ефективності діяльності центрів прибутку використовуються наступні показники: прибуток на одиницю реалізації продукту та прибуток на одного клієнта. Прибуток центру прибутку дорівнює сумі прибутків за реалізованими продуктами або сумі прибутків від обслуговування клієнтів.

Для побудови рейтингу відокремлених прибуткових структурних підрозділів на нашу думку доцільно застосовувати розрахунок індексу комплексної оцінки, що визначається за формулою 1:

$$I_{ко} = \frac{П_{ф}}{П_{о}} \quad (1)$$

де, $I_{ко}$ – індекс комплексної оцінки;

$П_{ф}$ – фактичний прибуток філії;

$П_{о}$ – очікуваний прибуток [1].

Очікуваний прибуток за даним показником визначається з припущенням, що даний індекс дорівнює середньому по усіх філіях, а інші фактори, що можуть вплинути на прибуток, вважають незмінними. Відповідно до даного твердження очікуваний прибуток розраховується як зважена сума очікуваних прибутків за кожним із оцінюваних показників [1].

За допомогою індексу комплексної оцінки можна порівняти успішність та ефективність функціонування відокремлених структурних підрозділів банку. Набір оцінюваних показників не є сталим і може змінюватися в залежності від пріоритетів діяльності банку та поставлених перед ним цілей на майбутній період.

ЛІТЕРАТУРА

1. Возлюбленная, Л. Реализация системы оцінки экономической эффективности в банке [Текст] / Л. Возлюбленная // Банковское дело. – 2011. – №2. – С. 13-15.

Сухицька О.В.,

Науковий керівник: Рогова Н.В, к.е.н., в.о. доцента
Черкаський інститут банківської справи Університету банківської справи
Національного банку України (м. Київ)

ПРОБЛЕМИ ОЦІНКИ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ

Однією з основних умов функціонування суб'єкта господарювання є наявність у нього основних засобів. Їх ефективне використання зумовлює необхідність впровадження науково обґрунтованої системи їх обліку, яка б відповідала вимогам управління. У системі бухгалтерського обліку визначальну роль відіграє концепція оцінки основних засобів. Дану проблематику вивчали такі українські вчені, як О. С. Бородкіна, Ф.Ф. Бутинець, С.Ф. Голов, та інші.

Оцінка – це один із елементів методу бухобліку, яка використовується для правильного визначення вартості об'єктів обліку.. Одним із принципів формування фінансової звітності – принцип обачності – передбачено, що методи оцінки основних засобів, які застосовуються в бухобліку повинні бути такими, які б не призводили до викривлення відображення в балансі діючих основних засобів, неточного обчислення сум амортизації, перекручування сум нарахованих податків тощо [3].

Існують певні проблеми у формуванні оцінки основних засобів. У міжнародному обліку особливе місце займає поняття «справедливої вартості», яке використовують і в Україні. На практиці використання справедливої вартості зумовлює складності, оскільки МСБО та П(С)БО містять лише загальні орієнтири щодо справедливої вартості. До проблем визначення справедливої вартості можна віднести і те, що вона відображає не реальні угоди, які здійснює підприємство, а деяку умовну суму, яка могла б бути отримана у випадку, якщо актив був би проданий на певну дату [2]. Це порушує принцип обачності, згідно з яким слід мінімізувати невизначеності, які виникають.

Також актуальною проблемою є те, що при оцінці основних засобів в умовах інфляції, застосування первісної вартості може привести до негативних

наслідків. Навіть якщо ціни будуть на одному рівні, потенціал основних засобів не залишається незмінним, оскільки скорочується термін їх служби, вони стають морально застарілими. Основні засоби, придбані в різний час, та які мають однакові характеристики, будуть мати різну вартість.

Для відображення достовірної інформації про основні засоби на підприємстві необхідно кожного разу проводити їх переоцінку, що в свою чергу призводить до витрат, оскільки суб'єктами оціночної діяльності за Законом України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» від 12 липня 2001 року (№2658-III) можуть бути лише фізичні та юридичні особи, які отримали відповідне кваліфікаційне свідоцтво та ліцензії [2]. Самостійно підприємства можуть визнати лише втрату об'єктами корисності та її відновлення (якщо воно мало місце).

Процедура оцінки зменшення корисності активу складніша за переоцінку, оскільки потребує спеціальної підготовки фахівців на підприємстві, які проводять таку оцінку. Ця процедура є обов'язковою і здійснюється на кожну річну дату балансу. Тому необхідно забезпечувати фахівців з оцінки зменшення корисності інформацією для встановлення справедливої вартості активу.

Таким чином можна зазначити, що не існує універсального методу оцінки, який би не мав недоліків та забезпечував би всіх користувачів фінансової звітності достовірною інформацією. Тому питання оцінки основних засобів в бухгалтерському обліку потребують подальшого дослідження.

Список використаної літератури:

1. Бондар Ю.М. До питання оцінки основних засобів підприємства в бухгалтерському обліку [Текст] / Ю.М. Бондар // Бухгалтерський облік і аудит. - 2005. - № 3.- С.23
2. Нашкерська Г.В. Проблемні аспекти визнання та оцінювання основних засобів підприємств [Текст] / Г. В. Нашкерська // Вісник Університету банківської справи НБУ. - 2008. - № 2.- с.131-137
3. Ткаченко Л. Особливості оцінки основних засобів: історія і сучасність [Текст] / Л. Ткаченко // Бухгалтерський облік і аудит. - 2006. - № 10.- С.11

Охріменко І.В., студентка

Науковий керівник: Бурденко І. М., доцент
Українська академія банківської справи Національного
банку України, м. Суми

СУТНІСТЬ КОНЦЕПЦІЙ ЗБЕРЕЖЕННЯ КАПІТАЛУ, ЇХ ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ

Вихідним етапом складання фінансової звітності на підприємстві є вибір основи оцінки, що дозволяє розробити власну облікову модель, яка б забезпечувала достовірність інформації.

Концепцією збереження капіталу є концепція, відповідно до якої суб'єкт господарювання зберігає свій капітал у тому випадку, якщо сума капіталу на кінець періоду така ж сама, як і на початку. Таким чином, сума, яка перевищує необхідну суму для збереження капіталу на початок періоду, і визнається прибутком [1].

В основу кожної концепції збереження капіталу покладені конкретні види оцінок, методики їх розрахунку, а також підходи до визначення величини прибутку, які саме і впливають на величину капіталу підприємства (рис. 1, 2)

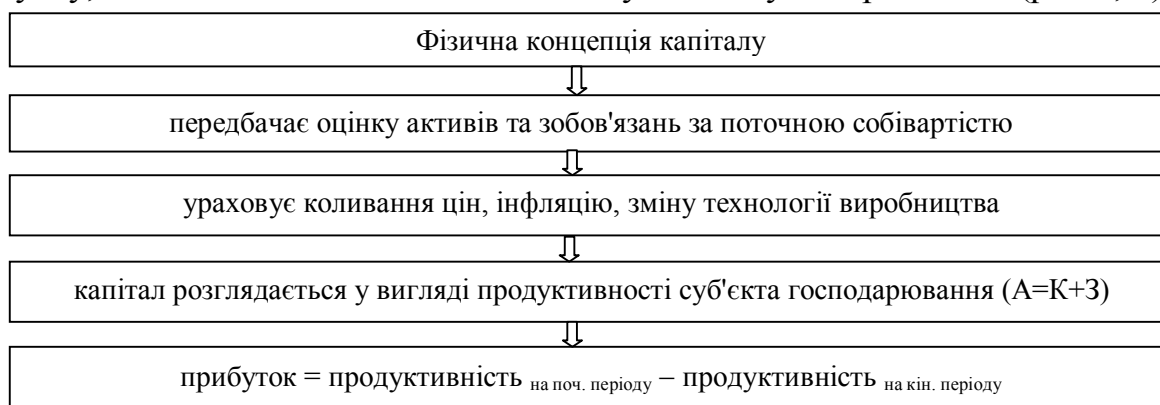

Рисунок 1 – Сутність фізичної концепції капіталу [2]

Відповідно до фізичної концепції капітал розглядається як виробнича потужність підприємства, а прибуток визнається лише в тому випадку, якщо фізична виробнича потужність на кінець періоду перевищує потужність на початок періоду.

Фінансова концепція капіталу базується на концепції власності, яка розглядає капітал як залишкову частку власників в активах підприємства, а прибуток за такої концепції визнається лише в тому випадку, якщо фінансова сума чистих активів на кінець періоду перевищує її суму на початок періоду [1].

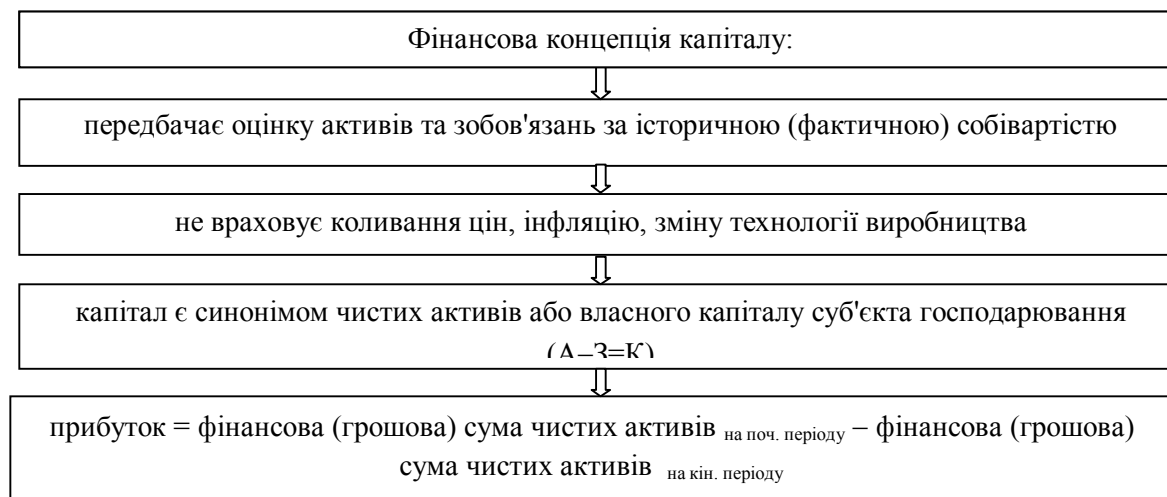

Рисунок 2 – Сутність фінансової концепції капіталу [2]

Проте суму чистих активів у разі застосування даної концепції можна вимірювати як у номінальних грошових одиницях, так і в одиницях постійної купівельної спроможності. У першому випадку збільшення вартості активів, які утримуються підприємством протягом звітного періоду, визнається прибутком, а в другому випадку прибутком вважається лише та частина зростання вартості активів, яка перевищує зростання загального рівня цін.

В Україні при складанні фінансової звітності суб'єкти господарювання віддають перевагу фінансовій концепції збереження капіталу, так як переважною, відповідно до національних стандартів, є оцінка активів і зобов'язань за історичною (фактичною) собівартістю, так як вона забезпечує умови для контролю відтворення капіталу в його грошовій формі.

Список використаних джерел

1. Концептуальна основа фінансової звітності [Електронний ресурс] : затверджена РМСБО від 01.09.2010. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929_009
2. Ловінська, Л. Г. Оцінка в бухгалтерському обліку : монографія / Л.Г. Ловінська. – К. : КНЕУ, 2006. – 256 с.

Сидорук Т. С., студент

Науковий керівник: Кравченко О. В, доцент

Українська академія банківської справи Національного банку України, м. Суми

КОНТРОЛЬ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ В БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ

У наш час контролюючі органи державної влади доволі часто стикаються з порушеннями, пов'язаними зі складанням звітності та відображенням у ній операцій та фінансових результатів організацій. Фахівці країн-членів програми РЕМ РАІ вважають, що реформа бухгалтерського обліку в державному секторі супроводжується рядом питань, пов'язаних з необхідністю підвищення контролю за якістю інформації, що відображається у бухгалтерському обліку.

До числа найбільш гострих проблем функціонування бюджетної системи відноситься проблема підвищення відповідальності за порушення законодавства у бюджетній сфері. Контролюючі органи держави доволі часто стикаються з порушеннями, пов'язаними зі складанням звітності та відображенням у ній операцій та фінансових результатів організацій. Це обумовлено відсутністю єдиної системи здійснення фінансового контролю в установах бюджетної сфери, незавершеністю формування правового поля, відсутністю єдиної методологічної та інформаційної бази. Основним завданням фінансової звітності бюджетних установ є відображення стану їх майна та результатів діяльності у процесі виконання кошторису доходів і видатків. Контроль є однією з основних функцій системи управління, здійснюється на основі спостереження за поведінкою керованої системи з метою забезпечення оптимального її функціонування (вимірювання досягнутих результатів і співвіднесення їх із очікуваними результатами). На основі даних контролю здійснюється адаптація системи, тобто прийняття оптимальних управлінських рішень. Контроль фінансової звітності спрямований на забезпечення користувачів достовірними даними, необхідними для прийняття управлінських

рішень. Він передбачає систему перевірки організації та стану бухгалтерського обліку, достовірності фінансової звітності з метою визначення порушень, відхилень від установлених критеріїв та невідповідності положенням і вимогам чинного законодавства та подальшого усунення негативних ситуацій та попередження недоліків.

Враховуючи проведені дослідження, контроль фінансової звітності в бюджетних установах рекомендується проводити у такому порядку: перевірка правильності заповнення звітності за формою, тобто наявності усіх передбачених показників; зіставлення і перевірка взаємозв'язку показників, відображених у різноманітних формах бухгалтерської звітності, та логічний аналіз показників звітності; ознайомлення з послідовністю відображення на рахунках бухгалтерського обліку основних господарських операцій і порівняння зі встановленою методологією облікових операцій; перевірка правильності, своєчасності і повноти відображення на рахунках бухгалтерського обліку здійснення господарських операцій (за кожним питанням ревізії чи перевірки) шляхом звіряння даних аналітичного і синтетичного обліку; вхідних залишків, оборотів і вихідних залишків; перевірка повноти і своєчасності проведення інвентаризацій, правильності визначення розмірів збитків від нестач, псування майна; перевірка послідовності етапів процесу складання бухгалтерської звітності, тобто необхідності постійного змісту та форм бухгалтерського балансу і пояснень від одного звітного періоду до іншого. Результатом проведеного контролю є висновок щодо достовірності річної фінансової звітності.

Принципове значення для посилення контролю за віддачею всіх видів ресурсів і покращання якісних показників діяльності бюджетних установах має вдосконалення методології, методики та організації обліку та звітності.

Отже, контроль фінансової звітності установ дозволить зменшити порушення у фінансово-бюджетній сфері, поліпшити якість управління ресурсами, а також є запорукою до правильності складання бухгалтерської звітності з метою прийняття управлінських рішень.

Скорупська К. С., студент
Науковий керівник: Кравченко О.В., к. е. н., доцент
Українська академія банківської справи Національного банку України, м. Суми

НАПРЯМКИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ РОЗРАХУНКІВ З БЮДЖЕТОМ ЗА ПОДАТКОМ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ

В умовах ринкової економіки діяльність будь-якої держави визначається ефективністю реалізації податкової політики і функціонуванням податкової системи. Основне місце в податковій системі займають непрямі податки, де найголовніше місце посідає податок на додану вартість.

Платники податку несуть відповідальність за достовірність і своєчасність його обчислення та внесення до бюджету. Це призводить до потреби у незалежній експертизі стану організації обліку ПДВ та висловлення думки аудитора щодо повноти та своєчасності нарахування і сплати податку.

Основним завданням внутрішнього аудиту розрахунків з бюджетом за ПДВ є: перевірка доцільності, законності та достовірності відображення розрахунків за ПДВ в системі бухгалтерського обліку. Завдання внутрішнього аудиту ПДВ безпосередньо впливають на методика його контролю. Методика внутрішнього аудиту передбачає використання у певній послідовності відповідних інструментів та методів з дотриманням основоположних принципів контролю [**Ошибка! Источник ссылки не найден.**].

Для вирішення поставленого завдання внутрішнім аудиторам необхідно розробити комплексну технологію проведення перевірки операцій розрахунків з бюджетом за ПДВ. Технологія проведення внутрішнього аудиту повинна складатися з визначення бази та ставок оподаткування, інформаційних питань, пов'язаних з проведенням внутрішнього аудиту, а також виділенням основних етапів і напрямів проведення перевірок за планом та програмою внутрішнього аудиту. За часом здійснення розрізняють попередній, поточний та наступний контроль розрахунків за ПДВ, це впливають і на методика внутрішнього аудиту розрахунків з бюджетом за ПДВ.

Внутрішній аудитор повинен планувати свою роботу. Саме це дає можливість ефективно і своєчасно провести аудиторську перевірку розрахунків з бюджетом за ПДВ. Основні етапи проведення внутрішнього аудиту ПДВ наведено на рисунку.

Внутрішній аудитор повинен планувати свою роботу. Саме це дає можливість ефективно і своєчасно провести аудиторську перевірку розрахунків з бюджетом за ПДВ.

Попередній контроль передбачає здійснення контрольних процедур до здійснення операцій, пов'язаних за нарахування та сплатою ПДВ до бюджету; поточний – проводиться під час нарахування та сплати ПДВ до бюджету.

Таким чином, проведення внутрішнього аудиту розрахунків з бюджетом за ПДВ дозволить покращити податкову дисципліну платника податку за рахунок зменшення кількості штрафних санкцій за несвоєчасну сплату.

Супрученко Н.С., студентка

Науковий керівник: Шипунова О.В., к.е.н., доцент

Українська академія банківської справи Національного банку України, м.Суми

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ АКТИВАМИ В СЕРЕДОВИЩІ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ

Фінансовий ринок України та операції з фінансовими активами є одним з найперспективніших секторів економіки. Використання фінансових активів забезпечує мобілізацію коштів, що дає можливість фінансувати різноманітні проекти, обирати шляхи їх прибуткового розміщення, а також динамічно розпоряджатися фінансовими ресурсами відповідно до потреб господарства.

Відповідно до МСБО 32 фінансовим активом можуть бути грошові кошти; контракт, що надає право отримувати грошові кошти та інші фінансові активи від іншого підприємства та обмінюватися ними, інструменти власного капіталу [1].

Фінансовим активом, з яким найчастіше доводиться зустрічатися на підприємствах є дебіторська заборгованість. З позиції бухгалтерського обліку дебіторська заборгованість має двояку природу. Контроль за станом дебіторської заборгованості є необхідною умовою стійкої фінансової позиції компанії.

Проблеми управління дебіторською заборгованістю, з якими стикаються підприємства, досить типові: відсутність достовірної інформації про терміни погашення зобов'язань компаніями-дебіторами; не регламентована робота з простроченою дебіторською заборгованістю; відсутні дані про зростання витрат, пов'язаних із збільшенням розміру дебіторської заборгованості та часу її оборотності; не проводиться оцінка кредитоспроможності покупців та ефективності комерційного кредитування [2].

Автоматизація обліку істотно допомагає вирішити завдання контролю, аналізу та управління дебіторською заборгованістю, надаючи повну,

класифіковану і достовірну інформацію про стан розрахунків з контрагентами , а також даючи можливість зручно працювати з потужними інструментами планування та контролю зобов'язань компанії.

Однією з інформаційних систем, яка забезпечує ефективне управління дебіторською заборгованістю є «1С: Підприємство 8». Система «1С: Підприємство 8» дає можливість генерувати різні звіти, що дозволяють отримати оперативну інформацію про стан фінансових активів для прийняття ефективних управлінських рішень.

Типова конфігурація «1С:Бухгалтерія» передбачає наявність трьох видів звітів: стандартні, спеціалізовані та регламентовані. За рахунок них можна проаналізувати дебіторську заборгованість як фінансовий актив в таких аналітичних розрізах: за контрагентами-дебіторами; інтервалами виникаючої заборгованості; договорами, укладеними з контрагентами-дебіторами; видами договорів; замовленнями; типами контрагентів; підрозділами компанії . Будь-який звіт можна сформуванати, включаючи тільки необхідну інформацію за одним або декількома критеріями.

Таким чином, за рахунок можливостей інформаційної системи «1С: Підприємство 8» в частині формування звітів можна легко згенерувати інформацію про стан фінансових активів, яка дозволить прийняти вчасно правильні рішення, що сприятиме покращенню фінансового стану підприємства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 32 «Фінансові інструменти: розкриття та подання» [Електронний ресурс] / Міністерство фінансів України. – Режим доступу : http://www.minfin.gov.ua/control/publish/article/main?art_id=92410&cat_id=92408. – Офіційний сайт Міністерства фінансів України.

2. Вахрушина, Н. Создание системы управления дебиторской задолженностью [Электронный ресурс] / Н. Вахрушина. – Режим доступа: <http://www.klerk.ru/boss/articles/55712/>. – Клерк.

Рожко Є. Ю.,

Науковий керівник: к. е. н., ас. Олексіч Ж. А.

ДВНЗ «Українська академія банківської справи НБУ»

УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ БАНКІВСЬКОГО КОНТРОЛЮ КРЕДИТНИХ ОПЕРАЦІЙ З ФІЗИЧНИМИ ОСОБАМИ

Сутність банківської діяльності полягає в акумулюванні та наданні вільних грошових коштів. Головна відмінність даної діяльності полягає у відстрочені операції у часі, що формує відповідні ризики, обумовлені дією концепції «вартості грошей у часі». Відповідно, процентна складова банківської діяльності становить найбільший інтерес в його функціонуванні. Поряд з цим, особливу увагу слід звернути на таку її складову, як кредитування фізичних осіб, що протягом останнього часу набирає значних обертів. Так, обсяг кредитування фізичних осіб у 2013 році зріс на 30% [1].

Важливою складовою кредитування є питання, пов'язане не лише з нарощенням обсягів кредитування, але і підтримки якості кредитного портфелю, що може бути визначено через аналіз простроченої заборгованості. І знов тут ми бачимо досить позитивну тенденцію – скорочення простроченої заборгованості на 3,29 % за результатами 2013 року [2]. Все вищезазначене обумовлює необхідність впровадження заходів, спрямованих на підвищення ефективності контролю за кредитними операціями, що, в свою чергу, зменшить частку неповернених кредитів.

Проблемі контролю кредитних операцій з фізичними особами присвячені праці таких вчених як: Вагонова А. Г., Вовк В.Я., Чумак Я. Б., Старков Ю. В., Піхоцький В. Ф. тощо. Незважаючи на ґрунтовну розробленість даної наукової тематики окремі питання в цій сфері залишаються відкритими, що позначається на надійності здійснення кредитних операцій. Аналіз наукових праць свідчить про відсутність єдиного підходу щодо здійснення контролю за їх проведенням, що є основною з передумов подальшого дослідження цієї проблеми.

Головним завданням при здійсненні контролю за кредитними операціями є ефективне управління кредитними ризиками. Управління кредитним ризиками – це формалізований процес з чіткою послідовністю етапів, методів та механізмів, за допомогою яких банк виявляє ризики, оцінює їх рівень, здійснює моніторинг та контролює свої ризикові позиції.

На нашу думку, процес контролю за кредитними операціями з фізичними особами слід розглядати за такими етапами: попередній, поточний, завершальний. Попередній контроль має здійснюватися на етапі прийняття рішення щодо укладання відповідної кредитної угоди і проводиться фахівцями кредитного відділу. Завершальний контроль – це обробка даних за результатами проведення кредитної операції, який може здійснюватися фахівцями іншого відділу, в задачі якого внесено обробку інформації та її систематизація. В свою чергу, поточний контроль – це відстеження процесу використання наданого кредиту, який може здійснюватися фахівцями всіх зазначених відділів.

Однією з основних функцій внутрішнього контролю є оцінювання, перевірка та моніторинг функціонування системи бухгалтерського обліку. Низька стандартизація процедури кредитування збільшує ймовірність виникнення помилок та збільшення кредитних ризиків. Для мінімізації кредитного ризику необхідно розробити досконалу детальну технологічну картку. Таким чином, впровадження охарактеризованих заходів підвищення ефективності банківського контролю за кредитними операціями зменшить частку неповернених кредитів, що відобразиться на стабільності банківської системи України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Інформаційний портал Банк Уа [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.banki.ua/default.aspx>.
2. Європейська агенція з повернення боргів [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.eadr.com.ua/ua/news/847.htm>.

Ткаленко Ю.В., студентка

Науковий керівник: Колдовський А.В., к.е.н., асистент

Українська академія банківської справи Національного банку України, м. Суми

УДОСКОНАЛЕННЯ КОНТРОЛЮ ДЕПОЗИТНИХ ОПЕРАЦІЙ БАНКУ

Останнім часом вітчизняні та зарубіжні науковці дедалі більшого значення приділяють проблемі контролю депозитних операцій у банківських установах. Це пов'язано з тим, що банки прагнуть досягнути певної стабільності та адаптованості в умовах значної конкуренції між банками. Внутрішньобанківський контроль депозитних операцій є найефективнішим засобом боротьби із втратами банківських установ через шахрайство, помилки персоналу та ризику, які притаманні даним операціям, він створює умови для оптимального регулювання ресурсної бази та є показником професіоналізму роботи персоналу банку.

Як показує практика, найбільш розповсюдженими проблемами є здійснення таких помилок під час обліку депозитних операцій:

- термін договору не відповідає балансовому рахунку, на якому обліковується депозитна операція;
- підписи, що зазначені в депозитних угодах не відповідають тим, що на первинних документах;
- у договорі не зазначається метод нарахування відсотків по депозиту, тобто не вказується кількість днів, що враховується при нарахуванні відсотків;
- банк самовільно призначає відсоткові ставки у відділеннях банку, не враховуючи ставки та умови вкладів, що встановлюються Правлінням банку;
- у договорі відсутні терміни нарахування відсотків по депозиту;
- відсутня періодична перевірка компетентною незалежною особою (аудитором), яка не має відношення до проведення депозитних операцій.

Значна кількість недоліків обліку депозитних операцій свідчить про необхідність удосконалення внутрішнього контролю у банківських установах.

Він може бути забезпечений багатьма методами, серед яких існують управлінські, маркетингові, суто економічні, фінансові тощо.

Система внутрішнього контролю за депозитними операціями повинна будуватися таким чином, щоб гарантувати: хронологічну реєстрацію депозитних операцій у первинних документах; прийняття депозитів на умовах договору щодо строків та лімітів згідно з правилами та нормами, що схвалені Правлінням банку; прийняття депозитів на основі та відповідно до відсоткової ставки, що застосовується у банку; правильність відображення в бухгалтерському обліку всіх бухгалтерських записів, проведених за депозитними рахунками; своєчасність перенесення суми на поточні рахунки після закінчення терміну угоди [1].

Аналізуючи думки таких вчених, як Лагутін В. Д. та Кириленко В., вважаємо за необхідне, проводити періодичну перевірку обліку депозитів, нарахованих по ним відсотків, компетентною особою, яка не приймала участі у здійсненні даних операцій. Відсотки, відображені на окремих аналітичних рахунках відсоткових витрат (доходів), мають бути порівняні із сумою відсотків, сплачених депонентом або отримані від банку.

Таким чином, проаналізувавши проблеми контролю депозитних (вкладних) операцій банку, можна зробити висновок про те, що необхідно удосконалювати систему внутрішнього контролю у банківських установах з метою попередження помилок, зловживань, недоліків та порушень норм чинного законодавства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Щербина, А. Ю. Теоретичні основи організації обліку та контролю строкових коштів клієнтів комерційного банку [Електронний ресурс]/ А. Ю. Щербина – Економічні науки. – 2011. №21. Режим доступу : http://www.rusnauka.com/21_NTP_2011/Economics/7_90759.doc.htm.

Трикоз А. М., студентка

Науковий керівник: Куришко О.О., к.е.н., старший викладач

Українська академія банківської справи Національного банку України, м.Суми

НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ МСФЗ ТА ШЛЯХИ ЇХ АДАПТАЦІЇ В ПРАКТИЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ БАНКІВ УКРАЇНИ

Актуальність теми пов'язана із необхідністю дослідження змін, які відбуваються у міжнародних стандартах фінансової звітності (МСФЗ) та їх безпосереднім впливом на облікову систему банків України.

Банківські установи мають найбільшу потребу перетворень у даній сфері бухгалтерського обліку, оскільки вони становлять фундамент національної економіки та забезпечують транскордонний рух фінансових потоків. Тому саме у банківській сфері МСФЗ були застосовані вперше.

Датою переходу банківської системи України на міжнародні стандарти бухгалтерського обліку і фінансової звітності вважається 1 січня 1998 року, коли було започатковано реформування бухгалтерського обліку та системи звітності в банківському секторі. За цей час було пройдено шлях від механічного розуміння і застосування МСФЗ до більш осмисленого та професійного. І уже в травні 2011 року Верховна Рада приймає зміни до Закону «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Згідно цих змін публічні акціонерні товариства, банки, страхові компанії та підприємства, які здійснюють господарську діяльність за видами, перелік яких встановлюється Кабінетом Міністрів України, повинні подавати фінансову звітність за міжнародними стандартами. Ці зміни набули чинності з 2012 року. Незважаючи на поступальну трансформацію національної облікової системи, продовжують існувати проблеми, пов'язані із адаптацією системи бухгалтерського обліку банків України до вимог міжнародних стандартів. Дані проблеми мають багатоаспектний та неоднозначний характер.

З метою вирішення проблемних питань, пов'язаних із гармонізацією фінансової звітності згідно вимог МСФЗ, пропонується ввести в дію нові міжнародні стандарти. Це дозволить розширити межі їх впливу на фінансову звітність суб'єктів господарювання та покращити її якісні характеристики.

Важливим кроком на шляху вдосконалень є трансформація МСБО 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка» у МСФЗ 9 «Фінансові інструменти, частина 1: класифікація та оцінка». МСФЗ 9 «Фінансові інструменти» пропонує класифікацію фінансових активів, яка містить дві групи та наведена в таблиці 1.

Таблиця 1 – Порівняння класифікації фінансових активів за МСБО 39 і МСФЗ 9 [1]

МСБО 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка»	МСФЗ 9 «Фінансові інструменти»
1. За справедливою вартістю через прибутки/збитки: - для торгівлі - варіант справедливої вартості	1. За справедливою вартістю через прибутки/збитки: - варіант справедливої вартості - фінансові активи, що не відповідають вимогам класифікації за амортизованою собівартістю - більшість боргових інструментів капіталу
2. За амортизованою собівартістю: - інвестиції утримувані до погашення - позики і дебіторська заборгованість	2. За амортизованою собівартістю: - за умов відповідності моделі бізнесу суб'єкта господарювання та характеристики контрактних грошових потоків
3. За справедливою вартістю через інший комплексний (сукупний) прибуток: - утримувані на продаж	3. За справедливою вартістю через інший комплексний (сукупний) прибуток: - інструменти капіталу, що не утримуються для торгівлі

Таким чином, основна відмінність полягає у тому, що суб'єкт господарювання буде зобов'язаний показувати у складі інших сукупних доходів вплив змін у власному кредитному ризику фінансових зобов'язань, віднесених до категорії за справедливою вартістю, зміни якої відносяться на фінансовий результат.

1. Міжнародні стандарти фінансової звітності [Електронний ресурс] : / Міністерство фінансів України. – Режим доступу: http://www.minfin.gov.ua/control/publish/article/main?art_id=92410&cat_id=92408.

Філатова Г.П., студент

Науковий керівник: Макаренко І.О., к.е.н.

Українська академія банківської справи Національного банку України

МЕТОДИКА АУДИТУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ТА РОЗРАХУНКУ ВАРТОСТІ ЧИСТИХ АКТИВІВ (НА ПРИКЛАДІ АТ «ЕНЕРГОМАШ»)

У сучасних умовах для оцінки своєї платоспроможності та ліквідності підприємства порівнюють показники фінансової звітності за групами активів та зобов'язань. У національній і світовій практиці основним таким показником є розмір чистих активів, що є однією із модифікацій балансового методу оцінки вартості підприємства й ототожнюється з поняттям «власний капітал». Значну роль розрахунків цього показника відіграє в організації аудиту власного капіталу, що є незалежною перевіркою достовірності його відображення в обліку та звітності, встановлення обґрунтованості та правильності розрахунку розміру чистих активів тощо. Для вітчизняних суб'єктів господарювання показник чистих активів є індикатором, що характеризує певною мірою стабільність діяльності та стан статутного капіталу. Загальна формула розрахунку вартості чистих активів відповідно до Методичних рекомендацій щодо визначення вартості чистих активів акціонерних товариств виглядає наступним чином: Чисті активи = (Необоротні активи + Оборотні активи + Витрати майбутніх періодів) – (Довгострокові зобов'язання + Поточні зобов'язання + Забезпечення наступних виплат і платежів + Доходи майбутніх періодів) [2]. Однак існують певні недоліки у чинному в Україні порядку визначення вартості чистих активів за цією методикою. Зокрема, на сьогодні у зв'язку з конвергенцією з Міжнародними стандартами фінансової звітності та прийняттям нових національних стандартів, Методичні рекомендації щодо визначення вартості чистих активів дещо втратили свою актуальність, оскільки оперують застарілими позначеннями та складом статей фінансової звітності.

Тому пропонуємо удосконалити нормативно-правовий акт у відповідності до нового НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» у частині визначення вартості чистих активів за такими напрямками:

– виключити з прямого розрахунку статті «векселі одержані», «векселі видані», «товари», «незавершене виробництво», «готова продукція» та включити їх до додаткових статей відповідно до Методичних рекомендацій щодо заповнення форм звітності, які можуть використовуватися у розрахунку при необхідності та залежно від особливостей діяльності товариства;

– щодо розрахунку забезпечень, то необхідно внести їх до складу довгострокових та поточних зобов'язань як «довгострокові забезпечення» та «поточні забезпечення» відповідно.

Провівши розрахунки для АТ «Енергомаш» відповідно до Методичних рекомендацій щодо визначення вартості чистих активів за 2010-2012 рр. та за перше півріччя 2013 р. за новою методикою можна зробити висновок, що величина чистих активів була меншою за розмір зареєстрованого статутного капіталу, та навіть за мінімально допустимий розмір (1250 мінімальних заробітних плат), тобто вимога п.3 ст.155 Цивільного кодексу України на цьому товаристві не дотримується. Звідси випливає необхідність врегулювання співвідношення його чистих активів та статутного капіталу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кострицька І. Практичні аспекти врегулювання негативного співвідношення вартості чистих активів та розміру статутного капіталу ТОВ [Текст] / Інна Кострицька // Щорічний форум з корпоративного права Асоціації правників України. – 2010. – №4. – С. 6.

2. Методичні рекомендації щодо визначення вартості чистих активів акціонерних товариств (рішення ДКЦБФР №485 від 17.11.2004 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.zakon-i-normativ.info//component/lica/?base=1&menu=336569&u=1&type=1&view=text&option=com_lica&month=5&year=2010. – Заголовок з домашньої сторінки.

Хевпа Ю.Я., студентка

Науковий керівник: Колдовський А.В., к.е.н., асистент

Українська академія банківської справи Національного банку України, м. Суми

УДОСКОНАЛЕННЯ КОНТРОЛЮ ЗА ДОСТАТНІСТЮ КАПІТАЛУ БАНКУ

На сьогодні, для ефективного функціонування та розвитку банку, необхідно залучати достатній обсяг власного капіталу, адже це важливий індикатор його надійності. Зазначимо, що саме проблеми з достатністю капіталу однієї банківської установи спричинили кризу ліквідності банків України. За цих обставин актуальним є питання контролю рівня достатності капіталу банків. Серед вітчизняних та закордонних науковців не сформувалось єдиного підходу щодо визначення та розрахунку даного показника, проте у їхніх визначеннях простежується схожа думка. Проаналізувавши праці дослідників, робимо висновок, що власний капітал банку вважатиметься достатнім, за умови забезпечення стійкого розвитку установи.

Для контролю за достатністю капіталу банку НБУ використовує норматив Н2, значення якого повинне бути не менше 10%. В разі недотримання цієї межі, до банку застосовуються заходи впливу. Такий вид контролю є ефективним, адже згідно звітів НБУ протягом 2006 – 2011 рр. за банками в цілому норматив не був меншим ніж 13,92%. Але, якщо такий показник не досягає 10% – це свідчить про не здатність банку своєчасно та в повному обсязі розрахуватися за своїми зобов'язаннями, що випливають із торговельних, кредитних або інших операцій грошового характеру. В такому випадку банк змушений коригувати його шляхом збільшення регулятивного капіталу, або зменшення розміру сумарних активів, які включаються в розрахунок показника. При цьому, нарощення капіталу часто здійснюється неефективними та ризикованими інструментами. Тому доцільно розвинути контроль за достатністю капіталу в розрізі контролю за якістю джерел поповнення капіталу.

Так, наприклад, одним з найефективніших інструментів збільшення розміру капіталу є субординований борг, проте його вага в структурі власного капіталу банків України в середньому знизилась на 4% протягом 2009-2012рр. (станом на 01.01.2013р. складає 19,5%). Враховуючи той факт, що розмір власного капіталу зростає, можемо зробити висновок про збільшення його обсягу менш безпечними та ефективними шляхами. Тому, контроль з боку НБУ повинен звертати увагу не лише на кількісний розмір капіталу, але й на якісний, шляхом створення позитивних умов для розвитку надійних джерел поповнення капіталу. Крім НБУ, достатність капіталу банку контролює служба внутрішнього аудиту. Даний орган визначає найбільш суттєві фактори зменшення капіталу. Практика показує, що одним з таких факторів найчастіше є некомпетенція чи шахрайство управлінського персоналу. Але, через незацікавленість управлінців, таку інформацію часто не представляють на звіті перед зборами акціонерів. Тому, напрямком удосконалення внутрішнього контролю достатності капіталу банку буде створення такої організаційної структури, яка б забезпечила вищий ступінь незалежності для внутрішнього аудиту та дозволила б уникнути будь-якого впливу управлінського персоналу на його висновки. Крім того, пропонуємо банкам провести чітке розмежування обов'язків відносно прийняття рішень щодо операцій з капіталом. Отже, достатність капіталу є важливим показником діяльності банку. Контролюється як з боку НБУ, так і внутрішніми контролюючими службами. Проведення контролю потребує удосконалення, адже в умовах фінансової кризи його потрібно здійснювати якнайкраще для збереження стійкості банківської системи. Запропоновані методи, а саме: підвищення зовнішнього контролю за складовими власного капіталу, та реформування організаційної структури банку з метою усунення впливу управлінського персоналу на контролюючі органи дозволять покращити рівень достатності капіталу банків.

ЛІТЕРАТУРА

1. Белова, І. В. Організація контролю в банку [Текст]: навч. посіб. / І.В. Белова – Суми: «Університетська книга», 2009 - ISBN 978-976-680-442-9.

Шерстюк Т. В., студентка

Науковий керівник: Олексіч Ж.А., асистент

Українська академія банківської справи Національного банку України,

м.Суми

КОМБІНОВАНИЙ МЕТОД ЦІНОУТВОРЕННЯ НА БАНКІВСЬКІ ПРОДУКТИ

Для банків виокремлюють витратні, ринкові, ціннісні та параметричні методи ціноутворення. Деякі банки визначають витрати та собівартість банківських послуг лише після їхньої реалізації. Найбільш поширеними є витратні та ринкові методи, але жоден з цих методів не може врахувати всі чинники, які мають значний вплив на ціну. Комбінований метод ціноутворення поєднує ринковий та витратний підходи при встановленні ціни на банківські послуги на основі цін ринку - цінового орієнтира та внутрішніх витрат банку понесених ним при реалізації відповідної послуги.

Головною перевагою комплексного методу є наявність алгоритму, який складається з таких кроків:

- 1) вибір ринку - цінового орієнтира, на якому реалізується фінансові інструменти того ж типу, для якого встановлюється ціна;
- 2) визначення відповідної ціни на ринку - ціновому орієнтирі;
- 3) розрахунок норми внутрішніх витрат на банківську послугу, які необхідно включити у ціну згідно комбінованого методу;
- 4) визначення норми прибутку, який необхідно закласти у ціну банківських послуг;
- 5) формування остаточної за результатами попередніх етапів.

Відповідно до запропонованого методу межі ціноутворення для банку будуть визначатися рядом факторів та цінами основних конкурентів. Верхньою межею при формуванні ціни буде виступати ціни конкурентів, хоча ця межа

може бути скоригована за рахунок врахування рівня відносин із клієнтом та іміджу банку (рис. 1).

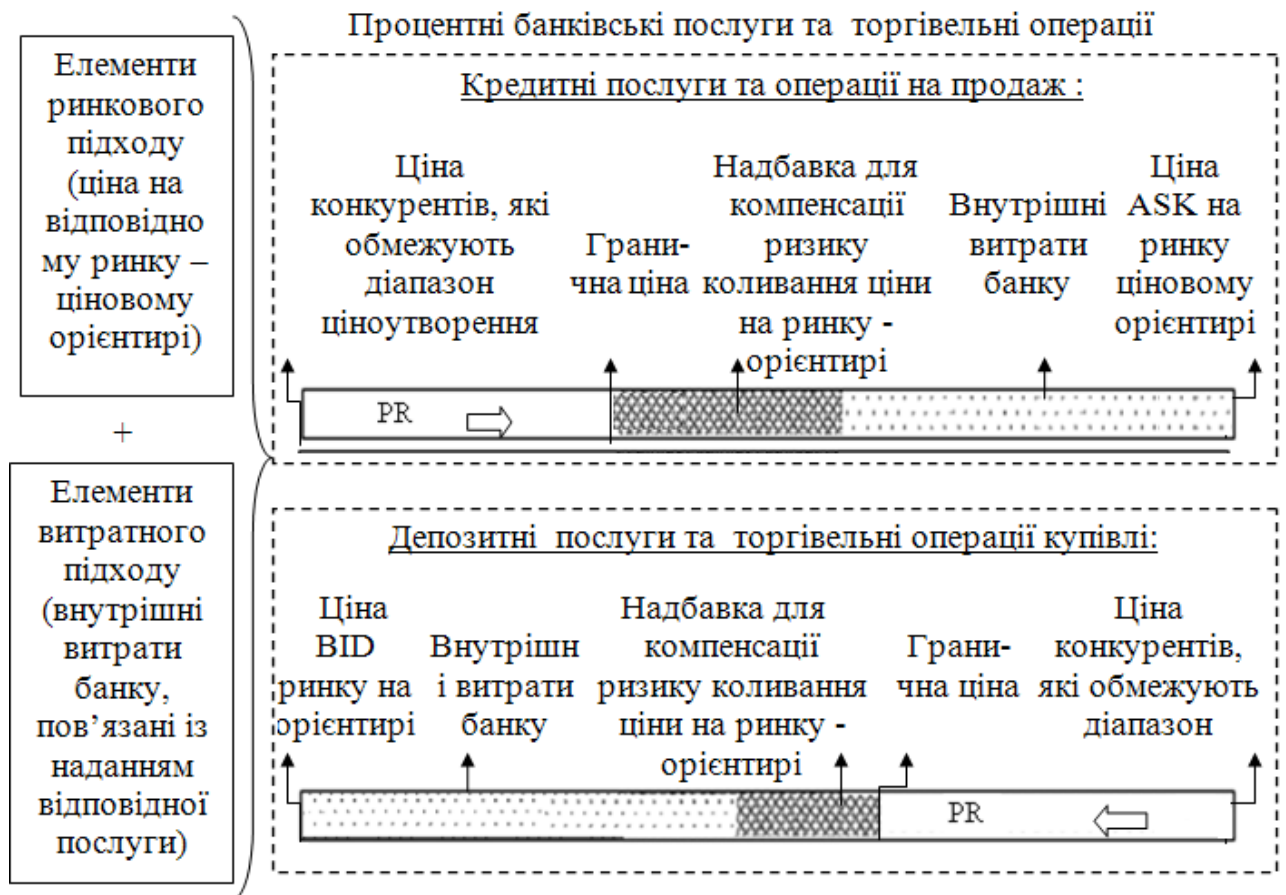

Рисунок 1 – Визначення діапазону ціноутворення за комбінованим методом

Застосування комбінованого методу забезпечує встановлення ціни з урахуванням альтернативних джерел залучення вкладених фінансових інструментів та внутрішніх витрат банку.

Отже, використання запропонованого методу значно знижує вплив суб'єктивного фактору на відповідні ціни та передбачає чіткий розподіл внутрішніх витрат банку та прибутку між банківськими послугами. Даному методу характерна прозорість та простота. І може бути застосований при встановленні ціни на відсоткові банківські послуги та торгівельні операції.

ЛІТЕРАТУРА

Котляревський, О. В. Система методів ціноутворення на банківські послуги в Україні: дис.. кан. ек. наук: 08.00.08 / Котляревський Олег Вікторович. – Суми, 2012. – 230 с.

Янчук Є.І., студент
Науковий керівник к.е.н., доц. Кравченко О.В.
Українська академія банківської справи Національного банку України, м. Суми

НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ДОХОДИ ТА ВИДАТКИ У ФІНАНСОВІЙ ЗВІТНОСТІ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ

Національна система бухгалтерського обліку в бюджетних установах України перебуває на стадії реформування. На даний момент відбувається процес поступового переходу національної облікової системи на застосування Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку в державному секторі.

Особливе місце в обліковій системі бюджетного сектору відводиться доходам і витратам. Досліджуючи методику відображення доходів та витратків у фінансовій звітності бюджетних установ, то основними нормативними документами, які б регулювали їх облік відповідно до міжнародних стандартів є такі: Н(П)СБОДС 124 «Доходи»; Н(П)СБОДС 135 «Витрати». Практичне впровадження цих стандартів концептуально змінило би підходи до сутності, визначення, оцінки доходів і витрат суб'єктів бюджетної сфери. Законодавчо було передбачено введення даних національних положень в дію з 01.01.2013, однак наказом Мінфіну України від 17.12.2012 р. № 1343 «Про внесення змін до деяких наказів Міністерства фінансів України» дата вступу в силу національних П(С)БО для державного сектору була відкладена до 01.01.2015 р. Це обумовлено такими подіями як політична нестабільність в країні та неготовністю суб'єктів державного сектору до кардинальних змін.

Порівняння міжнародних стандартів з національною обліковою практикою свідчить, що в балансі бюджетних установ зобов'язання не поділяються на поточні і довгострокові. Для наближення вітчизняного бухгалтерського обліку до міжнародного, на нашу думку, необхідно виділити такі розділи в Пасиві балансу: II розділ – Довгострокові зобов'язання, III розділ – Поточні зобов'язання, таким чином буде розділено часовий період їх

виникнення, враховано особливості обліку. В активі балансу видатки установ відображаються у розділі «Витрати», які мають іншу економічну сутність порівняно з видатками. Тому даний розділ доцільніше назвати «Видатки», враховуючи сутність витрат, які в ньому розкриваються. В межах розділів «Видатки» та «Доходи» загального фонду активу та пасиву балансу необхідно ввести додаткове розмежування стосовно джерел утворення державного та місцевого бюджетів.

При порівнянні Н(П)СБОДС та МСФЗДС виявлено відмінності щодо методики визначення фінансового результату установ. Фінансовим результатом для них є виконання покладених зобов'язань. Відповідно на кінець звітного періоду установи визначають результат виконання кошторису за загальним і спеціальним фондом окремо, а кінцевими показниками їх діяльності є визначення залишків на рахунках бухгалтерського обліку у розрізі фондів.

В міжнародній обліковій практиці при визначенні результату діяльності застосовують показники: надлишок (дефіцит) у результаті звичайної діяльності, який розраховується як різниця між надходженнями та видатками, що виникають у процесі звичайної діяльності установ; а також – чистий надлишок (дефіцит) – визначається шляхом коригування на фінансовий результат від надзвичайної діяльності. Вважаємо, що такі показники більш точно відображають результативність та ефективність діяльності установ. Варто також запровадити класифікацію бюджетних операцій за видами діяльності: звичайна – діяльність, що триває (операційна та інша), і діяльність, що припиняється, надзвичайна. В складі звичайної - виділити операційну, інвестиційну та фінансову. В такий спосіб можна врахувати рекомендації МСФЗДС щодо визначення та класифікації доходів і витрат бюджетних установ.

Таким чином, застосування перелічених аспектів стане дієвим інструментом підвищення ефективності діяльності суб'єктів господарювання у державному секторі, забезпечить наближення відображення доходів і видатків відповідно до міжнародної практики.

СЕКЦІЯ 4
УКРАЇНА В ГЛОБАЛЬНОМУ ЕКОНОМІЧНОМУ ПРОСТОРИ

ПІДСЕКЦІЯ 1
ГЛОБАЛЬНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ТА КОНТРОЛЮ
В ФІНАНСОВІЙ СИСТЕМІ

Aleksanian M.F., student

Scientific supervisor: Kostyuk A.N., Ph.D., DBA, professor
Ukrainian Academy of Banking of the National Bank of Ukraine, Sumy

LIQUIDITY RISK MANAGEMENT IN INTERNATIONAL BANKS IN THE
CONTEST OF BASEL III REGULATION

During the global financial crisis the problem of banks' liquidity arose, which defined the necessity of shifting in emphasis of world community to improving the liquidity risk management. The Basel Committee initiated the implementation of the liquidity risk control in response to the processes which arose in banking systems during the crisis. As a result, the international conceptual framework for evaluating, standardizing and monitoring liquidity risk was established and set up in the updated Basel Accord. There were two main parameters introduced: the Liquidity Coverage Ratio (LCR) and the Net Stable Funding Ratio (NSFR).

With the help of the Liquidity Coverage Ratio (similar to the short-term liquidity ratio used in Ukraine) we can estimate whether a bank is likely to survive a significant stress scenario lasting for one month. The Net Stable Funding Ratio has been developed to provide mid- and long-term liquidity of a bank.

Also worth noting that the implementation period of the ratios into banker's books, which begins in 2015, is rather controversial. According to the studies of the Bank for International Settlements, as of the end of 2011 the amount of additional liquid assets necessary to meet the minimum required level of the Liquidity Coverage

Ratio (100 %) amounted 2 330 bln. euros for world banks and 1 520 bln. euros for EU banks. A number of studies shows that as of the end of 2009 the average Net Stable Funding Ratio for 60 analyzed banks from three regions (14 banks of North America, 12 banks of Asia and 34 banks of Europe) was 96 %, and in order to reach the minimum required level (100 %), they were bound to increase the amount of stable funding by 3 100 bln. US dollars.

The Liquidity Coverage Ratio is not an ultimate instrument to ensure the short-term liquidity of banks. Its main negative aspects are the following: the LCR reduces the volume of and the participation in the short-term money market (≤ 30 days); network dynamics and negative feedback loops reinforce the impact of the LCR; bidding behavior will be more aggressive and more volatile; and banks face incentives to participate in open market operations and to post non-LCR-eligible assets.

The possible ways to improve the liquidity management system are the following: further centralize liquidity management at corporate level; develop a more accurate view of the bank's liquidity position via an integrated dashboard, including cash-flow forecasts, maturity ladders, portfolio analysis, funding diversification information, stress tests etc.; enhance the funding plan as part of the overall corporate planning process to jointly optimize assets and liabilities.

A crucial factor for banks to meet the new NSFR target will be to increase their base of stable funding, via three levers: optimized deposit gathering, secured funding instruments, and stronger investor coverage to help them place unsecured issuances.

To sum up, the new liquidity standards are a desirable addition to liquidity management on a bank level. Together with a modified supervision system, these rules will assist to strengthen the liquidity management system and the financing structure of certain banks, which will contribute the increase in the stability of the banking system.

Voloshyna D. S., student

Scientific supervisor: Govorun D.A., PhD

Ukrainian Academy of Banking of the National Bank of Ukraine, Sumy

ORGANIZATIONAL CULTURE IN MANAGEMENT OF A COMPANY ENGAGED IN INTERNATIONAL ECONOMIC ACTIVITY

Speaking about the term “organizational culture” it is worth noting that this concept is relatively new for Ukraine and is not fully explored yet, however, it is being actively studied. Undoubtedly, there is a wide range of views on the meaning of the term “organizational culture”, so it can be regarded as quite a complex and multiplex concept with many interrelated components, which have a great influence on the company and its activity.

Foreign experts were first to start studying organizational culture as an important component of company’s efficient activity. Among them: G.Hofstede, A.Kroeber, H.Mintzberg etc. The impact of organizational culture was studied in Ukraine by such scientists as E. Sharapova, V. Kyrychenko, S. Obors’ka and many others.

Ensuring effective company’s activity is considered to be the main aim of any company in the world. It is not only about maximizing profits, but also about the future strategy of company’s development. Therefore, material, financial resources and organizational culture are equally important factors that influence the effectiveness of the company.

Organizational culture is one of the main tools in enhancing competitiveness. It affects the image of the organization, the motivation of employees, organizational processes and growth of the organization, thereby creating certain competitive advantages. Strong organizational culture and its continuous improvement ensure coordination and the proper order of actions of company’s personnel, their interest in company’s activity. Customs, beliefs and shared values strengthen self-awareness, the interest in common cause, internal coordination and the sense of personal

necessity. Participation in corporate events and in their preparation contributes to the development of the sense of responsibility and importance.

Organizational culture can be comparative to simple or formal control in the company. The company does not need to spend time on setting up formal rules of behavior, it is required to establish such relationships in the team which would allow employees to feel comfortable and to take an active part in company's activity. It is necessary to give them an opportunity to feel necessary and important for the company. Then, organizational culture remains in the consciousness and defines human behavior.

Branded clothing, the organization's building and its interior play an equally important role in improving the organization's competitiveness. They create the image of the organization and provide additional competitive advantages in dealing with competitors.

Thus, organizational culture has a positive effect on company's activity and is an essential tool in the struggle against competitors. It stimulates company's development and strengthens its position in the market. A high level of organizational culture makes it possible to get "management profits" through the use of intellectual capital and employees' talents; through a better coordination of goals of the company and its subsidiaries; through the creation of a positive image of the company, rather than through technology and equipment renovation or diversification. That is why development and improvement of company's organizational culture should be presented as a company's development plan in order to increase its competitiveness.

Organizational culture is directly proportional to the results of any company's activity. Organizational culture could be seen as the basis for managing all components of company's activity (labor and material resources, capital and information). However, only a strong organizational culture is a compulsory condition for a successful operation of the company as a complex system.

Gerashenko I.O., student

Scientific supervisor: Govorun D.A., PhD

Ukrainian Academy of Banking of the National Bank of Ukraine, Sumy

CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY IN EUROPEAN AND UKRAINIAN BANKS: IN SEARCH OF SPECIFICS

Ukrainian banks are moving into a new stage of development in which they care not just about increasing profits, but also about social responsibility. Corporate social responsibility meets the ethical, legal standards and social expectations. It goes beyond the commitments offered by the legislation on taxes and jobs, as well as includes many subjects, such as businesses, media, government, NGOs, the public and others.

Today banks are trying to compete for people's trust. The trust factor in a bank, it the positive image and reputation, transparency and honesty of cooperation, concern about social life become the priority for the client.

Analyzing the level of elaboration and implementation of CSR in banks, the leading banks of Ukraine and Europe were compared. 10 Ukrainian and 10 European major banks of selected regions in terms of assets as of year 2013 served as the background for the analysis. The subject of the study was the accountability of banks on CSR in its various forms to assess the level of social responsibility of local financial institutions compared with European ones.

Thus, Ukrainian banks are gradually improving their social responsibility to improve the image. Ukraine has made financial reports publicly available since 2008. Despite the fact that all Ukrainian banks have some accountancy on their social responsibility, there are ways for improvement. Banks quite often disclose information on the implementation of CSR as news in social networks. Such information does not state that these banks are not socially responsible, but such reporting does not comply with international standards, it is incomplete, untimely, or irregular, sometimes inaccessible.

Instead, having analyzed the accountancy forms of CSR of European banks, it can be seen that there is an extremely high level of CSR financial institutions. Reports are published annually; the information on the bank's activities during the year, carried out by CSR, is publicly available. European banks are not limited to philanthropy. Social responsibility is provided as compliance with the concept of sustainable development, the development of innovative projects on the environment, energy saving, using of clean technologies, ensuring proper corporate culture. Statements include not only external components of social responsibility, but also the results of internal components of CSR (safety, stability of the payment of wages, additional social security of employees, human resource development through training programs, training and professional development, assisting the staff in critical situations). This area is extremely important, and personnel departments have long become known as departments of Human Resources development, and investment in employees brings greater financial returns, and development of its staff can not only avoid the turnover, but also to attract the best professionals available on the market.

Ukrainian banks are definitely on the way of awareness of the need for CSR. Perhaps nowadays the banks' CSR is not a priority as they intend in current market conditions to survive and develop their activities in the future.

The main areas of CSR implementation in Ukrainian banks should be both external and internal components of social responsibility, the results of which should be fully covered in the regular reports compiled by international standards. The state should be also responsible to the business in terms of creating a favorable climate, relevant laws. It should be considered that banking initiatives towards CSR supported by the state are necessary. Some real steps could be seen as a fiscal means, creation of a database of social projects in the regions, publication of banks' social reporting in the media, information and methodological support of social banking initiatives, promoting scientific development of theoretical and methodological principles of CSR. Studying and using the international experience together with the researches of Ukrainian scientists on this issue are prospective.

Gmyria M., student

Supervisor: Govorun D.A., PhD

Ukrainian Academy of Banking of the National Bank of Ukraine, Sumy

“CORPORATE GOVERNANCE”: KEY COMPONENTS OF THE TERM

Over the last decade, both abroad and in Ukraine, we can see an unprecedented increase in public interest to the issues of corporate governance. The reason for this situation is that the problems of corporate governance are closely related to some of the most common aspects in the present global economy. They include: the growth of private sector in economy, an increasing trend towards the internationalization and globalization of the world economy, more competition for companies.

In order to correctly understand the idea of corporate governance, it is necessary to explore important aspects of corporate governance and its impact on companies.

Corporate governance can be considered through the system, and through the process. Sir Adrian Cadbury, for example, defines corporate governance as “the system by which companies are governed and controlled”. It is linked with its duties and responsibilities of board of directors for the successful conduct of the company, as well as their relations with shareholders. Lucas Spanos believes corporate governance should be seen as a system under which the company gets a great opportunity to increase its economic power, as a properly organized system of corporate governance reduces the risks for investors, attracts investment capital and improves the performance of the company.

Some scientists consider corporate governance as a process by which shareholders urge the company to work in their interests, providing confidence to investors, needed to ensure that the company will work effectively.

There is no single agreed definition of corporate governance that can be applied to any company. But all of them include common tools by which corporate

governance affects the performance of the company. These tools include: corporate structure, corporate control, corporate social responsibility, corporate accountability, management committees.

Adrian Cadbury understands organizational structure as an important mechanism of corporate governance, proper construction of which can cause the company to improve efficiency. Other mechanisms could include: the separation of the role of CEO and Chairman of the Board, Non-executive Directors and board committees.

Board of Directors is also an important mechanism. It is believed that the composition of the board of directors, which consists to a great extent from external directors, leads to better performance. These independent directors can provide efficient decision-making, as they are independent of the company's management.

Cadbury also highlights the importance of building management committees and sub-committees in order to focus on specific aspects of governance, which are considered problematic. These are usually reporting, remuneration and appointment of the board of directors.

Corporate reporting includes not only financial statements but also the information necessary to regulate the company. This information is provided in the form of annual reports to shareholders and stakeholders.

Corporate social responsibility is a fairly new concept of corporate governance, but many scientists noted a significant relationship between it and the performance of the company. Bruf and Grafstorm claim, that corporate social responsibility affects the business policy of the company, which could lead to the creation of new market opportunities for the company, competitive advantage and customer satisfaction, which ultimately lead to the maximization of profits.

Therefore, we can say, that corporate governance is a system of rules, methods, processes that regulate the activity of the company to maximize profits. These include adjustment of balance between the interests of stakeholders of the company - the shareholders, board of directors, management, customers, government and the public.

Natalia Hlushachenko, student

Scientific supervisor: Dmitriy Govorun, PhD

Ukrainian Academy of Banking of the National Bank of Ukraine, Sumy

MAJOR TRENDS OF LABOR MIGRATION

The problem of labor migration is becoming more and more urgent in our time, because of the process of globalization and internationalization, facilitating the movement of all factors of production. According to the UN global migration statistics number of people living outside their home countries runs into 232 million workers (3.2% of world population) in 2013.

Labor migration trends have changed significantly after the global crisis. Traditional importers of labor migrants revised their migration policies to limit immigration of unskilled foreign workers in order to enable the employment of local labor force. However, implementing these programs, some European countries have faced a number of challenges. For example, starting the program of forced resettlement of Romanians from France to their ethnic homeland - Romania and Bulgaria, the President of France faced a sharp response in the majority of EU countries. At the same time the situation on the labor market of France did not improve.

According to official statistics, about 7.7 % of all the population in Europe consists of migrants. Most of them are concentrated in Germany. This is primarily due to the German migration policy which is aimed to attract highly skilled professionals from abroad. This trend is also observed in other highly developed countries. In particular, U.S. companies have recently attracted a large number of programmers from India and China on temporary contracts.

If we consider the geographical distribution of labor migration, in 2013 the most popular regions were Europe and Asia (72 and 71 million respectively). At the same time, the regions of North America show the largest increase in the absolute number of international migrants. In the period from 1990 to 2013 the countries from

North American admitted about 25 million migrants. That means that the average annual increase number of workers from abroad is 2.8 %.

Another interesting trend of migration in recent years in the world is the active development of the vector migration “south-south”, which is the type of migration, in which both donor countries and the recipients belong to the group of countries with developing economies. Recently, the number of workers from South Asia in the oil-producing countries significantly increased to 13.5 million.

Traditionally, the largest number of immigrants worldwide is from Asian countries, including 19 million of Asian people migrated to Europe and about 16 million living in North America. The second largest group of immigrants is residents of Latin America and the Caribbean (about 26 million). Most of them live and work in North America.

It can be stated that recently there have been some changes in the process of labor migration in the world. This is primarily due to overcoming the consequences of the global crisis and the rapid development of the economies of Asian countries. In recent years the number of immigrants in developing countries increases significantly. In highly developed countries there is a trend of reducing of the migration of unskilled labor, while continuing to attract highly skilled professionals.

Yaroslav Khomutenko, graduate student
Supervisor: Alexander Kostyuk, DBA, Ph.D, professor
Ukrainian Academy of Banking of the National Bank of Ukraine

FOREIGN EXCHANGE RESERVES and COMPONENTS of THEIR MANAGEMENT

In conditions of economic and social transformation processes in Ukraine, external debt payments and limited foreign exchange inflows due to reduced exports, the issues of rational use of foreign exchange reserves and its management by National bank of Ukraine become very crucial for ensuring the stability of hryvnia.

International reserves - highly liquid assets, presented in the form of foreign exchange and gold, which are under control of central banks and monetary authorities and at any time can be used for financing the current account deficit, for intervention in exchange markets to influence the exchange rate of the national currency, or for similar purposes.

In Ukraine, it's legislatively defined, that the structure of international reserves consists of the following assets: 1) monetary gold; 2) special drawing rights; 3) reserve position in the IMF; 4) foreign currency in the form of banknotes and coins or money in accounts abroad; 5) securities (other than shares) that are paid in foreign currency; 6) any other internationally recognized reserve asset, on condition that it is safe and liquid.

According to the IMF, on January 1, 2014 Ukraine's official reserve assets amounted to 20415.7 million U.S. dollars. Fully structure of foreign exchange reserves of the NBU according to the IMF on 01.01.2014 is shown in Figure 1. Despite the fact that the level of reserves has not already met adequacy indicators for a long time, under the influence of unstable economic and political situation in Ukraine foreign exchange reserves continue to decline.

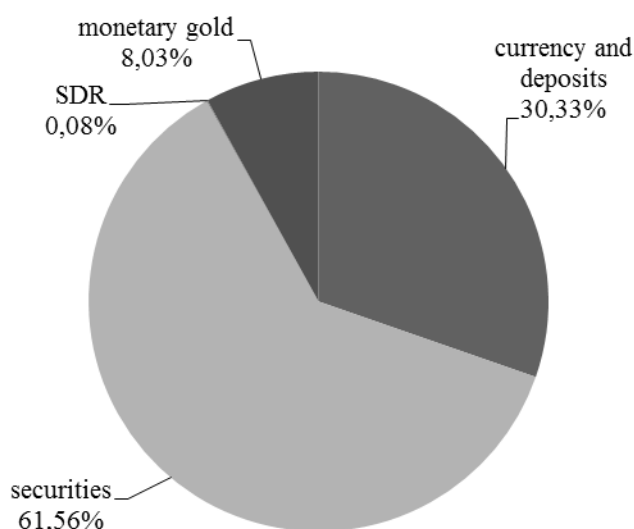

Figure 1 - The structure of foreign exchange reserves of the NBU

The presence of international reserves in almost every country of the world necessitates its management. Problems occurred during the management of international reserves consist in ensuring their effectiveness. This requires analysis and decision-making in key areas of financial and economic policy. Thus, managing international reserves implies: 1) determining the optimal level of reserves; 2) determining the advisable ratio between the components of reserves, primarily between gold and foreign exchange; 3) diversification of currency reserves, i.e. selecting specific currencies and establishing their proportions; 4) selecting financial instruments for allocation of foreign currency with regard to their profitability and liquidity.

The main objectives of managing foreign exchange reserves of the central bank include: maintaining the real value of gold reserves, keeping them in high condition, ensuring the consistency with the operations of other central banks. In order to preserve the real value, reserves require constant growth of nominal volume, or generating income from their management.

In conclusion, despite the specificity of international reserves management, this process should involve commercial investment management tools, which can be a powerful way to limit risks and assess effectiveness of reserves management.

Kondratiuk M.M., student

Scientific supervisor: Govorun D.A., PhD

Ukrainian Academy of Banking of the National Bank of Ukraine, Sumy

UKRAINIAN-RUSSIAN TRADE RELATIONS: TRENDS AND CHALLENGES

In the conditions of unstable economic market in the country precise urgency arises to analyze the role of conducting foreign trade relations between Ukraine and its largest nowadays trade partner Russia. This bilateral trade includes a lot of unsettled social, political, economic and geostrategic issues as well. Taking into consideration the fact that Russian Federation is the main trade partner of Ukraine almost by all economic positions, in 2012 year 28% of produce Ukraine exported and almost 32% imported.

Research reports of the National Institute for Strategic Studies under the President of Ukraine show that export relations with Russia have wide nomenclature of goods like: metals (steel, aluminum, ferroalloys, etc.), machinery (engines, electrical, etc.), agriculture (meat and dairy products, confectionery, alcohol, etc.), chemical industry (plastics, paint, peeled means).

It is obvious that export is more diversified in comparison with import from Russia to Ukraine. This fact proves that on every ten main commodity export items to Russia and on ten main commodity import items to Ukraine 41% and 73% of goods in accordance is accounted.

As for import, it is to a great extent formed by two commodity items: gas and crude oil, accounting for 55-60% of total Russian imports and in turn takes up 20% of Ukrainian imports. Today social and economic processes in Ukraine and creation, on the basis of Russian Federation, Customs Union, on the one hand, will secure new foreign markets entry, but, on the other hand, this total diversion shows the possibility to lock trade processes between countries, to use tariff and non-tariff barriers, anti-dumping and countervailing restrictive tariffs, duties, etc., which are

aimed first and foremost at the sensitive sectors of the Ukrainian economy. These circumstances give a good reason to think that in 2014 in a complication of situation between Ukraine and Russian Federation, machinery construction and metallurgy can come under losses. What's more, materials analyzed by the National Institute for Strategic Studies certify the possibility of exports decline, conditioned a worsening in relations between two countries, namely the abolition of duty-free quotas for Ukrainian pipes, stoppage of rail cars' delivery, etc. At the same time potential decrease of demand on Near East is being forecasted, linked with aggravation of Syria situation.

Statistically speaking in 2013 Russia used restrictive measures against Ukrainian exports, which accounted for 14% of total domestic exports, which in monetary terms is 1.2 billion dollars. At the same time Ukraine used the restrictive measures against Russian imports for 124 million dollars, which is less than 1% of total imports from Russia. Thereby Russian measures to limit Ukrainian export in volume ten times more than the Ukrainian and in sensitivity for the economy in 15 times stronger.

Surveys show that the experience of foreign trade relations between Russia and Ukraine was used practice of reciprocal exemptions from free trade regime, and they are: about 115 positions exemptions on Russian exports and only a few – in Ukrainian. Moreover entering to alliance with Russia can put the brakes on Ukrainian development in European trend, which have implicit positive consequences. This statement proves the fact that during last 12 years exports to the EU increased threefold. Thus, to compare the export to CIS countries in 2013 reached 9.36 billion dollars, while the EU - 7.35 billion dollars.

So, foreign trade relations with Russia is undoubtedly an important part of the Ukrainian economy, but one-sided resolving the issue won't give the possibilities to use the potential of Ukraine in the most effective and optimal ways. Therefore, all contradictions should be resolved by negotiation and compromise. It is important to pay attention not only to markets diversifying but also to risks diversifying, taking into consideration and evaluating consequences for the country.

Kovalova I., student

Olga Afanasyeva, Ph. D., lecturer

Ukrainian Academy of Banking of the National Bank of Ukraine, Sumy

FOREIGN EXPERIENCE OF BANK INTERNATIONAL STRATEGIC MANAGEMENT

In the conditions of constant motion the development of a competitive banking system without strategy development is impossible. Strategic management is defined as “the comprehensive collection of ongoing activities and processes that organizations use to systematically coordinate and align resources and actions with mission, vision and strategy throughout an organization. Strategic management activities transform the static plan into a system that provides strategic performance feedback to decision making and enables the plan to evolve and grow as requirements and other circumstances change” [1].

To see how the strategic management works, it would be interesting to compare experiences of European Investment Bank and Sberbank of Russia. It should be noted, that in 2007 the independent division - directorate of strategic management and corporate governance - as part of the EIB's organizational structure was created. Its functions are corporate operational planning, monitoring bank strategy implementation, internal business processes improvement, financial control, corporate governance and corporate social responsibility, conducting applied analytical studies [2].

The directorate makes suggestions to the Management and Board of Directors on the bank's strategic and institutional development. Monitoring implementation of the EIB's development strategy is fulfilled with the help of integrated planning and reporting system, which consists of several tools. Among them are strategic mapping; balanced scorecard; management information system, which determines specific performance indicators for each directorate that relate to the bank's strategic objectives.

Investigating the organizational structure of Sberbank of Russia, it should be noted that it also has the special body – Committee on the implementation of the development strategy. It makes decisions concerning the key issues of bank strategy implementation. Similarly to EIB, the Committee provides preliminary consideration and proposes recommendations to the bank's Supervisory Board.

The system of strategy management implementation is based on the existing organizational structure and governance arrangements in the bank. Thus, the matrix management structure is formed which allows to provide maximum consideration of regional specificity and to reduce risks. During the implementation of the strategy multilevel monitoring system is used. It covers all areas and levels of the banking hierarchy and the corresponding system benchmarks [3].

It must be admitted that research of foreign banks' experience in strategic management is very important for Ukrainian banks, as nowadays governance system of Ukrainian banks has such problems: lack of strategy, competitiveness plans, general corporate purposes in most banks; poor awareness of employees regarding bank strategic plans; unclear division of official functions and delegating obligations (due to lack of experience and long-term development strategies); poor coordination between departments, that is an obstacle in the implementation of internal projects, reducing their effectiveness.

All things considered, crisis has demonstrated quite acute that the majority of the banks didn't have long-term plans of development. Pre-crisis behavior of banks was aimed to obtain significant short-term profits. However, more research on this topic needs to be undertaken for the successful development of the strategic management in the native banking system.

Lobodenko D. O., student

Supervisor: Govorun D.A., PhD

Ukrainian Academy of Banking of the National Bank of Ukraine, Sumy

GLOBAL TRENDS, PROBLEMS AND PROSPECTS IN RECRUITMENT

Researchers specialized in dealing with governance problems, are focused on attempts to link the problems of planning and finance business to human resources management issues. This includes: the selection of employees, training, retraining, and remuneration.

Today every organization pays a lot of attention to recruiting. The correct recruitment of employees influences the success and prosperity of the company in the future. Mistakes in selection of personnel, especially when it comes to leading staff, can be too costly not only to the organization but also to that specialist, who searches for job. That is why the problem of recruitment for any company is relevant.

Among the present issues of personnel selection are the following: no clear criteria for the selection of different categories of workers, the lack of experience and skills of workers involved in the selection of personnel; outdated selection methods, old system of assessment of applicants, lack of modern standard procedures for recruiting staff, etc.

Modern world experiences a shortage of competent managers with international experience and the ability to navigate in economy. A growing need for professionals in the field of human resource management, especially in Europe and Asia could be seen.

One of the most important tools for company performance management is an assessment of its leaders. Today, companies in the world pay more attention to labor law, opportunity to estimate the effectiveness of a policy of human resource management within the firm's strategy, corporate communications and evaluation of

management. Companies are trying to strengthen and improve their state governing with this and other tools.

Evaluation of the effectiveness of managers is one of the ways to diagnose the success of the operation processes in the company, and their adjustment in case of variation from the specified parameters. To evaluate the effectiveness of managers, following methods are used: leader motivation to achieve their goals; identifying candidates to rotate within the company; competition among the leaders on education funding.

In the list of the most common problems are the problems of finding and retaining employees. Other important factors include the organizational environment, corporate culture, career opportunities and additional training. Employers should pay more attention to these and other factors to raise their managerial staff to the level of international standards.

It is difficult to estimate the selection method for selecting personnel in the company. However, organizations just need to think over what tasks await them in the future, like find out in young employees qualities that will benefit the company in many years.

Main trends of personnel management at the present stage are focused on consideration of social economic and psychological factors.

The experience of global companies gives opportunity to highlight several major trends: evaluation of the performance of employees is becoming more frequent; effective remuneration system includes not only money; establishment of corporate policies on the interaction of employees with social networks; universalization values higher than the specialization.

In the selection and recruitment process, organization may spend relatively high financial costs. World's staff selection practice confirms an increase in the role of personnel policy in international organizations, which indicates the interest of both sides in the highly skilled staff and high profit of companies.

Lukin A., student

Research supervisor: Mazylo T., PhD(Econ), docent
 «Ukrainian Academy of Banking of the National Bank of Ukraine»

TOPICAL ISSUES OF USING BILL TOOLS ON AN EXAMPLE OF RUSSIAN FEDERATION EXPERIENCE

Bill market is an organic element of market economy. Its role lies in optimization of payment turnover, procuring the economic subjects with financial resources, aligning economic development of the regions, increasing paying and investment activity of legal and individual entities.

Bill payments in the Ukraine reached its peaks in the pre-crisis years - in the 2004 (36,3%) and in the 2007 (29,8%) (Fig. 1). Therefore, correlation between bill payments and GDP from 2002 till 2009 was no lesser than 20%. However, due to appearance of series of legislative acts, promissory operations of the banks had disappeared.

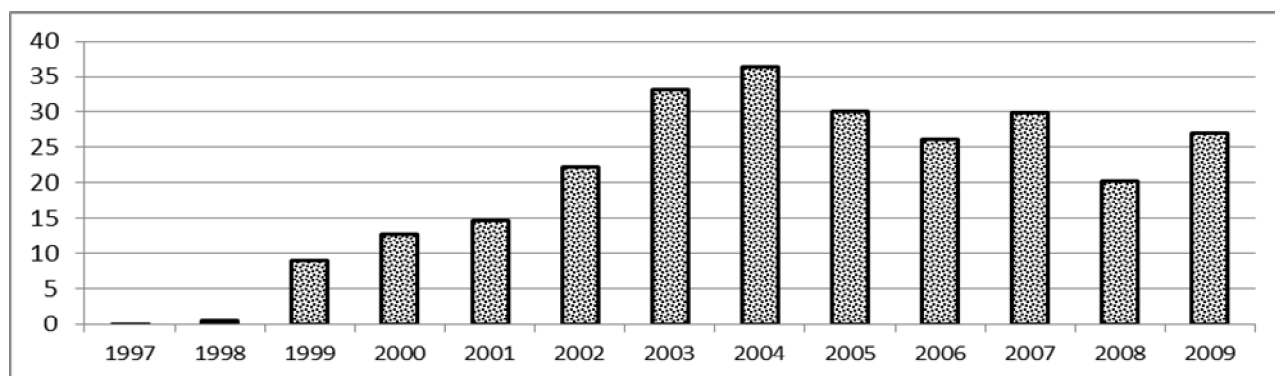

Figure 1 - Correlation between bill payments and Ukrainian GDP, %, (revised from [1])

On the contrary to Ukraine, Russian bill circulation is a major part of money turnover (Fig. 2). According to the official statistics, the sum of money, which was raised by banks and other Russian credit institutions with an emission of bills, has reached 1130 trillion rubles on the 1st of August, 2013 [2 , p. 109].

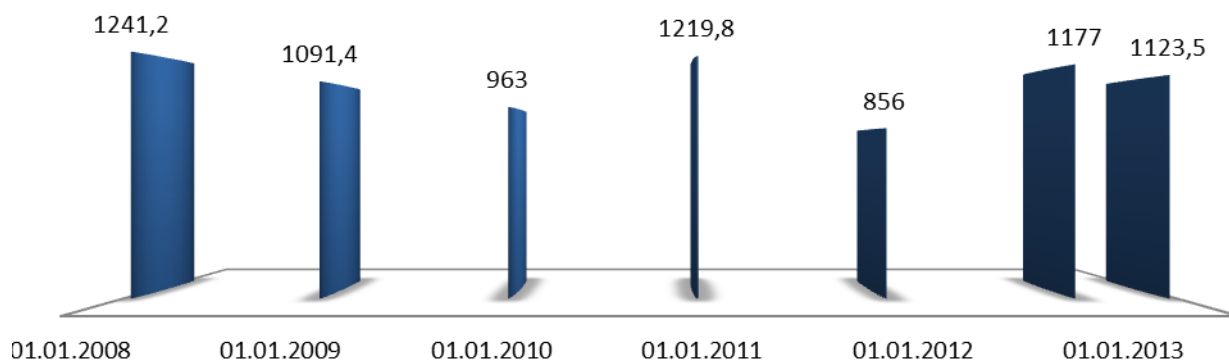

Figure 2 - Amounts of bill market of Russian Federation, billions rubles. (revised from [2, c.23])

It should be noted, that commercial banks of Russian Federation and every legal entity have a right to emit the bills, which cannot be done in Ukraine. This makes it possible to replenish working capital without making loans.

Russian individuals could be a party in the bill agreement, which is different from Ukraine. Implementation of bill mechanisms in the turnover contributes to the active development of consuming and mortgage forms of lending and the formation of debt market. The main changes in this issue in our country might be brought by “The law of Ukraine about the bill circulation”, 5.04.2001. However, individuals do not have the possibility to issue and receive bills due to the merchantability of bills. Moreover, some of the NBU positions state that legal entities, subjects of entrepreneurial activity acknowledged by the current legislation of Ukraine, are the only ones that could be bill promisors, acceptors, endorsers and backers. These restrictions contradict the market laws.

In our point of view, the experience of using bills in the modern Russian economy indicates the great potential of using this financial tool and demonstrates the possibilities of its realization in our country.

Morozova A. O., student

Research supervisor: Nikolaeva O. S., PhD(Ped)

South-Western State University, Kursk

ADVANTAGES AND DISADVANTAGES OF THE EU CITIZENSHIP

Citizenship of the European Union was introduced by the Maastricht Treaty in 1992. According to the Treaty on the Functioning of the European Union/Part Two any person who holds the nationality of an EU country is automatically also an EU citizen. EU citizenship is additional to and does not replace national citizenship. It is for each EU country to lay down the conditions for the acquisition and loss of nationality of that country [http://ec.europa.eu/justice/citizen/index_en.htm].

The Treaty on the Functioning of the European Union entails the right to:

- move and reside freely within the EU;
- vote for and stand as a candidate in European Parliament and municipal elections;
- be protected by the diplomatic and consular authorities of any other EU country;
- petition the European Parliament and complain to the European Ombudsman [http://ec.europa.eu/justice/citizen/index_en.htm].

So as it was already mentioned above the EU citizenship offers a wide range of opportunities. Firstly, it tackles the problem of unemployment in such “newly-adopted” European countries as Romania, Bulgaria or Croatia. Thus the right to work legally within EU countries will reduce the rate of local unemployment. Secondly, the EU citizenship contributes to the education possibilities as nowadays the European young people can choose not only the field of science they want to study but also the country to study in without the bureaucracy of a long-term visa. Larger European countries have a greater number of institutions and offer a greater variation of education. Moreover the attempts are made to unify the higher education systems in different countries by means of creating a readable degree system, more coherent degree structures and ECTS-compatible credit systems. Thus the boundaries of higher

education for the EU students are greatly extended. Thirdly, the EU citizenship opens up a great travel potential without customs complications and the same currency facilitates the matter. Moreover the open boundaries contribute to foreign language learning. There is evidence that the EU citizens are more inclined to speak several languages than people living outside the EU.

Still there are some disadvantages of the EU citizenship to be mentioned. First and the main one which bothers a great number of the European people is the lost of a national identity. In spite of the fact that one of the main principles of the EU is supporting diversity the organization has a lot to do with unification of different spheres. Here education, law system, money matters should be mentioned. It wouldn't be an exaggeration to say that every European country has a rich history and used to have a lot of difference in culture, traditions and all spheres of life. Thus a lot of nations especially smaller ones are afraid of losing their characteristic features. Secondly a lot of people who have their private small business run bankrupt being unable to compete in the European single market created by the European zone. Thirdly not every country has an immediate opportunity to enjoy all the privileges offered by the EU. As a rule the European Union keeps in check the "newly adopted" countries and makes sure that it sets the standards and during this long lasting period the rights entailed by the Treaty are rather limited. It mainly concerns poorer countries of Eastern Europe as Western European countries are trying to avoid mass streams of foreigners coming for better life and forming large enclaves in richer countries.

To sum it up, the conclusion can be drawn that as every union of several countries the EU has its own advantages and disadvantages not only for the whole country but also for its citizens. Thus it's quite difficult to reach common ground.

Reka Y.O., student

Scientific supervisor: Govorun D.A., PhD

Ukrainian Academy of Banking of the National Bank of Ukraine, Sumy

THE IMPACT OF GLOBALIZATION ON THE UKRAINIAN BANKS' PERFORMANCE

During the last two decades of the XX century the development of the economic, socio-political and cultural spheres occurred under the powerful influence of globalization. According to different scientific studies, the process of globalization has passed through three stages to its modern nature. Other conditions for the development of globalization are known as the following: economic, political, social, cultural, production, scientific and technological.

Focusing on the economic block, we should note that it usually includes liberalization of trade of goods and services, which made international trade freer. Economic preconditions should also include the introduction of the common standards of macroeconomic policy by international economic organizations; unification of requirements for tax, regional, agricultural, antitrust policy etc. All countries increasingly apply common standards on technology, environment, accounting, financial and statistical reporting. The growth of production, financial and economic instruments, and sharp reductions in the time of cross-currency agreements conduction are not less important.

It is important to note that globalization is a phenomenon, which has a dual nature. It is therefore important to explore its consequences, both positive and negative. The positive effects are in that due to the globalization funds and resources are allocated more effectively, which ultimately contributes to a rise in average living standards and expanding the life prospects of the population. Another advantage is that globalization provides a gain from a free trade satisfying all parties. By increasing the competition it stimulates the further development of new technologies

and their dissemination among the countries. Some scientists argue that globalization leads to perfect competition.

As to the negative consequences of globalization processes, they can include the problem of uneven distribution of benefits in individual sectors of the national economy, so that some industries become a priority, while others become not interesting for investors, or even disappear from the national market. Another disadvantage is in the reverse process of the industrialization of national economies. Because of the interdependence of national economies, a problem of financial instability becomes very important on the world level. Local economic fluctuations and crises in one country may have regional or even global implications.

It is important also to focus on the issue of the globalization influence processes on the local banks. Today the characteristic feature of the Ukrainian banking system is the reduction of the share of foreign capital and positions of the foreign banking institutions in the national financial market. During the transformation period of Ukrainian banking system we could see an interest of the leading European countries in the Ukrainian financial sector. The entry of foreign banks onto country's market occurred due to the establishment of the representative offices, as well as mergers and acquisitions in Ukrainian banking. This contributed to the processes of globalization and integration.

Today we can see a tendency of foreign banks decline on the territory of our country. Losses caused by problem foreign currency loans, stagnation of economy and competition with local institutions force Western banking groups to look for ways to leave the market. In 2013, the number of banks licensed by the NBU to perform banking transactions was about 181, among them 50 banks are those with foreign capital, and 21 banks are with 100% foreign capital.

Looking at the current state of the banking system, and the impact of globalization, it is worth noting that the banking sector became more vulnerable to the fluctuations that occur in the world financial markets. Due to high competition, local banks do not stand the pressure, leading to their elimination. Increasingly, the activities of banks with foreign investments are concentrated on the most profitable

operations, and operations connected with speculations. There has also been an increase in the probability of the outflow of the Ukrainian capital from the country. Due to the presence of foreign capital in Ukraine's banking sector, there is a growth in foreign control over the banking system of Ukraine, and this, in turn, leads to a threat to national and economic security of the state.

At the same time, the presence of the foreign banking capital in Ukraine helps to stimulate the quality and efficient customer service, as well as introduction of new methods of customer loyalty stimulation. Nowadays, Ukrainian banks offer larger variety of banking services. That is why we can say Ukrainian banks use international banking experience. Because of the displacing of weak and unstable banks with stronger ones, the competitiveness of local banks grows. It leads to the credit rates reduction and increase of accessibility to them by raising the interest rate on deposits.

Thanks to the processes of globalization, we have an opportunity to get the world experience in the banking management based on the leading donor countries approach, and attract significant investments. Our country has all the necessary resources for conducting banking business and making high profits.

J. Shchegortsova, student

Scientific supervisor: O. B. Afanasyeva, Ph.D., lecturer

Ukrainian Academy of banking of the National Bank of Ukraine, Sumy

CROSS - CULTURAL ADAPTATION OF THE ENTERPRISE MARKETING MIX TO THE INTERNATIONAL MARKET CONDITIONS

Despite of tendency to markets globalization and homogenization, the differences between them still remain. In this regard, the enterprise while entering foreign markets should have the ability to timely make appropriate changes in its strategy and product. When entering the foreign market adaptation to the national characteristics of the host country becomes an urgent problem to the enterprise.

N. S. Sleptsova examines the concept of «adaptation» as a system of targeted industrial, economic, financial and social activities that allow enterprises to adapt to the conditions of market competition . Often the usage of this term is associated with the marketing activity of an enterprise. In the context of marketing, adaptation is defined as one of the key functions that provides stability of enterprise development by aligning the interests, objectives and needs of the proper subject and its surrounding socio-economic environment. With the purpose of adaptation, the enterprise should, first of all, examine the factors in the external environment and the forces operating within this framework of the business environment: indicators of economic development, political situation, achievements of scientific and technical progress, national legislation, regulations and agreements in the sphere of trade.

These environment's components, which the enterprise can influence to some extent also need detailed analysis. These are the subjects of business environment and, above all, consumers. Knowing the values, beliefs, lifestyles and moral principles of its customers, the company has an opportunity to meet their needs more fully and to exploit its marketing capabilities in the context of particular culture.

Developing a program to enter new market, the enterprise management is faced with the dilemma of choosing the strategy of standardization or adaptation. In the world practice the average rate of adaptation is 60-80 %.

As an illustrative example of a compromise between standardization and adaptation one can analyze competition which took place in Japan between two well-known manufacturers of blades for shaving - Gillette Company (USA) and Schick Company (Netherlands). Examining the experience of the American company that has used the strategy of standardization, it was found that the company owns 10% of the Japanese market. The Dutch company, focusing on adaptation, changed the name of the brand to FX for easier to pronounce, deployed a Japanese actor in promotional filming, and also began selling through a distribution system of the Japanese company Seiko, while Gillette Company created its own network of sales agents. These efforts have enabled the company Schick to win 62% of the Japanese market.

The need for cross-cultural adaptation is clearly manifested in the enterprise marketing communications. Most errors occur because of neglect of language features, which are important to consider when choosing a product or brand names and developing slogans and advertising copy. International experience shows that it is important to pay special attention to goods packaging adaptation to the competitive conditions and consumer preferences in foreign markets. Toy manufacturer Lego's, presenting the goods for sale in the U.S. market, has not considered that the domestic consumers are accustomed to reuse the appropriate packaging. Alongside with this, the main Lego's competitor, the U.S. firm Tyco, gave preference to plastic containers, which can then be used for household purposes. American consumers have responded immediately to this functional idea. American Lego's management, adopting the experience of its business rivals has successfully applied plastic containers as packaging in the global company strategy.

Thus, in the international business environment, more and more companies are faced with the necessity of global manufacturing rationalization, local markets national features awareness and everlasting development of adaptation manufacturing strategies and marketing policy to the conditions of external environment.

Titarenko D.Y., graduate student

Supervisor: Khomutenko L.I., Cand. Sci. (Econ.), Associate Professor

Ukrainian Academy of Banking of the National Bank of Ukraine

CHINESE VECTOR OF UKRAINIAN FOREIGN ECONOMIC RELATIONS DEVELOPMENT

Current condition of Ukrainian-Chinese relations allows to consider both countries as important strategic partners. Both countries can actualize their own interests at the expense of fruitful bilateral cooperation.

The two countries are close or similar socio-economic problems. Both of them are states of the Eurasian region, Russia's neighbors are in the range of interest in a single day superpower - the United States. In both countries, there is a transition to a market economy, there is aspiration to a policy of openness.

Ukraine and China maintain friendships and partnerships. During the existence of diplomatic relations between Kyiv and Beijing carried out an exchange of visits and the highest high. That they discussed important bilateral issues, assesses international events. Talking about the state of Ukrainian-Chinese relations, it should be noted that the formal legal framework of Ukrainian-Chinese cooperation constitute 172 documents.

Ukrainian-Chinese trade and economic relations observed constancy of increasing bilateral trade. High rates of foreign trade turnover between Ukraine and China achieved mainly due to Chinese imports, which is significantly ahead of Ukrainian exports to China. Thus, Chinese imports is more than 10 % of all imports to Ukraine, while exports to China at the level of 4-5 % of Ukrainian exports. At the same time, the importance of trade and economic cooperation with China is determined by the prospect of restoring and increasing the volume of Ukrainian exports to major budget sectors (engineering, aviation, metallurgy, chemical industry, space industry, agriculture, etc.) and imports of Chinese products for such industries like oil and gas, construction and others, ability to mutual expansion of the market of

services (primarily in the construction of transport corridors and other common projects), involving investments in Ukraine.

Dynamics of trade relations between the two countries over the past seven years, maintains a positive direction. Even the financial crisis in 2008 almost no effect on the volume of trade. There was no even a decrease. Instead of it China kept increasing her export to Ukraine.

Volumes of goods, services and capital, which carry traffic between Ukraine and China have relatively large share of total consumption in Ukraine. This indicates a slight dependence of our country from China, but shows that Chinese partners are strategically important for Ukraine

Significant problem in the relationship with China remains a negative trade balance, which continues to grow. Unlike goods, trade balance in services is positive but very small to be able to influence the overall bilateral trade data. There has also been a steady increase of volumes of economic cooperation between the countries. So we can say that Ukraine is rather dependent on Chinese manufacturers.

The Chinese side, focusing on increasing investment abroad during 2011-2015, in order of priority is considering large-scale investment in Ukraine by Chinese companies and institutions of all forms of ownership. Today, the main aspect of Ukrainian-Chinese relations plays in the investment area, which was the main theme of Ukrainian-Chinese meetings talks lately. China has a significant interest in Ukraine in terms of the domestic industry, the export of new technologies and scientific cooperation.

Ukraine creates a favorable legal environment for investment activities, including fixed basic guarantees to foreign investors. Important aspects of the investment attractiveness of Ukraine is advantageous geographical location, extensive transportation infrastructure, large domestic consumer market, and access to markets like the EU - in the west, and the CIS countries - in the east, the presence of one of Europe's largest scientific and industrial complexes - from space to nanotechnology, highly skilled workforce and the availability of tax and customs privileges. That helps to make it more preferable for Chinese investors to invest in Ukraine.

Yaremenko Y.O., student

Scientific supervisor: Govorun D.A., PhD

Ukrainian Academy of Banking of the National Bank of Ukraine, Sumy

INTERNATIONAL PAYMENTS IN UKRAINE: AN OVERVIEW

The most important conditions of the functioning of a market economy include ensuring the continuity and regularity of payments, as well as the creation of the mechanism of payments between the subjects of market relations. Important protective tools against foreign currency risks are the forms of foreign trade transactions, which also are different in terms of the degree of warranty, forms of participations in banking payments and of the mechanism of their functioning as well.

In scientific circles it is well known that the right choice of forms of payments is very important, because it gives counterparties opportunity not only to minimize costs but also reduce the risks of default on obligations by opposite side of the contract. Nowadays an active foreign trade policy of Ukraine contains large amounts of benefits (effective use of resources, access to world achievements of technology and science, as well as the needs of the population). That is why the issue of international payments is very important.

Issues concerning international settlements are very important not only for Ukraine but also for other countries, which are willing to participate actively in international trade. The sphere of international payments includes settlements for non-commercial operations, flow of capital between countries, loans, and of course the settlements concerning foreign trade of goods and services.

The forms of payments are the methods of implementation of obligations under a foreign trade contract, regulated by the legislation of the participating countries. The main forms of international payments are conventionally divided into documentary, such as letters of credit and collection payments, and also non-documentary - advance payments, Bank transfer, payment on open account, cheques and promissory notes.

The cheapest and at the same time the most common form of international payments is a payment by Bank transfer. Letter of credit is also an effective and universal instrument of maintaining payments. Talking about the collection of payments, it is applied in case the exporter has no doubt about its contractor under the contract because of the time-tested relations between the two sides. Referring to the practical activities of the Ukrainian banking institutions, Bank transfer is still relevant and the most common settlement form today. It can be as an element of all other forms of international settlements (collections, letters of credit, bills of exchange and cheques). Another issue is that while using Bank transfer, procedure of the implementation of international payment is significantly faster and simpler.

The specific features of any international payments are that the regulation is subordinated to not only a national, but also international law, banking, customs and rules. The next inherent feature is that payments are executing in various currencies. Thus, the successful operation is influenced by several factors associated with fluctuations in exchange rates and currency regimes.

Ukrainian practice suggests that there are widely prevalent the documentary forms of international payments in foreign trade practice. In settlements with partners from North America, Western Europe or Japan, documentary letters of credit for import operations are most often used. Developed countries count the heightened risks, for example in Ukraine there is a low paying capacity of domestic importers. As for the export transactions of Ukrainian enterprises, banks typically use letters of credit in settlements with the third countries, because their paying capacity is estimated at a low level. At the same time, many Ukrainian companies successfully use documentary payment forms.

As well as in any country, in Ukraine, banks and foreign trade firms face a number of difficulties, but, despite this, there are prospects for the improvement of international settlements in Ukraine. For example, it can be improvement of the payment legislation in Ukraine and the development of a methodology for identifying the effectiveness of various forms of payments.

Any form of international payments contains a risk in one way or another. The degree of risk can be affected by different factors such as the type of goods, the presence of the loan agreement, the level of mutual counterparties trust, the payment capacity of the foreign trade partners, reliability of the attracted banks, as well as the level of demand and supply of the product. Thus, the least risky form of payment is in the interests of each of the counterparties.

ПІДСЕКЦІЯ 2
ГЛОБАЛЬНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ТА КОНТРОЛЮ
В ФІНАНСОВІЙ СИСТЕМІ

Боровкова Ю.И., студентка
Научный руководитель: Бычкова Л.В.
«Юго-Западный государственный университет» г.Курск

ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ КУЛЬТУР РОССИИ И КИТАЯ

История взаимоотношений России и Китая насчитывает не одно столетие. Дипломатические и торговые связи между Россией и Цинским Китаем стали складываться еще в XVII в. В 1689 году послом России в Китае Ф.А. Головиным был подписан первый русско-китайский Нерчинский договор. Договор создал благоприятные условия для русско-китайских торговых отношений, дал русским купцам право приезжать и торговать в Китае. Крымская война 1853 – 1856 гг., показавшая претензии Англии, Франции и США на дальневосточные территории, обострила международные отношения на Дальнем Востоке. Правительства Российской империи и Цинского Китая осознали угрозу потери своего влияния и даже своих территорий в дальневосточном регионе. Совпавшие интересы России и Китая стали почвой для дальнейшего русско-китайского сближения.

Вопрос взаимодействия культур России и Китая очень актуален, ведь сегодня, как и 150 лет назад происходит активное общение двух держав в экономическом, политическом, культурном и образовательном пространствах. Отношения устанавливаются не только на государственном уровне, но и на уровне межличностных контактов. Некоторые сибиряки и дальневосточники уезжают в Китай получать образование, вести предпринимательскую деятельность, на постоянное жительство. Поэтому сегодня востребованным

является опыт русско-китайского экономико-культурного взаимодействия второй половины XIX в.

Интерес к культуре Китая давно уже стал характерной чертой российского общества. Причем уже в петровскую эпоху, когда впервые установились прямые и постоянные торгово-дипломатические и культурные связи между двумя странами, он диктовался не только геополитическими реалиями: непосредственным соседством России с могущественным дальневосточным государством. Как и Европа, Россия попала под обаяние богатства и экзотического своеобразия китайской культуры, представленной на тот момент преимущественно изделиями декоративно-прикладного искусства.

По статистике, которую ведет китайское Министерство образования, в Китае получают образование более 10 тысяч студентов из России, в российских вузах обучается примерно 20 тысяч китайцев. Естественно, чаще других в Китае встречаются студенты с Дальнего Востока (это объясняется территориальной близостью регионов), однако студентов из других российских областей, краев и республик тоже предостаточно. Большинство студентов приезжают в Поднебесную, чтобы выучить китайский язык. Основная масса русских студентов – это будущие специалисты в области бизнес менеджмента, бизнес администрирования, китайской культуры, со знанием китайского языка .

Культурный контекст российского и китайского образования опирается с одной стороны на сходство, а с другой стороны на отличие духовных основ России и Китая: в одном случае – православие, в другом – конфуцианство. Следует отметить, что в истории отношений двух стран ярко выделяется образовательная, а значит культурная компонента, которая не отстраняется политической и экономической составляющими на задний план международного диалога, а сосуществует наравне с ними. Эволюция русско-китайского диалога складывался из различных этапов развития обеих культур и соответствующих им состояний сфер образования. [3]

Если говорить о том, какое значение имеет проблема диалога цивилизаций для русско-китайских отношений, в этом смысле наши страны,

можно без преувеличения сказать, дают пример инновационного подхода для всего мира. Китайская цивилизация – это цивилизация закрытая, интровертная. Российская цивилизация – открытая. В этом ее великое достоинство и в этом большая угроза для ее самобытности. Она может быть перегружена заимствованиями, так сказать, поскольку действительно очень открыта.

Но вот именно общение этой открытой русской цивилизации с китайской закрытой цивилизацией дало потрясающий эффект. Эффект, связанный с тем, что создается духовная база сближения и взаимодействия. Китайская культура благодаря общению с русской культурой, с советской культурой, приоткрылась. И политика современного Китая - политика реформ, открытости - стала возможной благодаря теснейшему взаимодействию культур России, Китая и Советского Союза. И неслучайно китайские друзья, приезжая в нашу страну, всегда подчеркивают свою симпатию, свое внимание. Они признают влияние русской культуры, русских писателей, русской музыки.[2]

Первый фарфор, поступавший в Европу и Россию в XIV – XV вв., относился к двум видам ранней экспортной продукции Китая, прежде всего – это селадоны и кобальты. Селадоны – европейское название изделий мастерских Лунцюаня, покрытых светло-зеленой глазурью теплых или голубоватых оттенков. Считаемый сегодня традиционным китайский синеватый фарфор (так называемые кобальты), расписанный окисью кобальта подглазурным способом, появился позднее селадонов, как предполагают в XIV столетии. [4]

Так, художественные традиции Востока, Западной Европы и России соединяются, образуя неповторимое своеобразие китайского экспортного фарфора, а академическая мобильность молодежи является одним из факторов развития международного сотрудничества России и Китая.

Братушка В.В., магистрант
Научный руководитель: Макаренко М.И., д.э.н., профессор
ГВУЗ «Украинская академия банковского дела
Национального банка Украины», Сумы

ГЕЙМИФИКАЦИЯ ОБУЧЕНИЯ МЕНЕДЖЕРОВ

Наилучшим способом обучения в любой профессии по праву считается практика в том или ином её виде: пробы, опыты, моделирование, применение знаний в реальном производстве. Именно такой способ познания является наиболее эффективным и способствует не только усвоению теоретического материала, но и глубинному пониманию механизмов и явлений, которые происходят в ядре производственного процесса. Особенностью «практических занятий» менеджеров является высокая стоимость, т.к. от эффективности работы менеджера зависит производственный процесс целой структуры, которая находится ниже по иерархии. Именно по данной причине моделирование бизнес-ситуаций является намного менее дорогостоящим по сравнению с обучением методом проб и ошибок в реальном секторе.

Обучение часто является процессом не увлекательным, от чего снижается его продуктивность. Вследствие данного факта обучение через модели всё чаще переносится в игровую плоскость. Необходимость использования моделирующих игр в обучении диктуется следующими факторами:

- ✓ интеграция обучения и профессиональной деятельности;
- ✓ постоянные изменения в социальной, экономической и политической сферах;
- ✓ проблема «пассивности знаний»;
- ✓ увеличение эффективности учебного процесса.

По результатам социологических опросов, 17% работодателей и 11% работников сталкивались с геймификацией на этапе собеседований, 9% и 3% соответственно – для вовлечения в корпоративную культуру, 8% и 2% - с целью

оценки работы. Геймификация известна большинству из работодателей и так или иначе используется ими в работе – не знакомы с ней лишь 27% работодателей.

Геймификация образования как феномен стал интересным широкому кругу людей в 2010 году, о чём свидетельствует статистика поисковых запросов google по европейскому и американскому регионам. В русскоговорящих странах данная методика стала набирать популярность годом позже, в 2011 г.. Данной ситуации в большой степени способствовала популяризация массовых многопользовательских ролевых игр в интернете. Фактически она доказала, что используя некоторые виды вознаграждений можно значительно увеличить заинтересованность индивидуума в постоянно повторяющейся, по сути монотонной деятельности.

Согласно данным исследования Национального тренингового центра США, который занимался разработкой методологии оценивания степени освоения материала, более эффективным методом получения знаний, чем геймификация образования, является лишь разработка проектов на практике, дороговизна чего была оговорена выше.

Резюмируя вышеописанные факторы, необходимо признать, что перемещение обучения менеджмента в игровую плоскость является высокопродуктивным, а значит и целесообразным в производственной деятельности, учитывая динамичность современного способа ведения бизнеса. При своей относительной низкочатратности данная практика сохраняет высокую производительность, то есть достигается высокий уровень отношения цены к качеству образования.

Венгер Ю.В., магістрант

Науковий керівник: Хомутенко Л.І., к.е.н., доцент

ДВНЗ «Українська академія банківської справи Національного банку

України», м. Суми

ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ ПРИ ПРОВЕДЕННІ РЕКЛАМНОЇ КАМПАНІЇ НА ЗАРУБІЖНИХ РИНКАХ

Ефективна діяльність будь-якого комерційного підприємства завжди пов'язана із його маркетинговою діяльністю, однією з найважливіших складових якої є реклама. Підвищення ефективності рекламної кампанії може бути досягнуто шляхом вдосконалення планування рекламної діяльності фірми. Зарубіжний та вітчизняний досвід рекламування товарів та послуг демонструє, що комплексне й послідовне проведення рекламних заходів, розроблених з урахуванням кон'юнктури ринку, дає значно більший ефект, ніж заходи, які проводяться окремо і не пов'язуються загальною метою реалізації стратегічного плану підприємства. Як відомо, міжнародна рекламна кампанія має на увазі комплекс рекламних заходів, який здійснюється за межами країни рекламодавця.

Ринок реклами за кордоном має істотну наукову та практичну базу. Рекламні науковці ретельно досліджують всі аспекти і напрями рекламної діяльності - від психологічних мотивацій споживачів до ефективності окремих рекламних засобів. Дані досліджень широко публікуються в пресі і, починаючи працювати на зарубіжних ринках, необхідно ґрунтовно вивчити всю надану інформацію, що допоможе правильно і раціонально розробити стратегічний план рекламної кампанії на даному ринку.

Ефективність рекламних кампаній на зарубіжних ринках досягається, насамперед, тим, що під час їх проведення одночасно використовуються різні засоби реклами, які доповнюють або ж продовжують один одного. Цілі

проведення рекламних кампаній ставляться керівництвом підприємства та є досить різноманітними. Для оптимізації стратегічного планування при проведенні рекламної кампанії на зарубіжних ринках важливо пам'ятати, що даний процес не обмежується створенням та розміщенням реклами, а й має на увазі розмежування мети, цілей та завдань певного рекламного заходу, моніторингу сучасних тенденцій та перспектив виходу товару на досліджуваний ринок.

Основоположними факторами, що визначають цілі рекламування є уявлення споживачів, маркетингові стратегії підприємства, поведінка конкурентів, а також фактичні фінансові можливості підприємства. Дані фактори безпосередньо впливають на планування та проведення рекламної кампанії.

Оптимізація планування рекламної кампанії є складовою більш широкого та важливого поняття - плану маркетингу, бізнес-плану та глобальної економічної стратегії підприємства. Про ефективність рекламної кампанії можна говорити тоді, коли рекламна діяльність узгоджена і з засобами стимулювання збуту, і з дирек-мейлом, і персональним продажем, і з пропагандою. Крім того, важливу роль при стратегічному плануванні рекламної кампанії відіграє висококваліфікований персонал.

Аналіз рекламного ринку України дає змогу зробити висновок, що на сьогоднішній день відчувається недолік необхідних теоретичних і практичних засобів в області стратегічного планування рекламної кампанії та функціонування маркетингових та рекламних підрозділів підприємств. Українські компанії, спираючись на досвід зарубіжних компаній, використовують такі ж самі бізнес – технології, як і світові компанії, але не в такому обсязі та з нижчим рівнем якості. Такі проблеми постають саме через відсутність чітко розробленого стратегічного плану рекламної діяльності при виході продукції підприємств на зарубіжний ринок. У порівнянні з високорозвинутими країнами український рекламний ринок є далеким від насичення, але існує значний потенціал його розвитку.

Жаріков І., студент

Науковий керівник: Афанасьєва О.Б., к.е.н., асистент

Українська академія банківської справи Національного банку України, м. Суми

СВІТОВИЙ РИНОК КОНСАЛТИНГОВИХ ПОСЛУГ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Консалтингова діяльність є важливим джерелом теоретичних і практичних знань про сучасні ринки, особливості формування стратегії діяльності, визначення концепції бізнесу, особливо при виході на міжнародні ринки. Більшість провідних компаній за кордоном користується послугами консалтингових фірм з метою ефективного підвищення своєї конкурентоспроможності, розширення сфери діяльності. Як стверджують статистичні дослідження, наразі активно зростає попит на консалтингові послуги за різними напрямками підприємницької діяльності, зокрема управління, дослідження та аналізу ринку, фінансового менеджменту, інвестиційної діяльності, підвищення безпеки організації, а також аудиту. При цьому слід відзначити, що в умовах інтеграції та глобалізації національних економік консалтингова діяльність набуває міжнародний характер.

У системі міжнародних економічних відносин попит на консультантів стабільно зростає, а, отже, в сукупності з використанням високих технологій та сучасних методів управління це дає можливість отримати конкурентні переваги. Однак досягнення успіху в цій сфері залежить не тільки від індивідуального підходу до кожного клієнта, а й від професіоналізму експертів.

Згідно деяких джерел міжнародний консалтинг є видом міжнародної діяльності з надання послуг, яку здійснюють спеціалізовані фірми одних країн у вигляді надання консультації виробникам, продавцям і споживачам інших країн з широкого кола питань з метою провадження успішної комерційної діяльності. Отже, міжнародний консалтинг – це система послуг світового рівня, згідно з якою спеціалізовані фірми, проаналізувавши і дослідивши проблему клієнта,

надають рекомендації стосовно її оптимального вирішення і отримують за це певну винагороду. Слід зауважити, що фірм які надають консалтингові послуги в Україні наразі ще досить мало. З метою розвитку даного напрямку діяльності необхідно враховувати сучасні світові тенденції розвитку міжнародного ринку консалтингових послуг.

Так, сучасний світовий ринок консалтингових послуг характеризується неоднорідністю за географічним розподілом. Значна частина належить північноамериканському ринку (близько 45%), майже 40% ринку припадає на країни Європи, Близького Сходу та Африки. Країни Азіатсько-Тихоокеанського регіону займають близько 10% світового ринку консалтингових послуг, а залишок припадає на країни Латинської Америки.

Аналіз основних тенденцій діяльності ринку консалтингових послуг розвинутих у розвинутих країнах світу довів, що вони мають подібні характеристики. Посилення конкуренції на міжнародному ринку консалтингу призвело до утворення транснаціональних гігантів. Завдяки з'єднанню інтелектуальних та матеріально-технічних ресурсів саме вони визначають тенденції розвитку консалтингового ринку. Провідні транснаціональні гіганти, які утворюють так звану «велику четвірку», до якої входять: Pricewaterhouse Coopers, Deloitte Touche Tohmatsu, Ernst & Young та KPMG. Чисельність персоналу та доходи станом на кінець 2013 року складають: PwC – 184235 осіб – 32,1 млрд. дол.; Deloitte – 193000 осіб та 31,3 млрд. дол.; Ernst & Young – 175000 осіб та 25,8 млрд. дол.; KPMG – 155000 осіб та 24,3 млрд. дол. відповідно.

Отже, серед основних тенденцій розвитку світового ринку консалтингових послуг можна визначити наступні: домінування транснаціональних компаній, посилення та жорсткий характер конкуренції, орієнтація невеликих консалтингових компаній до вирішення питань більш вузьких сфер ринку.

Зайченко О. С., студент

Науковий керівник: Костюк О.В., к.е.н., доцент

ДВНЗ «Українська академія банківської справи Національного банку України»,
м. Суми

КОНКУРЕНТНІ ПОЗИЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ МАШИНОБУДІВНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ НА СВІТОВОМУ ТОВАРНОМУ РИНКУ

Машинобудівна галузь є основою ефективної економіки будь-якої держави. Вона впливає на конкурентоспроможність країни на зовнішніх ринках забезпечуючи технічну озброєність, механізацію та автоматизацію виробництва. Україна характеризується високим потенціалом у цій сфері, але проблеми технологічної відсталості, інституційної нерозвиненості впливають на те, що країна імпортує більше ніж виробляє. На сьогодні галузь знаходиться у важкому стані. Основними проблемами українського машинобудування є:

- Застарілість основних виробничих фондів, низький рівень модернізації підприємств.
- Невисока інвестиційна привабливість виробництва, що пов'язана з недосконалістю державної політики.
- Низька конкурентоздатність через недостатню якість продукції порівняно з зарубіжними аналогами і високим рівнем ресурсо- та енерговитратності виробництва.
- Диспропорції у двосторонній торгівлі з основними партнерами та не диверсифікований експорт.

З іншого боку, підприємства машинобудівної галузі України мають значний інноваційний потенціал для виходу на світовий ринок.

Найбільшими світовими центрами машинобудування залишаються країни Європейського Союзу, Китай, США та Японія (таблиця 1). У структурі національного експорту цих країн показники торгівлі продукцією машинобудівної галузі займають близько 40-50%, у той час, як в Україні вона залишається на рівні 19% (за даними Держкомстату України, 2012 р.)

Таблиця 1 – Питома вага країн у світовому експорті / імпорті продукції машинобудівної галузі, 2012 р.

Країна	Експорт		Імпорт	
	тис. дол. США	%	тис. дол. США	%
Світ	5828703626	100	6013098192	100
Китай	965288451,6	16,56	653429488,8	10,87
Німеччина	664782057	11,41	374498826,6	6,23
США	532008293,9	9,13	885957628,4	14,73
Японія	476118266,7	8,17	190636607,1	3,17
Франція	213310636,6	3,66	215342636	3,58
Велика Британія	145859288,3	2,50	190191326,8	3,16
Росія	14305189,29	0,25	139039392,4	2,31
Україна	12945944,15	0,22	21359540,7	0,36

У географічному вимірі країни СНД, у т.ч. Російська Федерація, залишаються стратегічними партнерами з точки зору реалізації експортного потенціалу машинобудівної галузі. Частка постачань до Росії у загальному обсязі експорту товарів машинобудування склала 52%. Але через політику, що впроваджує Росія стосовно України необхідним є пошук альтернативних ринків збуту.

Для України частка перспективних ринків може формуватися за рахунок країн Азіатсько-Тихоокеанського регіону, у т.ч. Китаю. Цей напрямок забезпечить розвиток експортного потенціалу, тим самим зрівняє диспропорції у міжнародній торгівлі товарами.

Основними чинниками конкурентоспроможності цієї галузі є: наявність висококваліфікованої робочої сили, ефективна державна політика, висока інноваційна активність, фінансування НДДКР, впровадження ресурсозберігаючих технологій та інші.

Калугина А.О., студентка

Научный руководитель: доцент кафедры МОГУ Аширова Т.А.

Юго-Западный государственный университет, г. Курск

УКРАИНА В ГЛОБАЛЬНОМ ЭКОНОМИЧЕСКОМ ПРОСТРАНСТВЕ

На сегодняшний день, одним из важнейших факторов развития цивилизации является такой процесс, как глобализация. Все большее количество стран подвержены данному явлению. Украина не является исключением. Именно под влиянием глобальных, а также локальных факторов формируется новая экономическая, геополитическая и, в целом, цивилизационная ситуация в стране. В современном политическом, экономическом и научном мире, насчитывается большое количество трактовок, аспектов и проявлений глобализации. Данное явление представляет возможность выявить и другие ракурсы государственной формы правления в международной системе и новые модели общественно-правовых интересов, в том числе, дать классификацию государственных форм, а также проследить трансформацию государственного суверенитета и выделить новые формы государственных образований и проблемы многочисленных правовых систем.

Одной из важнейших проблем, связанных с глобализацией является проблема конкурентоспособности. И данная проблема имеет не только экономическое, но и технологическое, политическое, гуманитарное значение, то есть обязана восприниматься в самом широком смысле. Лишь государство, имеющее достаточную конкурентоспособность на международной арене и мировом рынке, в полной мере может воспользоваться преимуществами глобализации, а следовательно, и гарантирует достойные стандарты качества жизни своим гражданам.

Каковы же экономические сферы проявления глобализации наиболее важные для Украины? Среди многих из них, можно выделить прежде всего две — финансовую сферу и внешнюю торговлю. Глобальное экономическое

пространство неудержимо формируется в качестве целостной системы и все больше работает по установленным международным правилам. Следовательно, экономическая изоляция для Украины, как, впрочем, и для любого современного государства, неминуемо угрожает потерей темпов экономического развития, технологической стагнацией и распространением бедности среди населения.

Между тем, глобализация достаточно остро ставит вопрос об экономическом реформировании в Украине, и, прежде всего, об изменении структуры товарного производства и достижении конкурентоспособности, как на внутреннем, так и на внешних рынках. Так, осуществляя инновационную экономическую политику, должны быть созданы и благоприятные условия для формирования мощных национальных компаний, способных успешно конкурировать в глобальной экономической среде. Данные мероприятия позволили бы постепенно адаптироваться к приоритетам, направленным на развитие мировой экономики, чтобы сполна воспользоваться преимуществами международной торговой системы.

Особое значение процесс глобализации имеет в определении жизни каждого украинца в частности, и страны в целом, так как можно сказать, что Украина находится на этапе формирования государства и концепции внешней политики, что должно соответствовать тенденциям нового мира, обеспечивая национальные и интернациональные интересы.

В настоящее время, как государство среднего уровня, Украина, имеет недостаточную структурную силу, чтобы существенным образом повлиять на процессы в глобальной системе международных отношений. А ситуация, сформировавшаяся на современном этапе развития этой страны, уже привела к тому, что большое количество проблем общественного развития приобрели глобальные масштабы.

Карбач М.С., студент

Науковий керівник: Костюк О.В., к.е.н., доцент

ДВНЗ «Українська академія банківської справи Національного банку»

України, м. Суми

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНО-РОСІЙСЬКИХ ТОРГІВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

Особливістю економічного розвитку України протягом років її незалежності є невід'ємність тісної зовнішньої співпраці вітчизняних підприємств з підприємствами Російської Федерації. В першу чергу, це історично зумовлено високим рівнем кооперації, який був досягнутий у Радянському Союзі. Не дивлячись на політичне відокремлення держав, позбутися від економічної залежності досі не вдається.

Задекларувавши в 1993 році зовнішньополітичний напрям на розширення стосунків з європейськими країнами, політика уряду сприяла врівноваженню експортних напрямків України (рис 1).

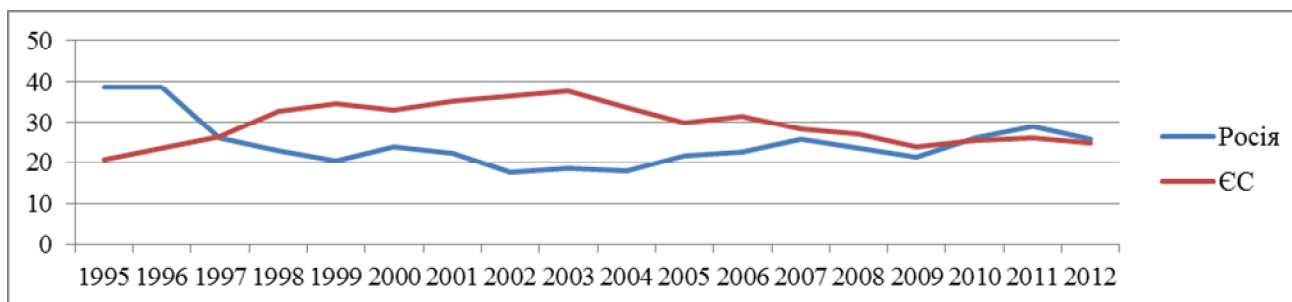

Рисунок 1 – Порівняння часток експорту в Російську Федерацію та країни Європейського союзу у загальній структурі експорту України

Особливе скорочення експорту відбувалося в кінці 90-х та на початку 2000-х років, однак у 2012 р. доля експорту у ці два напрямки становила для ЄС-24,8%, для Росії-25,7%. Таким чином, протягом досліджуваного періоду доля Російської Федерації скоротилася на 12,8%. Важливо зазначити, що статті

торгівлі з ЄС та РФ представлені принципово різними товарними групами (табл.1).

Таблиця1- Основні товарні групи торгівлі України з ЄС та РФ за 2012р.,5.

	ЄС		Російська Федерація	
Експорт	Продукти харчування	28,77	Машини та транспортне обладнання	38,24
	Залізо та сталь	22,14	Промислові товари	28,30
	Машини та транспортне обладнання	14,68	Сировинні товари за виключенням палива	18,38
Імпорт	Машини і транспортне обладнання	34,22	Газ, природний і перероблений	51,40
	Продукти хімічної промисловості	23,20	Машини та транспортне обладнання	10,71
	Автотранспортні засоби	11,12	Бензин та нафтові продукти	8,27

Таким чином, можна стверджувати, що реалізація програми імпортозаміщення щодо російського імпорту є майже неможливою, оскільки замінити імпортоване паливо власними ресурсами Україна не має змоги.

Про стратегічний характер взаємовідносин між Україною та Російською Федерацією може свідчити створена за роки незалежності нормативно-правова база, що регулює майже всі сфери співпраці. Наразі укладено понад 370 двосторонніх договорів. Значна частина з них стосується промислової кооперації в стратегічних галузях української економіки.

Торгівельно-економічну співпрацю України та Росії неможливо розглядати поза політичним контекстом. Розвиток політичних відносин на вищому рівні можна прослідкувати в об'ємах зовнішньої торгівлі країн та акціях Російської Федерації, наприклад у вигляді точених ударів щодо експорту України у 2013 році. Не дивлячись на членство обох торгівельних партнерів в СОТ, чия нормативна та організаційна база є передумовою запобігання та вирішення подібних ситуацій, проблема впливу політичного курсу держав на торгівельні зв'язки між країнами залишається не вирішеною.

Таким чином, перед Україною стоїть проблема зростання ризиків в торгівлі з РФ, однак через розгалужені систему кооперативних зв'язків та енергетичну залежність, ми не можемо відмовитися від тісної співпраці з сусідньою країною.

Ковалінська А.С., студентка

Науковий керівник: Афанасьєва О.Б., к.е.н, асистент
Українська академія банківської справи Національного банку України, м. Суми

ПРИЧИНИ І НАСЛІДКИ БОРГОВОЇ КРИЗИ ЄВРОЗОНИ ДЛЯ БАНКІВСЬКИХ СИСТЕМ КРАЇН ЄС

В умовах сучасної економіки найбільш вагомим фактором, який здійснює суттєвий негативний вплив на фінансову ситуацію в світі, є заборгованість, що найбільш гостро проявилася в країнах ЄВС. Боргова криза в ЄВС проявляється у вигляді банкрутства фінансових установ ряду європейських країн, збільшення рівня державного боргу, зростання бюджетного дефіциту та скорочення обсягів інвестування через зниження суверенних і банківських рейтингів. Зазначені кризові явища найбільш яскраво проявилися серед таких країн ЄВС як Греція, Ірландія, Італія, Іспанія і Португалія.

Спираючись на аналіз економічних передумов виникнення кризи, можна визначити наступні основні причини боргової кризи країн Єврозони:

- збільшення рівня державної заборгованості ряду європейських країн;
- зростання дефіциту державних бюджетів;
- зменшення конкурентоздатності деяких країн-членів;
- відсутність гнучкості у валютно-кредитній політиці;
- криза довіри інвесторів до економіки ЄВС.

Боргова криза в Єврозоні, що триває і досі, похитнула стабільність банківських систем країн-членів ЄВС. Систематизація наслідків кризи в розвинутих країнах ЄВС дозволяє виділити основні форми прояву кризових явищ для банківських систем.

1. Взаємозв'язок країн в рамках глобальної фінансової системи призводить до того, що якщо одна країна не виконує власних зобов'язань по виплатах, або якщо через початок економічного спаду приватний сектор країни не в змозі зробити виплати по частині зовнішніх боргових зобов'язань, це з

високою ймовірністю може призвести до збитків банківської системи країни-кредитора.

Наприклад, обсяг чистого боргу італійських позичальників перед французькими банками становив 366 млрд. доларів. Нездатність виконати свої зобов'язання негативно впливає на становище економіки Франції та банківської системи країни. У результаті цього французький банк BNP Paribas опинився у важкому становищі – протягом 2011 року прибуток банку скоротився втричі, а вартість акцій банку впала на 45% (у 2013 р. зниження прибутку склало ще 26,4%).

2. Криза довіри. Лише на початку загострення кризи у 2011 році міжнародним рейтинговим агентством Moody's було знижено рейтинги 8 банків Греції, 12 банків Великої Британії, 9 фінансово-кредитних установ Португалії і 2 банків Франції. Крім цього, за 2011-2013 роки рейтингові агентства знизили кредитний рейтинг 11 країн Євросони, включаючи Велику Британію та Францію.

3. Складність прийняття для європейських банків нових вимог щодо капіталу і ліквідності в умовах зростаючої боргової кризи. Перебуваючи в кризовому стані, банки повинні підвищити капіталізацію та скоротити активи, що ускладнюється тим, що національні економіки нарощують заборгованість (у банків недостатньо капіталу, щоб списати цю заборгованість).

4. Криза суверенних боргових зобов'язань в Європі впливає на ринок злиттів і поглинань банків. Ситуація політичної та економічної невизначеності в Євросоні ускладнює прогнозування рівня знецінення активів, заважає домовлятися про ціну угоди, залучати фінансування і отримувати схвалення з боку акціонерів. Крім того, криза суттєво впливає на довіру до угод, а, отже, не сприяє активності на ринку злиттів і поглинань.

Таким чином, характер впливу кризових явищ на функціонування банківських систем країн Євросони потребує постійного контролю та моніторингу з боку регуляторів банківського сектору з метою подолання наслідків кризи, своєчасного і адекватного реагування на нові проблеми.

Ковалінська А.С., магістрант

Науковий керівник: Чала Ю.В., к.е.н., доцент

ДВНЗ «Українська академія банківської справи Національного банку

України», м. Суми

КРИТЕРІАЛЬНЕ ОЦІНЮВАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ВАЛЮТНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Утворення Європейської валютної системи та її подальша трансформація в Європейський валютний союз є одним з найголовніших досягнень європейських країн на шляху економічної і, зокрема, валютної інтеграції. При цьому в даний час основна увага громадськості приділяється питанням оптимальності і ефективності створення даного об'єднання і впровадження єдиної валюти.

Аналіз оптимальності європейської валютної інтеграції доцільно здійснювати, починаючи з оцінки виконання вимог, які висувалися при приєднанні країн до Європейського валютного союзу. Такими вимогами виступають Маастрихтські критерії конвергенції, і хоча вони є загальними критеріями вступу до Європейського союзу, їх виконання має забезпечити уникнення негативних наслідків валютної інтеграції.

Як засвідчує проведений аналіз, більшості країн Євросони не вдалося слідувати задекларованим критеріям конвергенції з моменту їх впровадження: найбільші проблеми виникають з дотриманням оптимального рівня інфляції та обсягу державного боргу (лише Швеція, Нідерланди і Люксембург виконують вимоги валютної інтеграції майже на 100%).

Питання достовірності Маастрихтських критеріїв для визначення оптимальності європейської валютної інтеграції залишається спірним, тому доцільно доповнити оцінку оптимальності Європейської валютної зони дослідженням виконання критеріїв, що висунуті розробниками теорії оптимальних валютних зон (табл. 1).

Таблиця 1 – Відповідність Єврозони критеріям оптимальної валютної зони

№	Критерій	Єврозона	Оцінка
1.	Гнучкість рівня цін і заробітної плати	Жорсткість щодо рівня цін і заробітної плати обумовлює нерівномірний рівень безробіття в різних країнах	-
2.	Мобільність факторів виробництва, включаючи робочу силу	Рівень мобільності робочої сили в Євразоні низький, капітали переміщуються вільно	-/+
3.	Інтеграція фінансових ринків	Великі транснаціональні банки і біржі в поєднанні зі зняттям бар'єрів на рух капіталу і єдиною валютою складають основу європейської фінансової інтеграції.	+
4.	Ступінь відкритості економіки	Високий	+
5.	Диверсифікація виробництва і споживання	Має нерівномірний характер, але в цілому відповідає вимогам теорії ОВЗ	-/+
6.	Кореляція рівнів інфляції	Участь у механізмі обмінних курсів (МОК) а також виконання умов Пакту зростання та стабільності сприяло синхронізації рівнів інфляції.	+
7.	Фіскальна інтеграція	Поточний розмір бюджету ЄС (близько 1% від ВВП) не дозволяє здійснювати фіскальні трансфери	-
8.	Політична інтеграція	Суттєво відстає від темпів економічної інтеграції	-

Теоретично створення валютного союзу і впровадження єдиної валюти повинно було сприяти економічному зростанню країн-членів і зміцнити позиції Європейського союзу в міжнародному просторі. Однак результати проведеного аналізу дозволяють зробити висновок, що Європейський валютний союз, по всій ймовірності, не є оптимальною валютною зоною, оскільки існує ряд суттєвих перешкод на шляху до реалізації моделі економічної стабільності, основними з яких є пришвидшене розширення ЄС, протиріччя між угрупованнями всередині союзу, недосконалість критеріїв конвергенції і раптова криза, що поширилась на всі держави-члени через високий рівень глобалізації та інтернаціоналізації міждержавних зв'язків.

Конєв Р.Ю., студент

Науковий керівник: Макаренко М.І., д.е.н., професор

ДВНЗ «Українська академія банківської справи

Національного банку України», м. Суми

ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ УКРАЇНИ НА СВІТОВОМУ РИНКУ ЗЕРНА

Невпинне зростання населення на планеті змушує задуматися уряди країн над проблемою забезпечення продовольчої безпеки. Саме тому з кожним роком зростає увага аграріїв та економістів до вирощування зернових, оскільки вироби з них посідають провідне місце в раціоні людини.

В Україні зернові займають близько 56% усіх сільськогосподарських угідь. Майже кожна четверта гривня доходу від сільського господарства припадає на зернові культури, а їх частка в загальному експорті України складає 10%. Виходячи з агрокліматичних умов та ґрунтів можна зробити висновок, що для вирощування зернових в Україні існують сприятливі умови.

Сьогодні Україна є помітним гравцем на світовому ринку зерна, але її потенціал у цій сфері ще не повністю розкритий. Свідченням цього є те що у 2012 р. рентабельність вирощування зернових становила 15%, а в 1992 р. – 346%. І це не рекорд. З метою підвищення конкурентних переваг України на світовому ринку зерна слід вжити низку заходів як всередині країни, так і на міжнародному рівні.

Одним з перших кроків до підвищення якості та кількості зернових в Україні є впровадження інноваційних технологій виробництва. Сьогодні більшість провідних сільськогосподарських виробників світу застосовують для вирощування зерна систему «No-till». За цією технологією насіння культури висівається у ґрунт без будь-якої попередньої обробки. Це дозволяє значно зекономити на пальному та робочій силі, проте вартість таких сівалок дуже висока, і для українських фермерів вони майже не досяжні. Іншою проблемою є

значне фізичне та моральне зношення основних фондів. Близько 90% сільськогосподарської техніки потребують заміни. Все це сповільнює процес посіву культур та їх збору. Вирішити дане питання можна лише через активну допомогу держави: Зниження імпортних мит на сільськогосподарську техніку, розроблення програм для отримання техніки у лізинг та ін.

Актуальним залишається питання внутрішньодержавних цін на зернові, оскільки вони істотно занижені (на 12-17%). В основному це пов'язано з діяльністю посередників. Обмеження посередницьких надбавок дозволить отримати виробникам більший дохід.

Що ж до заходів на міжнародному ринку, то тут є два шляхи: збільшення присутності на існуючих ринках та пошук нових ринків збуту. Слід зазначити, що сьогодні Україна займає особливо високі місця на ринку пшениці (8 місце серед світових експортерів), ячменю (5) та кукурудзи (4). Тому доцільно працювати саме на світовому ринку цих товарів.

Основними імпортерами української пшениці виступають Єгипет (22,9%), Сирія (7,9%), ПАР (6,7%), Кенія (6,6%). Ціни, які вони пропонують, цілком прийнятні для вітчизняних виробників, тому є сенс розширювати співпрацю з ними. Перспективними ринками збуту пшениці можна вважати ринок Італії, Ірану та Джибуті, оскільки пропоновані ними ціни вищі, ніж ціни інших імпортерів, а питома вага в імпорті менша 1%. Поліпшити умови торгівлі з цими країнами можна шляхом укладення двосторонніх договорів. Щодо ячменю, то тут є чітко виражений лідер-імпортер – Саудівська Аравія (63,8%), а також Лівія (8,7%) та Йорданія (6,9%). Перспективними для експорту ячменю є ринки Великобританії, Греції, Кіпру, Лівану. Стійко зростає світовий попит на кукурудзу, тому що дана культура широко використовується у багатьох галузях. Найбільшими покупцями української кукурудзи є Єгипет (15,8%), Іспанія (12,7%), Іран (8,8%), Італія (8,2%) тощо. Також Україні потрібно розвивати свою присутність на ринках Греції, Данії, Кіпру, Франції.

Отже, в Україні є всі необхідні передумови для нарощування конкурентоспроможності на світовому ринку зернових культур.

Корчан А.М., студентка

Науковий керівник: Дудченко В.Ю., к.е.н., доцент

Українська академія банківської справи Національного банку України, м. Суми

РОЛЬ МІЖНАРОДНОГО ВАЛЮТНОГО ФОНДУ У ПОСТКРИЗОВОМУ ВІДНОВЛЕННІ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Поглиблення інтеграційних процесів у сфері валютно-фінансових відносин між країнами світу, розвиток міжнародного економічного співробітництва зумовили підвищення значимості міжнародних валютно-фінансових і кредитних організацій в структурі світової економіки, зміцнення їх ролі як регулюючого механізму та механізму забезпечення стабільності функціонування національних економік. Світова фінансово-економічна криза довела необхідність створення нової міжнародної фінансової архітектури, впровадження системних змін у діяльність Міжнародного валютного фонду з метою створення передумов для обмеження ризику виникнення нестабільності глобального ринку у майбутньому.

В умовах посткризового відновлення світової економіки актуальними є чотири функції (напрями) діяльності Міжнародного Валютного Фонду, саме виконання ролі:

- центру глобального економічного аналізу. Необхідність подолання наслідків світової фінансово-економічної кризи актуалізувала потребу в оцінці впроваджуваних урядами країн економічних заходів, що базуються на макроекономічних прогнозах Міжнародного Валютного Фонду щодо розвитку країн-членів, наслідків та ефектів діючої макроекономічної політики;
- глобального кредитора. В умовах посткризового відновлення національних економік зростає роль кредитів МВФ як інструменту антикризового фінансування за рахунок використання країнами гнучких кредитних ліній, що сприяє збалансуванню платіжного балансу за рахунок укріплення національних валют;
- регулятора з узгодження зв'язків між національними господарствами у світовій економіці з метою виявлення та усунення нестабільності валютних та фінансових ринків;
- координатора макроекономічної політики розвинених країн, роль і вплив яких зростає в умовах глобалізації світових ринків.

Литвиненко В.І., студент

Науковий керівник: Макаренко М.І., д.е.н., професор

ДВНЗ «Українська академія банківської справи

Національного банку України», м. Суми

РОЗВИТОК МІЖНАРОДНОЇ ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ВИЗНАЧЕННЯ ПРІОРИТЕТНОГО ВЕКТОРА ТОРГОВЕЛЬНИХ ЗВ'ЯЗКІВ

Останні два десятиліття і по сьогодні для України важливим питанням залишається обрання пріоритетного вектора розвитку міжнародної торгівлі, залучення інвестицій, прискорення різнобічного співробітництва. Слід відмітити, що багато вітчизняних науковців обґрунтовували різні точки зору щодо інтеграційного пріоритету України.

Для дослідження торгівлі України з країнами Європейського Союзу (ЄС) та Митного союзу Росії, Білорусі і Казахстану (МС) проведемо кореляційний аналіз, який покаже, на скільки одиниць зростає ВВП України при збільшенні експорту окремої товарної групи на одиницю. Для аналітичних цілей згрупуємо експорт України до ЄС та МС згідно з класифікацією UNCTAD на такі товарні групи: продовольчі та сільськогосподарські товари, руди та метали, паливні товари, товари хімічної промисловості, машини та транспортне обладнання, інші промислові товари (рис. 1).

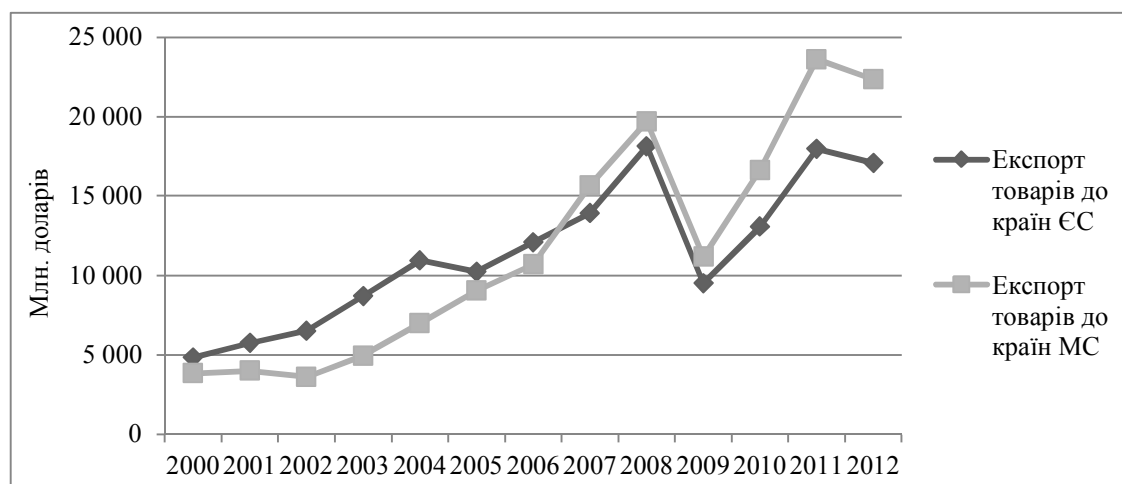

Рисунок 1. - Експорт товарів до країн ЄС та МС за 2000 – 2012 рр.

У відносному вираженні експорт товарів до МС також має більшу вагу в структурі ВВП України. Найбільша частка експорту товарів до МС спостерігалась в 2011 р. – 34,51%. Щодо експорту товарів до ЄС, то найбільша частка становила 37,73% у 2003 р. Надалі вона постійно скорочувалася, і в 2012 р. склала 24,87% (проти 32,52% експорту товарів до МС).

Проведений множинний кореляційний аналіз показав, що експорт товарів до МС впливає більше на ВВП України, ніж експорт товарів до ЄС. Наведемо таблицю результатів аналізу, в якій покажемо, на скільки збільшується ВВП України при зростанні експорту певної групи товарів до ЄС чи МС:

Таблиця 1. – Залежність ВВП України від експорту товарів до країн ЄС та МС, дол.

Назва товарної групи	Збільшення ВВП України через зростання експорту товарної групи до ЄС на 1000 дол.	Збільшення ВВП України через зростання експорту товарної групи до МС на 1000 дол.
Продовольчі та с/г товари	908,5	957,1
Руди та метали	900,4	957,6
Паливні товари	38,4	677,3
Товари хімічної промисловості	634,4	920,7
Машини та транспортне обладнання	928,4	971,1
Інші промислові товари	890,8	985,04

Таким чином, на основі кореляційного аналізу був показаний вплив експорту товарів до ЄС та МС на ВВП України в цілому. В структурі товарного експорту України левову частку посідають перша і останні дві товарні групи, які істотно впливають на ВВП. Тому при існуючій структурі експорту зростання ВВП України в короткостроковому періоді більшою мірою залежить від нарощування обсягів торгівлі з Митним союзом.

Недбай Л.О., студент
 Науковий керівник: Костюк О.В., к.е.н., доцент
 ДВНЗ «Українська академія банківської справи
 Національного банку України», м. Суми

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РЕАЛІЗАЦІЇ ЕКСПОРТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ

За своєю суттю експортний потенціал країни це - обсяг товарів і послуг, що можуть бути вироблені у країні, і можуть бути реалізовані з максимальною вигодою для даної країни. Експортний потенціал є тісно пов'язаним з конкурентоспроможністю продукції, що призначена для реалізації на світовому ринку. Отже, експортний потенціал країни є підсистемою зовнішньоекономічної діяльності країни, метою якої є забезпечення та підвищення конкурентних переваг національної продукції, а також збільшення її присутності на світових ринках. Напрямки реалізації експортного потенціалу України за географічною ознакою наведено на рисунку 1.

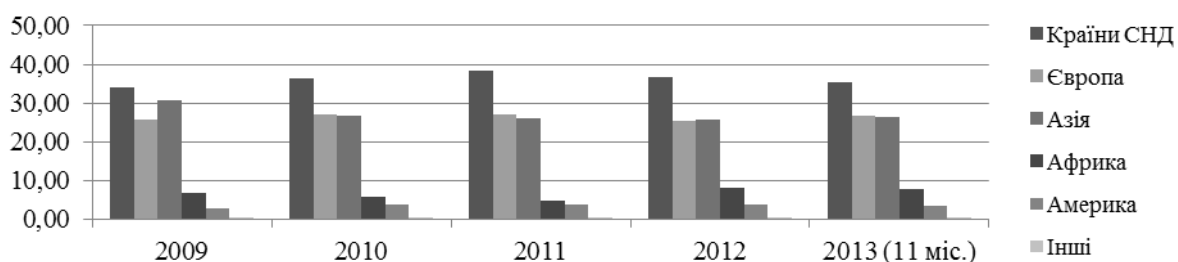

Рисунок 1 – Географічна структура експорту України за 2009-2013 рр., %

Протягом всього аналізованого періоду лідером серед країн експорту є країни СНД, експорт у ці країни на кінець 2013 року складає близько 35% від загальних обсягів експорту. Експорт у країни ЄС, Африку, Америку та інші країни протягом аналізованого періоду залишився майже незмінним.

Єдиними регіонами з якими Україна має позитивний баланс зовнішньої торгівлі є країни Азії та Африки. Тобто ці країни можна розглядати як третій

напрямок реалізації експортного потенціалу, окрім традиційних напрямків країни СНГ та ЄС.

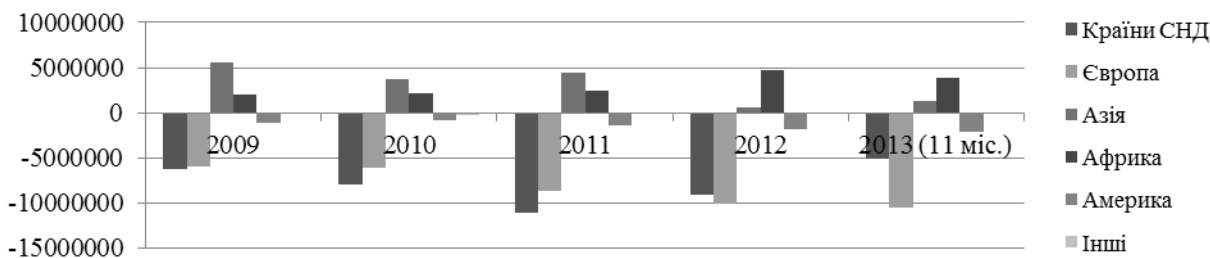

Рисунок 2 – Баланс торгівлі товарами у розрізі географічних регіонів за період 2009-2013 рр., тис. дол. США

Повний аналіз експортного потенціалу України потребує розгляду товарної структури експорту (рис. 3)

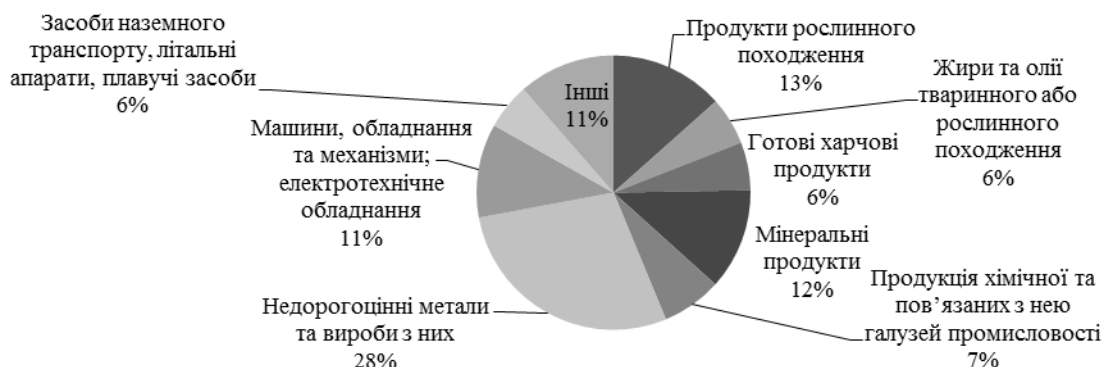

Рисунок 3 – Товарна структура експорту України за 11 місяців 2013 р.

Аналіз структури експорту свідчить, що Україна в світовій торгівлі отримала так званий імідж «сировинного приросту», оскільки в основному займається експортом сировинної та низькотехнологічної продукції, яка характеризується нестабільністю цін та скорочує темпи економічного зростання країни. У експорті невелику часту складає продукція з високою часткою доданої вартості. Розв'язання наявних проблем експорту можливе через вдосконалення диверсифікованої експортної структури, посилення позицій високотехнологічної продукції України на світових ринках, а також забезпеченні конкурентоспроможності вітчизняної продукції на світових ринках шляхом залучення нових технологій та механізму підтримки з боку держави.

Огурцова Е.А., студентка

Научный руководитель: Аширова Т.А., доцент
Юго-Западный государственный университет, г. Курск

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РОССИЙСКО-УКРАИНСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА

На перспективы сотрудничества между странами на сегодняшний день повлияли результаты встречи 4 марта 2013 года президентов России и Украины, в рамках которой обсуждались основные вопросы двухсторонних отношений: согласование цен на газ, условий аренды украинской газотранспортной системы и развитие экономического сотрудничества Украины и стран Таможенного союза.

В ходе этой встречи В.Путин отметил, что снижение товарооборота двух стран на 5 млрд. долларов США произошло по причине слабого развития экономической интеграции Киева с Таможенным союзом.

Ранее премьер-министр Украины Н.Азаров в своем заявлении отмечал, что присоединение к ТС в целом отвечает национальным интересам и позволит снизить цену на российский газ. Советник президента России С.Глазьев озвучил положительные стороны вступления Украины в ТС: отмена экспортных пошлин на поставки нефти и газа; доступ товаров на рынок ТС; совокупное улучшение условий торговли для Украины.

В декабре 2013 В.Путин заявил, что рассчитывает на продвижение российско-украинских отношений. По словам его, за последнее время правительства двух государств хорошо поработали на важных направлениях — энергетика, машиностроение, космос, авиация, судостроение.

В рамках встречи 17 декабря были обсуждены такие вопросы о производстве самолетов Ан-124 их модификациями, строительстве перехода через Керченский пролив и совместное празднование 200-летия со дня рождения Тараса Шевченко в 2014 году. Также стороны подписали дорожную

карту, предполагающую постепенную отмену всех торговых ограничений, существующих между государствами.

Важным аспектом двухсторонних отношений России и Украины является военное и военно-техническое сотрудничество (ВТС). Для России в этой сфере важны вопросы, связанные с размещением Черноморского флота России (ЧФ) в г.Севастополе. Украинскую сторону в этом вопросе интересуют развитие национальной авиационной отрасли и налаживание сотрудничества с предприятиями российского ВПК.

5 февраля 2014 был проведен ряд переговоров и встреч между Министром промышленной политики Украины Михаилом Короленко и представителями Министерства промышленности и торговли РФ, и результатом стало подписание 5 февраля 2014 протокола намерений между Черноморским судостроительным заводом и дальневосточной компанией ОАО "Преображенская база тралового флота" о строительстве серии полнокомплектных судов.

Как отмечают многие эксперты, Россия и Украина являются важными стратегическими партнерами. Но в настоящее время отношения Украины с Российской Федерацией развиваются в ситуации выбора политического руководства страны между двумя альтернативными интеграционными объединениями: Таможенным и Европейским союзами. Также, наблюдается некоторая политизированность в решении вопросов. Но эксперты считают, что рациональный, научно-обоснованный подход возьмет вверх, так как достаточно много сфер, где Россия и Украина соприкасаются и где требуются совместные усилия по решению проблем.

Н. Л. Противень

Науковий керівник: Костюк О.В., к.е.н., доцент

ДВНЗ «Українська академія банківської справи Національного банку України»,

м.Суми

ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЙ ПОТЕНЦІАЛУ ХІМІЧНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ У КОНТЕКСТІ ТЕНДЕНЦІЙ СВІТОВОЇ ТОРГІВЛІ

Хімічна промисловість – невід’ємна ланка господарства практично кожної країни, яка грає важливу роль у розбудові і реалізації виробничого потенціалу та розвитку економіки в цілому. Експорт хімічної продукції є вагомою статтею світового експорту, частка якої має незначну тенденцію до зниження і станом на вересень 2013 року склала 10,3%. Дещо нижчим є відповідний показник в Україні – 7%.

Зменшення частки світового експорту хімічної продукції з 2009 року, пояснюється значною чутливістю до змін кон’юнктури товарних ринків на тлі світової економічної кризи. Падіння у галузі супроводжувалось масовими зупинками та банкрутствами виробництв, звуженням ємності внутрішніх і зовнішніх ринків, падінням цін на продукцію у 2,5 рази та зниженням рівня рентабельності в середньому на 40%.

Хімічна галузь України є експортоорієнтованою, адже країна експортує до 70% продукції. Несприятлива зовнішня кон’юнктура світового ринку хімічної промисловості призводить до значного зниження попиту на продукцію українського хімпрому, тому його частка в сукупному експорті має тенденцію до зниження, як в національному, так і світовому вимірі.

Важливим у визначенні ефективності експортної стратегії національних виробників є відповідність товарної структури вітчизняного експорту світовим тенденціям. Основними статтями світового експорту хімічної продукції є органічна хімія (21,3%), продукція фармацевтичної промисловості (25,9%) та

виробництво пластмас у первинних формах (15,1%). Структура вітчизняного імпорту хімічних продуктів представлена у 30% – фармацевтикою, більше 16% – пластмасами у первинних формах та 11% – ефірними оліями. Ці позиції мають високий потенціал імпортозаміщення, який за оцінками становить до 13 млрд. дол. США на рік, що може знизити їх імпорт на 10-15%, а також позитивно вплине на розвиток вітчизняної хімічної галузі, створивши нові робочі місця та можливості. У свою чергу аналіз товарної структури експорту України засвідчив її невідповідність наявному світовому попиту, адже найбільшу частку (35,5%) складають добрива (3,8% у структурі світового імпорту) та продукти неорганічної хімії (5,6% у структурі світового імпорту).

Таблиця 1 – Основні імпортери хімічної продукції та їх частка у сукупному світовому імпорті на початок 2013 року

Добрива		Оксиди та солі		Солі металів та неорганічні кислоти		Інші неорганічні продукти	
Країна	%	Країна	%	Країна	%	Країна	%
США	11,5	США	12,2	США	8,1	Німеччина	13,9
Бразилія	10,4	Китай	6,6	Німеччина	4,2	Італія	7,5
Китай	5,0	Японія	6,5	Японія	3,7	США	6,6
Франція	3,7	Індія	6,0	Пд. Корея	3,6	Японія	6,3
Індонезія	2,8	Німеччина	5,2	Китай	3,4	Пд. Корея	6,0

Найбільше добрив в 2012 році Україна експортувала до Туреччини, Індії, Італії та Бразилії. Оксидів, солей та неорганічних кислот – до США, Південної Кореї, Туреччини та Росії. Інших неорганічних продуктів – до Росії та США.

Врахування основних потенційних споживачів української продукції може позитивно вплинути на формування зовнішньоекономічної стратегії українських виробників в майбутньому. Одночасно в основі такої стратегії має бути структурна перебудова хімічного виробництва та реалізація програми імпортозаміщення для підвищення орієнтації виробників на внутрішній ринок.

Розв'язавши дані завдання, разом з подоланням низького рівня конкурентоспроможності національної продукції, підвищенням рівня науково-технічного оснащення, створенням сприятливих умов ведення бізнесу, хімічна галузь промисловості України має значний потенціал для відродження у найближчому майбутньому.

Резнік А., студентка

Науковий керівник: Матвеев С.П., к.е.н., доцент

Харківський торговельно-економічний інститут Київського національного
торгівельно-економічного університету, м. Харків

НЕГАТИВНІ НАСЛІДКИ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

Глобалізація – це поглиблення інтернаціоналізації економічних відносин, що є причиною і наслідком сучасної інформаційної революції. Досягнення в області телекомунікацій, розширення комп'ютерних можливостей і створення інформаційних мереж стимулює процес глобалізації.

Сьогодні у світі, що перетворився в одне велике ціле, промислове виробництво набуло міжнародного характеру, гроші швидко і безперешкодно переміщуються з однієї країни в іншу. При цьому багатонаціональні корпорації, зосереджуючи в своїх руках економічну владу можуть сприяти або матеріальному розвитку країни, або призводити до її економічного спаду в будь-якій точці земної кулі.

Одна з основних проблем пов'язаних з питанням глобалізації: її наслідки. Реальна практика господарювання демонструє, що основну частину переваг отримують багаті країни і індивіди. Несправедливий розподіл благ породжує загрозу конфліктів на регіональному, національному і інтернаціональному рівнях.

Інша проблема - потенційна регіональна чи глобальна нестабільність через взаємозв'язок національних економік на світовому рівні. Локальні економічні коливання чи кризи, в одній країні можуть мати регіональні або, навіть, глобальні наслідки. Існує загроза, що контроль над економікою окремих країн може перейти від національних урядів до інших суб'єктів, в тому числі до найбільш сильних держав, багатонаціональних корпорацій чи глобальних і міжнародних організацій.

Втрати і вигоди процесу глобалізації розподіляють між учасниками дуже нерівномірно. Підвищення виробництва, зменшення витрат, збільшення доходів і благополуччя на одному полюсі досягаються ціною підвищення невизначеності, ризиків, нерівності, бідності на іншому. Оскільки витрати і вигоди, поєднання і протиріччя інтересів одночасно проявляються не лише в окремих країнах, але і далеко за їх межами, то і проблеми не можуть вирішуватись лише з допомогою міждержавного співробітництва. Необхідні нові функціональні форми і механізми для гармонізації національних економічних інтересів, національних політик і дій, для вирішення конфліктів, захисту більш слабких партнерів і прийняття санкцій проти тих, хто порушує загальноприйняті правила взаємодії.

Саме через існування негативних явищ глобалізації у світі сформувались рухи антиглобалістів. Одні з них виступають взагалі проти глобалізації, як такої, інші говорять про незгоду з американськими умовами, з пропагандою американського образу життя, американської масової культури. Антиглобалісти розробили власні принципи розвитку світу:

- списати борги країнам, що розвиваються і посткомуністичним країнам;
- розробити нові правила міжнародного кредиту, що забороняють висувувати вимоги, які обмежують суверенітет;
- змінити МВФ і Світовий банк системою регіональних банків, побудованих на демократичній основі, підзвітних усім країнам-учасникам;
- оскільки міжнародні фінансові інститути є суспільними, необхідно розділити суспільний інтерес і приватні прибутки – ні цента, ні копійки суспільних грошей приватному сектору;
- відмовитись від знищення цивілізацій, альтернативних західній;
- оподатковувати фінансових спекулянтів;
- підвищити заробітну плату в країнах з залежною економікою.

Сисова Є.В., студентка

Науковий керівник: Макаренко М.І., д.е.н., професор

ДВНЗ «Українська академія банківської справи

Національного банку України», м. Суми

ПРОБЛЕМИ ПОЛІПШЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО КЛІМАТУ УКРАЇНИ В СВІТЛІ МІЖНАРОДНИХ РЕЙТИНГІВ

Численні міжнародні рейтинги, спрямовані на оцінювання інвестиційного клімату, демонструють наявність в Україні проблем нестабільності, слабкої законодавчої бази та корупції, які перешкоджають притоку ресурсів від закордонних інвесторів в країну.

За індексом глобальної конкурентоспроможності протягом 2012-2013 рр. Україна підвищила свою позицію на 9 сходинок і опинилася на 73 місці рейтингу з індексом 4,14 з 6 можливих. Проте за останнім рейтингом глобальної конкурентоспроможності Україна втратила позиції, спустившись на 11 позицій в рейтингу: до 84 місця. Найбільш проблемними факторами ведення бізнесу в країні названі обмежений доступ до фінансів, корупція, бюрократія, податкові причини та політична нестабільність. Найбільш проблемні субіндекси: вплив оподаткування на інвестування - 145 місце, 144 - за якістю доріг, 143 місце за захистом прав власності, державним марнотратством та стійкістю банків. Не менш проблемною є ситуація з обтяженням митними процедурами, незалежністю судів, та ін.

На противагу попередньому показнику Україна значно покращила свої позиції в рейтингу країн за індексом Doing Business 2014, перемістившись з 140 позиції на 112. Проте, незважаючи на уявне покращення, за субіндексом «Захист інвесторів» відбулася втрата позицій.

Однією зі значних перешкод на шляху іноземного інвестора є масштаби тінізації економіки, що досягає в Україні катастрофічних обсягів, за останніми

оцінками МЕРТ тіньова економіка склала близько 40% від офіційного ВВП, що є досить скромною оцінкою.

Не в останню чергу знижують привабливість країни для іноземних інвесторів побоювання щодо зміни влади. Законодавча база в контексті захисту іноземних інвесторів також є вразливим місцем України. Підтверджують законодавчу неефективність України і експерти Міжнародного Альянсу прав власності. За їх індексом захисту прав власності Україна у 2013 році посіла одну з останніх позицій. Найбільш негативну оцінку в контексті даного індексу отримали судова система, політична стабільність країни. В котре також підкреслено значний рівень корупції в Україні.

Ту ж саму проблему виявило і дослідження Transparency International, де індекс сприйняття корупції в Україні в 2013 році був оцінений в 25 балів зі 100, що порівняно з попереднім роком гірше на 1 бал. За даним індексом Україна поділяє 144 позицію зі 175 поряд з Іраном, Нігерією та Папуа-Новою Гвінеєю. Така ситуація пояснюється відсутністю фінансування заявленої програми протидії корупції, а також зміною закону про державні закупівлі.

Справді провальною є позиція України в рейтингу економічної свободи, в якому країна посідає 155 місце зі 178, та іменується країною з «пригніченою» економікою. Незважаючи на певні покращення в структурних складових даного індексу для країни за останній рік експертами відмічено поглиблення корумпованості держави. Також слід зазначити, що тенденції субіндексу «Інвестиційна свобода» є негативними за останні 10 років, незважаючи на певну стабільність ситуації з цим субіндексом.

Тож, незважаючи на деякі позитивні зрушення, на сьогодні суттєвими залишаються численні недоліки інвестиційного клімату України. Хоча одночасно слід відзначити неспроможність окремих індексів повною мірою оцінити інвестиційний клімат держави. Це виявляється у полярності деяких рейтингів, загалом спрямованих на оцінку однакових явищ, що спричинене різницею в методиках дослідження та ілюструє декларативність деяких позитивних зрушень в напрямку до поліпшення інвестиційного клімату країни.

Тонконіг А.І., студентка

Науковий керівник: Дудченко В.Ю., к.е.н., доцент

Українська академія банківської справи Національного банку України, м. Суми

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ФОНДОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ФІНАНСОВИХ РИНКІВ

Зростання конкуренції на міжнародному ринку капіталу, його лібералізація, стандартизація фінансових інструментів призводять до посилення дії процесів фінансової глобалізації на вітчизняний фондовий ринок, позитивний вплив якої проявляється у зростанні обсягів обігових коштів, збільшенні кількості та якості інвестиційних можливостей іноземних та вітчизняних інвесторів. У посткризовий період відновлення національного господарства спостерігається посилення негативного впливу глобалізаційних процесів, що характеризується збільшенням спекулятивних операцій, зміною структури та масштабів фінансових потоків. Сучасний стан фондового ринку України відрізняється підвищеною чутливістю кон'юнктури до зовнішніх проявів, змінами його структури під впливом інтеграційних процесів. Узагальнюючи підходи до визначення та характеристики проблем розвитку фондового ринку України можна відокремити наступні характерні ознаки його функціонування в умовах глобалізації фінансових ринків:

- низький попит населення на вітчизняні цінні папери, що зменшує обсяги надходження інвестиційних ресурсів, збільшує потребу залучення зовнішніх джерел фінансування і як наслідок чутливість фондового ринку України до змін зовнішнього середовища;

- недостатньо розвинений ринок корпоративних облігацій, що ускладнює процес залучення інституційних інвесторів на вітчизняний фондовий ринок;

- політична нестабільність, що збільшує мінливість фондового ринку та кількість спекулятивних угод;

- невиконання фондовим ринком функції ефективного перерозподілу

капіталу, що є причиною зменшення ліквідності фінансового ринку, низького рівня капіталізації та високої ризиковості операцій;

- нерозвиненість ринку похідних цінних паперів, що перешкоджає активному використанню вітчизняними товаровиробниками додаткових інструментів хеджування фінансових ризиків та прогнозування цін.

Мінімізувати негативний вплив фінансової глобалізації та стимулювати розвиток фондового ринку України можливо за умов впровадження наступних заходів:

- збільшення ліквідності та прозорості фондового ринку, з метою залучення інвесторів;

- удосконалення ринкової та інституційної інфраструктури фондового ринку, забезпечення їх ефективного та надійного функціонування;

- забезпечення відповідності процесу подальшої лібералізації руху капіталу реальному рівню стійкості фінансової системи України.

Хмелик О.С., студентка

Науковий керівник: Хомутенко Л.І., к.е.н., доцент

ДВНЗ «Українська академія банківської справи Національного банку України»,

м. Суми

ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОГО ІНВЕСТИЦІЙНОГО КЛІМАТУ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ

Іноземні інвестиції є однією з ключових умов розвитку економіки країни та її стабільного функціонування. Масштаби, структура та ефективність використання закордонних інвестицій багато в чому визначають стан та конкурентоспроможність національного господарства, перспективи розвитку.

За даними Державної статистичної служби, загальний обсяг ПІІ в Україну на 01.10.2013 склав 56,6 млрд. дол. США, що лише на 2,1 млрд. дол. США більше, ніж в 2012 році, в той час, як приріст за аналогічний період в 2012 році склав 3,3 млрд. дол. США.

Аналіз ринку ПІІ свідчить про наявність ряду перешкод в Україні для закордонних інвесторів (рис.1).

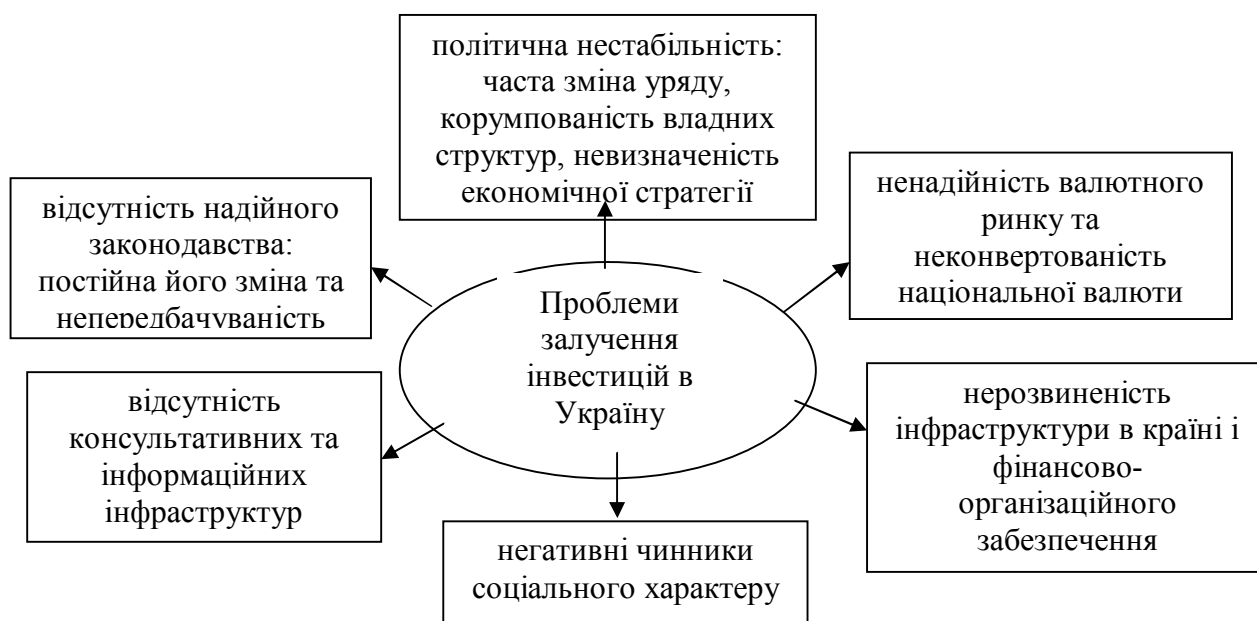

Рис. 1 – Основні проблеми залучення іноземних інвестицій в Україну

Зниження інвестиційної привабливості України в 2013 році підтверджується й міжнародними агентствами та організаціями (табл.1).

Таблиця 1 - Рейтинги міжнародних агентств та організацій щодо позицій України, складених на основі даних за 2013 рік

Fitch Ratings	знизило кредитний рейтинг України з "B-" до "CCC"; причини: політична нестабільність в країні - триваючі заворушення знизили впевненість в українській гривні
Moody's	підтвердив рейтинг імовірності дефолту (PDR) п'яти компаніям України; причини: зростання політичної і соціальної напруги в країні, загроза гострої нестачі іноземної валюти через підвищений попит на неї
Standard & Poor's	знизило довгостроковий кредитний рейтинг країни в іноземній валюті з B-до CCC і короткострокового рейтингу - з B до C
Рейтинг глобальної конкурентоспроможності	Україна втратила 11 позицій (з 73 до 84), 4.05 бали з 7 можливих; найгірші показники: вплив бюрократії, корупції, податкової політики на розвиток бізнесу та залучення інвестицій, довіра до політиків, робота правоохоронних органів та незалежність судів, стійкість банкі
Індекс економічної свободи	Україна отримала 49,3 бали зі 100 можливих (найнижчий в Європі); найгірші показники: свобода інвестицій, свободу від корупції, фінансова свобода і право власності
Doing Business 2013	покращення позицій на 15 пунктів (137 місце) за рахунок зростання за субіндексами "Започаткування бізнесу", "Реєстрація власності", за субіндексом «Захист прав інвесторів» позиція погіршилася на 3 пункти

Враховуючи вищенаведені проблеми, а також усвідомлюючи важливість поліпшення інвестиційного клімату в Україні, необхідно здійснити наступні основні заходи: стабілізувати політичну обстановку в країні, що підвищить довіру до уряду; створити надійне інформаційне забезпечення в країні; забезпечити захист прав власності та надати гарантії виконання контрактів; сприяти створенню спілих підприємств на території країни та в цілому розвитку малого бізнесу; забезпечити доступ до кредитних ресурсів; забезпечити розвиток фондового ринку та банківської системи; визначити засади діяльності вільних економічних зон на території країни.

Шевченко Інна Володимирівна

Науковий керівник: к.е.н., доц. Біломістна Ірина Іванівна
Харківський інститут банківської справи УБС НБУ, м. Харків

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ ОПЛАТИ ПРАЦІ

Актуальною і водночас дуже складною є проблема підвищення рівня оплати праці в Україні. Сучасна різноманітність форм власності на засоби виробництва і найманої праці передбачає обов'язкове регулювання державою відносин з оплати праці через нормативно-законодавчі механізми державних гарантій та оподаткування, а не через безпосереднє втручання в цю сферу на рівні підприємств та організацій.

Як показує досвід західних країн, відсутність державного регулювання у сфері оплати праці не спричинить негативних наслідків за умов стійкого піднесення економіки країни. В Україні часто порівнюють частку витрат на оплату праці у загальних витратах з аналогічним показником у зарубіжних країнах. Однак за кордоном зовсім інша структура цих витрат, бо туди входять багато соціальних і пенсійних виплат.

Головним елементом державного регулювання є тарифні угоди, які дають можливість збільшувати чи зменшувати повноваження господарського суб'єкта при встановленні рівня оплати праці[1].

З метою підвищення ефективності суспільного виробництва система заробітної плати повинна стимулювати зацікавленість робітників, спеціалістів і службовців у результатах праці, сприяти розповсюдженню диференціації оплати праці залежно від її кількості та якості, раціональному витрачанню коштів на заробітну плату, дотримання встановлених співвідношень між зростанням продуктивності праці та середньої заробітної плати.

Головною функцією державного регулювання оплати праці в країнах Європейського Союзу є забезпечення мінімального рівня доходів населення. Держава визначає, які функції покладаються на підприємства у сфері

управління оплатою праці. Навіть в умовах ринкового регулювання оплати праці вона не може цілком відмовлятися від державного регулювання в цій сфері.

Як свідчить досвід ЄС та інших високорозвинутих країн, удосконалення державного регулювання оплати праці та розвиток договірного механізму регулювання оплати праці в Україні сприятиме перетворенню його в більш гнучку систему й підвищенню на цій основі ефективності функціонування системи оплати праці.

Удосконалення регулюючих заходів у рамках реформування оплати праці в Україні створить можливість зрушень в існуючому механізмі організації оплати праці на підприємствах. Та найголовніше, у законодавстві України потрібно більш чітко розмежувати питання державного і договірного регулювання оплати праці за рівнями угод, а саме: підвищити статус регіональних угод як основної ланки державного регулювання оплати праці в країні та регулювання процесів на ринку робочої сили.

Використана література:

1. Закону України "Про індексацію грошових прибутків населення" від 03.07.1991 № 1282-ХІІ зі змінами та доповненнями станом на 22 травня 2010 р. // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.rada.kiev.ua>

2. Постанова КМУ "Про оплату праці працівників на основі єдиної тарифної сітки, розрядів і коефіцієнтів" від 30.08.2002 №1298 із змінами і доповненнями, внесеними постановами Кабінету Міністрів України, від 17 квітня 2010 року №357. // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.rada.kiev.ua>

Шевченко М. С., студентка

Науковий керівник: Хомутенко Л.І., к.е.н., доцент

ДВНЗ «Українська академія банківської справи Національного банку

України», м. Суми

СТРУКТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ ТОРГІВЛІ ПОСЛУГАМИ В УКРАЇНІ

Досвід економічно розвинутих країн світу показує, що сектор послуг є одним з головних джерел їх довгострокового соціально-економічного розвитку й розповсюдження новітніх технологій та інноваційних процесів.

В даній роботі ми розглянемо структурні особливості торгівлі послугами в Україні. Актуальність цього питання пов'язана з його впливом на формування ключових факторів економічного зростання: наукового знання, нематеріальних форм накопичення, глобалізації господарської діяльності. Важливість дослідження процесів торгівлі послугами України зумовлено швидким зростанням їх обсягів, нарощуванням інтенсивності, впливом на соціальний та економічний розвиток держав.

На даному етапі роль України у світовій торгівлі послугами не відіграє помітної ролі. Проте є види послуг, завдяки яким наша держава може бути потенційно привабливою для залучення в систему міжнародних економічних відносин. Так, за даними 2012 року, частка України в загальному обсязі міжнародній торгівлі транспортними послугами склала 1%, послугами зв'язку - 0,65%, а також комп'ютерними й інформаційними послугами - 0,63%. Цьому сприяли вигідне географічне положення України, наявність наукового й освітнього середовища, її потужна транспортна система й інфраструктура. Щодо загального експорту послуг України у 2012 році, то варто відмітити, що транспортні послуги склали – понад 63 %, подорожі – 4,1 %. В 2011–2012 роках щоквартально збільшувалися обсяги наданих комп'ютерних послуг, в тому числі послуг, які пов'язані зі створенням програмного забезпечення й послуг з оброблення даних. Помітна тенденція до зростання експорту комп'ютерних послуг (в 2012 р. по відношенню до 2011р. їх обсяги

збільшилися на 271,3 млн. дол. або на 151%). Це є показником того, що виробничі суб'єкти нашої держави, які працюють в даній сфері за співвідношенням ціна-якість на міжнародному ринку стають все більш конкурентоспроможними. Також зростали обсяги експорту допоміжних транспортних послуг – на 119 млн. дол. (на 23,2%) і послуг з подорожей – на 116,7 млн. дол. (на 26,7%).

Однак є галузі, в яких обсяги експорту послуг зменшилися. Це такі як трубопровідний та залізничний транспорт (на 705,7 млн. дол.), фінансові послуги (на 66 млн. дол.). Через слабкий розвиток фінансового та страхового ринків, Україна в рейтингу глобальної конкурентоспроможності за рівнем фінансового розвитку в 2013 році зайняла 84-е місце серед 148 оцінюваних країн.

Структура українського експорту послуг відрізняється від світової та країн ЄС-15 і є недостатньо раціональною. Це пов'язане з тим фактом, що в українському експорті послуг частка так званих високотехнологічних послуг значно менша, ніж в країнах ЄС-15: «Комп'ютерних» - вдвічі (в ЄС їх частка складає 5,6%), «Роялті, ліцензійних» - майже вшестеро (в ЄС-5,8%).

Структурно імпорт послуг України не має значних відмінностей від експорту. У 2012 році «Транспортні послуги» складають 29,7 % від загального імпорту послуг, «Різні ділові та технічні послуги» – 29,1%, «Фінансові послуги» – 13,4% і «Подорожі» –11,8%. Таке становище склалося у зв'язку з тим, що вітчизняні суб'єкти міжнародної торгівлі в цих галузях на даний час не є конкурентоспроможними з іноземними, адже ціни на їхні послуги відчутно вищі.

Таким чином позиції України на світовому ринку послуг є недостатньо задовільними. Оскільки участь України у міжнародній торгівлі послугами переважно зводиться до вирішення поточних проблем та модель розвитку є екстенсивною та не в змозі відповідати завданням «нової економіки», яка заснована на досягненнях НТП, наша держава не має змоги конкурувати з економічно розвиненими країнами на світовому ринку.

Щербакова Т.В., магістрант

Науковий керівник: Чала Ю.В., к.е.н., доцент

ДВНЗ «Українська академія банківської справи Національного банку України»,

м. Суми

ВПЛИВ УМОВ ПРИЄДНАННЯ УКРАЇНИ ДО ЗОНИ ВІЛЬНОЇ ТОРГІВЛІ З ЄС НА ВІТЧИЗНЯНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ РИНОК

Інтенсивний і масштабний розвиток світогосподарських зв'язків в даний час характеризується різноманітними формами, які можуть приймати відносини між економічними агентами самого різного рівня. Однією з таких форм є інтеграційне об'єднання країн у зону вільної торгівлі. Зараз для України складний етап, оскільки потрібно обрати оптимальну модель взаємодії між інтеграційними угрупованнями, визначити вектор розвитку, який буде спрямований на підписання Угоди про асоціацію з Європейським Союзом, чи приєднання до Митного Союзу. У цьому зв'язку все більшої актуальності набуває вивчення умов і оцінка перспектив створення Зони вільної торгівлі, як наступний крок після підписання Угоди про асоціацію з ЄС. Але дане питання потребує досконального аналізу, тому що створення ЗВТ може вплинути на деякі ринки. Особливо важливим видається фармацевтичний ринок. У 2013 році відзначена така тенденція, що ВВП України тримається за рахунок 3 -х галузей. А саме, фармацевтичної, яка показала 22 % зростання, аграрної - 15 % та сфери ІТ-технологій, зростання якої склало 7 %. Тому, розвиток фармацевтичного ринку є актуальним для держави. Але повинні бути розглянуті умови та наслідки створення зони вільної торгівлі для того, щоб захистити ринок і сприяти його розширенню і зміцненню.

Якщо розглядати фармацевтичний ринок України, то бачимо що за розміром він не досить значний але він активно розвивається. Існує багато проблем на вітчизняному фармацевтичному ринку, які повинні бути вирішені для того щоб створити зону вільної торгівлі. Основними є: низька купівельна спроможність громадян, високий рівень фальсифікації препаратів, незначний

рівень інновацій, невідповідність продукції до європейських стандартів. Це досить тривалий процес і ми бачимо, що Україна вже активно працює в напрямку покращення фармацевтичної галузі та вирішенні проблем.

Фармацевтичний ринок ЄС досить значний за обсягом, має також постійну тенденцію до зростання але з боку регулювання досить жорсткий, має чітко зазначені правила конкуренції та методи визначення цін.

Якщо Україна обере шлях до створення ЗВТ з ЄС, це вплине в першу чергу на стандартизацію нормативних документів до європейських вимог. Поступовий перехід до уніфікації нормативних положень буде сприяти нормальному розвитку фармацевтичної промисловості та вирішенню проблеми наявності на ринку значної кількості неякісних та фальсифікованих препаратів.

Збільшення інновацій у цій галузі може привести до покращення науково-технічного забезпечення фармацевтичного виробництва та підвищенню рівня конкурентоспроможності національних виробників.

Позитивним фактором буде також використання більш професійних маркетингових інструментів, внаслідок отримання досвіду роботи з європейськими компаніями. Також будуть задоволені споживачі, оскільки почнеться хвиля конкуренції між європейськими фармацевтичними компаніями та українськими і це буде сприяти зниженню націнки в роздрібному сегменті.

Всі проблеми України у фармацевтичній галузі повинні бути обов'язково вирішені, оскільки у випадку невідповідності фармацевтичного ринку України до вимог та стандартів ЄС, країна може втратити позитивну динаміку зростання галузі та зменшення ВВП за рахунок втрати конкурентоспроможності національними виробниками.

Досить складно оцінити розвиток української фармацевтичної галузі після створення зони вільної торгівлі з ЄС, оскільки існує багато сценаріїв, які базуються на факторах, які іноді неможливо передбачити. Тому, саме в цій галузі повинна бути систематичність певних заходів, щодо поліпшення стану фармацевтичного ринку та досконале вивчення досвіду інших країн в цьому питанні для того, щоб уникнути ефект непередбачуваності.

СЕКЦІЯ 5

СУЧАСНІ НАПРЯМКИ МОДЕЛЮВАННЯ ТА АВТОМАТИЗАЦІЇ СФЕРИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Євтушенко А.С., студентка

Науковий керівник: Кузьменко О.В., к.е.н., доцент

Українська академія банківської справи Національного банку України, м. Суми

МОДЕЛЮВАННЯ РІВНЯ СТАБІЛЬНОСТІ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ НА ОСНОВІ ДЕКОМПОЗИЦІЙНОГО АНАЛІЗУ

В сучасних умовах трансформації ринкової економіки, поглиблення інтеграційних процесів, а також поширення глобалізації, підвищення та підтримка стабільності фінансового ринку багато в чому залежить від банківського сектору. Таким чином, особливої необхідності набуває проведення наукових досліджень та розробка адекватної економіко-математичної моделі, яка б дозволила визначити фактори, що впливають на підвищення стабільності банківської системи, надати змогу мінімізувати можливість появи криз, ідентифікувати способи впливу та підходи до регулювання стабільності банківської системи.

Запропоновано розглядати стабільність банківської системи як динамічну характеристику, що проявляється у здатності системи протистояти впливу деструктивних факторів та підтримувати стан довгострокової динамічної рівноваги.

При моделювання динаміки стабільності банківської системи застосуємо метод Форстера-Стьюарта, який адаптуємо відповідно до особливостей об'єкту дослідження. Розглянемо більш детально етапи практичної реалізації запропонованого підходу.

На 1-му етапі сформуємо масив вхідних даних. Показниками виступають: $\ln(\text{власний капітал})$, $\ln(\text{активи})$, $\ln(\text{кредити})$, $\ln(\text{зобов'язання})$, $\ln(\text{кошти в інших банках})$, $\ln(\text{кошти фізичних осіб})$ та $\ln(\text{чистий прибуток/ (збиток)})$. Ґрунтовний аналіз часових рядів говорить про наявність сезонних коливань показників

«Чистий прибуток/ збиток банку», «Кошти в інших банках», і лінійну тенденцію показників «Власний капітал», «Усього коштів фізичних осіб», «Усього активів» та «Усього зобов'язань». Якщо розглядати ряд «Кредити», то існує різкий спад на початку 2012 року, в подальшому лінійна тенденція зберігається.

Формалізуємо та кількісно опишемо виявлені закономірності шляхом проведення декомпозиційного аналізу. Розглянуті часові ряди розкладемо на складові – трендову ($F(t)$), сезонну (циклічну) (S) та випадкову компоненти.

Показник «Чистий прибуток /збиток банку» описує тренд-сезонна адитивна модель:

$$\begin{aligned} ЧП(3)_t = F(t) + S = & (-0,85t + 0,02t^2 + 2,16 \ln(t) + 16,48) + \\ & + 0,999d_1 - 1,103d_2 - 0,352d_3 + 0,456d_4, \end{aligned} \quad (1)$$

де $ЧП(3)_t$ – Чистий прибуток/ збиток банку в моменту часу t ; d_1 (d_2, d_3, d_4) – індикатор першого (відповідно другого, третього, четвертого) кварталу, який приймає значення: «1» тоді, коли момент часу, в розрізі якого проводяться розрахунки, відповідає першому (відповідно другому, третьому, четвертому) кварталу, а «0» – в іншому випадку

Показник «Кошти в інших банках» характеризується тренд-сезонною адитивною моделлю:

$$\begin{aligned} (\text{Кошти в інших банках})_t = F(t) + S = & (-2,58t + 3,52 \exp(t) + 6,25 \frac{1}{t} + \\ & + 0,16t^2 - 0,004t^3 + 7,39 \ln(t) + 13,67) - 0,2218d_1 - 0,0056d_2 - 0,0069d_3 + 0,0347d_4 \end{aligned} \quad (2)$$

де $(\text{Кошти в інших банках})_t$ – кошти в інших банках в момент часу t .

На 2-му етапі порівнюємо кожен рівень досліджуваного часового ряду, починаючи з другого, з усіма попередніми. Отримаємо дві числові послідовності k та l , розраховані за наступними формулами:

$$k_t = \begin{cases} 1, \text{ якщо } y_t > \text{ всіх попередніх рівней ряду} \\ 0, \text{ в інших випадках} \end{cases} \quad (3)$$

$$l_t = \begin{cases} 1, \text{ якщо } y_t < \text{ всіх попередніх рівней ряду} \\ 0, \text{ в інших випадках} \end{cases} \quad (4)$$

На 3-му етапі розрахуємо величини s і d , які характеризують згасання чи розхитування розглянутих часових рядів, що впливають на динаміку

інтегрального показника оцінки стабільності банківської системи України, використовуючи наступні формули:

$$c = \sum_{t=2}^n (k_t + l_t), \quad (5)$$

$$d = \sum_{t=2}^n (k_t - l_t), \quad (6)$$

На 4-му етапі порівняємо фактичні значення t-статистики для c і d з критичними.

Розрахункові формули наступні:

$$t_c = \frac{|c - M(c)|}{\sigma_c}, \quad t_d = \frac{|d - 0|}{\sigma_d} \quad (7)$$

$$\sigma_d = \sqrt{2 \ln(n) - 0,85}, \quad \sigma_c = \sqrt{2 \ln(n) - 3,43} \quad (8)$$

де $M(c)$ – оцінка математичного сподівання розглянутого ряду;

σ_c – оцінка середньоквадратичного відхилення для величини c ;

σ_d – оцінка середньоквадратичного відхилення для величини d .

Якщо розраховані значення t-статистики більше критичного значення, то для даного ряду є тренд в середньому чи в дисперсії.

На 5-му етапі визначимо інтегральний показник R як суму t_d та t_c , тобто навпроти відповідного значення проставляємо одиниці, якщо присутній тренд або дисперсії, або середньої величини.

Практичне впровадження запропонованої моделі дозволить визначити період, протягом якого для банківської системи України характерне зниження рівня стабільності. Так, індикатор стабільності приймає значення «1», що означає наявність нестабільного стану у другому кварталі 2010 та 2011 років, у другому півріччі 2011 року та на початку 2012 року.

Кількісно описати вплив факторних ознак на індикатор стабільності пропонується на основі економетричного підходу. В результаті було побудовано рівняння нелінійної множинної регресії наступного виду:

$$R = 133661,68 + 33751,15 \ln OC - 2851,51 \ln L + 222560,44 \ln E - 261854,72 \ln A - 951,5 \ln^2 OC + 69,93 \ln^2 L - 5697,45 \ln^2 E + 6650,96 \ln^2 A \quad (9)$$

де R – індикатор стабільності банківської системи; OC – власний капітал;

L – кредити; E – зобов'язання; A – активи.

Дана модель дозволяє визначити рівень стабільності банківської системи та вплив індикатора на показники діяльності банків, що допоможе на ранніх стадіях запобігти появи фінансової кризи та розробити план дій по покращенню стану банківського сектору України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вітлінський, В. В. Моделювання економіки [Текст]: навч. посібник / В. В. Вітлінський. – К.: КНЕУ, 2005. – 408 с.
2. Andrews, D. (1993) Tests for parameter stability and structural change with unknown change point, *Econometrica*, 59, pp. 817 – 858.
3. Глосарій банківської термінології [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=123667.
4. Бахолдин А. А. Финансовая стабильность, денежно-кредитная политика и банковские риски // *Финансы и кредит*. – 2007. – №5 (245). – С.59 – 61.
5. Основні показники діяльності банків України [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.bank.gov.ua>.
6. Єріна А. М. Статистичне моделювання та прогнозування [Текст] : навч. посібник. / А. М. Єріна. – К.: КНЕУ, 2001. – 170 с.

Концедал Б.С., студент,

Науковий керівник : Перхун Л.П., доцент

Українська академія банківської справи Національного банку України, м.

Суми

МОДЕЛЮВАННЯ РОЗКЛАДУ КОНСУЛЬТАЦІЙ ВИКЛАДАЧІВ

Як правило у вищих навчальних закладах, при формуванні розкладу консультацій викладачів не використовується жодних алгоритмів, моделей чи програмних засобів, тобто консультації призначаються просто на кінець робочого дня. Це призводить до неефективного розподілу робочого часу як студентів, так і викладачів, через що деякі студенти не можуть бути присутніми на індивідуальному занятті, а викладачі вимушені очікувати, доки студенти звільняться від інших занять. Для вдосконалення процесу визначення розкладу консультацій необхідно побудувати модель, яка б дозволяла формувати розклад з урахуванням зазначених вище протиріч.

Отже, сформуємо вимоги до моделі:

- а) усі студенти кожного викладача повинні мати змогу прийти на консультацію;
- б) консультації викладачів не повинні бути в один і той же час, за виключенням тих викладачів, хто має різні потоки студентів;
- в) у кожного викладача повинна бути одна консультація на тиждень;
- г) розклад консультацій не повинен накладатися на розклад занять студентів та викладачів.

З урахуванням наведених вимог запропоновано модель яка подана на рис.1.

Працездатність моделі перевірено на прикладі розкладу консультацій кафедри економічної кібернетики.

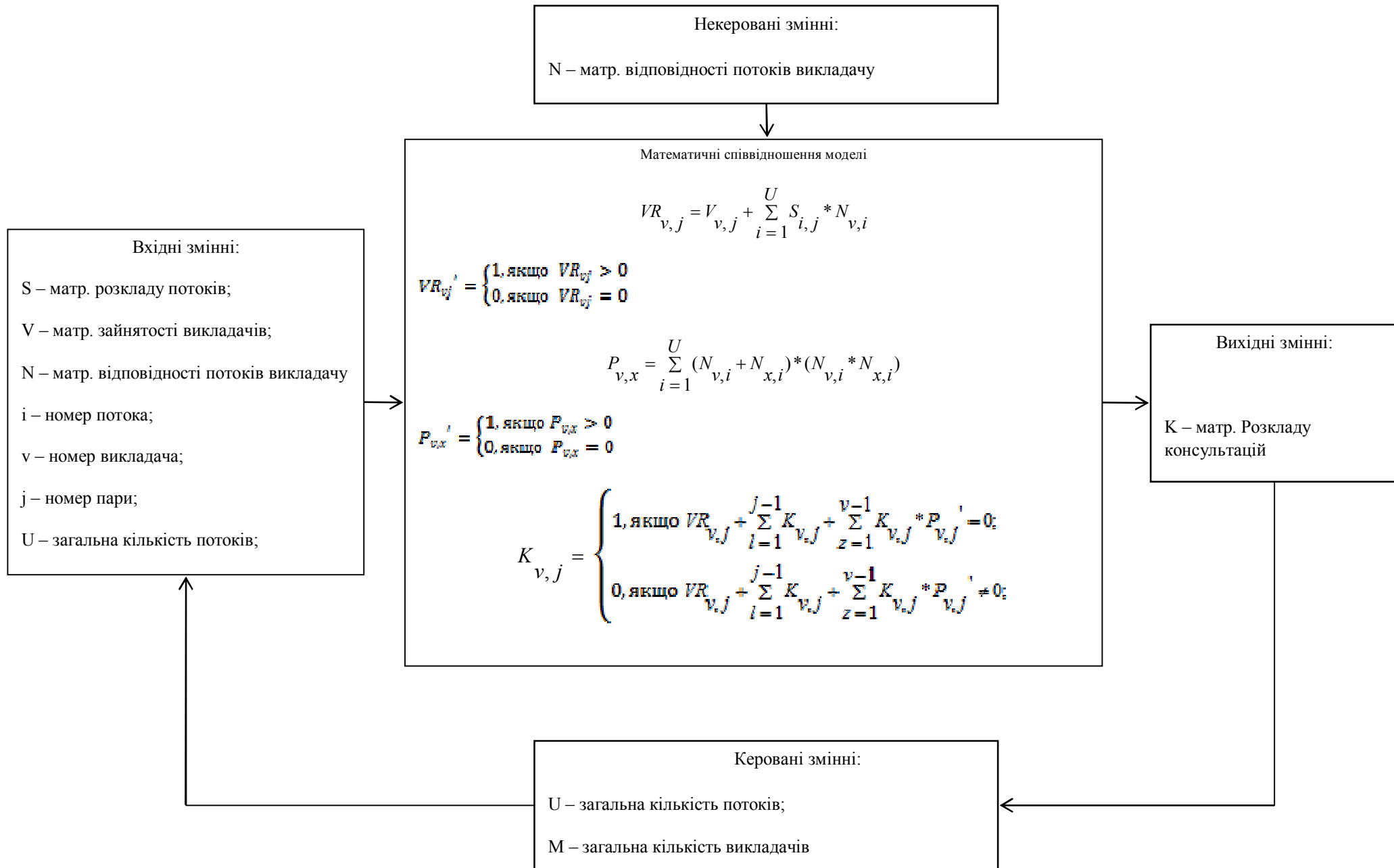

Рисунок 1– Схема опису моделі

Корнєв Є.В., студент

Науковий керівник: Перхун Л.П., к.пед.н., доцент

Українська академія банківської справи Національного банку України,

м. Суми

ОЦІНКА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ РЕГІОНУ

У світовій практиці державного регулювання регіональної економіки кошти вкладають у найсильніші територіально-галузеві осередки. Але іноді підтримка ринкових трансформацій на територіях з нижчим або повільнішим рівнем розвитку може принести більші дивіденди. Це актуалізує проблему пошуку загального алгоритму оцінки інвестиційної привабливості регіону, яка б базувалась на загальнодоступних даних.

Розрахунки пропонується проводити на основі відносних показників розвитку регіону, що описують економічний стан та стан ринку праці. Для дослідження обрано: кількість зайнятих на одного проживаючого, кількість безробітних на одного зайнятого, показник економічно активного населення, кількість студентів ВНЗ I-II рівня акредитації на одного працездатного, кількість студентів ВНЗ III-IV рівня акредитації на одного працездатного, кількість валового регіонального продукту на одного зайнятого, оптовий товарооборот на одиницю валового регіонального продукту. Схематично математичну модель оцінки інвестиційної привабливості регіону зображено на рис. 1.

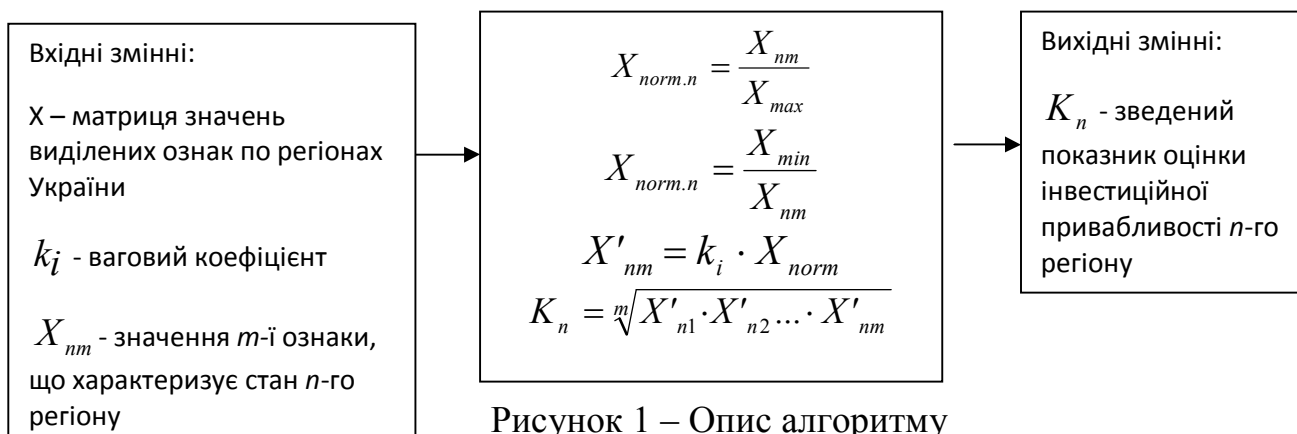

Рисунок 1 – Опис алгоритму

Дослідження проводилось для всіх областей України за 2009-2012 роки. Результати розрахунку наведено у табл. 1.

Таблиця 1 – Результат оцінки інвестиційної привабливості регіонів

2009		2010		2011		2012	
Область	Показник	Область	Показник	Область	Показник	Область	Показник
Харківська	0,075	Харківська	0,080	Харківська	0,066	Харківська	0,069
Одеська	0,071	Донецька	0,076	Донецька	0,065	Донецька	0,068
Дніпропетровська	0,071	Дніпропетровська	0,075	Одеська	0,062	Одеська	0,064
Волинська	0,063	Одеська	0,075	Дніпропетровська	0,061	Дніпропетровська	0,064
Донецька	0,062	Полтавська	0,068	Львівська	0,059	Львівська	0,063

З результатів можна побачити, що незмінним лідером по Україні є Харківська область. Також, починаючи з 2010 року, Донецька область увійшла до трійки лідерів. Також, незмінно до п'ятірки входять Дніпропетровська та Одеська області, які час від часу змінювали свої позиції. У 2011-2012 роках до них приєдналась Львівська область, яка наразі залишається на п'ятому місці. Волинська та Полтавська області залишили лідерські позиції зважаючи на погіршення їх економічного стану.

Таким чином, за допомогою побудованої методики можна здійснити оцінку інвестиційної привабливості регіонів. Адекватність даної методики доведена за допомогою кластерного аналізу, що свідчить про можливість її застосування у подальших дослідженнях.

ЛІТЕРАТУРА

1. Козаченко, Г. В. Управління інвестиціями на підприємстві [Текст] / Г. В. Козаченко, О. М. Антіпов, О. М. Ляшенко. – К. : Лібра, 2004. – 368 с.
2. Уманець, Т. В. Оцінка інвестиційної привабливості регіону за допомогою інтегральних індексів [Текст] / Т. В. Уманець. – «Економіст» №2, 2008. – С. 52-57.

Саєва К.В., студентка

Наукові керівники: Перхун Л.П., к.пед.н., доцент; Зеленська М.І., асистент
Українська академія банківської справи Національного банку України, м. Суми

МОДЕЛЮВАННЯ ЙМОВІРНОСТІ ВСТУПУ АБІТУРІЄНТА ДО ВНЗ

Сьогодні в Україні у сфері вищої школи існує очевидна проблема перевищення кількості місць у ВНЗ над кількістю абітурієнтів, тож виші щосили прагнуть заохотити вчорашніх школярів до вступу саме до свого навчального закладу. Таким чином, метою даного дослідження є побудова моделі для оцінки ймовірності вступу абітурієнта до ВНЗ на основі попередньо відомої про нього інформації.

Тема моделювання ймовірності настання події, що цікавить дослідника, не є новою, і досліджувалась в працях як зарубіжних, так і вітчизняних науковців. Відповідно до мети дослідження нами було проаналізовано наступні підходи моделювання: лінійну регресійну модель, логіт, пробіт моделі, дискримінантний та байєсівський аналізи. У результаті аналізу було обрано логіт-модель, адже саме вона дозволяє розрахувати ймовірність настання події, що цікавить дослідника.

На рис. 1 наведена схема опису структури моделі. Побудова моделі здійснювалась на основі даних, зібраних приймальною комісією ДВНЗ «УАБС НБУ» за період вступної кампанії 2013 року.

У ході дослідження було встановлено, що такі фактори, як сумарна кількість балів абітурієнта, його стать, необхідність надання місця у гуртожитку на період навчання, місце його проживання, проведена профорієнтаційна робота в навчальному закладі вступника, подача оригіналів документів чи їх копій й наведення власної електронної пошти при вступі мають статистично значущий вплив на рішення абітурієнта стати першокурсником Академії. У той же час наявність відзнаки, пільги,

першочергового права вступу й громадянство не є статистично значущими факторами.

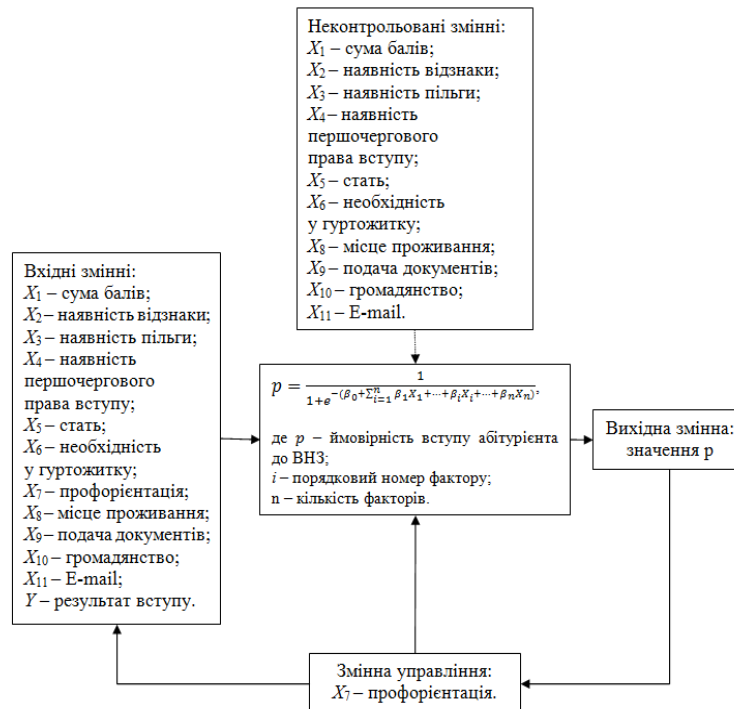

Рисунок 1 – Схема опису структури моделі

Модель оцінки ймовірності вступу абітурієнта до Академії було реалізовано на EOM за допомогою пакету STATISTICA (модуль «Nonlinear Estimation», опція «Quick Logit regression»). Побудована модель має наступний вигляд:

$$p = \frac{1}{1 + e^{-(-0,007X_1 + 0,21X_5 + 0,84X_6 + 0,77X_7 + 0,42X_8 + 0,42X_9 + 0,47X_{11})}} \quad (1)$$

Побудовану модель було перевірено на адекватність за допомогою аналізу залишкової компоненти. В результаті перевірки було встановлено, що залишкова компонента має випадковий характер, тож побудовану модель можемо вважати адекватною.

ЛІТЕРАТУРА

1. Наконечний, С. І. Економетрія [Текст]: Навчальний посібник. / С. І. Наконечний, Т. О. Терещенко, Т. П. Романюк – К. : КНЕУ, 1997. – 352 с.
2. Присенко, Г. В. Прогнозування соціально-економічних процесів [Текст] / Г. В. Присенко – К. : КНЕУ, 2005. – 378 с.

Салаватова О.В., студентка гр. ГУ-21м

Научный руководитель: Л.В.Бычкова, к.э.н, доцент
Юго-Западный государственный университет, г.Курск

МАТЕМАТИЧЕСКОЕ МОДЕЛИРОВАНИЕ В ЭКОНОМИКЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ УСЛУГ

В настоящее время быстро развивается новое направление экономической науки - экономика образования, изучающая пути совершенствования ресурсного обеспечения образовательных учреждений, проводящая оценку эффективности вложений в образование, анализирующая воздействие образования на экономический рост. Экономика образования выступает неотъемлемой составной частью системы образования в целом, поскольку образование как всякая определенная сфера деятельности обладает своей экономикой. Экономике образования следует рассматривать как достаточно сложную систему. Важнейшими элементами, подсистемами экономики образования как системы, являются: экономика дошкольного образования, экономика общеобразовательной школы, экономика профтехобразования, экономика среднего специального образования, экономика высшей школы и послевузовского образования.

Исследование экономики образования невозможно без использования математического аппарата. Математика работает с введенными понятиями, свойствами этих понятий, операциями над ними в качестве инструмента для получения необходимой информации при исследовании того или иного объекта. Одним из наиболее распространенных инструментов исследования сложных систем, управление которыми связано с принятием решений в условиях неопределенности является имитационное моделирование. Имитационное моделирование - это метод исследования, при котором изучаемая система заменяется моделью, с достаточной точностью

описывающей реальную систему, с которой проводятся эксперименты с целью получения информации об этой системе.

Имитационное моделирование подразделяется на следующие виды:

- агентное моделирование - используется для исследования децентрализованных систем, динамика функционирования которых определяется не глобальными правилами и законами, а наоборот, когда эти глобальные правила и законы являются результатом индивидуальной активности членов группы;
- дискретно-событийное моделирование - подход к моделированию, предлагающий абстрагироваться от непрерывной природы событий и рассматривать только основные события моделируемой системы, такие, как: «ожидание», «обработка заказа», «движение с грузом», «разгрузка» и другие;
- системная динамика - парадигма моделирования, где для исследуемой системы строятся графические диаграммы причинных связей и глобальных влияний одних параметров на другие во времени, а затем созданная на основе этих диаграмм модель имитируется на компьютере.

По сравнению с другими методами имитационное моделирование позволяет рассмотреть все возможные последствия тех или иных управленческих решений, произвести сравнение различных альтернативных вариантов и выбрать из них наиболее оптимальные.

ЛИТЕРАТУРА

1. Аристов С.А. Имитационное моделирование экономических систем: Учеб.пособие. Екатеринбург: Изд-во Урал.гос. экон. ун-та. 2004. - с. 121.
2. Колемаев В.А. Экономико-математическое моделирование. Моделирование макроэкономических процессов и систем: учебник для студентов вузов. М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2005. -295с.

Чудик В.С., студент

Науковий керівник: Перхун Л.П., доцент

Національна академія статистики, обліку і аудиту, м. Київ

МОДЕЛЬ ДИНАМІКИ ВЗАЄМОДІЇ ШАХРАЙСЬКИХ АТАК ТА ІНСТРУМЕНТІВ БОРотьБИ З НИМИ

Аналіз основних міркувань, на основі яких сформовані моделі Холінга-Тенера та Лотки-Вольтера (класичної та з логістичною поправкою), а також предметної області дослідження дозволив авторам запропонувати таку модифіковану модель взаємодії шахрайських атак та інструментів боротьби з ними:

$$\begin{aligned}x' &= ax - kx^2 - bxy \\y' &= -cy + \left(\frac{1}{b} - y\right) \cdot\end{aligned}\quad (1)$$

У моделі (1) перше рівняння описує динаміку шахрайських атак, друге – динаміку інструментів боротьби з ними. Модель має такі змінні та параметри:

x – кількість шахрайських атак;

y – кількість інструментів боротьби з шахрайськими атаками;

a – коефіцієнт природного приросту кількості шахрайських атак;

k - коефіцієнт внутривидової конкуренції для атакуючих (у нашому випадку – максимально можлива кількість атак);

b - коефіцієнт результативності одного інструменту боротьби з шахрайськими атаками («пожирання» з біологічної точки зору);

c - коефіцієнт природнього зменшення кількості інструментів боротьби з шахрайськими атаками за одиницю часу (їх “вимирання” при нульовій результативності протидії).

Дослідження показало, що можливі 4 варіанти типів точок рівноваги: сідло, пряма точок рівноваги, стійкий вузол і стійкий вироджений вузол.

Імітаційні експерименти для випадку сідла свідчать, що з часом кількість шахрайських атак прямує до нуля, а кількість інструментів боротьби з ними

наближається до деякого стаціонарного значення. З практичної точки зору випадок сідла виявляється навіть більш вигідним, ніж стійкий вузол.

Моделльні експерименти для прямої точок рівноваги показали випадок, аналогічний сідлу: з часом кількість шахрайських атак прямує до нуля, а кількість інструментів боротьби з ними наближається до деякого стаціонарного значення.

Дослідження випадку виродженого стійкого вузла викликало необхідність підбору параметрів таким чином, щоб дискримінант характеристичного рівняння приймав значення нуль. Це означає, що інструменти боротьби з шахрайськими атаками діють успішно та їх «відмирання» відсутнє. Але така ситуація є не дуже привабливою з практичної точки зору. X та Y , як і у випадку стійкого вузла, прямують до деякого стаціонарного стану. Але при цьому значення X досить високе. І воно буде тим більшим, чим більше буде значення параметру a , тобто тим більше нових шахрайських атак породжують атаки, які завершилися успіхом.

Узагальнюючи результати комп'ютерного моделювання, можна зробити висновок, що з практичної точки зору більш прийнятними є випадки сідла і прямої стійких точок рівноваги, так як у цих випадках значення X прямує до нуля незалежно від початкових координат X і Y . Але на практиці найбільш ймовірними є випадки стійкого вузла і стійкого виродженого вузла. Крім того, можна стверджувати, що для виникнення більш прийнятної ситуації з практичної точки зору необхідно прагнути до зниження значень параметрів a і c і збільшення параметру k .

ЛІТЕРАТУРА

1. Клебанова, Т.С. Моделирование экономической динамики [Текст] : учеб.пособие / Т. С. Клебанова, Н. А. Дубровина, О. Ю. Полякова [и др.]. – Х. : ИД «ИНЖЭК», 2005. – 244 с. – ISBN 966-8515-99-4

СЕКЦІЯ 6
УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ
СУБ'ЄКТІВ РЕАЛЬНОГО І ФІНАНСОВОГО СЕКТОРУ

Аніщенко Б. С.

Науковий керівник: Лопаткіна І. В., к.е.н., доцент
Українська академія банківської справи Національного банку України, м. Суми

ВИМІРЮВАННЯ РІВНЯ БЕЗПЕКИ СОЦІАЛЬНИХ СИСТЕМ

Динамічний характер розвитку сфер суспільної життєдіяльності завжди ставив перед суспільством завдання створення об'єктивних показників, які б адекватно відображали реальну картину розвитку людини та суспільства, своєчасно сигналізували про негативні тенденції в процесі розвитку.

Традиційні вартісні економічні показники не можуть дати об'єктивну оцінку рівня розвитку людини та суспільства без урахування показників безпеки. Вимірювання рівня зального добробуту суспільства буде значно викривлено, без урахувань досягнутого рівня безпеки.

Розглянемо індекс розвитку людського капіталу – як показник вимірювання рівня безпеки соціальної системи.

Безумовно, чим вище величина валового внутрішнього продукту (ВВП), тим більше можливість росту соціальних витрат, в тому числі і на безпеку. Але багато залежить від характеру розподілу результатів економічного росту, від того, що надається бідним верствам населення і в якій мірі додаткові ресурси використовуються для утримання соціальної сфери. Таким чином, значення має не тільки величина доходу сама по собі, а те, як використовується цей дохід.

Індекс розвитку людського капіталу (досягнутий рівень розвитку людини в конкретних галузях), прийнятий ООН, включає три компоненти: очікувану тривалість життя, ВВП на душу населення і рівень грамотності. Як і показник

рівня розвитку країни, він ігнорує вплив на процес розвитку різноманітних факторів безпеки.

Важлива методологічна особливість індексу розвитку людського капіталу, на відміну від ВВП, дозволяє вийти за рамки чисто вартісних показників, об'єднати показники, відображені в різноманітних одиницях, та вибрати для них єдину міру виміру. Фінансові результати і поточний прибуток частіше за все відображають те, що є, а не те, що буде. Тому інвестори та партнери шукають індикатори, які дозволяли б прогнозувати успіх співробітництва у майбутньому. Таким індикатором повинна виступати безпека, оцінка рівня безпеки конкретної соціальної системи.

Важливою базою для оцінки рівня безпеки соціальної системи є розробка системи кількісних показників, що відображають зміст конкретного інтересу особи, суспільства, держави. Без відображення цих інтересів у конкретних кількісно-якісних показниках (параметричної структури інтересів) складно виміряти безпеку та здійснювати оптимальне управління організацією.

Простота існуючих методологій виміру рівня безпеки ускладнюється труднощами формування параметричної структури інтересів (проблеми статистики) та труднощами оцінок ризиків безпеки по кожному інтересу (проблеми якості).

ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ БЕЗПЕКИ БІЗНЕСУ

Передумови формування безпеки бізнесу складають багаторівневу та розгалужену систему факторів, врахування яких в діяльності спеціаліста з організації майнової та особистої безпеки підприємця не в останню чергу залежить від надійної інформації й належного інформаційно-аналітичного забезпечення. Мова, передовсім, йде про моніторинг ризиків, загроз та вразливостей і моніторинг сприятливих можливостей, – невинне системно організоване відстеження ситуацій на ринках з метою виявлення тих тенденцій, що вимагають негайного реагування людей, які приймають рішення. Відтак, – потрібна аналітична інформація (intelligence) – добірка добре профільтованих і проаналізованих фрагментів «сирої» інформації, перетворена в придатний для прийняття рішень матеріал [1].

Одне з визначень безпеки бізнесу наголошує на тому, що безпека бізнесу – це такий стан корпоративних ресурсів (ресурсів капіталу, персоналу, інформації і технології, техніки та устаткування, прав) і підприємницьких можливостей, за якого гарантується найбільш ефективно їхнє використання для стабільного функціонування та динамічного науково-технічного й соціального розвитку, запобігання внутрішнім і зовнішнім негативним впливам [2].

Основними функціональними елементами безпеки бізнесу, а, відтак, і передумовами формування безпеки бізнесу, є: фінансова, інтелектуальна й кадрова, техніко-технологічна, політико-правова, інформаційна, екологічна, майнова.

Варто зауважити, що наукові погляди щодо теоретичних засад управління безпекою бізнесу поступово еволюціонували. Трансформації відбувались як в концептуальній, так і в просторово-історичній площині. Менеджмент

розвинених країн приділяв і приділяє велику увагу пошуку шляхів максимально безпечного існування бізнесу, як основного елементу економіки.

Проблемою забезпечення економічної безпеки підприємства в Україні займаються недостатньо та не комплексно, тому що основну увагу приділяють економічній безпеці на рівні держави та антикризовому управлінню на рівні підприємства. Останнє стає необхідним, коли підприємство вже опинилося у стані фінансової небезпеки. Головне ж полягає в тому, щоб не допустити цього.

ЛІТЕРАТУРА

1. Марченко, Ю.В. Соціаль
2. но-політичні передумови забезпечення безпеки підприємства в Україні. [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum./sp/2013_1/073-078.pdf
3. Передумови формування та зміст економічної безпеки підприємства. [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Chem_Biol/nvnltu/20_3/206_Petryna_20_3.pdf

Головенська В.О., Штурко А.С.

Науковий керівник: Мартиненко О.П., к.е.н., доцент

Українська академія банківської справи Національного банку України, м. Суми

ШЛЯХИ РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА ЯК СКЛАДОВОЇ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Ефективна система екологічного менеджменту являється основною частиною менеджменту підприємства. Адже управління екологічними аспектами діяльності підприємства є складовою економічної безпеки підприємства [1].

Стандарт ISO 14001 встановлює критерії для Системи Екологічного Менеджменту. Він не встановлює вимоги для екологічної ефективності, але описує основні правила, якими організація може слідувати для побудови ефективної СЕМ. Він може бути використаний організаціями для підвищення ефективності використання ресурсів, зниженню втрат і витрат. Використовуючи ISO 14001 можна продемонструвати захищеність менеджменту організації та її робітників. Також він може бути використаний для демонстрації зацікавленим сторонам того, що компанія вимірює і покращує екологічний вплив на них. ISO 14001 може бути інтегрований з іншими функціями менеджменту для більш зручного досягнення своїх екологічних та економічних цілей. [2]

Так само як і інші стандарти, ISO 14001 є добровільним. Його головною метою є допомогти компаніям у поліпшенні своїх екологічних показників, дотримуючись при цьому чинного законодавства. Організації відповідальні за встановлення своїх цілей, їх відстеження і досягнення. Стандарт служить допомогою в досягненні цілей і завдань компанії, а також для їх моніторингу та вимірювання.

Стандарт може бути застосований до різних рівнів діяльності компанії, від організаційного, до рівня виробництва і надання послуг. Замість того, щоб фокусуватися на конкретних вимірах і цілях екологічної ефективності, стандарт виділяє те, що організація повинна робити, щоб досягти ці цілі. Успішність системи сильно залежить від втягнення всіх рівнів організації, особливо вищого керівництва, яке має бути залучене до розробку, впровадження і управління СЕМ.

ISO 14001 володіє родовими ознаками стандартів на системи управління, корисних для організацій, які бажають поліпшити свою діяльність і управляти ресурсами більш ефективно. [1] Він підходить для:

- всіх великих транснаціональних компаній;
- компаній, як з високими, так і малими ризиками;
- виробничих компаній і, компаній надають послуги, включаючи місцеві державні спільноти;
- всіх галузевих секторів, включаючи публічні і закриті;
- виробників унікального обладнання та їх постачальників.

До впровадження ISO 14001, рекомендується провести аналіз на відповідність вимогам стандарту поточних процесів організації - це полегшить виявлення елементів існуючих і майбутніх процесів компанії, що взаємодіють з навколишнім середовищем. Ці елементи визначаються екологічними аспектами. Екологічні аспекти можуть бути як прямими - тими, які утворюються в результаті виробництва, так і непрямими - тими, які пов'язані з поставками сировини і матеріалів. Така первісна перевірка допомагає компаніям у встановленні своїх екологічних цілей і завдань, які повинні бути точно вимірні; дозволяє розробити управлінські процедури і процеси; допомагає виявити відповідні законодавчі вимоги, які потім можуть бути включені в політику організації.

Гордієнко О.М., Гончаренко А.І.

Науковий керівник: Мартиненко О.П., к.е.н., доцент

Українська академія банківської справи Національного банку України, м. Суми

ЗАСТОСУВАННЯ МІЖНАРОДНОГО СТАНДАРТУ ISO/IEC 27003:2010 В УКРАЇНІ

Сьогодні, в наші дні новини повні повідомлень, пов'язаних з розкраданнями інформації, порушеннями в корпоративних фінансових документах і загрозою кібертероризму. Існує багато різноманітних історій про кібер-загрози, з якими стикаються підприємства, уряди та громадяни. Це не просто чутки, такі загрози є реальними, а їхній вплив є досить значним. Нагадаємо інформацію щодо інформаційної діяльності сайту WikiLeaks. Хакери активізували кібер-війну, встановлюючи на свої комп'ютери програмне забезпечення, яке дозволяє стати учасником запуску атак проти комерційних компаній. Вважається, що в руках WikiLeaks знаходяться 260000 секретних документів з Державного департаменту США. WikiLeaks опублікувала секретну інформацію, яка потенційно становить небезпеку для життя американців та інфраструктури країни, а також впливає на національну безпеку. Діяльність WikiLeaks також вплинула на багато комерційних Internet-компаній. Прикладами, можуть слугувати також тіньова організація хакерів під назвою «Операція розплата», поява комп'ютерного «хробака Stuxnet».

Тому, система управління інформаційної безпеки (СУІБ) пропонує системний підхід до управління безпекою конфіденційної інформації компанії. Система об'єднує людей, процеси й ІТ системи. Система управління інформаційною безпекою (СУІБ) — частина загальної системи управління, яка ґрунтується на підході, що враховує бізнес-ризик, призначена для розроблення, впровадження, функціонування, моніторингу, перегляду, підтримування та вдосконалення інформаційної безпеки (ІБ).

Сімейство Міжнародних Стандартів Системи Управління Інформаційною Безпекою 27000 розробляються і на сьогодні. Це сімейство включає в себе Міжнародні стандарти що визначають вимоги до системи управління інформаційної безпеки управління ризиками і вимірювання також керівництво з впровадження. Особливе місце в цьому переліку посідають Міжнародні стандарти, що присвячені практичним питанням забезпечення ІБ в різних галузях захисту інформації, до яких відносяться міжнародні стандарти оцінки і управління інформаційною безпекою серії ISO/IEC 27000 „Інформаційні технології – Засоби забезпечення безпеки”, що ґрунтуються на авторитетних британських стандартах BS 17799 (в подальшому ISO/IEC 17799).

В Україні застосовується цей стандарт таким чином: Департамент інформатизації Національного Банку України розробив методичні рекомендації щодо впровадження системи управління інформаційною безпекою та методики оцінки ризиків відповідно до стандартів Національного Банку України (прийнятий 03.03.2011). Ці методичні рекомендації щодо впровадження СУІБ розроблені на основі міжнародного стандарту ISO/IEC 27003:2010 з урахуванням особливостей банківської діяльності, стандартів та вимог Національного Банку України з питань ІБ.

Застосування міжнародного стандарту на підприємствах України дозволить:

- 1) оптимізувати вартість побудови та підтримання системи ІБ;
- 2) постійно відслідковувати та оцінювати ризики з урахуванням цілей бізнесу;
- 3) ефективно виявляти найбільш критичні ризики та знижати ймовірність їх реалізації;
- 4) розробити ефективну політику ІБ;
- 5) ефективно розробляти, впроваджувати та тестувати плани відновлення бізнесу.

Гришунін В.В.,

Науковий керівник: к.е.н., доцент Розкошна О.А.

Українська академія банківської справи Національного банку України, м. Суми

МОТИВАЦІЯ ПЕРСОНАЛУ ЯК КАДРОВА СКЛАДОВА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ БАНКІВСЬКОЇ УСТАНОВИ

Рівень продуктивності праці персоналу багато в чому визначатиметься сформованою керівництвом системою мотивації, де базовими мотиваційними інструментами є потреби працівників, стимули та мотиви. Взагалі, результати праці будуть зростати лише тоді, коли керівництво матеріально й морально стимулюватиме ефективну творчу діяльність персоналу банківської установи.

Мотивація праці – це процес, що починається з фізіологічної або психологічної нестачі або потреби, яка активізує поведінку індивіда або створює спонукання, спрямоване на досягнення певної мети або винагороди; це внутрішнє і зовнішнє спонукання до певної трудової поведінки в процесі діяльності, де внутрішнє спонукання необхідно розглядати через мотив особистості, а зовнішнє – через процес її стимулювання [1].

Мотивація є одним з найважливіших факторів, що визначає поведінку людей у трудовому процесі. Провідні американські вчені М. Мескон, М. Альберт, Ф. Хедоурі розглядають мотивацію як процес спонукання себе та інших до діяльності для досягнення особистих цілей і цілей організації [2].

В цілому мотиваційний процес у банку може бути представлений у вигляді наступних послідовно здійснюваних етапів: усвідомлення працівниками своїх потреб як системи переваг; вибір найкращого способу отримання певного виду винагороди чи задоволення потреби; здійснення конкретної технологічної дії; одержання винагороди; безпосередньо задоволення потреби. Стрижнем управління, що передбачає активну реалізацію функції мотивації є спонукання співробітників щодо досягнення найкращих результатів діяльності.

Проблеми пов'язані з посиленням впливу мотивації на результати праці є нагальними щодо вирішення особливо в такій швидкорозвиваючій сфері, як фінансово-кредитна. Так, за даними Державної служби статистики України середньомісячна заробітна плата у фінансовій сфері у розрахунку на одного штатного працівника у 2 рази вища ніж у промисловості та у 3 – ніж у сільському господарстві.

На нашу думку, відносно формування цілей і підвищення змістовності діяльності працівників організацій, у тому числі і банківських установ, доцільно вивчати досвід провідних найбільш успішних закордонних компаній, таких як: Citibank, Lloyds TSB, BT Payphones, Glaxo Wellcome, Kraft Jacob Suchard, Philip Morris, Hewlett-Packard та інших. Отже, низку загальних принципів перебігу вище вказаного процесу в зазначених організаціях слід порекомендувати вітчизняним бізнес-структурам, а саме: ясність, реальність, прозорість корпоративних цілей; єдність у розумінні організаційних цілей, прагнень керівництва; наявність чіткої корпоративної стратегії; науково-обґрунтовані критерії оцінки виконуваної роботи; пряма залежність винагород працівників від результатів їх діяльності; наявність взаємозалежної системи цінностей організації та цінностей кожного працівника.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КАДРОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Одним із важливих аспектів організації економічної безпеки підприємства є процес забезпечення кадрової безпеки, який є необхідним при ліквідації соціальних та економічних загроз в їх виробничо-комерційній діяльності. Це пов'язано з тим, що основні ризики компанії, як правило, генеруються її власним кадрами. За даними статистичних досліджень близько 51% випадків економічних злочинів здійснюють співробітники компаній [1], а уникнути збитків фірми, пов'язаних із людським фактором, можливо лише за рахунок ефективної системи забезпечення кадрової безпеки підприємства.

Найпоширеніші види порушень проаналізовані і викладені у першоджерелі [2].

Найбільш небезпечний тип зловживань – «внутрішнє підприємництво», що виникає там, де працівники можуть розпоряджатися значними сумами і самостійно ухвалювати важливі фінансові рішення. Формально працюючи на організацію, такі люди створюють на її основі внутрішній приватний бізнес.

Метою кадрової безпеки підприємства має бути не тільки запобігання та попередження негативних впливів від персоналу, а й захист його самого, створення сприятливих умов для його роботи. Враховуючи навіть те, що персонал – це ресурс, не треба забувати принцип гуманності та соціального захисту.

Забезпечення внутрішньої безпеки має бути постійним, цілеспрямованим і чітко усвідомлюваним компонентом кадрової політики підприємства; загрозам фірми з боку власного персоналу неможливо запобігти повністю, але ними можна управляти і звести їх до мінімуму; вище керівництво компанії може і

повинно відігравати провідну роль у цьому питанні й інтегрувати дії відповідних підрозділів, передусім служб безпеки і управління персоналом.

Для збереження кадрової безпеки варто використовувати сучасні кадрові технології, включаючи такі механізми: ефективну мотивацію, прискорену адаптацію (за рахунок наставництва), своєчасне запобігання конфліктним ситуаціям, атестацію, компенсацію, розумну політику звільнення, пропаганду корпоративності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Томаневич Л. М. Кадрова безпека підприємства як об'єкт теоретичного дослідження/ Збірник наукових праць Львівського державного університету внутрішніх справ, 2009 р., № 1, с. 8.
2. Козаченко Г.В. Економічна безпека підприємства: сутність та механізм забезпечення: монографія / К. : Вид-во «Лібра», 2003 р., с. 280.

Істратов Д.А.,

Науковий керівник: к.е.н., доцент Розкошна О.А.

Українська академія банківської справи Національного банку України, м. Суми

ЗНАЧЕННЯ ЧАСОВОГО РЕСУРСУ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕКОНОМІЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ СУЧАСНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

В Україні недостатньо уваги з боку керівників приділяється плануванню робочого часу, тим самим останні спричиняють безліч перепон своїм підлеглим щодо чіткості і своєчасності виконання ними завдань. Якщо керівник працює у напруженому часовому режимі, то в такому ж напруженому режимі працюють і його підлеглі. Значною мірою продуктивність праці і в подальшому економічні здобутки прямо пропорційно залежатимуть від оптимального використання колективом підприємства часового ресурсу.

Наприклад, робочий час більшості сучасних керівників досить ущільнений, є ненормованим, але досить часто їм не вдається завершити всі намічені справи в запланований термін.

Наразі набуває широкого розвитку такий науковий напрям менеджменту, як тайм-менеджмент, що базується на сукупності методик оптимальної організації часу сучасних керівників для виконання поточних задач, проектів та різних календарних подій.

У загальному вигляді розподіл часу роботи більшості менеджерів можна представити наступним чином:

- 1) заплановані засідання, зустрічі – 50 - 55%;
- 2) розмови по телефону – 3 - 6%;
- 3) робота з документами – 17 - 21%;
- 4) поїздки, огляди – 3 - 7%;
- 5) незаплановані зустрічі – 6%;
- 6) відпочинок – 5%.

Як бачимо, оперативний час ними використовується нераціонально. Досить забагато часу менеджери витрачають на телефонні розмови, перегляд документації, незаплановані зустрічі.

На нашу думку, для вивчення змісту праці і структури витрат робочого часу керівників і спеціалістів та упередження перевитрат часового ресурсу доцільно використовувати такі методи, як:

- анкетне та усне опитування, що проводяться з метою вивчення думки працівників про те, наскільки раціонально організоване виконання їх завдань, чи за функціональною ознакою визначені професійні обов'язки;
- фотографія робочого дня, яка застосовується для встановлення структури витрат робочого часу протягом запланованого періоду спостережень. Вивчення витрат робочого часу проводиться шляхом спостереження із здійсненням їх замірів в порядку фактичної послідовності виконуваних функцій;
- самофотографування робочого дня, де облік витрат ведеться у спеціальних трафарет-аркушах самофотографії, де реєструються всі виконувані операції або перерви та фіксується їх продовжуваність;
- метод фрагментних спостережень застосовується для вивчення змісту праці і витрат робочого часу різних категорій працівників у певні періоди часу або на певних ділянках виконуваної роботи.

Отже, основними правилами, які необхідно виконувати в процесі організації робочого часу керівникам і спеціалістам мають стати: створення балансу між роботою та особистим життям; розвиток підприємницького мислення; першочерговість виконання найбільш важливих задач; планування терміну закінчення роботи; контролювання незапланованих перерв у роботі; функціональний розподіл обов'язків; налагодження взаємостосунків у колективі; підвищення рівня самооцінки.

Капитанчик Е.В., студентка
Научный руководитель: Чернорук С.В., ст. преподаватель
Полесский государственный университет,
Республика Беларусь, г. Пинск

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ НАЛОГООБЛАЖЕНИЯ ТРАНСПОРТНЫХ СРЕДСТВ В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ

16 декабря, депутаты Палаты представителей приняли во втором чтении законопроект, который предусматривает введение с 1 января 2014 года транспортного налога. Статья 3 Закона "О республиканском бюджете на 2014 год", подписанного 31 декабря 2013 года, предусматривает: «В 2014 году утвердить нормативы отчислений от государственной пошлины, за выдачу разрешения на допуск транспортного средства к участию в дорожном движении, получаемой на территории Республики Беларусь, в доход республиканского бюджета — в размере 50%, в доходы консолидированных бюджетов областей и бюджета г. Минска—в размере 50%» [1].

Механизм взимания госпошлины предполагает ее самостоятельную уплату организациями и гражданами к моменту прохождения государственного технического осмотра, на который наряду с другими обязательными документами должен быть представлен платежный документ об уплате этой пошлины.

Ставка будет привязана к массе транспортного средства и зависеть от принадлежности физическому или юридическому лицу. Абсолютное большинство легковых автомобилей попадают в категорию от 1 до 2 тонн. Их владельцам придется платить 5 базовых величин.

В связи с введением транспортной госпошлины, будут внесены и изменения в КоАП РБ, в частности, в статью 18.12 "Нарушение правил эксплуатации транспортного средства". За несвоевременное прохождение техосмотра ("Непредставление транспортного средства без уважительной

причины в установленный срок для государственного технического осмотра либо управление транспортным средством, не прошедшим в установленном порядке государственный технический осмотр") водитель получит штраф [2].

Льготы при уплате государственной пошлины за допуск транспортных средств к участию в дорожном движении предусмотрены лишь для специального транспорта, используемого для перевозки инвалидов, транспорта МЧС, скорой помощи и общественного транспорта. Однако они будут минимальны.

В большинстве стран в мире единого транспортного налога как такового нет. Однако вместо него может взиматься дорожный налог, средства от которого идут на строительство и ремонт автотрасс, экологический налог, который стимулирует приобретение автомобилей, меньше загрязняющих атмосферу, или налог на имущество, прямо или косвенно зависящий от стоимости автомобиля. В Беларуси какое-то время действовал транспортный налог, однако по решению правительства был отменен. В России транспортный налог устанавливается на год и зависит от мощности двигателя. В 2013 году его размер был от 26 до 1400 долларов. Налог с владельцев транспортных средств при первой регистрации в Украине зависит от возраста машины и от объема мотора. Новая машина с минимальным объемом – и платежи минимальные, в размере нескольких долларов. Также в России обсуждается вариант сбора налога по сходному принципу – в зависимости от экологического класса и года выпуска.

Таким образом, данные изменения в сфере налогообложения позволят улучшить финансирование работ по строительству и реконструкции дорог. За счет госпошлины в 2014 году планируется собрать 1,6 трлн. рублей. При этом бюджет страны определен законом в 128,6 трлн.

Крамська М.С., студентка

Науковий керівник: Біломістна І.І., к.е.н., доцент

Харківський інститут банківської справи УБС НБУ(м. Київ)

ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВА ЯК ЕКОНОМІЧНА КАТЕГОРІЯ

На сьогоднішній день актуальним постає питання ведення господарства на раціональних засадах, що передбачає мінімізацію ризиків, втрат та максимізацію прибутку. Для забезпечення цих умов підприємства потребують ефективної та стабільної діяльності, що можливе за чітким дотриманням фінансової безпеки суб'єкта господарювання.

Мета - необхідність визначення категорії «фінансова безпека суб'єкта господарювання», з'ясування її сутності та умов реалізації.

Особливої уваги заслуговує розгляд фінансової безпеки підприємства як самостійного об'єкта дослідження, через призму результатів діяльності підприємства. Фінансова безпека посідає особливе місце в системі економічної безпеки, об'єднуючи характеристики як економічної безпеки, так і фінансів, впливаючи абсолютно на всі сфери діяльності підприємства.

У цілому фінансову безпеку суб'єкта підприємництва вчені представляють як певний механізм, що, з певного боку, забезпечує стабільність господарського суб'єкта шляхом використання захисних господарських інструментів, а з іншого — забезпечує її ефективність шляхом організації раціонального використання фінансових ресурсів [1].

Під фінансовою безпекою підприємства розуміють такий фінансовий стан, що характеризується, по-перше, збалансованістю та якістю сукупності фінансових інструментів, технологій і послуг, які використовуються підприємством, по-друге, стійкістю до внутрішніх і зовнішніх загроз, по-третє, здатністю фінансової системи підприємства забезпечувати реалізацію

його фінансових ресурсів, по-четверте, забезпечувати розвиток цієї фінансової системи [3].

Такі вчені, як Єрмошенко М.М., Горячева К.С., Бланк І.А., Журавка Ф.О., Могиліна Л.А. та інші розглядають фінансову безпеку як стан установи, який має певні характеристики (наприклад, збалансованість, стійкість до внутрішніх і зовнішніх загроз тощо). Недолік даного підходу полягає в тому, що коло наведених характеристик досить вузьке та потребує значного розширення [2].

Проведений критичний аналіз теоретичних джерел дозволив запропонувати поняття «фінансова безпека», яке полягає в наступному: «фінансова безпека підприємства» – це здатність підприємства до вчасного виявлення та запобігання негативним впливам зовнішніх та внутрішніх загроз, а також розробка способів досягнення найвищого стану фінансової безпеки підприємства на основі антикризового управління».

Отже, погіршення економічної ситуації України вимагає об'єктивного і всестороннього оцінювання та дієвого управління фінансовою безпекою підприємства з метою своєчасної діагностики і попередження загроз.

Література

3. Білик М.Д. Роль стабільної діяльності підприємств у їх фінансовій безпеці. / М.Д. Білик // Формування ринкових відносин в Україні, 2008. — №4 (83). — с. 129-133

4. Біломістна І.І., Олійник О.В. Особливості формування теоретичних підходів до визначення фінансової безпеки підприємства як економічної категорії // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: [http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&Z21ID=&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/ecnof_2013_10\(1\)](http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&Z21ID=&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/ecnof_2013_10(1))

Литвиненко Д.Д., Шеверюк К.В.

Науковий керівник: Мартиненко О.П., к.е.н., доцент

Українська академія банківської справи Національного банку України, м. Суми

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО СТАНДАРТУ ISO 16732 "РОЗРОБКА СИСТЕМИ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ" В УКРАЇНІ ЯК АСПЕКТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ

Міжнародна організація по стандартизації, ISO (International Organization for Standardization, ISO) - міжнародна організація, що займається випуском стандартів. Сфера діяльності ISO стосується стандартизації у всіх областях, крім електротехніки та електроніки.

Сертифікація по ISO є необхідною умовою для успішного функціонування підприємств та організацій. На сьогоднішній день в Україні вже сертифіковано за ISO більше тисячі організацій різних галузей (у всьому світі кількість сертифікованих компаній перевищує мільйон).

Один з основних і важливих стандартів який забезпечить безпеку підприємству є стандарт з розробки системи пожежної безпеки. У умови інтеграції України, прийняття міжнародної стандартизації несе в собі величезний потенціал для розвитку країни як економічного зростання так і соціальної безпеки.

На сьогоднішній день одним з основних завдань міжнародної стандартизації є забезпечення безпеки підприємств, так як ISO 16732 "Розробка системи пожежної безпеки" відіграє велику роль в її забезпеченні, прийняття цього стандарту набирає актуалізації щодо безпеки підприємств в цілому.

Цей стандарт містить основні положення менеджменту пожежного ризику і встановлює основні принципи аналізу та інтерпретації пожежного ризику. Ці принципи можуть бути застосовані до всіх ситуацій, пов'язаних з пожежею, всім встановленим формам і типам сценаріїв пожежі. [1].

Також представляє собою керівництво з розробки та документування процедур менеджменту та оцінки ризику в конкретній ситуації, наприклад, виявленню можливих типів сценаріїв пожежі. При цьому повинні бути визначені основні етапи менеджменту та оцінки пожежного ризику, а також описані процедури з вибору методу оцінки кількості небезпечних подій в межах установленого періоду часу.

Принципи кількісної оцінки пожежного ризику представлені в цьому стандарті у вигляді основних етапів оцінки ризику. Ці етапи розглянуті стосовно системи менеджменту пожежного ризику. Основні етапи включають дослідження сценаріїв, характеристик ймовірності небезпечних подій, наслідків цих подій і призводять до визначення кількісної оцінки сукупного пожежного ризику. У стандарті наведено також форми обробки отриманої інформації та інтерпретація пожежного ризику. Крім того, в стандарті наведена процедура дослідження невизначеності кількісної оцінки та інтерпретації пожежного ризику. [1].

Підприємство є первинною ланкою у розвитку економіки країни, тому добробут кожного підприємства зокрема впливає на розвиток країни в цілому. Прийняття міжнародної стандартизації у сфері забезпечення системи пожежної безпеки дозволить підприємству надійно розвиватися і розвивати економічне зростання країни в цілому.

У висновку слід додати, що безпосередньо твердження даного стандарту дозволить Україні забезпечити довірчі дружні економічні відносини з країнами які вже складаються в міжнародній організації по стандартизації і це дозволить поліпшити вільні довірчі міжнародні ринкові відносини.

ЛІТЕРАТУРА

1. ISO 16732-1:2012 «Разработка системы пожарной безопасности. Оценка риска возникновения пожаров» [Електронний ресурс] . - Режим доступу :<http://www.tnra.by/KartochkaDoc.php?UrlRN=277286>.

Масленнікова Я.С., Штурко А.С.

Науковий керівник: Мартиненко О.П., к.е.н., доцент

Українська академія банківської справи Національного банку України, м. Суми

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БЕЗПЕКИ СПОЖИВЧОЇ ПРОДУКЦІЇ В СИСТЕМІ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Питання безпеки та якості продукції займає важливе місце в системі економічної безпеки підприємства. Виробництво високоякісної продукції за вимогами міжнародних стандартів, гарантування безпеки продукції для життя і здоров'я людей та безпеки довкілля має бути основним пріоритетом для українських підприємств. [1]

Новий стандарт ISO 10377:2013 «Безпека споживчої продукції. Настанови для постачальників» встановлює методи оцінки та управління ризиками для підвищення безпеки споживчої продукції. Передбачається, що стандарт буде мати істотний і позитивний вплив на постачальників, продукцію та споживачів. Стандарт ISO 10377 може використовуватися як малими і середніми підприємствами (МСП), так і великими компаніями. [2]

Продукція стане безпечнішою, якщо постачальники будуть брати участь у її розробці, будь то сировина, компоненти, складові частини, дизайн, виробництво або збут. Створення первинного зразка продукції та перевірка його якості знижує ймовірність виникнення дефектів під час виробництва. Аналіз ризиків виявить ті ризики, які можна попередити і ті, які повинні бути включені в інструкцію з експлуатації.

Крім того, чим безпечніше продукція, тим нижче рівень юридичної відповідальності. Обмежити юридичну відповідальність допоможе документація на продукцію, яка дає вичерпну інформацію про якість виробу, дизайн, виробника тощо. Постачальники повинні бути в змозі дізнатися про розробку продукції за допомогою документації і простежити проектування, оцінку ризиків, аналіз загроз і методи випробувань аж до концепції товару.

Необхідно також визначити терміни зберігання документації і яка саме документація повинна зберігатися. Таким чином, стандарт ISO 10377 з одного боку знижує ймовірність дефектів продукції, які можуть завдати ненавмисної шкоди споживачеві, а з іншого боку обмежує юридичну відповідальність постачальників.

Продукція повинна простежуватися і мати унікальний ідентифікатор, який наноситься, відзначається або прикріплюється на місці виготовлення. Це також відноситься до сировини, компонентів та складових вузлів. Постачальники повинні наполягати на вірному описі продукції виробниками і мати можливість відстежувати продукцію безпосередньо до місця походження та виявляти наступного прямого споживача продукції в ланцюжку поставок.

Стандарт ISO 10377 також підкреслює необхідність створення системи управління безпеки в організації, яка охоплює весь ланцюжок поставок. [2] Наприклад, для малого та середнього бізнесу, зручно почати планувати управління безпекою продукції з п'ятиступінчастого підходу:

- Підтвердження намірів керівництва проводити політику забезпечення безпеки продукції.
- Розробка політики забезпечення безпеки продукції у відповідності з корпоративними нормативами ризику.
- Призначення відповідального за забезпеченням безпеки продукції.
- Інтеграція пов'язаних з безпекою завдань на етапах проектування, виробництва і маркетингу.
- Введення правил інформування у масштабі всієї організації.

Стандарт розділений на чотири основні розділи, в яких описуються загальні принципи, безпека проектування, безпека виробництва, безпека роздрібною торгівлі.

Олійник О. В., студентка

Наукові керівники: Біломістна І. І., к.е.н., доц., Біломістний О. М., к.е.н., доц

Харківський інститут банківської справи Університету банківської справи

Національного банку України, м. Харків

ДІАГНОСТУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ЯК МЕТОД ПОПЕРЕДЖЕННЯ КРИЗОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Ефективність діяльності суб'єктів господарювання зумовлюється переважно станом їх фінансів, що призводить до необхідності розгляду проблеми забезпечення фінансової безпеки підприємств. Головною метою фінансової безпеки підприємства є створення його стійкого, ефективного функціонування, забезпечення високого потенціалу розвитку і зростання в майбутньому.

Причиною фінансових ризиків більшості підприємств є незадовільний фінансовий стан, низька платоспроможність і фінансова стійкість, втрата власного капіталу внаслідок збитковості, нездатність розрахуватися за отриманими раніше зобов'язаннями, нестійкість грошових потоків, перевищення відтоку грошових коштів над їх надходженням. Тому в наш час дуже гостро постає питання діагностування стану фінансової безпеки, як одного з методів попередження настання кризи на підприємстві через негативний вплив зазначених вище факторів.

Сутність діагностування фінансової безпеки підприємства полягає у можливості підприємства виявити його слабкі сторони та на їх основі розробити і провести таку фінансову стратегію відповідно якої будуть збережені усі об'єкти корпоративної стратегії, в умовах невизначеності і конкурентного середовища [1]. Це допоможе стабілізувати ситуацію, яка склалася на підприємстві та вчасно попередити можливі кризові явища. Під процесом діагностування фінансової складової економічної безпеки господарюючих суб'єктів слід розуміти сукупність заходів, спрямованих на

виявлення та запобігання шкоди від негативних впливів на їх економічну безпеку з різних аспектів фінансово – господарської діяльності [2].

Діагностика фінансової безпеки в умовах нестабільного існування підприємства, на нашу думку, повинна включати наступні складові:

- загальна діагностика кризових ситуацій;
- поділ об'єктивних і суб'єктивних негативних впливів;
- визначення переліку заходів по запобіганню загроз економічній безпеці;
- оцінка ефективності планованих заходів з точки зору нейтралізації негативних впливів;
- оцінка вартості пропонованих заходів щодо усунення загроз економічної безпеки.

Встановлення основних суб'єктів і об'єктів загроз, механізмів їх функціонування, критеріїв їх впливу на фінансову систему підприємства та розробка методології прогнозування, виявлення та запобігання виникненню факторів, що впливають на фінансову безпеку, можлива при проведенні досліджень та виявленні тенденцій і можливостей розвитку таких загроз. В ході проведених досліджень було виявлено, що при проведенні діагностування фінансової безпеки підприємства в першу чергу необхідно визначити характеристики загроз фінансовій безпеці компанії, які відображають специфіку її діяльності, сформулювати критерії та нормативні параметри безпечного фінансового стану бізнесу, описати необхідні механізми та заходи, спрямовані на його забезпечення.

Полевик С.А., студентка

Научный руководитель: Чернорук С.В.,

Ст. преподаватель кафедры финансов,

магистр экономических наук

Полесский государственный университет, г.Пинск

АНАЛИЗ ВЛИЯНИЯ ФИНАНСОВЫХ СТИМУЛОВ НА ТРУДОВЫЕ РЕСУРСЫ КАК ОДИН ИЗ ФАКТОРОВ ЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА В СТРАНЕ (НА ПРИМЕРЕ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ И УКРАИНЫ)

На сегодняшний день трудовые ресурсы являются одним из основных факторов, влияющих на экономическое развитие страны на уровне с такими факторами как основной капитал, уровень технологий и их доступность, предпринимательские способности хозяйствующих субъектов, а также научно-технический прогресс. В этой связи научный анализ финансовых стимулов как одного из методов влияния и воздействия на трудовые ресурсы страны как фактора экономического роста страны, является объективной необходимостью в современных условиях.

При этом финансовые стимулы трудовых ресурсов изучают с целью установить, насколько эффективно используются финансовые ресурсы, находящиеся в распоряжении населения [1, с.146].

Целью работы является исследование формирования трудовых ресурсов в Республике Беларусь и Украине, достижение которых предполагает финансовый анализ современной трудоресурсной ситуации, и определение направлений преодоления негативных тенденций в этой сфере.

В данной работе произведен анализ номинальной начисленной заработной платы работников Республики Беларусь и Украины с 2003 по 2012 год в долларах США.

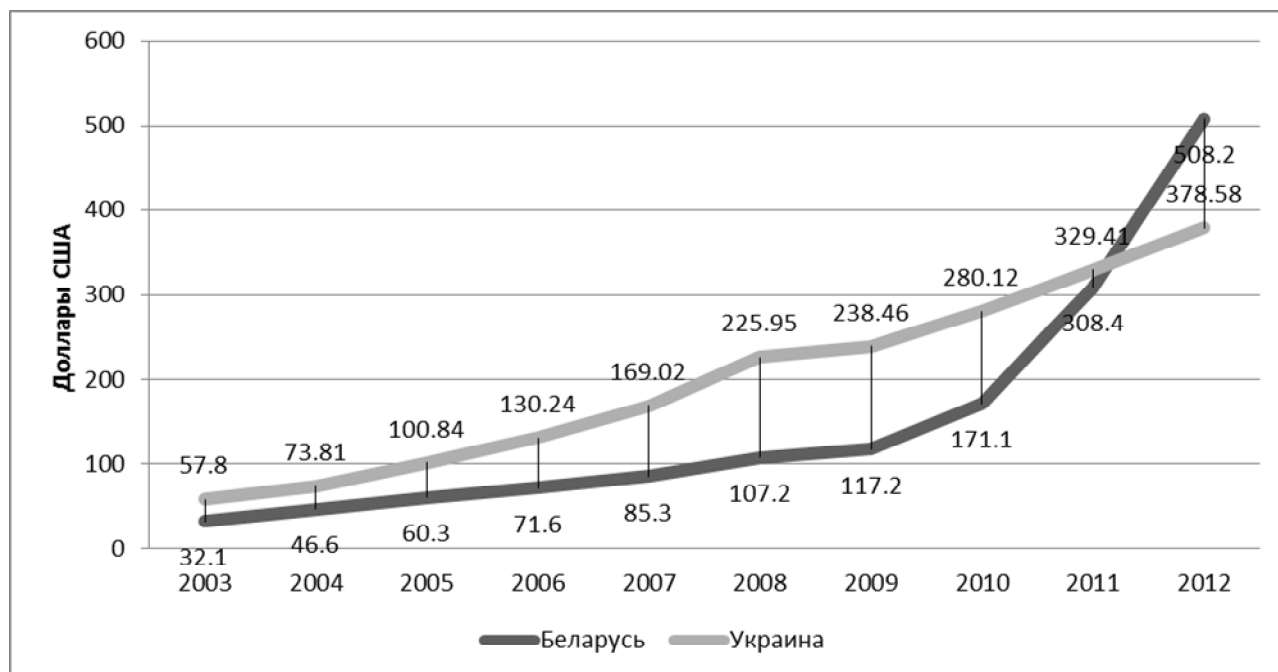

Рисунок 1 - Номинальная начисленная средняя заработная плата работников Республики Беларусь и Украины с 2003 по 2013 гг. (долл. США)

Примечание – Источник: Собственные разработки на основе [2], [3]

Как видно из рисунка 1 в 2003 году номинальная заработная плата в Украине составляла 57,8 долл. США, а в Республике Беларусь - 32,1 долл. США, следовательно, номинальная средняя заработная плата в 2003 году в Украине было больше на 25,7 долл. США. В последующие годы вплоть до 2011 года номинальная заработная плата в Украине превышала соответствующую заработную плату в Республике Беларусь, при этом к 2009 году разница между данными показателями росла, так в 2009 году она составляла 121,26 долл. США. И только в последующие годы, как видно из графика, расстояние между кривыми исследуемых стран начала сокращаться так в 2011 они пересеклись. В 2012 году наблюдалась обратная зависимость, номинальная средняя заработная плата в Республике Беларусь была больше соответственной заработной платы в Украине на 129,62 долл. США.

Особенности заработной платы и финансов обуславливают необходимость их комплексного использования. Воздействуя на уровень и структуру потребления населения через систему финансовых методов, государство оказывает регулирующее влияние на уровень его доходов.

Самкова А. В., студентка IV курсу

Науковий керівник: Біломістна І. І., к.е.н.

Харківський інститут банківської справи Університету банківської справи

Національного банку України

СТРАТЕГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Розробки науковців, як пов'язані з дослідженням стратегії забезпечення фінансової безпеки підприємства, безперечно викликають значну цікавість як серед теоретиків, так і фахівців-практиків. Ці розробки розглядаються за допомогою принципів та функцій фінансової безпеки підприємства, що її забезпечують. Важливо, що в періоди загострення фінансової кризи вони набувають особливої актуальності та значимості, адже об'єктивний стан фінансової безпеки підприємства в умовах погіршення економічної кон'юнктури є досить необхідним для широкого кола осіб. Отже, актуальним постає питання формування та забезпечення на належному рівні фінансової безпеки суб'єкта господарювання.

Стратегічне забезпечення фінансової безпеки підприємства є безперервним процесом, тому мусить постійно бути об'єктом уваги та управління, охоплюючи певні етапи (Рис 1.1.).

Ми вважаємо, що організація і функціонування системи управління фінансовою безпекою повинна здійснюватися на основі таких принципів: економічна доцільність; своєчасність; комплексність; законність; обґрунтованість; активність; спеціалізація; взаємодія і координація; удосконалення.

Демченко І.В. [2, с. 56] вказує на такі функції фінансової безпеки, що комплексно можуть забезпечити на належному рівні безпечний фінансовий стан суб'єкта господарювання: накопичувальна; ощадна; відтворювальна; контрольна; інформаційна.

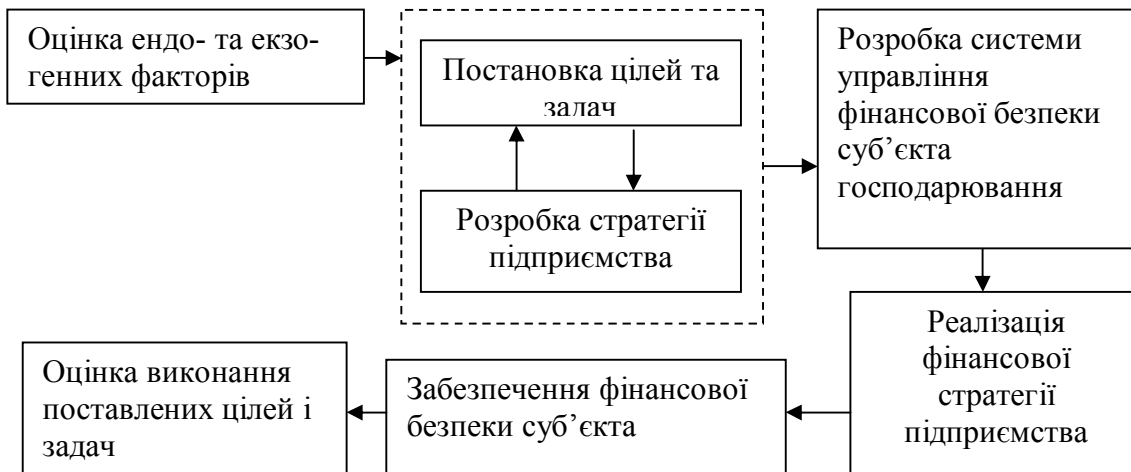

Рис.1.1. Етапи безперервного забезпечення стратегічного управління фінансовою безпекою суб'єкта господарювання [1]

Отже, дотримання методів, функцій та принципів забезпечення організації фінансової безпеки підприємства дозволить раціонально залучати матеріальні, трудові та фінансові ресурси, мінімізувати витрати, та максимізувати вхідні грошові потоки. Все це сприяє досягненню стратегічних цілей підприємства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Демченко І.В. Стратегічне управління фінансовою безпекою суб'єкта господарювання / І.В. Демченко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nvfbi/2010_2/0210st8.pdf
2. Демченко І.В. Фінансова безпека аграрних суб'єктів господарювання / І.В. Демченко // Науковий вісник: Фінанси, банки, інвестиції. – 2012. – №4. – С. 54-60.

Серік О.П., студент

Науковий керівник: Бондаренко А.Ф., к.т.н., доцент

Українська академія банківської справи Національного банку України, м. Суми

ЗАСТОСУВАННЯ ЕКОНОМЕТРИЧНИХ МОДЕЛЕЙ В ПРАКТИЦІ РЕКЛАМНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

«Хто володіє інформацією, той володіє світом», це золоті слова Уїнстона Черчіля. У сучасному світі це дуже актуально. Інформація є одним із найважливіших і найдорожчих ресурсів, а в маркетингу це, можна вважати єдиним ресурсом, який допомагає вирішувати актуальні проблеми. Головними завданнями маркетингу є дослідження, аналіз та оцінка потреб реальних та потенційних покупців, участь у формуванні стратегії та тактики фірми, формування асортименту. Як це все може реалізувати маркетолог без достовірної інформації, а головне всю цю інформацію потрібно обробити таким чином, щоб можна було зробити достовірні висновки. Одним із найсучасніших методів обробки інформації є економетричні методи та моделі. Вони вже знайшли широке застосування в економіці, прогнозуванні продажів, попиту. З їх розвитком стало можливим застосування даних моделей в сферах які мають суттєву психологічну складову. У наш час є реальна можливість спрогнозувати як той чи інший вид маркетингової діяльності вплинув на прибутки фірми. Така можливість пояснюється тим, що людство за час існування набуло вже досить велику базу знань за даною проблематикою та провела багато експериментів [1]. У сучасних умовах реклама є одним із найпотужніших інструментів маркетингу. При її застосуванні досить важливим є дослідження факту її корисності. При формуванні рекламної кампанії менеджер задає собі питання «Які методи реклами застосовувати та в якій комбінації?». Більш того, важливо дослідити який саме елемент приніс найбільше користі.

В практиці рекламних досліджень виділяють шість найбільш важливих шаблонів відгуків на рекламу, а саме: поточний, конкурентний, перехідний,

динамічний, контентний та медійний. Не всі економетричні моделі враховують всі ці шаблони відгуків та і не завжди нам потрібно їх враховувати[2]. Для прикладу розглянемо звичайну лінійну модель. Вона враховує тільки один шаблон відгуку на рекламу – це поточний відгук. Дана модель має такий вигляд:

$$Y_t = \alpha + \beta_1 A_t + \beta_2 P_t + \beta_3 R_t + \beta_4 Q_t + \varepsilon_t \quad (1)$$

де

Y – представляє залежну змінну (наприклад, прибуток від продажів);

A – реклама на телебаченні;

P – реклама в газеті;

R – інформаційні листівки;

Q – якість реклами;

параметри α і β_k відображають вплив незалежних змінних на залежну, де індекс k відповідає незалежним змінним; індекс t відображає різні періоди часу [3].

Таким чином представлені чотири залежних змінних, які виражають сукупні витрати на певний вид реклами та прогнозне значення прибутку від продажів. Цю модель можна застосовувати і в іншому контексті, коли прогнозується певний прибуток на деякі з видів реклами з відповідними видами витрат. В даному випадку краще розглядати систему лінійних рівнянь, яка набагато спрощує розрахунки. Отже, планування та прогнозування реклами в маркетингу – це основне завдання менеджера з маркетингу на фірмі, підприємстві. Для ефективного виконання даних завдань необхідно розуміти реакцію ринку на певні процеси та правильно їх аналізувати. Своєчасне застосування оброблених даних може підвищити рівень комунікативної та економічної ефективності рекламного продукту, ідеї, компанії, особливо при застосуванні чітко визначеного алгоритму, економетричних методів та моделей.

Слюта К.А.,

Науковий керівник: Бондаренко А.Ф., к.т.н., доцент

Українська академія банківської справи Національного банку України, м. Суми

ДОСЛІДЖЕННЯ РИНКУ КАВИ В УКРАЇНІ: УПРАВЛІНСЬКИЙ АСПЕКТ ЯКОСТІ ТА СТАНДАРТИЗАЦІЇ

В сучасних умовах інтенсивного розвитку економіки України ринок кави все більше укріплює свої позиції. Це пояснюється тим, що з кожним роком споживання кави в нашій країні зростає. Зараз Україна займає 4 місце за кількістю спожитої кави за рік серед Європейських країн. Саме тому можна з впевненістю визначити тему дослідження ринку кави в Україні досить актуальною в наш час. Проведення таких маркетингових досліджень ринку кави дозволить ефективно оцінювати його стан, і, як результат, оптимально управляти ним.

За період з 2009 до 2012 року ринок кави постійно нарощував свої позиції: якщо у 2009 році об'єм продажів кави та її замінників становив 26,94 тис. тонн, то у 2012 році – відповідно 49,62 тис. тонн. За підсумками 2012 року темп приросту обсягів споживання кави склав більше 28%, в результаті чого Україна знаходиться в списку рекордсменів за темпами зростання споживання кави.

Позитивною тенденцією розвитку ринку кави є заміщення імпортової продукції продукцією вітчизняного виробництва. Якщо в 2008 році частка імпортової кави становила більше 70% загальної пропозиції на ринку, то за підсумками 2012 року цей показник уже складає лише 47%. Це пояснюється головним чином тим, що в Україні активно зростає вітчизняне виробництво, в основному кавових замінників. У зв'язку з цим в структурі ринку кави зменшилась частка натуральної кави з 21% у 2008 році до 12% у 2012 році.

За підсумками 2012 року головними імпортерами кави в Україну стали Росія (19,9% всіх поставок у натуральному вираженні), Польща (13,8%), Німеччина (12,7%), Італія (11,8%), Індія (8,4%) та В'єтнам (8,0%).

Сегментація ринку кави за методами виробництва і споживання ділить його на розчинну каву (80-82% споживання), мелену каву (11-13%) та каву в зернах (7-9%). Так як розчинна кава є лідером в споживанні, то ще виділяють 4 типи розчинної кави: гранульована, порошкова, сублімована та високоякісні кавові суміші.

Звичайно, якість харчових продуктів має бути високою, тому держава регулює такі моменти законодавчо. Комісія Codex Alimentarius, яка має ряд всесвітньо визнаних стандартів, регламентує якість кави у стандарті САС/RCP 69 «Норми і правила щодо запобігання й зменшення забруднень кави охратоксином А». Серед національних стандартів якості кави діють такі, як ДСТУ 4394:20054, ДСТУ ISO 10095:2005, ДСТУ ISO 11292:2007, ДСТУ ISO 3726:2005. Перелічені стандарти визначають вимоги до сировинного складу, технології виробництва, пакування і маркування продукції та інших характеристик. Чинні законодавчі акти визначають також головні органолептичні показники якості кави, а саме критерії її зовнішнього вигляду кави, її кольору, смаку та аромату. Тому можна сказати, що законодавчо якість кави достатньо жорстко регулюється.

Таким чином, ринок кави на сучасному етапі розвитку є досить містким, до того ж спостерігається його швидке зростання. Наведені показники розвитку ринку кави за останні роки підтверджують цей факт. До того ж в Україні здійснюється достатньо широка сегментація на ринку кави як самого товару, так і споживачів кави. Управління якістю кави – це одне з головних завдань як виробників, постачальників, так і держави взагалі. Оскільки якість кави регулюється міжнародними, а також багатьма національними стандартами якості, а тому кожен вітчизняний виробник повинен підводити свою продукцію під ці стандарти, аби зробити її високо конкурентоспроможною на ринку.

Скробот О. О., студентка
Чернорук С.В. , старший преподаватель
УО «Полесский государственный университет»
Республика Беларусь, г. Пинск

ЛИЗИНГ КАК АЛЬТЕРНАТИВНАЯ ФОРМА КРЕДИТОВАНИЯ (НА ПРИМЕРЕ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ)

Переход стран постсоветского пространства к рыночной экономике и их активное внедрение в мировые хозяйственные связи требуют соответственного расширения методов коммерческой деятельности предприятий и организаций. На сегодняшний день важно не только наличие конкурентоспособной продукции, но и удачно выбранный способ ее реализации. Именно поэтому в мировой практике приобретают популярность «нетрадиционные» формы коммерческих финансовых взаимоотношений между покупателем и продавцом, где важную роль играют финансовые посредники: торговые компании, инвестиционные и страховые фирмы и т.д. Одним из них является лизинг, который становится перспективным методом финансирования субъектов экономики Беларуси. Рынок лизинговых услуг в Беларуси существует не так давно, но активно развивается. Высоко оценивается законодательство, регулирующее эту сферу услуг. Уровень проникновения лизинга в экономику Беларуси является самым высоким среди стран СНГ. Услуги финансового лизинга оказывают 150 компаний, которые характеризуются высококвалифицированными специалистами и гибкой политикой по отношению к клиентам. В связи с благоприятными условиями для развития, лизинг в 2012 г. оценивается достаточно высоко. Одним из показателей, характеризующий функционирование рынка лизинговых услуг, является объем нового бизнеса.

Табл.1 Объем нового бизнеса в Республике Беларусь в 2008-2012гг.

Показатели	2008	2009	2010	2011	2012
Объем нового бизнеса	3082,3	2033,6	4061,2	68775	10600
Доля в общем объеме инвестиций в основной капитал (%)	8,3	4,7	7,5	7,6	7
Доля в ВВП (%)	2,4	1,5	2,5	2,5	2

Примечание – Источник: Собственная разработка на основе [1]

Основным параметром, определяющим степень развития лизинга, является отношение нового бизнеса к ВВП. По итогам 2012 г. он составил 2%, в то время, как

средний многолетний уровень проникновения лизинга в экономику в Европе составляет 1,41%, что свидетельствует о высокой степени развития лизингового кредитования в стране. Доля в общем объеме инвестиций в основной капитал составила 7%, что на 0,4% меньше, чем в 2011г. В рассматриваемый период отмечаются резкие колебания объема нового бизнеса(активов) в Беларуси, при этом наблюдается снижение активов на протяжении последних двух лет.

Табл.2 Объем лизингового портфеля в Республике Беларусь за 2008 – 2012гг.

Показатели	2008	2009	2010	2011	2012
Объем лизингового портфеля (млрд. руб.)	3833	4143	5640	10974	16137
Отношение лизингового портфеля к объему нового бизнеса (%)	1,24	2,04	1,39	1,6	1,52

Объем лизингового портфеля по Беларуси в 2012г. составил 16137 млрд. руб., что на 47% больше, чем в 2011г. Отношение лизингового портфеля к объему нового бизнеса составило 1,52%, что на 0,08% меньше, чем в 2011г. Следует отметить, что данный показатель максимальное значение (2,04%) достиг в 2009г. В ходе исследования был проанализирован ряд показателей, характеризующий состояние рынка лизинговых услуг. Так, в Беларуси отмечается стабильная ситуация в области финансовой устойчивости, глубокое проникновение лизинга в экономику страны. Также можно отметить высокую эффективность белорусского законодательства, что позволяет оперативнее регулировать и развивать данную сферу кредитного финансирования. Однако, в белорусском лизинговом кредитовании доступность, структуризация информации о предоставляемых услугах в этой отрасли не настолько развита, что усугубляет возможности для исследований. Также проблемой является то, что белорусское законодательство не позволяет работать с физическими лицами; фундаментальной проблема - это недостаточно активный инвестиционный климат и не в полной мере развит сектор малого и среднего бизнеса. В настоящее время лизинговое кредитование занимает важное место в экономике многих стран и является характерной чертой их прогрессивного развития. В Беларуси эта сфера предоставления финансовых услуг также активно развивается. Для более рационального развития лизингового финансирования необходимо, чтобы Беларусь заимствовала опыт развитых стран в предоставлении услуг и внедряла в экономику своей страны, потому что лизинг весьма перспективный и эффективный способ финансирования субъектов экономики.

Тарантаєва Д. В.

Науковий керівник: Лопаткіна І. В., к.е.н., доцент

Українська академія банківської справи Національного банку України, м. Суми

ОСНОВНІ КОНЦЕПЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Проблеми національної безпеки належать до найважливіших, найскладніших багатоаспектних та інтегральних явищ суспільного і політичного життя. Від рівня національної безпеки залежить саме існування та розвиток людини, суспільства, держави. Процеси глобалізації, посилення єдності світу з одночасним поглибленням його національної різноманітності, призвели до зміни загроз і небезпек для людства, окремих націй і держав, що вимагає нових підходів до глобальної, міжнародної та національної безпеки.

Створення ефективної системи забезпечення національної безпеки України у відповідності з вимогами часу є складовою державотворчих процесів в Україні.

Під національною безпекою розуміється досягнення стану захищеності від зовнішніх загроз та внутрішньодержавних загроз. Також можна розуміти як захищеність життєво важливих інтересів як окремої людини так і держави в цілому. Національна безпека включає в себе декілька видів, таких як, державна, політична, економічна, воєнна, технологічна, демографічна, енергетична, інформаційна та багато інших [1].

Нерідко трапляються випадки, коли держава змушена повністю переглянути методи дослідження, прогнозування та попередження виникнення загроз після нездатності адекватно оцінити можливість настання небезпеки. Тобто мова йде про зміну концепції безпеки.

Концепція національної безпеки – основоположний документ, який має стати дороговказом на шляху процвітання і благополуччя самостійної держави [2].

Ідея ненасильницького миру допускає використання саме політичних засобів забезпечення безпеки. Політичні засоби забезпечення міжнародної та національної безпеки – сукупність діяльності держави, що дозволяє без використання воєнно-насильницьких засобів забезпечити міцний і надійний мир, вирішити завдання відвернення війни і створення мирних умов для розвитку держави.

Важливу роль відіграють національні особливості концепцій національної безпеки: поряд з моделлю «світового панування», до яких можна віднести концепції національної безпеки США і Великобританії, існують більш «м'які», які можна охарактеризувати як «моделі регіонального лідерства» - концепції національної безпеки Бразилії, Росії, Франції, з певними обмеженнями Китаю, Японії та ін. [3].

Особливе місце в системі концепцій належить народній дипломатії.

Хворост Г.В., Стецюра Д.В.

Науковий керівник: Мартиненко О.П., к.е.н., доцент

Українська академія банківської справи Національного банку України, м. Суми

СТАНДАРТ ISO/IEC 27001 ТА ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ВИМОГ СТАНДАРТУ НА ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

На даний момент часу неможливо уявити сучасний бізнес і процес управління підприємством без підтримки інформаційних технологій. Надійні інформаційні технології вкрай необхідні для роботи організації. Забезпечення безпеки інформації та інших об'єктів, що відносяться до інформації - вкрай важливе завдання для будь-якого бізнесу. [2]

Позитивним моментом є відкритість і доступність міжнародних підходів до забезпечення інформаційної безпеки на високому рівні. Кращі світові практики в галузі управління інформаційною безпекою описані в міжнародному стандарті на системи менеджменту інформаційної безпеки ISO/IEC 27001 (ISO 27001). ISO 27001 встановлює вимоги до системи менеджменту інформаційної безпеки (СМІБ), а саме захищати свої інформаційні ресурси. ISO/IEC 27001 - міжнародний стандарт з інформаційної безпеки, розроблений спільно з Міжнародною організацією зі стандартизації і міжнародною електротехнічною комісією. [1]

Стандарт містить вимоги в галузі інформаційної безпеки для створення, розвитку і підтримки Системи менеджменту інформаційної безпеки (СМІБ). У стандарті ISO/IEC 27001 (ISO 27001) зібрані описи найкращих світових практик в області управління інформаційною безпекою. ISO 27001 встановлює вимоги до системи менеджменту інформаційної безпеки для демонстрації здатності організації захищати свої інформаційні ресурси. Цей стандарт підготовлений в якості моделі для розробки, впровадження, функціонування, моніторингу, аналізу, підтримки та поліпшення Системи Менеджменту Інформаційної Безпеки (СМІБ). [1] Стандарт ISO 27001 містить ряд вимог, які досить складно

виконати, враховуючи вітчизняний менталітет співробітників і керівництва, історичні особливості становлення та розвитку підприємства. Для побудови ефективної системи управління інформаційною безпекою необхідно виконати абсолютно всі вимоги. Перш ніж приступати до впровадження вимог стандарту важливо розуміти вигоди, які отримає підприємство. Нижче наведено перелік вигод, серед яких можливо будуть знайдені відповідні конкретному підприємству.

1. Зменшується і оптимізується вартість підтримки системи безпеки. Ви будете витратити гроші тільки на ті напрями безпеки, які закриють найнебезпечніші ризики для Вашого конкретного підприємства. Об'єктивна оцінка сполучень «збиток ймовірність» дозволить постійно ефективно фінансувати інформаційну безпеку.

2. Інформаційні активи стануть зрозумілими для менеджменту компанії. Стандарт вимагає створення і підтримки в актуальному стані переліку інформаційних активів .

3. Загрози та вразливості безпеки для існуючих бізнес-процеси будуть регулярно виявлятися .

4. Ризики прораховуватимуться і рішення прийматимуться на основі бізнес -цілей компанії , в першу чергу фінансових цілей.

5. Управління інформаційними активами підприємства в критичних ситуаціях буде ефективним завдяки розробці, впровадженню й тестуванню планів з відновлення бізнесу.

6. Буде проводитися процес виконання політики безпеки (знаходити і виправляти слабкі місця в системі інформаційної безпеки в регулярному режимі).

7. Буде забезпечена прозорість і чистота бізнесу перед законом завдяки відповідності стандарту.

8. З'явиться надійний захист від рейдерських атак.

Черненко О.В., студент

Науковий керівник: Перехрест Л.М, к.е.н., доцент

Національний університет державної податкової служби України, м. Ірпінь

РЕФЛЕКСИВНІСТЬ ФОНДОВОГО РИНКУ: ПРИЙНЯТТЯ РІШЕННЯ В УМОВАХ РИЗИКУ.

Традиційно, економічна теорія, описуючи прийняття інвестиційних рішень, використовує гіпотезу раціональних очікувань. В основі раціональних дій економічного суб'єкта лежить критерій «затрати - вигоди». Вважається, що суб'єкт діє раціонально тільки тоді, коли вигоди перевищують затрати. Наслідком раціональної поведінки інвесторів є ефективність фінансового ринку, на якому ринкові ціни розподілені логнормально і адекватно відображають справедливі ціни[1]. Однак відомі такі факти поведінки економічного агента та ринку в цілому, які важко обґрунтувати за допомогою раціональної поведінки [2, с.58-59].

Концепція рефлексивності базується на тому, що ринкові ціни завжди невірні в тому сенсі, що вони відображають погляд на майбутнє, заснований на перевагах. Але спотворення працює в обох напрямках: не лише учасники ринкового процесу діють на основі своїх переваг, але також і їх уподобання впливають на хід подій. Сприйняття учасників за самою своєю природою містять помилку, і існує двосторонній зв'язок - зв'язок між помилковими сприйняттями і дійсним ходом подій [3, с. 73-74]. Найважливіший ефект роботи біржі – процес формування ціни, якщо не завжди, то в більшості випадків обумовлений рефлексивними реакціями її учасників. Іншими словами, це пануючі уявлення або думки про майбутній напрямок руху цін.

Інвестиційна діяльність як «аргіогі» базується на розрахуванні ризику втрати капіталу. Це означає, що учасник фондового ринку приймаючи рішення щодо купівлі або продажу цінного паперу в умовах ризику, буде націлений на максимізацію свого прибутку в процесі само-підсилюючого тренду[1]. Так,

якщо рішення ухвалюється в умовах ризику, то вартості альтернативних рішень звичайно описуються розподілами вірогідності. З цієї причини ухвалюване рішення ґрунтується на використуванні критерію очікуваного значення, відповідно до якого альтернативні рішення порівнюються з погляду максимізації очікуваного прибутку або мінімізації очікуваних витрат.

Також, одним із популярним видом зменшення інвестиційного ризику є хеджування - це процес страхування ризику від можливих втрат шляхом перенесення ризику зміни ціни з одного лиця на інше. Хеджування здійснюється за допомогою висновку термінових контрактів: форвардних, ф'ючерсних і опційних.

Таким чином, теорія рефлексивності показує, як нововизначені котирування можуть вплинути на реальну цінність акцій, яка, слідуючи принципам фундаментального аналізу, і відбивається на котируваннях.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ирчкитидзе Ю.Р.О рефлексивности финансового рынка [Електронний ресурс] // – Режим доступу: http://finbiz.spb.ru/download/1_2010_ichki.pdf
2. Лефевр В.Ф. Математическое моделирование рефлексивных процессов// –Международный научно-практический междисциплинарный журнал / Учреждение Российской академии наук Институт психологии РАН, Владимир Лепский – Россия – 2011. – №1-2. – с. 58-63
3. НикитаевВ.В. Технологии рефлексивного управления // – Международный научно-практический междисциплинарный журнал / Учреждение Российской академии наук Институт психологии РАН, Владимир Лепский – Россия – 2011. – №1-2 –с. 71-79

Штурко А. С., Стецюра Д.В.,

Науковий керівник: к.е.н., доцент Розкошна О.А.

Українська академія банківської справи Національного банку України, м. Суми

РОЛЬ ЛІДЕРА У ФОРМУВАННІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНО- УПРАВЛІНСЬКОЇ СКЛАДОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

У сучасному суспільстві інтерес до проблематики лідерства істотно зростає. Існує досить багато визначень та трактувань щодо поняття лідерства. Найбільш розповсюдженою є точка зору, що лідерство – це здатність впливати на індивідуумів і групи осіб, щоб спонукати їх плідно працювати для досягнення поставлених цілей. До того ж лідерство також визначають і як добровільне підпорядкування тій людині, котра має повагу і авторитет, визнання її кваліфікації, здібності до управління і досвід незалежно від визначених повноважень.

На нашу думку, лідером в організації вважають ту особу, яка мислить глобально, вбачає можливості для більш ефективного функціонування, має власне уявлення про майбутнє організації, сприяє розвитку здібностей та напрацювань інших людей, формуванню командного духу, делегує повноваження підлеглим, демонструє знання сучасних технологій, виявляє конструктивізм у роботі, налагоджує зв'язки з клієнтською аудиторією, веде успішну коректну боротьбу з конкурентами, демонструє рівень особистих досягнень, високий рівень компетенції, виявляє готовність до спільного керівництва, діє у відповідності з проголошеними цінностями. На ефективність лідерства значною мірою впливають особистісні якості в поєднанні з професійною компетентністю. Ефективний лідер повинен вміти: здійснювати стратегічне окреслення перспектив розвитку організації; моделювати складну ситуацію; прораховувати ризик; змінювати організаційну структуру та підвищувати рівень корпоративної культури [1].

Існує наступна класифікація лідерів, заснована на властивих їм здібностях: інтелектуальний лідер; емоційний лідер; професійно-діловий лідер; вольовий лідер; організаційний лідер [2].

Так, інтелектуальний лідер організації спроможний реалізовувати, в першу чергу, експертну владу завдячуючи набутому розумовому потенціалу. Така людина здатна глибоко мислити, знаходити нескладні варіанти виконання досить складних та непередбачуваних завдань.

Емоційність лідера в організації визначатиметься тим, що така особа здатна налагоджувати взаєностосунки у колективі, упереджувати та згладжувати конфлікти, відстоювати інтереси членів своєї команди перед сторонніми організаціями та вищим керівництвом.

Професійно-діловий лідер характеризується високим рівнем професіоналізму, такого ж рівня діловими якостями. Може виконувати роль експерта, фахівця високого рівня підготовки за певним напрямом професійної діяльності (банківська сфера, будівництво, торгівля тощо).

Роль вольового лідера може виконувати людина, якій притаманні вольові якості, а саме: цілеспрямованість, сила характеру, рішучість. Вольовий лідер, як правило може взяти ситуацію в свої руки, прийняти одноособове рішення, спроможний протистояти складнощам і перешкодам, що заважають функціонуванню та досягненню мети колективу.

Організаційність лідера полягає у здатності здійснювати організаційно-розпорядчий вплив, забезпечувати належну дисципліну, узгодженість та активну взаємодію всіх членів команди.

Отже, сучасним менеджерам в управлінській діяльності необхідно розвивати в собі ті особистісні та ділові якості, які сприятимуть формуванню їх як лідерів, що здатні ефективно впливати на підлеглих та забезпечувати успішність діяльності організації.

СЕКЦІЯ 7
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІНАНСОВОГО ТА ГОСПОДАРСЬКОГО
ПРАВА УКРАЇНИ

Бойко Олена

Науковий керівник: Швагер О.А., асистент
Українська академія банківської справи Національного банку України, м.Суми

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ ЦЕНТРАЛЬНОГО
БАНКУ ЯК ОРГАНУ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ: ПОРІВНЯЛЬНО-
ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

На сьогоднішній день актуальним є питання дослідження організаційно-правових основ діяльності центральних банків та запозичення позитивного досвіду європейських країн.

У праві Європейського Союзу замість понять «державне управління» та «місцеве самоврядування» використовується більш сучасне – «публічна адміністрація», під яким слід розуміти систему органів державної виконавчої влади та виконавчих органів місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації та інші суб'єкти, наділені адміністративно-управлінськими функціями, які діють з метою досягнення публічного інтересу та надійного забезпечення прав і свобод людини і громадянина, а також сукупність цих адміністративно-управлінських дій та заходів, встановлених законом.

Діяльність органів публічної адміністрації має ґрунтуватися на певних принципах. Якщо систематизувати основні адміністративно-правові принципи, загальні для країн Західної Європи, то можна виділити наступні: 1) верховенство права; 2) законність; 3) юридична визначеність; 4) відкритість та прозорість; 5) пропорційність (адекватність, співрозмірність); 6) підзвітність; 7) відповідальність; 8) ефективність та результативність.

Організаційно-правовою основою діяльності всіх органів та інституцій (як основних, так і допоміжних) ЄС виступають саме вказані принципи. Більш детально принципи діяльності публічних адміністрацій та їх зміст визначені у Європейському кодексі належної адміністративної поведінки.

Виступаючи невід'ємною складовою європейської банківської системи, центральні банки держав-членів як органи публічних адміністрацій також повинні дотримуватися цих принципів.

Системний аналіз вітчизняного законодавства у даній сфері свідчить, що принципи організації та функціонування Національного банку України як органу публічної адміністрації чітко в законодавстві не визначаються.

Тому слід закріпити в українському банківському законодавстві такі загальнотеоретичні, європейські принципи як: верховенство права; законність; юридична визначеність (надійність і передбачуваність політики НБУ); прозорість прийняття рішень та повна відкритість інформації щодо грошово-кредитної політики України (всі рішення та позиції членів Ради НБУ та експертів (науковців, практиків тощо) публікувати в офіційних виданнях НБУ); пропорційність (адекватність, при чому не лише при застосування НБУ заходів впливу до банку, а й при прийнятті будь-якого рішення); відповідальність центрального банку за формування правил (як для себе, так і для суб'єктів нижнього рівня (в т. ч. фізичних осіб)), їх виконання та дотримання, відповідальність за результати роботи центробанку, а також встановлення процедури та відповідальності для органів нагляду НБУ за порушення законодавства чи вчинення помилок при нагляді; ефективність та результативність діяльності. У зв'язку з цим, варто доповнити Закон України «Про Національний банк України» відповідними статтями, які б закріплювали вказані принципи та чітко розкривали їх зміст.

Горкуша М. Ю.,

Науковий керівник: Швагер О. А., асистент

Українська академія банківської справи Національного банку України м.Суми

ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ Е-УРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ: ФІНАНСОВО - ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Сучасні тенденції державного управління змушують переживати етап модернізації урядових механізмів до концепції Е-уряду, через необхідність оперативного управління владними процесами, що стрімко розвиваються завдяки інноваціям.

Концепцією розвитку електронного урядування в Україні, схваленою в 2010 році, проголошено основні принципи запровадження такого механізму взаємодії влади та громадянського суспільства: прозорість і відкритість; конфіденційність та інформаційна безпека; єдині технічні стандарти і взаємна сумісність; орієнтованість на інтереси і потреби споживачів послуг. При цьому, ключовими завданнями концепції є: організація надання послуг громадянам і суб'єктам господарювання в електронному вигляді з використанням Інтернету; забезпечення передачі і довгострокового зберігання електронних документів у державних архівах, музеях, бібліотеках, підтримки їх в актуалізованому стані та надання доступу до них[2].

Зважаючи на насичену інформатизацію банківської діяльності та функціонування безлічі інформаційно-технічних систем, що обслуговують діяльність банків, перед українським законодавством постає питання більш досконалого визначення засад банківського електронного документообігу.

О. Е. Чекотовська в своїх дослідженнях звертає увагу на необхідності у застосуванні системного підходу до поняття «документ», його основних функцій, суттєвих відмінностей електронного документа від традиційного паперового документа, порівняно з електронним середовищем обігу [4, с. 136] та загальної специфіки проведення з ним операцій.

Ю. Хілінський додатково розглядає проблему визначення категорій «електронний підпис» та «електронний цифровий підпис» в контексті проведення бухгалтерського обліку та необхідності приведення до однозначного застосування даних видів підписів [3, с. 31], можливо і з розмежуванням сфер обігу. Зазначається також в доктрині і проблема укладення договору за допомоги електронного підпису через необхідність укладення договору про використання такого підпису, ознаки його ідентифікації та інші особливості, що негативно відображається на розвитку практики віддаленого оформлення правовідносин, що цілком неможливе, без участі посередників.

Список використаної літератури

1. Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава: Програма економічних реформ на 2010-2014 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.president.gov.ua/docs/Programa_reform_FINAL_1.pdf. – Назва з екрана.

2. Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2010 р. № 2250-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2250-2010-%D1%80>. – Назва з екрана.

3. Хілінський Ю. Як працювати з електронним цифровим підписом[Текст]: Все про бухгалтерський облік. - 2005. - N 25. - С.31-33.

4. Чекотовська О.Е. Основні підходи до розуміння категорії “електронний документ”[Текст]: Часопис Київського університету права. - 2012. - N 2. - С. 134-137.

Душко М.О.

Науковий керівник: Тимошенко І.В., к.ю.н., доцент
Українська академія банківської справи Національного банку України, м.Суми

ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ЕЛЕКТРОННОГО ДОКУМЕНТООБІГУ В СУДАХ

Прискорення розвитку інформаційних технологій, поява нових надійних та багатфункціональних систем надають нові можливості щодо переходу від часткової незалежної автоматизації різними розробниками окремих ділянок роботи судових організацій до комплексних рішень та універсальних форматів даних, що забезпечують безперервні інформаційні потоки між судами.

Нагальною потребою часу є розробка і поширення в українських судах сучасних технічних новацій, високих інформаційних технологій і комп'ютерних засобів, які покликані спрощувати, прискорювати та поліпшувати роботу суду. Проте на практиці виникає ряд питань що потребують вирішення.

Найбільш рішучим кроком, зробленим на шляху до цього в Україні за останній час, було передбачення у ст. 15 ЗУ «Про судоустрій та статус суддів» необхідності запровадження в судах загальної юрисдикції автоматизованої системи документообігу. Після цього процесуальні кодекси були доповнені відповідними статтями, якими врегульовувалося функціонування автоматизованої системи документообігу суду, а також було затверджене і введено в дію Положення про автоматизовану систему документообігу суду.

Порядок функціонування автоматизованої системи документообігу суду визначається одноіменним Положенням (наказ ДСА від 26.11.2010 № 188), яким регулюється:

- порядок роботи в автоматизованій системі;
- реєстрацію вхідної та вихідної кореспонденції та етапи її руху;
- автоматичний розподіл судових справ;
- передачу судових справ для подальшого розгляду суддею (колегією суддів);

- надання інформації щодо судової справи, видачу копій судових рішень, виконавчих документів, формування звітності та передачу судових справ до електронного архіву суду.

Але запровадження даної системи хоча і несе за собою вирішення великої кількості проблем, як показала практика при впровадженні та застосування є ряд проблемних моментів, які потребують вирішення.

Перш за все – це відсутність необхідної кількості апаратури або її застарілість, крім того відсутність локальних мереж або неналежна якість їх роботи. Зокрема, такі проблеми мають районні суди, через застарілість техніки працівникам, відповідальним за внесення відповідної інформації до «ДЗС», потрібно більше часу на реєстрацію документів ніж це було раніше. Але на відміну від судів, де працює більше суддів, районні суди не мають проблеми з автоматичним розподілом справ між суддями. Подібні проблеми постають, наприклад, перед апеляційними судами.

Щодо комп'ютерного налаштування, спостерігається ряд проблем, адже після півроку роботи запровадженої комп'ютерної програми «Документообіг загальних судів» («ДЗС»), ця програма працює не так, як сподівалися керівники апарату та співробітники судів загальної юрисдикції. Крім того, зазначимо, що за півроку роботи розроблено вже 26 версію програми. Зокрема, судді доходять до висновку, що таку систему потрібно було б розробляти із залученням самих суддів чи осіб, які мають певну уяву про роботу суду зсередини.

Система електронного документообігу в судах має право на життя, оскільки вона вирішує дійсно ряд просто нагальних проблем і поліпшує роботу судів всіх рівнів за умови їх належного матеріального забезпечення та оснащення відповідною технікою високого рівня й налаштування нормальної роботи програмного забезпечення.

Зінченко В.М.

Науковий керівник: Пасічник А.В., к.ю.н., доцент

Українська академія банківської справи Національного банку України, м. Суми

ПРОБЛЕМИ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ

Становлення Української держави, зміна її політичного і соціально-економічного устрою, здійснення адміністративної реформи, безпосередня участь у міжнародних правоохоронних та інших міждержавних організаціях, стрімкий розвиток світових процесів глобалізації сприяли виникненню нових функцій держави й наповненню старих новим змістом.

За останні роки вагомий науковий внесок у розробку проблем державного управління, адміністративного права й адміністративної реформи зробили відомі вчені-юристи: В.Б. Авер'янов, О.Ф. Андрійко, О.М. Бандурка, В.І. Борисов, А.В. Васильєв, С.В. Додін, Р.А. Калюжний, В.В. Копейчиков.

Як показав аналіз діючих форм управління, можливості координації в Україні явно недооцінюються, бо вся увага зосереджується, в основному, на покращанні схем здійснення загальних і спеціальних функцій управління або недостатньо обґрунтованому чи рекомендованому міжнародними фінансовими організаціями удосконаленні лише окремих ланок організаційних структур правоохоронних органів.

У науковій статті визначено місце Держфінмоніторингу України у системі державних і правоохоронних органів, основних недоліків його взаємодії з державними, правоохоронними органами та міжнародними організаціями й розробка пропозицій щодо їх вирішення.

В ході дослідження було зроблено такі висновки:

ефективність координації залежить від комплексного застосування методів у поєднанні усіх компонентів організації правоохоронної діяльності. Наприклад, для розв'язання завдань, поставлених перед правоохоронними орга-

нами щодо необхідності здійснення координаційних заходів ефективного реагування на негативні процеси в соціальній, економічній і нормативно-правовій сферах, важливим методом повинно стати оперативне прогнозування як один з найактивніших елементів оперативно-аналітичної роботи до прийняття управлінського рішення щодо спільної діяльності.

важливою проблемою на сьогодні є відсутність ефективної стабільної системи підготовки фахівців, які володіють технологіями запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, враховуючи навички пошуку й ідентифікації грошових коштів, розміщених в офшорних зонах.

Запропоновано підготувати навчально-методологічні програми для працівників відповідних органів, як один із шляхів комплексної співпраці між суб'єктами фінансового моніторингу.

Список використаної літератури

1. Спільний наказ Державного комітету фінансового моніторингу України, Державної податкової адміністрації України, Міністерства внутрішніх справ України та Служби безпеки України від 28 листопада 2006 р. № 240/718/1158/755 Про затвердження Порядку надання та розгляду узагальнених матеріалів // Офіційний вісник України. – 2006. – № 51. – С. 347.

2. Білоус В.Т. Проблеми координації у державному управлінні України // Вісник Української академії державного управління при Президенті України. – 2000. – № 4. – С. 37–41

3. П.І. Орлов, Протидія економічній злочинності – Х. : Нац. ун-т внутр. справ, 2004. – 568 с.

СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ «СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ» ТА «СОЦІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ»

На жаль, сьогодні поняття «соціальний захист» і «соціальне забезпечення» не мають офіційного визначення в національному законодавстві. Потрібно визнати той факт, що у наукових колах також точаться дискусії стосовно співвідношення та змісту цих понять. А неузгодженість понятійного апарату у соціальній сфері держави негативно впливає на розвиток самої соціальної держави.

Законодавець визначає, що право на соціальний захист є ширшим поняттям та включає в себе право на забезпечення, яке реалізується у випадку настання страхового ризику передбаченого законом (ст. 46 Конституції України [1]. Можна вважати, що у ч. 2 ст. 46 Конституції України перелічені організаційно-правові форми забезпечення права на соціальний захист, тобто: соціальне страхування, соціальне піклування, соціальні виплати та допомоги. Подібна конструкція норми дає підстави стверджувати, що законодавець закріплює право на соціальний захист через збірне поняття права на соціальне забезпечення. Проаналізувавши Постанову ВРУ «Про проект Концепції соціального забезпечення населення України», [2] можна зробити висновок, що паралельно із розвитком системи соціального забезпечення створюються передумови для реформування системи соціального захисту, тобто це дві різні системи, не тотожні між собою. Європейська соціальна хартія також розмежовує поняття «соціальний захист» та «соціальне забезпечення» [3].

Науковці також по різному вирішують це питання: ототожнюють ці два поняття, визначають право соціального захисту як складову права соціального забезпечення, розглядають право на соціальний захист як підгалузь права соціального забезпечення тощо.

На нашу думку, поняття «соціально захисту» не можна розглядати лише в межах галузі права соціального забезпечення, адже це звужує його зміст. На сьогодні соціальний захист населення є невід'ємною складовою соціальної політики будь-якої держави. Він виступає організаційно-правовим інститутом кожної галузі права і є показником соціального добробуту громадян держави.

Ми дійшли висновку, що метою соціальної політики держави є реалізація соціального захисту всіх категорій населення. Так як, соціальна політика здійснюється у межах соціальної функції держави, то можна стверджувати, що соціальний захист виступає інструментом здійснення цієї політики за допомогою організаційно-правових форм соціального забезпечення (компенсацій, пільг, соціального страхування, соціальної допомоги тощо).

Отже, соціальний захист – це інструмент реалізації соціальної функції держави, метою якої є забезпечення процесу формування і розвитку повноцінної особистості, виявлення та нейтралізація негативних факторів (соціальних ризиків), що впливають на неї, створення належних умов існування особистості. А соціальне забезпечення – це сукупність правовідносин у сфері соціального захисту по подоланню негативних наслідків, що виникли у результаті соціальних ризиків.

Першочерговим завданням з урегулювання даної проблематики є розробка єдиного Соціального Кодексу, де будуть визначені дефініції «соціальний захист» та «соціальне забезпечення». Наступним кроком є повна ратифікація Україною Європейської соціальної хартії.

Список використаної літератури

1. Конституція України [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Постанова ВРУ «Про проект Концепції соціального забезпечення населення України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3758-12>
3. Європейська соціальна хартія [Електронний ресурс]. – Режим доступу:http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_062

Козирка В.Є.

Науковий керівник: Чернадчук В.Д., д.ю.н., професор

Українська академія банківської справи Національного банку України, м. Суми

ГАРАНТІЙНА ФУНКЦІЯ ФОНДУ ГАРАНТУВАННЯ ВКЛАДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

Однією з найважливіших функцій Фонду гарантування вкладів фізичних осіб (далі Фонд) є гарантійна функція, яка закріплена в п. 4 ч. 2 ст. 4 ЗУ «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» (далі Закон). Відповідно до цього пункту, гарантійна функція полягає у здійсненні заходів щодо організації виплат відшкодувань за вкладами в разі прийняття рішення про відкликання банківської ліцензії та ліквідацію банку.

Відповідно до ч. 1 ст. 26 Фонд гарантує кожному вкладнику банку відшкодування коштів за його вкладом. Фонд відшкодовує кошти в розмірі вкладу, включаючи відсотки, нараховані на день прийняття рішення НБУ про віднесення банку до категорії неплатоспроможних та початку процедури виведення Фондом банку з ринку, але не більше суми граничного розміру відшкодування коштів за вкладами, встановленого на дату прийняття такого рішення, незалежно від кількості вкладів в одному банку.

Відповідно до ч. 2 ст. 26 Закону вкладник набуває право на одержання гарантованої суми відшкодування коштів за вкладами за рахунок коштів Фонду в межах граничного розміру відшкодування коштів за вкладами після прийняття рішення про відкликання банківської ліцензії та ліквідацію банку. Отже, моментом набуття вкладником права на одержання відшкодування є момент прийняття рішення про відкликання банківської ліцензії та ліквідацію банку.

Проте можливість реалізації права вкладника на одержання гарантованої суми відшкодування коштів за вкладами прив'язана до рішення Виконавчої дирекції Фонду. Відповідно до п. 4 Положення про порядок відшкодування

Фондом гарантування вкладів фізичних осіб коштів за вкладами виконавча дирекція Фонду приймає рішення про відшкодування коштів за вкладами протягом шести днів з дня прийняття НБУ рішення про відкликання банківської ліцензії та ліквідацію банку.

Відповідно до ч. 1 ст. 28 Закону Фонд розпочинає виплату відшкодування коштів вкладникам, їх представникам та спадкоємцям у національній валюті України в готівковій або безготівковій формі не пізніше семи днів з дня прийняття рішення про відкликання банківської ліцензії та ліквідацію банку.

Відповідно до ч. 6 ст. 26 Закону Фонд завершує виплату гарантованих сум відшкодування коштів за вкладами в день внесення до Єдиного державного реєстру юридичних осіб запису про ліквідацію банку як юридичної особи.

Як висновок, слід відмітити що реалізація гарантійної функції розпочинається з моменту набуття вкладниками права на відшкодування, і завершується внесенням до Єдиного державного реєстру юридичних осіб запису про ліквідацію банку як юридичної особи.

Ми пропонуємо розглядати гарантійну функцію сукупність як заходів щодо організації виплат, в межах суми граничного розміру відшкодування коштів за вкладами, з моменту прийняття рішення про відкликання банківської ліцензії та ліквідацію банку і до внесення відомостей в Єдиний державний реєстр юридичних осіб запису про ліквідацію банку як юридичної особи.

Список використаної літератури

1. Закон України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» в редакції на 09. 06. 2013 р.// Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2012, № 50, ст.564.

2. Рішення Виконавчої дирекції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб «Про затвердження Положення про порядок відшкодування Фондом гарантування вкладів фізичних осіб коштів за вкладами» від 09.08.2012 № 14 // Офіційний вісник України від 01.10.2012 № 72, стор. 206

Леоненко О.М.

Науковий керівник: Шлапко Т.В., асистент

Українська академія банківської справи Національного банку України, м. Суми

АНАЛІЗ ПРОБЛЕМ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРИНЦИПІВ ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Принципи – це фундамент будь-яких правовідносин. Але в нашому випадку є певні проблеми з відображенням їх у нормативно-правових актах України та міжнародних актах. До того ж, слід зазначити, що далеко не всі принципи мають практичний механізм реалізації, що створює суттєві проблеми при їх дотриманні. Відсутній також єдиний кодифікований нормативно-правовий акт, який би об'єднав усі принципи та надав розгорнуте пояснення їх змісту. Тому на даний час проблема реалізації принципів пенсійного забезпечення є відкритою.

Наша мета – більш детально дослідити пенсійне забезпечення в Україні, а точніше його принципи. Якщо звернути увагу на міжнародно-правові акти, то у них немає чітко зафіксованої системи принципів пенсійного забезпечення. Та сама ситуація і з ЗУ «Про пенсійне забезпечення». Стосовно ЗУ «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», то у ст. 7 закріплений перелік принципів, на яких ґрунтується державна політика у сфері пенсійного страхування.

Аналізуючи зазначені принципи, можна дійти висновку, що не всі вони реалізуються в Україні. Деякі принципи відомі лише на доктринальному рівні і мають ряд недоліків, які не дають їм повноцінно функціонувати, наприклад, принцип всезагальності права на пенсійне забезпечення. Також, проблемою є відсутність нормативного закріплення принципів та відсутність механізму їх реалізації.

Проте, є принципи, які в тій чи іншій мірі, все ж таки, діють на території нашої держави. Це принципи цільового та ефективного використання коштів загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, принцип рівності

громадян України, іноземців та осіб без громадянства у своїх правах (відповідно до ст. 24, 26 Конституції), законодавчого визначення умов і порядку здійснення всіх форм та видів соціального забезпечення. А ось принцип, закріплений ч. 2 ст. 7 ЗУ «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» (пенсії, інші види соціальних виплат та допомоги, що є основним джерелом існування, мають забезпечувати рівень життя, не нижчий від прожиткового мінімуму, встановленого законом), має певні проблеми із застосуванням.

Таким чином, слід зробити висновок, що не всі принципи дотримуються державою через відсутність їх нормативного закріплення та некоректного трактування. Тому, на сьогоднішній день існують певні проблеми у сфері пенсійного забезпечення в тому числі і на рівні принципів.

Список використаної літератури

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України, 1996, № 30, ст. 141.
2. Європейська соціальна хартія від 14.09.2006 р. № ETS N 163 // Відомості Верховної Ради України, 2007, № 51.
3. Загальна декларація прав людини ООН від 10.12.1948 р.
4. Про державний бюджет України на 2014 рік: Закон України від 16.01.2014 р. № 719-VII.
5. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV // Відомості Верховної Ради України, 2003, № 49-51, ст. 376.
6. Про пенсійне забезпечення: Закон України від 05.11.1991 р. № 1788-XII // Відомості Верховної Ради України, 1992, N 3, ст. 10.
7. Право соціального забезпечення: Навч. посібник / П.Д. Пилипенко, В.Я. Буряк, С.М. Синчук та ін. / За ред. П.Д. Пилипенка. – К. : Вид. дім «Ін Юре», 2006. – 496 с.
8. Сташків Б. І. Теорія права соціального забезпечення: навч. посібник / Б. Сташків. – К.: Знання, 2005. – 405с .

Музіпова Д.Е.

Науковий керівник: Пронкіна Л.І., к.е.н., проф.

Харківський торгівельно-економічний інститут Київського національного
торгівельно-економічного університету, м. Харків

ДО ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ В УКРАЇНІ

Вирішення проблем, пов'язаних із функціонуванням соціальної сфери, є прерогативою держави як у сталій, так і в трансформаційній економіці.

Соціальний захист- це складова соціальної політики держави. Дослідження свідчать, що під соціальним захистом слід розуміти систему заходів, здійснюваних державними та громадськими організаціями щодо забезпечення гарантованих мінімальних достатніх умов життя, підтримання життя і діяльного існування людини.

Потреба у соціальному захисті зумовлена природою ринкової економіки, яка не забезпечує своїм суб'єктам гарантований дохід і зайнятість. Соціальний захист - комплекс економічних наук, соціальних та правових заходів, які забезпечують громадянам рівні можливості певного рівня життя, а також підтримку окремих соціальних груп населення. Системи соціального захисту включають три суб'єкта: державу, юридичні особи і громадян.

Структура системи соціального захисту включає соціальне забезпечення, соціальні гарантії держави населенню, соціальну допомогу, соціальне страхування. Система соціального захисту в Україні перебуває в кризовому стані. Одним із напрямків соціального захисту є вирішення проблем, пов'язаних з безробіттям, неререформованими системами заробітної плати і пенсійного забезпечення, не вирішеними питаннями щодо запобігання і подолання бідності, запровадження соціального страхування, адресної допомоги.

В Україні прийнято ряд правових актів, які регулюють відносини в галузі соціального захисту населення. Але існує нагальна необхідність розробки і

прийняття цілого ряду законодавчих та нормативно-правових актів з конкретних видів соціальних виплат і послуг.

Вдосконалення законодавчих та нормативно-правових актів в сфері соціального захисту населення на науково обґрунтованих фінансово-правових основах вимагає ретельної підготовки та розробки їх проектів.

Одним із напрямів соціального захисту є регулювання ринку праці, яке, на наш погляд, має базуватись на таких основних напрямках:

- підвищення якості робочої сили шляхом належної професійно-освітньої підготовки робочої сили відповідно до поточних та перспективних вимог суспільства;

- реформування оплати праці, з урахуванням кваліфікаційного потенціалу робітників;

- розширити масштаби професійної підготовки та перепідготовки безробітних;

- використовувати сучасні методи інформування працедавців щодо пропозиції робочої сили, а населення – щодо попиту на неї.

Таким чином, трансформація політики ринку праці, повинна бути спрямована на забезпечення достойною роботою населення на стимулювання його економічної активності, розвиток та реалізацію трудового потенціалу. Розв'язання питань зайнятості, підвищення рівня життя і соціального захисту людей можливе тільки при умові виходу держави з економічної кризи, і тільки це стане вагомим чинником дальшого економічного зростання країни загалом.

Список використаної літератури

1. Іванова О.Л. Соціальна політика : теоретичні аспекти. - К.: Академія, 2003. - 107с.

2. Державне регулювання соціальних процесів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.bagatoreferativ.com.ua

НЕДЕРЖАВНЕ ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ: РИЗИКИ ТА ШЛЯХИ ЇХ УНИКНЕННЯ

Недержавне пенсійне забезпечення протягом останніх років розвивається досить динамічно. Незважаючи на це, система недержавного пенсійного забезпечення на сьогоднішній день має ряд суттєвих ризиків для її учасників.

Відповідно до Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення» суб'єктами недержавного пенсійного забезпечення визнаються банківські установи, які уклали договори про відкриття пенсійних депозитних рахунків для накопичення пенсійних заощаджень [1, ст. 2]. Дане положення створює низку питань. Ряд статей передбачають відкриття учасником фонду пенсійного депозитного рахунку в банку після передачі пенсійних коштів з недержавного пенсійного фонду (далі – НПФ) для здійснення пенсійних виплат. Це може тлумачитись як можливість банків займатися страховим бізнесом та пропонувати схеми пенсійного страхування. Сумнівні тлумачення та незрозумілі розмежування між банківськими, страховими та пенсійними продуктами потрібно усунути, щоб запобігти непрозорій конкуренції з боку банків.

Можливість неоднозначного тлумачення положень законодавчої бази дозволяє страховим компаніям позиціонувати свої продукти як дуже подібні до приватного добровільного пенсійного страхування на етапі накопичення – так звані «пенсійні ренти». Такі страхові продукти відносяться до квазіпенсійних, оскільки пенсійні кошти осіб акумулюються безпосередньо у страховій компанії без використання посередницьких структур (НПФ), стосовно яких не може бути порушена процедура банкрутства та застосовується спеціальний режим регулювання. «Змішування» продуктів створює типи ризиків, яких намагались уникнути при розробці вітчизняної моделі недержавного пенсійного забезпечення.

Ризиковість таких продуктів полягає у відході від переваг законодавчо закріпленої схеми з визначеними внесками, а також у прямому порушенні принципів негайного набуття права власності на пенсійні активи, розмежуванні та відокремленні пенсійних активів від осіб, що здійснюють адміністрування пенсійної схеми, виконують функції управління і зберігання активів [2, ст. 25].

Для розвитку системи недержавного пенсійного забезпечення і захисту пенсійних коштів необхідно створити єдині «правила гри» для всіх організацій ринку недержавного пенсійного забезпечення, включаючи НПФ, страхові компанії і банки, тому пропонуємо внести зміни до Законів України:

– «Про недержавне пенсійне забезпечення», чітко визначивши, що страхові компанії можуть брати участь на етапі накопичення недержавних пенсій виключно шляхом створення і реєстрації окремої юридичної особи – недержавного пенсійного фонду, а також шляхом залучення адміністратора, компанії з управління активами та зберігача;

– «Про страхування», передбачивши, що компанії із страхування життя можуть здійснювати недержавне пенсійне забезпечення лише відповідно до Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення».

Отже, уникнення та мінімізація ризиків полягає у застосуванні до всіх учасників єдиних принципів здійснення недержавного пенсійного забезпечення шляхом трансформації пенсійних схем, які не відповідають законодавчій моделі.

Список використаної літератури

1. Про недержавне пенсійне забезпечення : закон України 9 липня 2003 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1057-15>.
2. Голда Є. С. Сучасний стан та перспективи розвитку недержавних пенсійних фондів України / Є. С. Голда // Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. – 2013. – № 16. – С. 25.

Поправко М.В.

Науковий керівник: Швагер О.А., асистент

Українська академія банківської справи Національного банку України, м.Суми

ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ СУБ'ЄКТНОГО СКЛАДУ ОПЕРАЦІЙ З БАНКІВСЬКИМИ МЕТАЛАМИ

На даний час в сучасній правовій літературі відсутнє ґрунтовне комплексне дослідження щодо правового регулювання операцій з банківськими металами в цілому, і щодо суб'єктного складу таких операцій зокрема.

Розпочавши своє дослідження зазначеного питання, вважаємо за доцільне почати з визначення понять банківських та дорогоцінних металів.

Згідно «Положення про здійснення операцій з банківськими металами»: банківські метали - це золото, срібло, платина, метали платинової групи, доведені (афіновані) до найвищих проб відповідно до світових стандартів у зливках і порошках, що мають сертифікат якості, а також монети, вироблені з дорогоцінних металів. З металів платинової групи береться лише паладій.

В Положенні «Про здійснення операцій з банківськими металами» виділяється спеціальний суб'єкт, - уповноважений банк.

Звернемо увагу на практичний аспект володіння і користування суб'єктами банківськими металами.

Проблемою для банківських вкладників є і можливість отримання відсотків за меншими ставками по порівнянні зі ставками, на умовах яких був відкритий депозит, що пов'язано з тим, що банк, нараховуючи відсотки в золоті виплачує їх у національній валюті за курсом Національного банку України, який нижче встановленого комерційним банком.

Слід відзначити і такий негативний момент, що «металеві» депозити не мають державної підтримки, оскільки Фонд гарантування вкладів фізичних осіб не поширюється на даний вид вкладів.

На операції банків з дорогоцінними металами впливають величина і структура доходів населення, а також структура використання доходів . Так , відсутність або незначний розмір реальних грошових доходів і переважне витрачання їх на харчування не сприяють розвитку банківських операцій з дорогоцінними металами [3, с.40-41].

Підкреслимо , що необхідно здійснити ряд заходів щодо подальшого розвитку ринку банківських металів:

Відновити і / або розробити нормативну базу , яка б комплексно регулювала операції банків з банківськими металами;

Налагодити роботу НБУ з комерційними банками .

Вважаємо, що банкам слід у своїй діяльності в цьому напрямку не обмежуватися купівлею - продажем монет і злитків , а приділяти увагу й іншим видам операцій з банківськими металами. Це дасть їм можливість залучити нових клієнтів, диверсифікувати свої доходи шляхом збільшення частини непроцентних доходів , підвищити якість обслуговування клієнтів , залучити в активний оборот грошові кошти , які знаходяться на руках у населення , а також буде сприяти захисту від інфляції заощаджень і мінімізації ризиків , пов'язаних з їх збереженням .

Список використаної літератури

1. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 року // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 5–6. – Ст. 30.
2. Положенням «Про порядок надання банкам і філіям іноземних банків генеральних ліцензій на здійснення валютних операцій» від 30.09.2011 року // Офіційний вісник України. – 2011. - №73. – с.71.
3. Бодрова Н.Э., Моркотун А.П. Операции с банковскими металлами и проблемы ихразвития в Украине // Банки и банковская система. – 2011. - №3. – С.40-41.

Потапенко В.О.

Науковий керівник: Тимошенко І.В., к.ю.н., доцент
Українська академія банківської справи Національного банку України, м.Суми

СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Орієнтація України на інноваційний розвиток економіки, без якого є неможливою успішна інтеграція України у світову економічну систему, ставить перед вітчизняними компаніями нові завдання, важливість яких пов'язана саме із соціальною відповідальністю, тобто, на державному рівні – відповідальність перед суспільством і, окремо перед кожним громадянином, та на підприємницькому рівні – відповідальність перед самою державою, своїм колективом та споживчим сектором економіки.

Нині в Європі активно обговорюється питання конкурентної переваги соціально відповідальних компаній. Одним з принципів соціально відповідального бізнесу є підзвітність. Кращим інструментом, який інформує заінтересованих сторін про вплив компанії на сталий розвиток суспільства та демонструє її прихильність принципам соціальної відповідальності, є соціальна звітність.

Деякі країни перетворили корпоративну соціальну відповідальність та звітність в ефективний інструмент державної політики. Відповідне законодавство існує в Данії, Швеції, Норвегії, Голландії, Франції, Великобританії, Канаді, де великі компанії зобов'язані щорічного оприлюднювати свої соціальні звіти. Понад 3000 великих європейських корпорацій щорічно оприлюднюють соціальні звіти про те, що вони зробили впродовж року на користь своїх заінтересованих сторін.

У 2012 році у світі було опубліковано близько 300 соціальних звітів, а найвищий рівень відкритості мали компанії банківської сфери, інші сектори мали такі показники: IT-сектор – 10,4%, АПК – 13,8%, фармацевтичний сектор – 10%, юридичні компанії – 15,7%.

Найбільш соціально активними на території України є західні компанії, адже корпоративна соціальна відповідальність давно стала стандартом бізнесу поза межами України. Власне українські компанії активують корпоративну соціальну відповідальність, коли планують виходити на міжнародний рівень.

Причиною недостатнього розповсюдження системи підготовки соціальної звітності є відсутність досвіду та необхідних знань. Але розвиток соціальної відповідальності вже охопив українські компанії. Від вивчення питань з соціальної відповідальності вони поступово переходять до розбудови системи корпоративної соціальної відповідальності та соціальної звітності. Вже намітилися компанії-лідери цього процесу, до яких поступово приєднуються інші, які розуміють, що реалізація соціальної відповідальності дає реальні переваги та можливості компаніям працювати на користь своєї стабільності та робити внесок в економічне зростання країни, в збереження оточуючого середовища, в формування цінностей та розвиток суспільства.

Майбутнє соціальної відповідальності бізнесу в Україні залежить від важливості та нагальності соціальних питань для компаній. Моральні переконання власників бізнесу, тиск з боку груп впливу, необхідність сертифікації для освоєння інших ринків – всі ці фактори спричинять визначення власної, української сутності соціальної відповідальності та індивідуальних стратегій для окремих компаній.

Важливим для України залишається також долучення держави до підтримки і поширення ідей корпоративної соціальної відповідальності. Прийняття та реалізація Концепції Національної стратегії з корпоративної соціальної відповідальності стане, на нашу думку, головним стимулюючим фактором розвитку України.

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНТРОЛЬНИХ ФУНКЦІЙ FATF ЗА ДОТРИМАННЯМ РЕКОМЕНДАЦІЙ ТА КОНТРЗАХОДИ ЗА ЇХ ПОРУШЕННЯ НА ПОСТРАДЯНСЬКОМУ ПРОСТОРИ

Зважаючи на міжнародний характер та масштаби легалізації злочинно здобутих доходів, існує потреба в координаційних спеціалізованих міжнародних органів. Одним з них є Група з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей [1]. Завданням даної організації є розповсюдження дії Рекомендацій прийнятих нею в квітні 1990 року з подальшими змінами та доповненнями, а також проведення моніторингу їх реалізації. Контроль FATF за дотриманням Рекомендацій здійснюється двома шляхами: процесом самооцінки та процесом взаємної оцінки.

1. **Самооцінка** FATF здійснюється країною-членом самостійно, шляхом подання інформації, яка засвідчує відомості про стан реалізації Рекомендацій. Група з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей щороку складає стандартний перелік запитань, на які країна-член, що оцінюється дає свої відповіді. Після цього інформація систематизується та проводиться її аналіз. Таким чином, формується «сітка виконання рекомендацій».

2. **Процес взаємної оцінки.** Кожна з країн-членів FATF перевіряється на підставі тієї інформації, які зібрана в такій країні представниками Групи. Представники-експерти в кількості трьох-чотирьох чоловік з інших країн збирають відомості у фінансовій, юридичній сфері, а також у сфері примусового виконання законодавства з урядів інших країн-членів. Експертами проводиться оцінка ефективності боротьби з легалізацією доходів, отриманих злочинним шляхом, аналізуються стратегічні цілі та напрямки подальшої діяльності країни. Після цього представниками складається проект звіту. Далі

збираються експерти FATF та представники країни, в якій здійснюється оцінка і разом обговорюють цей проект. Після цієї процедури проект подається для подальшого аналізу на пленарне засідання FATF. Звіти є конфіденційними документами, але країни-члени дали свою згоду на опублікування підсумків у щорічних доповідях Групи.

В науковій літературі можемо зустріти багато інформації про наслідки недотримання Рекомендацій. Одним із них є застосування контрзаходів, проте їх характеристика, як правило, не надається. Контрзаходи, які використовує Група мають свою специфіку. Жодних санкцій на країну-порушника організацією не накладається, тобто притягнути її до кримінальної чи іншої відповідальності за відхилення від Рекомендацій не можливо. FATF тільки рекомендує іншим країнам-членам застосовувати свої контрзаходи, з метою захисту міжнародної фінансової системи від постійних та значних ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму. До таких контрзаходів належать: - відмова у заснуванні відділень, філій, представництв фінансових установ у країні, що викликає занепокоєння; - обмеження ділових відносин або фінансових операцій; - встановлення вимоги щодо здійснення посиленої наглядової перевірки; - встановлення підвищених вимог щодо зовнішнього аудиту для фінансових груп по відношенню до будь-яких їх філій та відділень; - інші контрзаходи.

У результаті дослідження визначено, що види контролю за дотриманням Рекомендацій є адекватними та дозволяють об'єктивно проаналізувати ступінь їх виконання. Проте, для країн пострадянського простору характерний високий рівень корупції, а відповідальність за недотримання Рекомендацій не настає. У зв'язку з цим було б доцільним для таких країн передбачити обов'язок дотримуватися Рекомендацій, а також ввести реальні санкції за їх порушення.

Список використаної літератури

1. Марчук Р.П. Боротьба FATF з відмиванням брудних грошей. – [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://kul.kiev.ua/images/chasop/2010_2/270.pdf

А.М. Стецюра

Науковий керівник: А.В. Пасічник, к.ю.н., доцент

Українська академія банківської справи Національного банку України, м. Суми

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ В УКРАЇНІ

З розширенням фінансових послуг, Україна зіткнулася з такими проблемами, як нелегальний сектор економіки, легалізація (відмивання) доходів, фінансування тероризму. Це явище набирає обертів і потребує врегулювання. Одним із основних методів протидії є фінансовий моніторинг. Наявність нелегальної економіки, легалізація (відмивання) доходів, фінансування тероризму говорить про недосконалість законодавчої бази. Існує ряд проблем, які потребують вирішення, а саме:

- відсутність погоджених нормативних визначень понять “легалізація” (чи “відмивання”), “незаконний дохід”, “злочинний дохід”[1];
- відсутність погоджених процедур попередження, розслідування і покарання за злочини відповідної категорії;
- обмежена можливість обміну інформацією з міжнародними правоохоронними органами та Інтерполом та недостатня практика спостереження за сумнівними фінансовими операціями;
- невідповідність чинних законодавчих та нормативно-правових актів, що мають бути спрямовані на зміну різних процедур фінансового моніторингу в державних органах і в суб'єктах первинного фінансового моніторингу, рекомендаціям FATF[2].

Всі ці питання потребують ґрунтовного аналізу. “Тіньовий” сектор щороку зростає, що негативно впливає на науково-технічний, політичний, соціально-економічний розвиток держави. Необхідна розробка і впровадження інноваційних інструментів боротьби з легалізацією доходів:

1) розробка та прийняття погоджених процедур попередження окремих видів злочинів, боротьба з якими відноситься до міжнародних пріоритетів, може набути необхідного рівня ефективності лише у випадку прийняття спеціальних міждержавних програм боротьби зі злочинністю;

2) розробка і впровадження програм обміну навичками та досвідом з іншими країнами у сфері протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом;

3) удосконалення нормативно-законодавчої бази у сфері фінансового тероризму орієнтуючись на закордонний та світовий досвід;

4) необхідно розробити методології та методики порівняльного аналізу норм кримінально-правового законодавства, скласти порівняльно-термінологічні словники, які мають досить точно позначати міру збігу (ототожнення) понять, що використовуються у правозастосуванні;

5) створення мережі базових закладів освіти;

6) інноваційний метод виявлення осіб, що намагаються легалізувати незаконні доходи – проведення анкетування використовуючи психологічні методики; використання новітніх технологій, за допомогою яких фіксується психо-фізіологічний стан особи та визначається ступінь нервового напруження, що і говорить про приховування фактів щодо джерел одержання доходів[1]. В першу чергу, в інноваційних проектах має бути зацікавлена держава. Адже саме до Держбюджету щорічно не потрапляють мільярди гривень.

Список використаної літератури

1.Мазур І. І. Детінізація економіки в трансформаційних суспільствах : автореф.дис. на здобуття наук. ступеня докт. екон. наук: спец. 08.00.01 «Економічна теорія» /І. І. Мазур. – Київ, 2007. – С. 40

2.Сорок Рекомендацій Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF): Міжнародний документ від 25 вересня 2003 р. // Урядовий кур'єр від 25 вересня 2003 р. – № 179.

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ АКЦІОНЕРНИХ ТОВАРИСТВ В УКРАЇНІ

Акціонерне товариство є достатньо поширеною організаційно-правовою формою суб'єкта господарювання в Україні. Члени акціонерного товариства мають можливість об'єднати своє майно та зусилля, щоб здійснювати господарську діяльність, з метою отримання прибутку та одночасно ділити ризики внаслідок цієї діяльності. Ефективність діяльності даного, як і інших господарюючих видів товариств, повинна забезпечити належна нормативно-правова база, яка на сьогодні є достатньо сформованою та відповідає запитам бізнесу.

Останнім часом інтерес до діяльності акціонерних товариств та їх правового регулювання значно зріс. З'явилися нові дослідження, присвячені правовим аспектам діяльності АТ, зокрема таких правознавців, як: А.Бабича, І. Кучеренко, В.Щербини, В.Мамутова, О.Кібенко, О.Вінник, М.Лібанова, О. Дзери та ін.

Щоб краще зрозуміти особливості та проблеми правого регулювання діяльності АТ, необхідно звернутись до визначення поняття «АТ», окреслити їх правовий статус.

Відповідно до ст. 3 ЗУ «Про акціонерне товариство», акціонерним є господарське товариство, статутний капітал якого поділено на визначену кількість часток однакової номінальної вартості, корпоративні права за якими посвідчуються акціями. Акціонери не відповідають за зобов'язаннями товариства, а ризик несуть щодо покриття збитків, пов'язаних з діяльністю товариства, тільки в межах належних їм акцій.

АТ є юридичною особою, займається підприємницькою діяльністю, яка не суперечить законодавству України. Товариство створюється шляхом

заснування або злиття, поділу, виділу чи перетворення підприємницького товариства, державного, комунального та ін. підприємств. Закон поділяє АТ на публічні та приватні, що надає можливість вибору засновникам.

Порівнюючи положення ЗУ «Про акціонерні товариства» із відповідними нормами ЗУ «Про Господарські товариства», слід зазначити, що новий Закон вніс немало позитивних новел у правове регулювання діяльності господарських товариств даного виду та в основному завершив формування нормативно-правової бази щодо юридичних осіб, зазначеної організаційно-правової форми підприємницької діяльності.

Закон, зокрема, створив серйозні бар'єри для запобігання зловживань у сфері обігу акцій рейдерських захоплень підприємств; на більш якісному рівні врегулював питання удосконалення управління АТ; створив більш надійні правові гарантії забезпечення прав акціонерів.

Так, відповідно до статті 68 ЗУ «Про акціонерні товариства» кожний акціонер має право вимагати здійснення обов'язкового викупу акціонерним товариством належних йому акцій, якщо він зареєструвався для участі у загальних зборах та голосував проти прийняття загальними зборами відповідного рішення. Проте не враховано законодавцем, що акціонер може бути позбавлений можливості брати участь у загальних зборах через неповідомлення про дату, час і місце їх проведення. Також норми закону не містять чіткого механізму щодо визначення ціни викупу акцій.

Ст. 64 ЗУ «Про акціонерні товариства» визначає чіткий порядок придбання значного пакету акцій (понад 10 % простих акцій), проте закон не передбачає наслідків невиконання цієї вимоги.

Отже, є необхідність у подальшому вдосконаленні Закону, який би відповідав реаліям життя і наближався до міжнародних стандартів правового регулювання акціонерних товариств.

Наукове видання

МОЛОДІЖНИЙ НАУКОВИЙ ВІСНИК
Української академії банківської справи НБУ

Спецвипуск:

за матеріалами XVI всеукраїнської науково-практичної конференції студентів
"Проблеми та перспективи розвитку банківської системи України: погляд у майбутнє"

Технічне редагування та комп'ютерна верстка Д.Л. Циганюк
Українська академія банківської справи Національного банку України
Адреса: 40030, м. Суми, вул. Петропавлівська, 57

Молодіжний науковий вісник УАБС НБУ, Спецвипуск: за матеріалами всеукраїнської науково-практичної конференції студентів "Проблеми та перспективи розвитку фінансової системи країни: погляд у майбутнє". – лютий 2014